הארץ

1.48 ש"ח יום ד', כ"ד בתשרי התשמ"ט, 5 באוקטובר 1988 VOL.69/21033 OCTOBER 5 1988

ממטבח צרפתי בהרצליה
מסעדת המטווח האולימפי
עכשיו במבחר תפריטים לארוחות עסקיות עם יין
ב־22 ש"ח בלבד
יום יום חוץ מיום א' בשעות 12.00–16.00 19.00–24.00
יחס אישי • אווירה אלגנטית • חניה בשפע
להזמנת שולחן 052-547577 רח' ז'בוטינסקי 85
(ליד הקאנטרי קלאב החדש של הרצליה)

שמיר מעדיף להתראיין בחו"ל; הטלוויזיה – "לא ממלכתית"

מאת לילי גלילי

ראש הממשלה, יצחק שמיר, תקף בצורה חסרת תקדים את הטלוויזיה הישראלית, הגדיר אותה "לא ממלכ־תית" ו"שמאלנית" ואף קבע כי הוא מעדיף להתראיין לטלוויזיות בחו"ל, שם מתייחסים ביותר כבוד.

הדברים נאמרו בנוכחות עוזריו ויועציו, לכתב המדיני של הטלוויזיה, יגאל גורן וצוותו שבאו לראיין את ראש הממשלה על פסק הבוררות בטאבה לפני ימים אחדים.

מקורביו של שמיר היו המומים מעוצמת ההתקפה, והסבירו אותה בכעס ששרר בלשכת ראש הממשלה על כתבה ששודרה ערב קודם לכך מארה"ב וסקרה באריכות את פגישתו של פרס עם שרי החוץ במסגרת עצרת האומות המאוחדות.

יועצו לתקשורת של ראש הממש־לה, אבי פזנר אמר בתגובה "איני זוכר כלל ביטויים מן הסוג הזה. אכן היתה לשמיר ביקורת על כמה תופעות בט־לוויזיה אך התבטאויות המצוטטות אינן זכורות לי כלל".

מימין: נסים זוילי, מזכיר תשדירי הבחירות של מפלגת העבודה, ועזר ויצמן צופים בתשדירי התעמולה אמש באולפני ג.ג. משמאל: משה ארנס ודן מרידור אמש בכפר המכביה, צופים גם הם בתשדירים.
צילומים: עודי קרן ואלכס ליבק ("הדשות")

השר ויצמן: הכנסנו לליכוד נוק־אאוט; מילוא: תראו כמה אנחנו ממלכתיים!

הליכוד על קטעי הארכיון מ־84' שהביא המערך: בשיטה הזאת הם כבר הפסידו מערכת בחירות אחת • ברעם: הליכוד משעמם כמעט כמו בתקופת מפא"י • פרס העדיף להופיע אמש בעצרת עם בחיפה ורק טילפן לזווילי ואמר: תמסור לכולם שהייתם גדולים • בנימין נתניהו נכח דקה אחת בלבד באולם ההקרנות של הליכוד ויצא

מאת סופרי "הארץ"

ראשי המפלגות הגדולות הופיעו אמש ב"סיבוב הראשון" של תשדירי הבחירות בטלוויזיה.

ראש הממשלה יצחק שמיר פתח התשדיר הראשון ואמר, כי אם "הלי־כוד" יקים את הממשלה הוא יפנה למצרים, ירדן וערביי השטחים לנהל מו"מ לשלום על פי הסכמי קמפ דיוויד. ...

שביעות רצון במכביה

...

(סוף בעמוד 2)

הוועה"פ של אש"ף ידון מחר במדינה פלשתינית

ארגוני מחבלים שבאופוזיציה מתנגדים להכרה בישראל ללא תמורה • הרוב באש"ף סבור: הגיע הזמן לכנס המועצה הלאומית לוועידה ראשונה מאז האינתיפדה; אחרים מעדיפים להמתין לבחירות בישראל

מאת סופר "הארץ" לענייני ערבים

ארגון "החזית העממית" בראשות ד"ר ג'בש הודיע אתמול לתמוך "בהכרזה על כינון מדינה פלשתינית העצמאית על האדמה הלאומית הפלשתינית". בסיום סדרת דיונים ממושכת הודיע הוועד הפועל העליון של הארגון, כי הוא מכבד בשמירה על "האחדות הלאומית" ולפיכך הוא תומך בכינון "המדינה העצמאית הב־תגיעה מהארגון להטיל חסות על הגדה והרצועה". ...

...

המסובסדים מתייקרים: חלב 14%, עוף קפוא – 8%, ביצים – 12%

מאת איתן אבריאל

...

הסתיים שלטונה הממושך של משפחת ג'מייל על העדה הנוצרית בלבנון

כוח נוצרי אנטי־סורי המונה 12,000 לוחמים סיפח את 1,000 חיילי המיליציה שהיתה בשליטת הנשיא היוצא אמין ג'מייל • המטרה – לייצב את הכוח הנוצרי במזרח ביירות

מאת עודד זראי

...

פקודה בגבעתי: להגיב במכות לפני מעצר כדי שיידע הערבי לא להתפרע

"הגדוד יעצור ויכה", נאמר בפקודה שנחשפה בערעור של חיילי גבעתי הנאשמים בהריגת תושב ג'יבליה • "אם לא תשברו רגליים – לא עשיתם כלום" אמר מפקד בגבעתי

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

...

נעצרו עוד שני אנשי שב"ס החשודים בסיוע להרצל אביטן בבריחתו מהכלא

בין העצורים קצין בכיר בשירות • בכך מגיע מספר החשודים מבית מעצר דרום לארבעה

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

...

שחל: נתגלה מצבור גז ליד זיקים

בקרוב הזולה נוספת במחירי הדלק

...

אש"ף יקרא לערביי ישראל להצביע בעד כל ה"כוחות הדמוקרטיים"

מאת לילי גלילי

...

שוק ההון

ביקוש לאג"ח

מאת יהודה שרוני

...

הרמטכ"ל: שימוש בקליעי פלסטיק הפחית מספר ההרוגים
(עמ' 4)

1,982 ממתינים לעונש מוות בארה"ב
(עמ' 5)

סעודיה הצטרפה להסכם נגד נשק גרעיני
(עמ' 5)

עובדי מפעל שפירא מחריפים השביתה
(עמ' 8)

המפרק יחדש היום את העבודה במפעל אליאנס
(עמ' 8)

בגליון זה 14 עמודים

אופציית ליסינג ייחודית!
ליסינג עם אופציית החזרה למחשבים, ציוד היקפי, פקסימיליות ומערכות טלפונים.
קומפיוטרנט
טל. 03-7520753, 7525632/5

מזג האוויר

מעונן חלקית.
- ירושלים: 17–27.
- תל־אביב: 20–29.
- חיפה: 19–29.
- באר־שבע: 17–31.

רמת הגולן 17–27, טבריה 21–33, שומרון 18–28, נתב"ג 19–29, עזה 20–28, אילת 22–35.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6380	-0.0052
נוסעים	1.9469	-0.0062
שחור	1.8100	–

שער הסל

יציג	1.7192	+0.0009

עורך את העמוד: אריה תשבה

אמש בטלוויזיה

למה שמיר רוצה לספח גם את הישגי המערך?

כשיצחק שמיר אומר לך שלום בשידורי הטלוויזיה הוא עדיין משפיל מבט.

האיש שדיבר והצביע נגד כל התוכניות של שמעון פרס ויצחק רבין לחלץ את צה"ל מהבוץ הלבנוני; האיש שסירב להפסיק את הכאב; האיש שניסה להקפיא ולשמר את המלחמה שכל העם מאס בה, מפריח עכשיו יוני שלום צחורות על המסך, ומספר לך מעשיות על שקט בגבול הצפון ועל "שלום אמיתי".

משה ניסים, האיש שהצביע נגד התוכנית הכלכלית של שמעון פרס, שהצילה את מדינת ישראל, מצטרף אליו על תקן של משיח וגואל.

אחרי שנתיים שלימות, ליצחק שמיר אין שום הישג שאפשר להציג על המסך. לכן הוא רוצה לספח גם את הישגי המערך.

המערך
הדרך לפריצת דרך

هكذا من الأصل

ברצועת עזה שרר אתמול שקט יחסי; ברחבי הגדה היו אירועים אלימים

שר הביטחון ערך ביקור תנחומים בבית רשאד א־שאווה, אותו כינה "פלשתינאי גדול" ● שוב מתיחות בין צה"ל לבין מתנחלי גוש קטיף לאחר ידויי רימון ברכב ישראלי באזור

מאת אורי ניר ואיתן רבין

שר הביטחון יצחק רבין ערך אתמול ביקור תנחומים בביתו של רשאד א־שאווה, ראש עיריית עזה לשעבר, ואמר לבני משפחתו כי האיש היה "פלשתינאי גדול". "למרות חילוקי־הדעות בינינו, היתה לי כלפיו תמיד הערכה כאדם", אמר רבין. א־שאווה, שנפטר לפני שבוע מהתקף־לב, היה מהבודדים בשטחים שהעזו למתוח ביקורת על אש"ף בפומבי. הביקור בבית א־שאווה נכלל בסיור של שר הביטחון ברצועת עזה, שבו שמע דיווחים של מפקדים בשטח, ושוחח עם אנשי מילואים.

ברצועה הוסר אתמול העוצר מכל מחנות הפליטים, והרצועה ידעה מהומות בהיקף מצומצם יחסית, בעיקר בעיר ובמחנות ג'באליה ושאטי. מקורות ערביים מסרו על פצוע אחד, ועל 17 פצועים ממכות.

בגדה נרשמו אתמול אירועים אלימים שבהם היו פצועים בשכם. בתקרית אחת ירו חיילי צה"ל בצעיר מקומי בקסבה, כאשר ניסה להתנגד למעצר. מקורות צבאיים רשמיים מסרו, כי הצעיר היה מבוקש בידי השב"כ, וכי כוח צה"ל ניסה לעצרו כשהבחין בו. הצעיר ניסה לתקוף את מפקד הכוח, שירה בו ופצעו. מבית־החולים "אל־איתיחאד אינטסאי" בשכם נמסר כי הצעיר, יוזא מברוכה (24) נפצע משני כדורים, בחזהו ובבטנו, ומצבו קשה.

בתקרית אחרת בשכם אתמול נורו שני צעירים תושבי העיר, הואשפזו בבית־החולים האנגליקני בשכם.

בכפר מיתלון שליד ג'נין ירה אתמול ערבי תושב האזור בערבי אחר, שאותו הסיע במכוניתו. אחמד אל־לבוט מהכפר הסמוך ג'בע, ירה מסיבה לא ברורה במופיד נוצייראת מהכפר מיתלון, ופגע בו ב־3 כדורים, אחד מהם בחזה. האיש הועבר במצב קשה מאוד לבית־החולים ראפידיה בשכם.

מארב לחיילים

בשני כפרים ליד בית־לחם, ארטאס ובית־פג'אר, היו שלשום מהומות. מקורות ערביים מסרו, כי בארטאס נפצעו מיריות חיילים 6 תושבים. בבית־פג'אר ערכו התושבים מארב לחיילים: הם הציבו מחסומים ברחובות הצרים בכפר, ועוד מחסום על הכביש הראשי, שעליו פזרו מסמרים. צעירים יצאו להתגרות בחיילים, והמשכו אותם אל תוך הכפר. צמיגי המכונית של החיילים נוקבו במסמרים. הצעירים חסמו את הכביש מאחוריהם, והמטירו עליהם אבנים מכל עבר. תגבורת שהוזעקה חילצה את החיילים. איש לא נפגע.

בהפרות סדר שהיו לפנות ערב ברצועת עזה נפצעו מאש כוחות צה"ל 3 תושבים במחנה הפליטים שאטי.

אתמול הותר לפרסם, כי שלשום בלילה הושלך רימון לעבר רכב ישראלי שנסע בכביש עוקף עזה לכיוון גוש קטיף. הרימון התפוצץ ולא היו נפגעים. כוחות הביטחון פתחו בסריקות במאמץ ללכוד את זורקי הרימון.

בעקבות זריקת הרימון, שוב עלתה המתיחות בין צה"ל למתנחלים היהודיים בגוש קטיף.

כוחות צה"ל מנעו אמש מעשרות מתנחלים יהודים בגוש קטיף לצאת עם טרקטורים לפרדסים הערביים ברצועת עזה, על־מנת לעקור אותם.

מקורות בגוש קטיף מסרו אמש ל"הארץ", כי בעקבות זריקת הרימון על מכוניתה של משפחת קאראווני מבני עצמונה, החליטו לנקוט בסנקציות נגד המתיישבים הערבים. אך לאחר שצה"ל התערב ושכנע את המתנחלים שלא ליזום פעולות עצמיות, החליטו המתנחלים לחזור בהם מפעולות גמול.

חוסיין ערך ביקור תנחומים בבית א־שאווה בירדן

מאת איתן רבין

המלך חוסיין וצוות העוזרים שלו ערכו אתמול ביקור תנחומים אצל בני משפחת א־שאווה היושבים בבית א־שאווה בירדן.

על־פי מקורות ערביים, ניחם חוסיין את בני המשפחה והביע צער רב על מותו של רשאד א־שאווה.

שניים מבניו וקרוביו של רשאד א־שאווה מתגוררים דרך קבע בירדן.

אתמול יצא לירדן מנצור א־שאווה, בנו של רשאד, המתגורר בעזה. ממקורות ערביים נודע, כי מנצור נועד לשיחה עם המלך חוסיין ודן איתו בהמשך הטיפול בענייני ירדן ברצועת עזה. שני מועמדים מתמודדים עתה על מקומו של רשאד א־שאווה כבעיני הירדנים ברצועת עזה: הבן מנצור ובן־הדוד עיסאם א־שאווה.

ראיתי שמעתי

קורסון אקינו, נשיאת הפיליפינים, בחרה דווקא בשגריר ישראל החדש במנילה, יואב בירן, כדי להגות באוזניו את צרותיה מבית. בירן דיווח כי לאחר שהגיש לפני מספר ימים את כתב האמנתו לנשיאה ולאחר ששוחח עימה על הידוק קשרי התרבות והכלכלה בין מנילה לירושלים, פנתה אליו הגב' אקינו וסיפרה עד כמה קשים בימים אלה חייה בגלל מתנגדי המשטר המבקשים להפילה. בירן דיווח עוד כי היא הטתה אוזן קשבת לדבריו בעניין שיפור היחסים בין שתי המדינות.
עקיבא אלדר

ד"ר בנימין שליט, האיש שבעטיו התעוררה לראשונה פרשת "מיהו יהודי", נפטר שלשום בלונדון מהתקף לב בגיל 53. הוא שהה בלונדון לרגל עבודתו כפסיכולוג במכון המחקר של משרד ההגנה השוודי. ד"ר שליט, שהיה בשנות ה־70 הפסיכולוג הראשי של צה"ל, התפרסם כאשר פנה לבית־המשפט ותבע לחייב את פקיד מרשם התושבים במשרד־הפנים לרשום בתעודת־הזהות את שני ילדיו, אורן וגלית, כיהודים לפי לאומיותם.

ד"ר בנימין שליט: מת בנכר

עתירתו של ד"ר שליט באה לאחר שפקיד מרשם התושבים בחיפה סירב לרשום את הילדים כיהודים מאחר ואמם, אן, ילידת סקוטלנד, אינה יהודיה. בעקבות דחיית הבקשה פנה ד"ר שליט לבית־המשפט העליון. בשל הסוגיה העקרונית חמורת התוקים שהועלתה בעתירה מינה נשיא בית המשפט העליון דאז, השופט שמעון אגרנט, הרכב של תשעה שופטים שידונו בעתירה. שליט התגרש לפני שנים אחדות מאן ונשא אשה שוודית.
יהודה גל

פרופ' אפרים טורגובניק, סגן ראש עיריית תל אביב, שב אתמול לעבודתו לאחר שעבר חוויה קשה. לפני ימים אחדים פרצה דליקה בבניין בו הוא מתגורר. טורגובניק נלכד בקומה השלישית עם רעייתו ושניים מילדיו, משם חולצו על ידי מכבי האש. סגן ראש העיריה ורעייתו הועברו לבית החולים לאחר שנפגעו משאיפת עשן ולאחר ימים הוחזרו לביתם. לטורגובניק היה זה, אומרים, ניסיון בלתי אמצעי לבחון את יעילות שירותי הכיבוי של העיריה. הוא אומר כי הכבאים היו יעילים, אך הוא מיצר על כך ששברו את דלת הכניסה בביתו בלהט פעולת החילוץ.
חיים הנדוקר

אחד מרבי המכר של צרפת בשבועות האחרונים הוא "שלוש מאות תרופות שיעזרו לך להתעלות על עצמך פיזית ואינטלקטואלית". המהדורה הראשונה של הספר, בהוצאת "באלאנד", שמחבריה אנונימיים, אזלה מיד וכל מהדורה היוצאת מדי שבוע נחטפת ממדפי הספרים. בספר מופיע גם פרק בשם "ממריצים אינם סמים". הפרק עוסק, בין השאר, בתרופות ממריצות – הורמונליות ואחרות – בהם משתמשים ספורטאים מקצועיים. כן מופיעה בספר הרשימה המדויקת של התרופות האסורות לשימוש על ידי ספורטאים המשתתפים באולימפיות שונות בעולם. בספר מידע על כל סוגי התרופות והוא משמש מעין מדריך המשמש סיווגים לתרופות: מועילות, ממריצות באורח חזותי ואינן מזיקות, ממריצות ומזיקות, מסוכנות וכדומה.
שלמה קפיר

סם ג'יאנקאנה, "בוס" המאפיה הבנות, הלך לעולמו משבע יריות בראשו בשנת 75, תוך צליית נקניקים ופלפלים. בתו אנטואנט, שהכניסה את הציבור לסוד המימה של ידידי אביה האיבוס בספרה "נסיכת המאפיה", הגתה רעיון לספר חדש הפעם יהיה זה "ספר הבישול של המאפיה". הספר, היא אומרת, יכלול מתכונים אהובים, יינות ומדדות קולינריים של 35 מהגנגסטרים הידועים לשמצה של שיקגו. אחד המקורות של אנטואנט הוא מייק פ"ש, בן 85, המתאר את חוויותיו מהמטבח של אנן והגנגסטר אל קפונה בשיקאגו.
איש

שר ההגנה של קולומביה, רפאל סמודיו מולינה, מגיע היום לביקור רשמי בן חמישה ימים כאורחו של שר הביטחון, יצחק רבין. אל השר הקולומביאני, שביקר כבר בישראל בשנת 87', נלווים מפקד חיל האוויר של קולומביה ורעייתו ובן שלישו הצבאי. כאורח מערכת הביטחון וצה"ל יקיים מולינה שיחות עם רבין וראשי משרד הביטחון. בצה"ל ישמע האורח סקירות מפי קצינים בכירים, יסייר בפיקוד צפון ויבקר בתעשיות הביטחון של ישראל. ביקורים אחרים מתוכננים בירושלים, בחיפה, בבית התפוצות בת"א ובאזור סדום וים המלח.
דן סגיר

מיקלוש אנדריקו, מנכ"ל החברה הממשלתית לתיירות של הונגריה, יגיע לישראל בראש משלחת בת חמישה חברים ויחזור בתחילת השבוע הבא לשיחות עבודה עם שר התיירות אברהם שריר. המנכ"ל והשר ינסו לנסח מיזכר הבנה בנושא קידום יחסי התיירות בין שתי המדינות. האורחים מהונגריה ישתתפו בטקס חנוכת האמפיתאטרון החדש שיערך ב־9 באוקטובר באזור ים המלח. כן יסיירו האורחים באתרי תיירות בגליל, בנצרת, בחיפה ובקיסריה.
זוהר בלומנקרנץ

בעריכת עידית רוזנבלום

שיחת היום עם אורי ברגמן

על ממצאי סקר לפיהם הציבור נרתע ממגע עם נכים ועל הציפיות מאולימפיאדת הנכים בסיאול

אסור לעטוף את הנכה בצמר גפן

אורי ברגמן (36), נכה, מאמן נבחרת הנכים בשחייה, השתתף כשחיין ב־4 אולימפיאדות לנכים

לקראת כנס שיקום ארצי באוניברסיטת תל־אביב, שיחול היום, פורסמו ממצאי סקר מהם עולה שהציבור נרתע ממגע עם נכים ובני משפחותיהם. גם אתה חש בכך?

הנושא של רתיעה חוזר כלפי הנכים, מקורו בדעות קדומות ובאמונות תפלות שונות. באופן מעשי בשטח, דווקא ישראל, שבה שיעור הנכים הוא גבוה כל־כך, צריכה לגלות ערנות לבעיות ציבור הנכים. הרושם שלי הוא שבשנים האחרונות הנכים זוכים ליותר תמיכה, הבנה ועידוד. כמובן שיש חשיבות רבה למקום מגוריו של הנכה, באיזה שלב של חייו הוא לקה בנכות. יש גם הבדל בין נכים הסובלים מנכות גופנית, לבין נכים הלוקים בנכות מנטאלית, כגון מפגרים.

עפ"י ממצאי הסקר, 40% מהציבור סבורים שאין לשלב את הנכה בחברה ויש ליצור לו מסגרת מיוחדת. אתה תומך בכך?

אין ספק שחלק מהנכים חייבים להיות במסגרת מוגנת. לעומת זאת, האחרים צריכים להיחשף לחברה בריאה ולהתמודדות עמה, כי אז יוכלו לממש את הפוטנציאל הגלום בהם. ברור שאסור להחברה לעטוף את הנכה בצמר גפן ודרושה מערכת הסברה בתקשורת בנושא זה.

אתה מאמן נבחרת הנכים של ישראל בשחיה ובעל הישגים רבים באולימפיאדות לנכים. מה מדרבן את הנכים לעסוק בספורט תחרותי?

הרצון להיות כמו כולם. בשחיה בעיקר, כשאתה נמצא במים, אתה רוצה לשחיין בריא, משום שלא רואים את המגבלות שלך.

נשיא המדינה ערך אתמול קבלת פנים לחברי משלחת הספורטאים הישראלים היוצאים לאולימפיאדת הנכים בסיאול. האם יש לצפות כי בניגוד לספורטאים הבריאים, אתם תשובו ארצה עם מדליות זהב תמנה?

כמאמן שחיה, יש לי בהחלט ציפיות גבוהות מהשחיינים. עברנו קשה מאוד בארבע השנים האחרונות. 12 השחיינים שבנבחרת מוכנים לתחרויות מבחינה פיזית ומנטלית. אנחנו מקווים שנשיג תוצאות טובות וגם נזכה במדליות.

כספורטאי ותיק, איך אתה מסביר את העובדה שהספורטאים הבריאים לא הצליחו עד היום לזכות במדליה באולימפיאדות, ואתם זוכים להישגים נאים?

הרמה המקצועית והמיומנות של הספורטאים הנכים שלנו היא די גבוהה. תכניות האימונים של השחיינים מקבילות למעשה לאלו של שחיינים בריאים. זה כולל שני אימונים בכל יום, חדר כושר, 10־12 ק"מ שחיה ולכן התוצאות הן בהתאם. אסור לשכוח שבאופן אובייקטיבי, יש פחות ספורטאים בספורט הנכים ולכן ההסתברות שנזכה במדליות היא יותר גבוהה.

מאת גדעון אלון

כ־10 עצירות ביטחוניות בגדה אינן מובאות לבית המשפט זה 4 חודשים

קצתן חשודות בהשתתפות בהפגנות ● בבית המשפט ברמאללה הסבירו: אין אפשרות להביא את העצירות בגלל בעיות לוגיסטיות, הנובעות ממחסור בכוח אדם ובכלי רכב של המשטרה

מאת אורי ניר, סופר "הארץ"

זה יותר מארבעה חודשים שכעשר עצירות ביטחוניות ממרכז הגדה ומדרומה, שההליכים המשפטיים בעניינן מתנהלים בבית המשפט הצבאי ברמאללה, אינן מובאות לבית המשפט, פרט להארכה ראשונית של מעצרן. היחידה שהובאה לדיון בבית המשפט ברמאללה (לפני כשבועיים) היתה אמירה שמרוח, שעתרה לבג"צ, ובעקבות עתירתה הוסדרה הבאתה לבית המשפט.

פרקליטיהן של העצירות הפלשתיניות, רובן עצורות בכלא השרון, מסרו כי בבית המשפט ברמאללה נאמר להן כי אין אפשרות להביא את העצירות לבית המשפט שם, בגלל בעיות לוגיסטיות, הנובעות ממחסור בכוח אדם ובכלי רכב של המשטרה.

מקורות בפרקליטות הצבאית אישרו את הדברים, ואמרו כי גם בפרקליטות שורר רוגז על התופעה, המכבידה מאוד על ההליך המשפטי המסורבל בלאו הכי, וגורמת עינוי דין. עורכי הדין של העצורות, אמרו כי בכמה מהמקרים נחשדות הלקוחות שלהן בסעיפים פעוטים יחסית, כגון השתתפות בהפגנות או ידוי אבנים. במרבית המקרים לא הובאו העצירות לדיון בשיחרור בערבות, או להקראת כתב האישום נגדן, וזה צריך בדיקה חוזרת תשנית של ההליכים האלה.

פניה לתגובה אצל שירות בתי הסוהר ומשטרת ישראל העלתה כי לא השב"ס אלא המשטרה היא האחראית על הסעת העצירות לבתי המשפט, אך אי־אפשר לקבל תגובה ברורה איזו תגובה אחראית על הבאת העצירות לבית המשפט, ומה הסיבה לקשיי הבאתן למשפט.

חברות ארגון ישראלי הפועל למען העצירות הללו, "נשים למען עצירות פוליטיות", שלחו אתמול מכתב בעניין זה לפרקליטות הצבאית, לשר המשטרה, לשירות בתי הסוהר ולאגודה לזכויות האזרח. "עינויי דין קולקטיביים אלה", כותבות חברות הארגון, "הם עדות לכשלון המערכת השיפוטית בהבטחת הגנה משפטית מינימאלית".

ניבדקת אפשרות להאריך כהונת צבי גוב ארי

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תעופה

היועץ המשפטי לממשלה בודק אם ניתן להאריך את משך תקופת כהונתו של מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי גוב ארי, עד לחמש שנים. לאחר שהממשלה אישרה את הארכת תקופת כהונתו הנוכחית בשנה אחת, כהונה שניה זו אמורה לבוא לקצה ב־22 לאוקטובר.

בהתייחסו למידע שפורסם אתמול ב"הארץ", כי הוא מועמד להתמנות לתפקיד מנכ"ל החברה הממשלתית לפיתוח תיירות, אמר גוב ארי כי "התפקיד לא הוצע לי ולא הבעתי הסכמה לקבלו". לדבריו דובר איתו על משרת אחרת של יו"ר לא פעיל של גוף תיירותי אחר והוא התנה את קבלת התפקיד בכל מיקרה, באפשרות המשך כהונתו כמנכ"ל רשות שדות התעופה. גורל המשך כהונתו של גוב ארי בתפקיד מנכ"ל רשות שדות התעופה, תלוי למעשה בחוות דעת משפטית בנושא זה.

נכונות בבריה"מ לחדש קשרים עם ישראל, אומר יצחק שמיר

בולגריה תפתח בקרוב משרד אינטרסים בישראל, מוסר יו"ר מכון היצוא

מאת עקיבא אלדר ומשה גורלי

בברית־המועצות יש היום נכונות לחדש את היחסים עם ישראל, אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר, בשיחה עם שני חתני פרס נובל לרפואה מייקל בראון וג'וזף גולדשטיין מארצות הברית המבקרים בישראל. שמיר הוסיף עם זאת כי מדובר בתהליך איטי אך הכיוון הכללי כלפי ישראל הינו חיובי גם בפולין, הונגריה, בולגריה וצ'כוסלובקיה.

בדברו על ההתפתחויות האחרונות בתוך ברית המועצות, אמר שמיר כי הוא חש שמדובר בעין מהפך שם, והוא נזכר באווירה ששררה לפני המהפכה הבולשביקית ב־1917. צפויות שם, לדעת שמיר, התפתחויות רבות ואין ספק כי "זהו נצחון חשוב לתפישה הדמוקרטית".

ביקורים מבולגריה

בולגריה עומדת להקים בקרוב משרד אינטרסים בארץ כדי להרחיב את קשרי הכלכלה והמסחר עם ישראל – מסר גד פרופר, יו"ר מכון היצוא, שחזר מביקור בבולגריה, שם נפגש עם ג'ורג'י פירנסקי השר הבולגרי לענייני סחר חוץ.

בשלושת החודשים האחרונים ביקרו בארץ באופן דיסקרטי נציגים של המשרדים הכלכליים של בולגריה וקיימו כאן פגישות עם אנשי תעשייה וחקלאות. בעקבות ביקור זה הוזמן לבולגריה יו"ר מכון היצוא. הבולגרים הביעו נכונות לסייע לישראל בשיווק מוצרים בארצות הגוש המזרחי וביקשו כי במקביל ישראל תסייע להם בשיווק מוצרים לארצות השוק המשותף ולארה"ב.

בעקבות ביקורו של פרופר בבולגריה יוזמנו אנשי תעשייה בולגרים לביקור בארץ בחודש הבא. במקביל תוזמן לבולגריה משלחת של תעשיינים מישראל. ההערכה היא כי כוונתם של הבולגרים להקים בישראל משרד אינטרסים נובעת ממבצעי הגלאסנוסט בבריה"מ.

בתגובה לידיעות בדבר הזמנתו של שר התעשיה אריאל שרון לבולגריה מסר אתמול דובר רק"ח עוזי בורשטיין כי בבדיקה שקיים עם גורמים במפלגה הקומוניסטית בסופיה התברר כי אין לידיעות כל שחר. נמסר לו, בעקבות פנייתו, כי שרון ביקש תעודת מעבר (טרנזיט) בבולגריה וקיבל זאת ככל תייר מן השורה.

משלחת של המרכז לשלום מישראל הוזמנה לסין

מאת לילי גלילי

משלחת של המרכז הבינלאומי לשלום תצא בעוד שבוע לסין העממית כאורחת רשמית של ממשלתה. חברי המשלחת הם הפרופ' הנרי אטלן מן המרכז הרפואי הדסה, פרופ' גליה גולן והפרופ' זאב שטרנהל מן האוניברסיטה העברית (שני האחרונים הם פעילים בולטים בשלום עכשיו). השלושה הם חברי המועצה האקדמית של המרכז לשלום.

ההזמנה למשלחת הגיעה באמצעות שגרירות סין בבריסל.

30 אנשי משלחת הרכש בארה"ב יזכו בחסינות דיפלומטית

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

משלחת הרכש של משרד הבטחון והנציגות הכלכלית בקונסוליה בניו יורק יקבלו מארה"ב מעמד דיפלומטי מלא – כך הודיע משרד החוץ האמריקאי בירושלים בעקבות פניה בעניין זה של שר החוץ שמעון פרס לעמיתו האמריקאי ג'ורג' שולץ, בפגישה בין השניים בניו יורק בשבוע שעבר. התלונן פרס כי המגעים בעניין זה נמשכים כבר יותר משלוש שנים ושולץ הבטיח לטפל בבקשה בהקדם.

משמעות ההחלטה האמריקאית היא כי יותר משלושים נציגים ישראלים בניו יורק יזכו במעמד דיפלומטי, לרבות חסינות דיפלומטית. יחד עם בני משפחותיהם יגיע מספרם למאה בקרוב.

מצרים מבקשת מארה"ב לסייע בביצוע מהיר של פסק טאבה

מתכננת קשר ימי בין טאבה לעקבה ● תקים ועדה לקביעת גובה הפיצויים לישראל תמורת מלון סונסטה וחוף נלסון

מאת סופר "הארץ" לענייני ערבים

מצרים דורשת התערבות ארה"ב "להבטחת ביצוע מהיר" של פסק הבוררות בטאבה, ומצפה שישראל תודיע בתוך 21 יום על מועד נסיגתה. זאת מסרו אתמול סגן ראש הממשלה ושר החוץ המצרי ד"ר עבד אל־מג'יד ושר המדינה לענייני חוץ, ד"ר גאלי, בראיונות נפרדים ל"אל־ג'מהוריה" ו"אל־אהראם" הקהיריים.

במקביל, הודיע שר התיירות והתעופה המצרי, פואד סולטאן, כי מצרים מתכוונת לפתוח את האזור לפני משקיעים ערביים, בין היתר לפתיחת קו ימי בין טאבה לעקבה, שיקצר את המרחק משלוש שעות ל־20 דקות בין מצרים לירדן.

העיתון הכוויתי "אל־אנבאא" מסר אתמול מקהיר, כי מצרים דחתה בקשות ישראליות למתן הקלות בטאבה. "אל־אהראם" מסר מפי ראש הועדה המצרית לפיתוח סיני, כי הממשלה המצרית מתכוונת להקים עיר ונמל חדש בטאבה. בימים הקרובים תיפתח הדרך ההררית המחברת את טאבה עם ראס אל־נקב, באורך 28 ק"מ ובהשקעה של 18 מיליון לירות מצריות. דרך זו מקצרת את המרחק בין שני האזורים ב־150 ק"מ.

עוד אמר שר המדינה המצרי לענייני חוץ, כי בקרוב מתכוונת מצרים להקים ועדה שתבחון את גובה הפיצויים שישולמו לישראל תמורת מלון סונסטה וחוף נלסון.

יתכן שבעלי סונסטה בטאבה ינהלו בעצמם מו"מ על הסדר כספי להעברת המלון למצרים

מאת עקיבא אלדר, מסופר המדיני של "הארץ"

במשרד־החוץ מתגבשת הנטיה להניח לבעלי מלון סונסטה בטאבה לנהל משא־ומתן עצמאי עם שלטונות מצרים בדבר הסדרים כספיים הכרוכים בהעברת רוב המניות או מלון לידי מצרים.

על־פי הנטיה זו, תעסוק המשלחת שתמנה הממשלה לשיחות עם מצרים רק בהסדרי מעבר הגבול בין ישראל למצרים לאחר העברת הריבונות לידי המצרים.

הקבינט יקבל היום דיווח מפי אנשי משרד־החוץ ובהם היועץ המשפטי רובי סיבל ושגריר ישראל בקהיר, פרופ' שמעון שמיר, על האפשרויות הפתוחות לפני ישראל לאחר פסק הבוררות.

משקיפים בירושלים מעריכים, כי הקבינט יתמקד בשמיעת דיווח ויעדיף להמתין לתגובה המצרית על הבקשה האמריקאית לדחות את הדיון על יישום פסק־הדין עד לאחר הבחירות.

הבורר המצרי ויתר על שכר־טרחתו

העיתון המצרי "אל־אהראם" דיווח אתמול, כי הבורר המצרי, פרופ' חאמד סולטאן, ויתר על שכר־הטרחה שלו, כ־100 אלף דולר, והחליט לתרום אותו לקידום ההשכלה הגבוהה במצרים. עליו אמור לייחד, הדלינר גם שאר הבוררים ללכת בעקבות הבורר המצרי ולוותר על שכר־טרחתם.

שטרית – היחיד שלא פרש עדיין מדירקטוריון בל"ל

דליה טל, היועצת המשפטית של דירקטוריון בנק לאומי, התפטרה

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אריה שחר, אחד משני הדירקטורים האחרונים בבנק לאומי שלא הגיש את התפטרותו עד אתמול, התפטר אתמול. שחר, כמו הדירקטורים האחרים בבנק שכבר התפטרו, הביע את נכונותו להישאר בתפקיד, עד מינוי דירקטוריון חדש לבנק. הדירקטורים שהגישו התפטרותם להנהלת אוצר התיישבות היהודים, ביקשו שמלאכת הרכבת הדירקטוריון החדש תושלם מהר ככל האפשר.

לאחר התפטרות שחר, נותר שמעון שטרית, נציג הציבור בדירקטוריון בל"ל, הדירקטור היחיד שעדיין לא התפטר. בניגוד להערכות מוקדמות, מסתבר כי שטרית לא ייפגש בימים הקרובים עם נגיד בנק ישראל, בנוגע להמשך כהונתו כדירקטור מטעם הציבור בבל"ל.

דליה טל, היועצת המשפטית של דירקטוריון בנק לאומי, הגישה בימים אלה את התפטרותה מתפקידה זה, כך נודע ל"הארץ". טל לא לקחה חלק בישיבת דירקטוריון הבנק שהתקיימה בתחילת השבוע. לא ניתן היה לקבל אתמול את תגובתה לצעדה המפתיע. טל, שמונתה על־ידי דירקטוריון הבנק, תמשיך בתפקידה כיועצת משפטית עד למינוי של דירקטוריון חדש לבנק.

חוגים בקיאים העריכו, כי בעקבות השינויים הניהוליים המתחוללים בימים אלה בבנק לאומי, ובכלל זה פרישתו הצפויה של צדיק בינו מנכ"ל הבנק, החליטה טל על הפרישה. טל, לשעבר היועצת המשפטית של הפיקוח על הבנקים, החלה את תפקידה בבל"ל באוגוסט 1987, זמן קצר לאחר כניסתו של צדיק בינו לתפקיד מנכ"ל הבנק.

במקביל לייעוצה המשפטי לדירקטוריון בל"ל, עסקה טל בייעוץ לבנק מימון החוץ, וכן בעבודה משפטית שעשתה במשרד עורכי־הדין קנטור. בעבר ייצגה טל לפני "ועדת בייסקי" את גליה מאור, לשעבר המפקחת על הבנקים בבנק ישראל.

מנהיג סין מבטיח לתמוך באש"ף

פקין (עי"ד) מנהיג המפלגה הקומוניסטית הסינית, זאו זיאנג, הבטיח אתמול את תמיכתו באש"ף והביע אי־פסימיות לגבי הסיכוי המדיני לבעיה הפלשתינית.

הוא אמר לערפאת, כי המאבק הפלשתיני נגד הכיבוש הישראלי זכה בתמיכה בינלאומית.

הוא הצביע על הפגת המתיחות בעולם, והוסיף כי מצב כזה יכול לתרום לפתרון של השאלה הפלשתינית.

ערך את העמוד: אריה השביה

ויצמן: הכנסנו לליכוד

(המשך מעמוד 1)

משדרי התעמולה בטלוויזיה.

במטה המערך היתה בתום המשדרים הרגשת ניצחון. כולם בירכו את כולם. הכוכב הראשי היה ראש מטה ההסברה, נסים זווילי, שנבחר להיות המנחה הפוליטי של המשדרים. מיד עם תום השידורים, התקשר מ"מ ראש הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס לזווילי ובירכו על הופעתו, ועל הכנת חבילת השידור הראשונה. "תמסור לכולם שהייתם גדולים, תמשיכו כך עד לניצחון", אמר פרס, היחיד מצמרת המערך שלא נכח באולפני הצילום בעת השידור. הוא העדיף להופיע אותה שעה בעצרת עם בחיפה.

בחדר קטן, אפוף עשן סיגריות, התקבצו אמש, מיד אחרי "מבט לחדשות", כל ראשי מטה הבחירות במפלגת העבודה. עזר ויצמן, אברהם שוחט, נסים זווילי, ועוזי ברעם ישבו בשורה הראשונה, מתוחים מאוד לקראת ההפתעות שהכין הליכוד. מאוחר יותר התברר, כי לא היה ממה לחשוש. עד לרגע תחילת המשדרים ויצמן סיפר בדיחות, להפיג את המתיחות. מהשורה האחורנה בחדר הקטן הוא שולף את זווילי ומושיבו בשורה הראשונה. "בוא מהר ושב איתנו, שלא יגידו אחר־כך שאנו מחביאים אותך", קרא ויצמן.

משהופיע על המרקע ראש הממשלה יצחק שמיר, עם תחילת המשדרים, השתרר בחדר שקט מוחלט. הכל נעצו עיניים במרקע. זווילי נתן הוראה שלא לשכוח להקליט את הופעתו של שמיר בוידאו. ויצמן עשה פרצופים שהביעו אי שביעות־רצון מהופעתו של ראש הממשלה. לאחר מכן יטען כי שמיר הוא קריין רע ביותר. אמנם לומד להסתכל ישר בעיניים, אך לא יודע לדבר בטלוויזיה. הערה חיובית נשמעה מפי אנשי המערך רק לג'ינגל של הליכוד. "הם גנבו לנו את האנימציה. זה בדיוק כמו שלנו", אמר זווילי.

משסיים הקטע הראשון של המערך, השלך שוב הס בחדר. הקטעים של משדרי התעמולה מ־1984 העלו חיוכים על פני ויצמן, זווילי וברעם. עם תום התשדיר צעק ויצמן: "זה היה מגו טוב מאוד" ורץ לטלפון, לשאול לדעתה של ראומה אשתו, בביתם שבקיסריה. לאחר שידור הקטע השני של מפלגת העבודה, היתה כבר באוויר הרגשת ניצחון. "יש לנו שידורים מעולים", אמר מנכ"ל המפלגה, עוזי ברעם.

"זה נוקאאוט מושלם", הוסיף אחריו ויצמן. "הציון הוא 10", אמר זווילי, וברעם, מומחה הספורט של המערך, הוסיף מיד: "כמו נדיה קומנצ'י".

הופעתו של שר האוצר משה נסים זכתה לליגלוג. שמואל פרנקל, מנהל מטה ההסברה, שאל אם טוביה צפיר מופיע ברמותו של נסים. ברעם קרא, כי הליכוד משעמם כמעט כמו כתקופת מפא"י. על כך ענה לו ויצמן: "זה נסים ולא נפלאות". המשדר השלישי של הליכוד הרגיז ביותר את אנשי העבודה, בעיקר לאחר ששמיר זקף לזכותו את הישגי הכלכלה, הקשרים הבינלאומיים של ישראל ושמירת השקט בגבול הצפון. "זו גניבת דעת", אמר זווילי. "זה שקר גס", קרא מקצה החדר משה תאומים, מראשי חברת הפרסום "תקשורת 88". "הם סיפחו לעצמם את ההישגים שלנו", הוסיף ויצמן. הופעתו של שמעון פרס שחתמה את השידורים, הביאה למחיאות כפיים סוערות של הצופים הרבים שמילאו את החדר.

"משדרי הליכוד היו משעממים עד מוות. לראבונו של שמיר, שבעון נראה תשמע הרבה יותר טוב. לשמוע את שמיר מדבר על קמפ־דייוויד היה בשבילי משעשע. זה עצוב. הרי האיש התנגד אז להסכמים. זה פשוט לא רציני. אנו הבאנו קבלות במשדרים. מה הליכוד הציגו לא כלום. הם דיברו רק על תיאוריות, הציגו שקרים כאילו הם הצילו את המשק. אני אראה להם מתי מי הציל את המשק", אמר ויצמן עם תום המשדר. רבים ניגשו לברך את זווילי על הופעתו. "היתה לנו עמדת פתיחה מעולה. זה יהיה הקו שלנו גם להבא. ניגע ישר בנקודת התורפה של הליכוד. נעביר את המסר ללא נאומים ארוכים, תוך הצגת העובדות", אמר זווילי.

עם סיום השידורים, מיהרו ראשי המטה להתכנס בחדר צדדי, לתכנן את שידורי המערך להערב. הערב ישדר המערך את שני הקטעים הראשונים במסר המרכזי שלו במשדרי התעמולה בטלוויזיה: הבעיה הדמוגרפית והמתן ביטחון לעם ישראל על־ידי ניתוק משטחים צפופי אוכלוסיה ערבית. יאנוש בן־גל יכבב הערב בפתיחת משדרי האלופים וידבר על היתנקות משטחים בלי לפגוע בביטחון ישראל. הקטע השני יעסוק במרד הקריטות הלאומי על־ידי הליכוד ומפלגת העבודה. בהופעת יו"ש על פני עיר־הפיתוח על־ידי הליכוד, במשדר שיוביל אמיר פרץ, ראש מועצת שדרות. על הקטע השלישי עומדים במפלגת העבודה להחליט הלילה. בו תהיה כנראה התייחסות אקטואלית לליכוד, היתכן תגובה על הצהרת שמיר בדבר הישגי הליכוד בכלכלה ובביטחון. "הקטע השלישי שלנו הערב יהיה הבגנה של ממש לליכוד", הבטיח אמש בעבודה.

במקביל לישיבת ראשי מטה הבחירות, התכנס גם הצוות הקריאטיווי של המערך וניסח את מודעת מפלגת העבודה המופיעה הבוקר בעיתונים בעקבות המשדרים. המודעה בעמוד הראשון היום ב"הארץ" הושלמה רק אמש בחצות. המודעה הראשונה עליה החלום היא התקפה על דברי שמיר, שניסה לספח לליכוד את הישגי מפלגת העבודה.

אמש בטלוויזיה / הדה בושס

בכורה לתשדירי הבחירות: "מריחה" ועטיפות צבעוניות

שידורי הבחירות התחילו – ולמרבה הפלא, הצפיה רבה, משל היה זה החלק הבידורי של הבחירות. בערב הראשון, הבסיה הבולטת היא ל"מרוח" את הצדפים: לעטוף בעטיפות ססגוניות וצץ ופרחים, על רקע של נעימות מרגיעות ומלטפות, ואותיות מקפצות. כולם מבטיחים הבטחות ומצביעים על הישגים. בליכוד מכבב ראש הממשלה יצחק שמיר, בחליפה עסקית כהה, עם גבות ושפם עשויים בקפידה, אבל העיניים המסוקות מסגירות עייפות רבה. התדמית היא עדיין של מנהיג לאומי ולא עסקן מפלגתי. הוא אפילו מדבר על הצורך לפעול במשותף, אולי רמז סמוי לממשלת אחדות לאומית. ברקע, הג'ינגל של הליכוד עם אשה מרחפת ותינוק מתוק, כמו עשויים מפלסטיק. את זה רק הליכוד יכול. בסיום מתחילה התדמית להשתנות. שמיר מדבר כבר על התרנגות של המערך ועל ניפוץ אשליות את הנסיכים, דור המנהיגים העתידי, ראשים רק בחוטם. הביעות הגדולה – מסר ארוך ומגומגם של השר נסים, שאולי הציל את הכלכלה, אבל לי לא היתה סבלנות לשמוע עד הסוף.

במערך – שמעון פרס, בחליפה אפורה ובעניבה ארוכה תואמת, מכבב עליון. במערך נוקטים בגישה ישירה, בלתי־אמביציוזית, ומנסים לדבר אל הבוחר מלב אל לב. אם כי לבו של פרס אינו מן הלבבות המשתפכים. נסים זווילי, מגיש התשדירים, מודה שהמרקורים מכבים אותו, ואכן הוא נראה כך. במערך מתרפקים על העבר ומתרכבים שוב ושוב בשני הישגים – היציאה מלבנון וחיסול האינפלציה. אבל את מי זה מעניין היום, כשאינתיפאדה – מילה שאינה מתורגמת – משתוללת, ועל הפרק בעיות בוערות. רק התחיה עושה קפיטל [illegible] מן האינתיפאדה, וגאולה כהן היא לפתות סגנית ואותנטית, אם כי שלא כדרכה מאופרת בקפידה. רוצה להחזיר את הצבע הכחול לדגל הלאומי – [illegible] או הרבה צבע אדום.

[illegible] הלחן מ"עמוד האש", נראית ונשמעת כהבטחה [illegible] בפ"ם אנושית, ריאיד צבן מאוד סימפטי מהשבוע. [illegible] ילד ערבי ברקע, נוקטת בבישור רגשני, ודוגה מדינה ערבית – [illegible] בנגליים שאקי מהמפד"ל, עם איזון של המר, יוצא למאבק למען [illegible] ילד יהודי עם הכיפה, שמך וסמים עלולים להרוס את חייו. בש"ס מהלל ומפאר הרב עובדיה יוסף את הרב פרץ בפוזה פוליטית, על רקע צילומים שידו של הרב אורי זוהר ניכרת בהם. הכל כדי להחזיר עטרה ליושנה.

אני רק תוהה, מיהו קהל היעד של שידורים אלה ואת מי הם אמורים לשכנע. המשוכנעים הלא יכירו ראש בלאו הכי, והצפים ימשיכו לצפות בין מבגינה לנוף, כאשר כולם מודעים שרק המפלגות הקטנות יכולות לומר באמת את אשר בלבן – וגם זה לא ודאי.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות בישראל	
אמסטרדם	13	16	גשם	9	15
אתונה	16	22	גשם	19	25
בוקרשט	13	16	גשם	11	18
בריסל	12	15	גשם	9	16
וינה	8	12	מעונן	16	17
שטוקהולם	7	15	מע.חל	–	–
ז'נבה	13	16	גשם	11	17
לונדון	12	15	גשם	10	17
ליסבון	18	24	בע.חל	7	25
מדריד	16	25	בע.חל	14	28
ניו־יורק	16	19	מעונן	15	20
פאריס	12	16	גשם	11	18
פרנקפורט	10	14	גשם	11	17
ציריך	6	12	גשם	11	27
קהיר	20	28	נאה	20	31
קופנהגן	11	14	גשם	9	26
רומא	7	15	מע.חל	–	–

EL AL אל על

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמי, סבתנו ואחותנו היקרה

מרגלית ליטוינסקי

לבית אפלבוים

ההלוויה תצא היום יום רביעי כ"ד תשרי תשמ"ט 5.10.88 בשעה 1.30 אחה"צ
מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

השבעה בבית המנוחה: רח' דובנוב 22 ב' תל־אביב

המשפחה המתאבלת

חריש יחליט בקרוב אם ייחקר החשד לעבירות העבודה כדי להשיג מידע

נציגי הליכוד תבעו מהיועץ המשפטי לפתוח בחקירה • מזכ"ל העבודה ברעם: הסיפורים על האזנות־סתר ושתילת עובדים במטה הליכוד – שקר ועלילה מתחילתם ועד סופם

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש יחליט תוך מספר ימים אם להענות לדרישת הליכוד להורות למשטרה לפתוח בחקירה דחופה נגד מפלגת העבודה - בחשד לעבירות שבוצעו לשם השגת מידע חסוי במטה הבחירות של הליכוד. אתמול נועדו עם חריש סגן השר רוני מילוא וח"כ דן מרידור הטוענים בשמו מי־ בבאים שנים שמפטי ביכים האחרו־ נים המאשימים את מפלגת העבודה בעבירות פליליות.

פגישתם של מילוא ומרידור עם חריש נמשכה כשעה וחצי. חריש ביקש מהשניים שלא ימסרו לעיתו־ נות את תוכן השיחה והבטיח כי יחל־ יט בעניינם תוך מספר ימים. דוברת משרד המשפטים מסרה לאחר הפגי־ שה את ההודעה הבאה: "הערב התייצבו אצל היועץ המשפטי לממש־ לה, סגן השר רוני מילוא וח"כ דן מרי־ דור ובן עו"ד רב ויינפלד, וביקשו מהיועץ המשפטי לממשלה להורות על פתיחת חקירה נמרצת ודחופה לבירור חשדות לעבירות שביצעה מפלגת העבודה או שבוצעו עבורה לשם השגת מידע חסוי במטה הלי־ כוד. לטענת המתלוננים נודעה חשי־ בות מיוחדת לאותן עבירות, שאם נעברו יש בהן פגיעה ישירה בסדרי משטר תקינים ובטוהר הבחירות".

לאחר הפגישה אמר רוני מילוא כי לדעתו הנתון בפני חריש מהחמורים ביותר, האם אכן יתברר שמפ־ לגת העבודה ביצעה בענין זה מע־ שים בלתי חוקיים כדי להשיג מידע ממטה הליכוד, אזי תהיה זו השער־ וריה הציבורית הגדולה ביותר במ־ דינת ישראל מזה שנים רבות. במטה הבחירות של הליכוד צוין אתמול כי הליכוד יעמוד על כך שבדיקתו של היועץ המשפטי בפרשה זו תהיה מהירה מאוד והוא יורה בקרוב מאוד למשטרה לפתוח בחקירה.

בליכוד המשיכו אישים שונים לטעון כי יש להם חשד שאלמונים מצותתים לשיחות הטלפוניות שלהם. שלשלום אמר יו"ר מטה הבחירות בליכוד השר משה ארנס כי הוא חושד שאלמונים ציתתו לטלפונים בביתו זה תקופה ארוכה. מנהל מטה האירגון במטה הבחירות בליכוד צחי הנגבי, שלח אתמול מכתב לכל פעילי הלי־ כוד שלא לבצע שיחות טלפוניות בנושאים רגישים מחשש האזנה. הוא פנה גם לכל מחזיקי הפלאפונים שלא לדבר במכשירים אלו בנושאים הק־ שורים למערכת הבחירות.

במפלגת העבודה היו אתמול מספר התייעצויות כיצד להגיב את הנזק שנגרם להם מגל הפרסומים בנושא האזנות במטה הליכוד. בפגי־ שה שהתקיימה אצל מנהל מטה ההסברה במערך שמואל פרנקל סוכם כי ראשי המפלגה באמצעותם השונים יתקפו את הליכוד ואת הפרסומים השונים בעניין זה. כן הוחלט לבקש משלושת אנשי השב"כ לשעבר לד־ רוש באמצעות עו"ד התנצלות מ"הארץ" שהחל בסידרת הפרסומים בפרשה זו.

בהופיעו בפני הפורום הכלכלי בירושלים התייחס אמש מזכ"ל מפל־ גת העבודה ח"כ עוזי ברעם לפרשת ההאזנות. הוא תקף את יו"ר מטה הב־ חירות בליכוד השר משה ארנס על דבריו בנושא הציתותים לטלפון בביתו ואמר כי דבריו של ארנס הם מהבזויות היותר מובות שנשמעו ב־ אחרונה. "רעשים מוזרים" שאל ברעם, מי מאתנו לא שומע רעשים מוזרים על קו הטלפון שלו, שאל ברעם בלגלוג. לגופו של ענין אמר ברעם כי הסיפורים על האזנות סתר ושתילת עובדים במטה הליכוד הם שקר ועלילה מתחילתם ועד סופם. ח"כ ברעם הביע דאגה מהניסיון של הליכוד להשתמש בנושא זה להעכרת האוירה במערכת הבחירות, תוך ספ־ רשה שלית כזו הפכה לעלילה שאין לה שחר. ח"כ ברעם הזכיר כי בביתו השמעו לאחרונה איומים טלפונים והוא, בניגוד לליכוד, לא הורה להפ־ נות אצבע מאשימה לליכוד, כי הוא אינו מאמין שגוף מאורגן עוסק בנושא זה.

בהתייחסו לבחירות הקרובות אמר ח"כ ברעם כי אם לא תהיה הכרעה בבחירות יביא הדבר לשיתוף לאומי. אין דבר יותר סימפטי מאשר לדבר על אחדות לאומית אבל במצב בו אנו נמצאים, כאשר חילוקי הדיעות כה קי־ צוניים, אין לכך הצדקה. ח"כ ברעם ציין כי בראש הליכוד עומד היום מחנה מתנגדי השלום בראשות שמיר וארנס והתריע בפני הסכנה של ממש־ לה שתבנה על קואליציה קיצונית של שמיר, ארנס, רפול והאולה כהן. ח"כ ברעם ציין כי אין פתרון לאינתיפאדה בלי פתרון מדיני, כמו שאין פתרון לבעיות הבטחון בלי פתרון מדיני.

קבלת פנים בתלבושת תימנית מסורתית הוכנה לראש הממשלה יצחק שמיר בעת ביקורו אתמול בכפר גבירול ליד רחובות (צילום: עודד מילסטיין, ישראל סאן)

ניידות הסברה של הליכוד "ליכודיות" מרוכזות ליד מטה החוג הצעיר של הליכוד בתל אביב. כאשר צלם תמונה זו צילם אותן הוקף בצעירים של הליכוד שמנעו ממנו לזוז מהמקום. אנשי הליכוד הזמינו משטרה. ניידת משטרה הגיעה תוך דקה והשוטרים הבהירו כי אין מניעה לצלם שם. רק אז איפשרו הצעירים לצלם לפנות לדרכו (צילום: ישראל סמיונסקי, יפפא)

המתקדמת: רשויות של המדינה מצותתות לנו

מאת עמוס בן־ורד
סופר "הארץ"

הרשימה המתקדמת לשלום הגי־ שה ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת תלונה על ציתות לטלפונים שלה. הסימנים מעידים, לדעתה, כי הציתות נעשה על ידי רשויות המדינה.

בתלונה נאמר, כי ביום א' השבוע יצאו ממטה הרשימה קריאות טלפו־ ניות לאוהדים, לבוא להפגין בקלקי־ ליה למחרת היום. כאשר הגיעו האוה־ דים לשם, נתקלו בכוח של צה"ל, ומפקדו, קצין בדרגת סגן, אמר לח"כ מיעארי, "שלום מר מיעארי, אנחנו מחכים לכם כבר מהשכם בבוקר".

בתלונה לוועדת הבחירות נכתב, כי המסקנה היא, שנערכה פעולת עיקוב וריגול אחרי פעילי הרשימה, המכוונת להפריע לפעילותה לקראת הבחירות. ההפגנה בקלקיליה היתה חלק מן המערכה נגד הכיבוש, הכלולה במצע הרשימה ובמדיניותה לקראת הבחירות. הדבר חמור שבע־ תיים, לטענת המתקדמת, מכיוון שהעיקוב לא נעשה על ידי רשימה יריבה אלא על ידי רשויות המדינה עצמן, המשתמשות לכך באמצעים ממלכתיים.

רק רשימה אחת נפסלה עד כה בגלל סיבות טכניות

מאת עמוס בן־ורד
סופר "הארץ"

נשיאות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת אישרה אתמול את רוב הרשי־ מות מבחינה טכנית, כלומר לא נמצאו בהן כמעט ליקויים הפוסלים אותן.

רק רשימה אחת - רשימת התאחדות התימנים בראשות שלום מצגורה – נפסלה כבר בשלב הדיונים הטכניים בגלל ליקויים בחתימות 1500 התומכים שהגישה. ההודעות הסופיות תוצאנה לסיעות רק ביום ו' הבא, אחרי שיאושרו במליאת הווע־ דה.

הנשיאות החליטה שאין מניעה להעניק לרשימת "מולדת" (בראשות גנדי) את האות ט' שביקשה, וכן לסיעת "צומת" (בראשות רפאל איתן) את האות ץ'. למפ"ם ההולכת לכנסת הזאת בראשונה מאז 1965 ברשימה עצמאית אושרו האותיות "מפמ", בהסכמת הסיעות הקיימות המחזיקות באותיות: לגבי מ' יש הסכמה של המ־ ערך (אמת) ושל הליכוד (מחל), ולגבי פ' יש הסכמה של הרשימה המתקדמת לשלום.

יתר הסיעות שלא ניגשו לבחירות לכנסת הנוכחית – חדשות לגמרי או חדשות מבחינת ההרכב הסיעתי – יצ־ טרכו להסתפק בצירופים שונים של האותיות שעדיין נשארו פנויות: ג' (שנתפנתה עם הצטרפות ח"כ אברהם ורדיגר לרשימת אגודת ישראל), ז, ק, ו' רדי.

הנשיאות עיכבה הצעה, ומליאת הוועדה תתבקש לאשר אותה ולהו־ דיע על כך לסיעות.

מאות פנו למסבירי מפ"ם לאחר תשדיר הבחירות שלה

מאת לילי גלילי מערכת "הארץ"

אל שני מספרי הטלפון שהעמידה אתמול מפ"ם לרשות הצופים בתום תשדיר הבחירות שלה פנו מאות אנשים שנענו על ידי שמונה ממועמדי מפ"ם ושניים ממטה בכירי ההסברה של התנועה. בין הפונים היו יהודים משני עברי הקו הירוק וערבים ישראלים.

תושב אלפי מנשה, למשל, ביקש לדעת מה גודל ישובו על פי התכנית המדינית של מפ"ם. מטלפן מבקה אל גרביה ביקש הסבר להבדל בין מפ"ם לרצ. דייר הרובע היהודי בירושלים ביקש לברר את עמדת מפ"ם בעניין מזרח ירושלים. אלכס אנסקי ששוחח עם ח"כ יאיר צבן שאל בדבר חוקי הפעולה של הרב עובדיה יוסף בתש־ דירי הבחירות של ש"ס.

עורך את העמוד: אוריאל ריינגולד

הרב עמיטל בכנס של מימד בת"א: הקיצוניים דחקו המתונים החוצה

(עש"ת). כמה מאות השתתפו בכנס אתמול של תנועת מימד מחנה הדתי שנערך אתמול בתל אביב.

בכנס עמד הרב עמיטל על הסיבות שהביאוהו להקמת התנועה והרשימה לכנסת.

לצד הקיצוניות הלאומית העטופה במעטה דתי התפתחה, לדברי הרב עמיטל, הקיצוניות הדתית. קיצוניות זו דוחקה אל מחוץ למחנה הלגיטימי, את אותם דתיים לאומיים, אשר שביל־הזהב הוא נר לרגלם.

טובה ליכטנשטיין חברת נשיאות מימד דיברה על המעמד המיוחד שיש לנשים בכל מסורות התנועה, מעמד שווה ומלא לתפקידם של הגברים. בין חמשת מועמדיה הראשונים של הרשימה לכנסת מוצבות שתי נשים.

פרופ' משה בראשר, המוצב אף הוא ברשימת התנועה לכנסת, הסביר את החשיבות שבהצבעה למימד לכל אותם אנשים בעלי השקפה ימנית כמותו, שהיה בין ראשי גוש אמונים ומייסדי הישוב פסגות שבשומרון.

נבון פתח מסע הבחירות שלו במיגזר הערבי והעלה זכר טבוחי כפר קאסם

מאת אילן שחורי

סגן ראש הממשלה ושר החינוך יצחק נבון פתח אתמול את מסע הב־ חירות שלו במיגזר הערבי.

בסידרת פגישות שקיים אתמול נבון במשולש עם ראשי מועצות מקו־ מיות, אנשי דת ומחנכים ערבים בכפר קאסם, טייבה וקלנסואה, אמר נבון כי בבחירות הקרובות יוכרע לאן פני המדינה: האם ישראל הולכת לקראת שלום או חס וחלילה להתדרדרות מסוכנת.

נבון אמר כי זו אחת ההכרעות הגורליות והחשובות ביותר בתולדות המדינה וכל קול ערבי שלא ינתן למ־ ערך יפגע בסיכויי השלום.

בפגישותיו עם ראשי הישובים הע־ רביים אמר סגן ראש הממשלה כי מפ־ לגת העבודה תמשיך לחתור ולפעול לשיוויון מלא בין האזרחים היהודים והערבים במדינה. "אנו מצווים לעשות כן על פי מגילת העצמאות. מדינת ישראל איננה יכולה להרשות לעצמה לנהל שתי מערכות חיים נפרדות ובלתי שיוויוניות, של היהודים מזה ושל הערבים מזה, ועי־ לינו להגביר את מאמצי השיוויון ולפעול לצמצום הפער" אמר נבון. הוא סיפר כי בשנים האחרונות פעל משרדו לפיתוח חסר תקדים של מער־ כת החינוך במגזר הערבי.

לדבריו, לראשונה מאז הקמת המ־ דינה מונה מחנך ערבי כממונה על החינוך לערבים בישראל, הוקמה מח־ לקה חדשה לתרבות ערבית, נבנו מאות כיתות לימוד חדשות במיגזר הערבי והוחל לראשונה בלימוד דת האיסלם בבתי הספר הערביים.

דובר משרד החינוך והתרבות מסר, כי לאחר סיורו במוסדות החינוך בכפר קאסם פקד נבון את לוח הזיכרון להרוגי הטבח שנעשה במקום ב־1956. ליד האנדרטה אמר השר למלוויו, ראש המועצה ונכבדים אחרים, כי הטבח היה אחד האסונות הגדולים בתולדות המדינה. נבון שיתף את כמזכירו של בן גוריון כיש־ שראש הממשלה היה מזועזע בשמעו על הטבח, דרש מיד לחקור בדבר ועקב יום יום אחר החקירה.

העתונות והמפלגות יקבלו תוצאות באופן ישיר ממחשב ועדת הבחירות

נציג הליכוד בוועדת הבחירות המרכזית: הדבר עלול לרופף את פיקוח הוועדה על מניין הקולות

מאת עמוס בן־ורד
סופר "הארץ"

חשש כבד, שוועדת הבחירות המ־ רכזית לכנסת תאבד בליל הבחירות את השליטה על התוצאות, הובע אתמול על ידי סגן יו"ר הוועדה, מטעם הליכוד, ישראל הנבי. זאת בעקבות־ החלטה של נשיאות הוועדה, שגורמי־ חוץ מעוניינים יוכלו להתחבר ישי־ רות למחשב של ועדת הבחירות כדי לקבל את החומר המשוגר אליה על ידי 17 ועדות הבחירות האזוריות.

נשיאות הוועדה נענתה בכך לבק־ שת "מעריב", המתאם בגורמים כגון המפלגות, הטלוויזיה, הרדיו והעי־ תונות. אלה יוכלו להיות בטלפון ולה־ [illegible] הנבי לוועדת הבחירות, שההח־ לטות לא תוכל לתקנת מעילה, כלומר המתחברים לא יוכלו לשתף עם התוצאות ולשנות אותן. הסידור הוא, שבו־זמנית יתקבלו התוצאות גם בוועדת הבחירות המרכזית וגם אצל אותם גורמים נוספים. בשנים האחרו־ נות קיבלו גורמי־חוץ את הפלט של המחשב בלבד, בהדפסה, והיה זה ניתן לצילום או לשכפול מיידי, וכן להעב־ רה אל המערכות באמצעות פקסי־ מיליה. [illegible] הנבי, שהוא עובד בזק, אמר שלפחות מבחינה תאורטית אין [illegible] תמיד תהיה הוועדה תלויה באותם סבבאים המפעילים את המסופים אצל גורמי־חוץ. פיקוח הוועדה, המשתרע על כל תג במהלך הבחירות, יהיה רופף בנקודת־מפתח זו, וקיימת סכנה חמורה של אובדן שליטה.

סיבה נוספת שהביא – בבחירות האחרונות נמצאו 22% מן המחשוב־ ים שגויים, את אלה חייבת הוועדה לבדוק ידנית, והתהליך זה נמשך [illegible] כל כשלושה ימים. בינתיים עלולים להתפרסם תוצאות חלקיות ומטעות, [illegible] כי גלקור מן המחשב שלה.

גם את גורם הבטחון יש להביא בחשבון: על פי זרימת המידע אפשר יהיה לדעת במידה סבירה של דיוק, כמה חיילים נשארו במוצבים וביחידות ביום הבחירות.

הליכוד נעזר בפרסומי אש"ף כדי לנגח העבודה כמוכנה למו"מ עימו

מאת אילן שחורי

במטה הבחירות של הליכוד החלו לנצל את הפרסומים שהיו ב־ אחרונה בעיתונות הבינלאומית כדבר הכרזות אש"ף כי ימתן את פעולות הטרור שלו במטרה להגדיל את סיכויי מפלגת העבודה בבחירות – כדי לנגח את מפלגת העבודה ולהציגה כמי שכבר הבטיחה לשתף את ראשי אש"ף במו"מ אפשרי אחר הבחירות לחזרה לגבולות 1967.

בהודעת מטה הבחירות של הלי־ כוד נאמר אתמול כי הידיעה שהמערך נישען על הסכם להפסקת הטרור האש"פי כדי להגדיל סיכויו לזכות בבחירות, יש בה כדי לזעזע כל אזרח בישראל. לדברי הליכוד המ־ געים של המערך עם אש"ף, מוכיחים כי אם חלילה יזכה המערך בבחירות, אנו צפויים לממשלה שתישא ותתן עם ערפאת על גבולות 1967. "יש כאן תמרור אזהרה לכל אזרח במדי־ נה, כי הצבעה עבור המערך משמעה מו"מ עם אירגוני המרצחים, מו"מ שיגרור את ישראל לימים האפלים של טילי קטיושות ופיגועים יומיו־ מיים במרכזי הארץ" – נאמר בהודעת מטה הבחירות של הליכוד.

מטה החוג הצעיר של הליכוד פתח אתמול במיבצע "מדינה צרה צרה". במסגרת מבצע זה יצאו 250 רוכבי אופניים למרוץ אופניים מצומת ניצני עוז הסמוך לטול כרם ועד חוף נתניה במטרה להמחיש את הזמן הקצר שחולף אפילו בנסיעה באו־ פניים מגבולות 1967 ועד לחוף הים. ממטה הבחירות של הליכוד נמסר אתמול כי המרוץ הוא חלק מסידרת פעולות שקיים הליכוד כדי להזהיר מפני מדיניות המערך העלולה להחזירנו לגבולות 1967.

המערך פירט הצעותיו לעימות בין פרס ושמיר – ללא שאלות מראש

מאת אילן שחורי

מפלגת העבודה דרשה מהליכוד תשובה סופית תוך 48 שעות לגבי אופי העימות הטלוויזיוני המתוכנן בין שמעון פרס ליצחק שמיר. ראש מטה ההסברה במפלגת העבודה ניסים זווילי שלח אתמול מכתב מפורט לרוני מילוא, ראש מטה ההסברה בלי־ כוד, ובו הצעת מפלגת העבודה לסידרת עימותים בלתי מתוכננים.

במכתבו למילוא כתב אתמול זווילי: מתוך הכרה בחשיבות הבחי־ רות ומרכזיותן והצורך בהצגה חדה וברורה של עמדות שתי המפלגות הג־ דולות והבדלים ביניהן הננו מציעים את אופי העימות בין ראשי המפלגות כדלקמן:

מוצעים שלושה עימותים בנושאים הבאים:

א. עימות בנושאי משק וכלכלה.

ב. עימות בנושאי חוץ ובטחון.

ג. עימות בנושא מנהיגות ודמות המדינה והחברה בעתיד.

מסגרת הזמן המוצעת הינה 20 דקות לכל עימות.

במכתבו מציין זווילי כי לחילופין מוצע עימות יחיד באורך הזמן המכסימלי שתוכלנה שתי המפלגות להשיג בערב אחד. זווילי מציע כי העימותים יתנהלו בשיטה חופשית, כמקובל בראיונות מסוג זה בעולם כולו. המרואיינים יתבקשו לענות על שאלות המראיינים שיוצגו להם בשעת הראיון ולא קודם לכן. להצעת זווילי לשני המרואיינים יוקצה זמן זהה לכל תשובה, ואם תהיינה סטיות קלות ממסגרת הזמן הן יימדדו, ייצברו וינוכו מהזמן שיוקצה לכל מו־ עמד.

בסיום כל תשובה תוענק לכל מת־ מודד דקה אחת לתגובה על דברי קודמו. בהצעת המערך מודגש עוד כי לפני המשתתפים יוצב איתות שית־ ריע על הזמן הנותר לו לכל תשובה (כפי שהופעל בעימות דוקאקי־ ס–בוש). להצעת זווילי, המראיינים ייבחרו במשותף ע"י שתי המפלגות מבין העתונאים ועורכי העתונים בי־ שראל, וכל ראיון ינוהל ע"י צוות של שלושה עתונאים. על פי הצעתו, הראיונות ישודרו גם במסגרת שידורי הבחירות ברדיו של המפלגות. הם יהיו שידורים חיים ובנוכחות קהל.

ממטה הבחירות של הליכוד נמסר אמש כי הליכוד עומד מאחורי דרישתו שלא לסטות ממתכונת העי־ מותים שהיו בטלוויזיה עד היום, קרי הצגה מראש של השאלות למרואיי־ נים. זווילי אמר אמש ל"הארץ" כי באין ברירה תסכים מפלגת העבודה לדרישת הליכוד, אך הדבר ייקבע בסופו של דבר על ידי פרס עצמו.

העבודה הכינה תוכנית מיוחדת לפעולה בתל אביב

מאת סופר "הארץ"

ראש מטה ההסברה של העבודה בתל אביב ומועמדה לראשות העיר, נתן וולוך, הכין תוכנית הסברה מקיפה למערך בתל־אביב. מטרה רוכבת מפלגת העבודה.

בתוכנית נלקחה בחשבון העובדה שתל אביב היא מטרופולין שלמעלה ממיליון בני אדם שוהים בה במשך כל יום.

הכל יכול!

ARTLINE POSTER MARKER

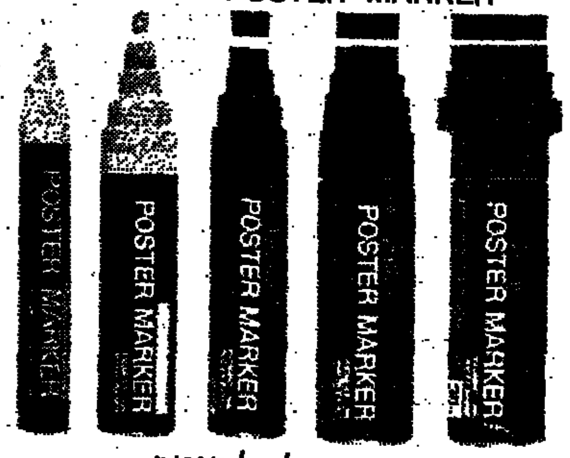

כותב על כל חומר

■ לכתיבה וסימון על: נייר, זכוכית, עץ, פלסטיק, מתכת, גומי ועוד.
■ מיוחד לכתיבה על תלונות ראווה.

Artline

הסידרה שסימנה את העולם.

היבואן: עטר ובניו בע"מ - רח' פרץ 17 תל אביב טל': 03-371833-5

עכשיו גם אתה יכול להנות מהלוואה עסקית במחיר כמו בניו יורק ולונדון

הלוואה עולמית

בחר בין הלוואה צמודה לדולר ארה"ב או הלוואה צמודה ללירה שטרלינג
ותהנה מריבית נמוכה במיוחד כמו בניו יורק או בלונדון

הלוואה צמודה לדולר ארה"ב		הלוואה צמודה ללירה שטרלינג	
הריבית בניו יורק	הריבית בבנק לאומי	הריבית בלונדון	הריבית בבנק לאומי
*12%	12%	*14%	14%

* פריים + 2%

ההלוואה לתקופה של 2–3 שנים בריבית קבועה.
מינימום הלוואה 100,000 ש"ח.
הבנק רשאי להפסיק את התוכנית או לשנותה בכל עת.
שעורי הריבית נכונים ליום הפרסום.
בתוקף מיום ד' 5.10.88
בטחונות כמקובל בבנק.
פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

هكذا من الأصل

הרמטכ"ל: שימוש בקליעי פלסטיק הפחית את מספר ההרוגים בשטחים

• "הקליעים החדשים יסייעו להרתיע מיידי בקבוקי תבערה"
"בתי הספר בגדה יפתחו לאחר כינוסה של המועצה הפלשתינית"

בכנסת / דן מרגלית

הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון, הסביר אתמול לחברי ועדת החוץ והבטחון כי השימוש בקליעי פלאסטיק, על ידי קצינים וחיילים שאומנו לכך במיוחד, מרחק של 70 מטרים לפחות, נועד "להשיג את המטרה בפחות הרוגים, אולי ביותר פצועים". הכדורים נועדו לדבריו לפגוע מיידי בקבוקי תבערה.

בתשובה לשאלת ח"כ בנימין בן אליעזר (מערך) מדוע נכנס צה"ל ללב מחנות הפליטים במקום לשטוט בעורקי התעבורה המרכזיים אמר הרמטכ"ל: "הלוואי ויכולנו שלא להיכנס, אבל זהו צעד בלתי נמנע. אחרת תתארגן במחנות מערכת חלופית שתפעל בכוח הרוע ותתפשט למקומות אחרים, עד לכביש. אז תהיה הבעיה להיאבק בתופעה מאורגנת ולא ספוראדית." הרמטכ"ל מסר כי סגירת בתי הספר בגדה תהיה בתוקף עד אחרי כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, כדי למנוע הפעלת לחצים ואיומים מצד הקיצוניים הפעילים, בבתיות המלאות.

ח"כ בן אליעזר אמר עוד, כי צריך לשנות את שיטת הפעולה בשטחים כך שתנוכה התנועה בצירים הראשיים "בלי להסתבך במחנות". הוא טען כי בידיו רשימה של מתנחלים הרוצים לשוחח עם הרמטכ"ל ולהביע בפניו הסתייגות מהקיצוניים בגוש אמונים "הסבורים כי בלי מרחץ דמים לא תבוא הישועה". הח"כים בן אליעזר ואהרן נחמיאס התריעו על יחס קשה לפלשתינאים העוברים בגשרי הירדן ועל עודף ביורוקרטיה ברמאללה.

ח"כ יוסי שריד (רצ) אמר כי כבר שכחו שהשימוש בנשק קטלני נועד בעבר רק להגנה עצמית ולהגן על החיים. הוא תקף בחריפות את הרב משה לוינגר וקרא להרחקתו מחברון.

ח"כ חיים דרוקמן (מפד"ל) מתח ביקורת על מי שרגישים לגירוש ערבים, המבקשים עתה לעשות זאת ליהודים. בעבר, לדבריו, קראו לאינתיפאדה "התפרעות" ועכשיו "התקוממות", כאילו המדובר בהתגוננות התנדבותית. ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) קרא להתמוך בכל אמצעי ובלבד שיושם קץ לאינתיפאדה.

זעם בשטחים כלפי מדינות ערב בשל דחיית סטודנטים פלשתיניים

• ירדן צימצמה את מיכסת הסטודנטים המתקבלים מן השטחים
בוגרי תיכון רבים פונים להרשם לאוניברסיטאות בהודו

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

מאות בוגרי בתי ספר תיכוניים מהשטחים, שעקב סגירתן הממושכת של האוניברסיטאות בשטחים ניסו להרשם לאוניברסיטאות במדינות הערביות ונדחו, פונים עתה לאוניברסיטאות בהודו. בשטחים שוררת מרירות רבה בעקבות חוסר ההתחשבות שגילו השנה המוסדות להשכלה גבוהה במדינות ערב, באשר למצבם של בוגרי התיכון מן השטחים.

אתמול פירסם העיתון הנפוץ במזרח ירושלים, "אל-קודס", מאמר מערכת, אשר מתח ביקורת על האוניברסיטאות הללו וקרא למדינות ערב להגדיל את מיכסת הסטודנטים הפלשתיניים בהן.

הבעיה שהתעוררה נובעת משני גורמים: ראשית, סגירתן הממושכת של האוניברסיטאות בשטחים בתוקף צווים של המימשל האזרחי, האיצה בתלמידי תיכון רבים לפנות בבקשות הרשמה לאוניברסיטאות בעולם הערבי, משום אי הוודאות שנבעה מסגירתן הממושכת של האוניברסיטאות בשטחים.

שנית, החלטת ירדן לנתק את הקשר המינהלי בינה לבין הגדה המערבית, כללה גם החלטה בדבר צימצום מיכסות סטודנטים מהגדה המערבית וכן החלטה לצמצם את מספר הסטודנטים מהגדה המערבית הנכללים במשלחות לימודים ירדניות לאוניברסיטאות בחו"ל.

מצרים, אשר מידי שנה מקבלת 30-40 תלמידים לאוניברסיטאותיה, הבטיחה כי השנה תוגדל המיכסה, אך ההבטחה לא מומשה.

בימים אלה מתפרסמות מודעות של משרדים מן הגדה המערבית העוסקים ביצירת קשר בין אוניברסיטאות בחו"ל לבין תלמידים מהשטחים, המציעות להם להירשם ללימודים בהודו, שם נהוגה שיטת לימוד בריטית, שפת הלימוד היא אנגלית, והוצאות הלימוד והמחיה קטנות יחסית.

אסי איננו נידחף לומר קדיש

אזכרה במלאת 7 שנים למותו של משה דיין

עדות ראיה / אורית גלילי

חצי שעה לפני שהטקס החל, עמד איש משונה ליד הקבר של משה דיין בנהלל וקרא בדבקות פרקי תהילים. שעה ארוכה, חולצתו פרחונית ולידו צמוד אקדח - נתון בנרתיק, מדי פעם השתטח בקינה על הקבר. ביד אחת אחז האיש שקית ובה בקבוק אפטרשייב וסדור תפילות, ובכף ידו האחרת ביצבץ סלע עפר משהו בוקר, אותו הניח על הקבר.

שלמה שביוד שמו, מתקין תריסים מחולון, נקשר לפני הרבה שנים בקשר הערצה לבן גוריון ודיין, ועל שמם קרא לילדיו. מדי שנה הוא מופיע לטקס האזכרה, הפעם הוא מתנצל, בלי בנו אשר נשאר ללמוד בבית לבודינה. אך לא לזמן רב ניתן לו לאיש להתייחד לבד עם גיבורו.

על ספסל סמוך ישבו רחל דיין ובנותיה, ובשביל החלו לפסוע אנשי דיין האחרונים: מרדכי בן פורת, אריק נחמקין, יגאל הורוביץ, זלמן שובל, יוסי ציחנובר, חיים ישראלי, נפתלי לביא, יוסף הרמלין ואחרים. גם שמעון פרס הגיע, עייף מסיור בחזית בקריות, וחבש לראשו כיפה שמישהו דאג לשלוף בזמן.

"זו הברירה של העם האחד - מדינה יהודית, מול הברירה של העם השני - מדינה פלשתינית. אינני רוצה", אמר דיין ב- 1980, "ששוטר יעמוד ליד כל בית שני בשטחים". פרס קשב ודרוך לדברים, עיניו עצומות והבעת פניו רצינית, מסגירה את תחושתו שהדברים כאילו נאמרו היום מפיו. על כתפיו מוטלת עכשיו כל כובדה של המורשת.

כמה דקות קודם לכן הסתודד עם היועץ לשעבר לענייני ערבים, ד"ר יוסף גינת, והתעניין לדעת כמה הצביעו למערך בסכנין. הוא התאכזב לשמוע שמקצת מן התושבים בלבד.

בתפילת "אל מלא רחמים" הגיעו יעל, ומעט במפתיע גם אסי דיין. הנכד של רחל דיין, שקיבל בוקישה שירים מהסבא, בכה על כתפי של חיילת. בעמק למטה המשיכו החקלאים לעבד את שדותיהם כמדי יום ביומו. "תמיד שואלים - האם לדיין אין בנים שיאמרו אחריו קדיש", אמרה יעל בתום הטקס. "הנה אסי הגיע הפעם, באיחור, והוא לא מאלה שיידחפו לומר קדיש". "תם טקס הזכרון למשה דיין הבריח כעבור 40 דק מהפתיחתו, המנחה משה סימור. שלמה שביוד פתח את בקבוק האפטרשייב הירוק והזליף מי בושם מתוק על זרי הפרחים. ריחות של הילולות לצדיקים בנתיבות התמזגו בריחו העולה משדות העמק ומציף את קברות החלוצים.

יעל דיין ובתה ומאחור האח אסי באזכרה למשה דיין בבית הקברות בנהלל. (צילום: עדי קרן)

סקר מיוחד: רוב הציבור מעדיף להמנע ממגעים חברתיים עם נכים

(ע). שינוי לטובה בעמדות הציבור לגבי הנכים נמצא בסקר שערכה ד"ר מינה צמח ממכון המחקר "דחף" – על כך נמסר אתמול במסיבת עתונאים באוניברסיטת תל אביב. ממצאי הסקר יוצגו היום בכינוס של עובדים סוציאליים ואנשי מקצוע העוסקים בשיקום ומחקר בתחומים אלה. הכנס ייערך בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת תל אביב.

ד"ר צמח מסרה, כי הסקר מתייחס לעמדות והתפיסות לגבי נכים בנכות גופנית, נפשית ושכלית. היא אמרה, כי ישנה נכונות אצל רוב הציבור לקליטה קלה יותר של הנכה והצורך לשלב הנכה בקהילה של הבריאים. זו היא דעת 60% של הנשאלים. האחרים סבורים שאין לשלב את הנכה בחברה ויש ליצור לו מסגרות מיוחדות. 75% חושבים שאין הצדקה לנישואים של נכים רק עם נכים ורוב השאר גורסים שנכים צריכים להתחתן רק עם נכים.

90% מן הנשאלים מוכנים למגע עם נכה, אולם יימנעו ממגעים חברתיים איתם, לרבות ילדיהם. 48% בדעה שיש להעסיק נכים בעוד ש-39% סבורים שיש להעסיק רק בריאים במקום עבודה פנוי. עם זאת התומכים בהעסקת נכים, לא מוכנים להעסיק אותם.

הציבור תומך בזכויות שהנכים מקבלים וסבור שנכה רגיל מקופח כדבריות לעומת נכה צה"ל. רוב הציבור מצדיק הענקת הפטור ממיסים לנכים.

נשיאת הכבוד של ארגון הגג של 24 ארגוני הנכים בישראל, השופטת צפורה ברון אמרה, כי בארץ ישנם כ-480 אלף נכים המהווים מעל 10% האוכלוסיה. היא טענה שהנכה אינו משתלב בשוק העבודה והחברה אין רוצים להעסיק אותו במקומות עבודה.

פרופ' דן שניט, ראש בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה ציין, כי לעתים שיקום נכה אינו מצליח נוכח הדיון המשפטי המתמשך נגד חברות הביטוח או אחרים ועינוי הדין של הנכה נמשך לפחות ארבע שנים ויותר לאחר התאונה שגרמה לנכותו.

בינה פיגין, מורה בבית הספר ומומחית בשיקום נכים אמרה, כי הנכה מסוגל לתפקד בכל המסגרות כמו כל אדם אחר. היום יש יותר נכונות לקבל את הנכה בחברה.

מאיה הולצמן מורה בבית הספר דיברה על הפיכת הנכה לעצמאי. לנכים בקיבוצים הוקם פרויקט למגורים בעיר ותעסוקה עבודה, כיעד של שיקום. היא עמדה על שיפור יכולת הלימוד של נפגעי ראש בעזרת מחשב, עיסוק בספורט ושימוש בקרפים המסייעים למשותקים בגפיים.

בכינוס יוצגו פרויקטים שונים לשיקום הנכים.

כתבים מישראל לכנס בברה"מ

מאת זוהר בלומנקרנץ

שמונה כתבי תיירות מישראל, חברי תא כתבי התיירות באגודת העתונאים, ייצאו הלילה בדרכם לברית המועצות, כדי להשתתף בכנס השנתי של ארגון כתבי התיירות העולמי (פיג"ט).

הכנס ייפתח ביום ב' הבא במוסקווה ויימשך שבוע ימים. שלטונות בריה"מ הבטיחו להעניק אשרות כניסה לעיתונאים מישראל הם אמורים לקבלן במזרח אירופה.

מארגני הכנס נענו לפניה להגדיל משלושה לשמונה את מספר המקומות אשר הקציבו בתחילה, לכתבים מישראל. ישראל נמנית על המדינות אשר איחרו את הכנס.

מואשמים בהצתת צריף של ערבים

(ע). עופר ארמי וצדוק לוי, בני 19 תושבי אור יהודה, הואשמו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב בהצתת צריף, ששימש למגורי פועלים ערבים שהועסקו במסעדה הסמוכה למקום מגוריהם בעיר.

בכתב האישום טענה התובעת, עו"ד גילי רביד, כי ב-24 במרץ נפגשו הנאשמים ליד מאפיית זולחם בשכונת כפר ענא באור יהודה וקשרו ביניהם קשר להצית צריף המשמש למגורי פועלים ערבים המועסקים במסעדתו של סעיד משיח.

הנאשמים, נטען בכתב האישום, ניגשו לצריף הנמצא ברחוב דוד אלעזר, הציתו סחבות על דלת הצריף והסמוך אליה והציתו אותם. הצריף עלה באש ונשרף כליל.

בבקשתה לעצור את הנאשמים עד לתום ההליכים, טענה עו"ד רביד, כי המדובר בעבירה חמורה ביותר שנעשתה תוך שימוש באש.

שוחררו בערבות החשודים בניסיון לדרוס שוטרים

מאת נחרית אמיתי

שני תושבי כפר קאסם שניסו ביום א' לדרוס את מפקד משטרת פתח תקווה וקצין משמר הגבול בעת הריסת מבנה בלתי חוקי שבבעלותם, שוחררו אתמול בערבות של 5 אלפי שקלים. אנשי משטרת פתח תקווה ויחידה של משמר הגבול אבטחו ביצוע צוו הריסה על ידי אנשי משרד הפנים. בעת ביצוע אחד הצווים, שכלל הריסת מבנה בלתי חוקי ששימש כמסעדה בתוך אוטובוס נטוש, הגיחו רכב ונהגו ניסה, לטענת המשטרה, לדרוס את הקצינים. לאחר שימוש בכח על ידי אנשי המשטרה נעצרו שני החשודים לחקירה.

העצורים, טהא זוהיר בן 30 ועיסא חירטה בן 33, הובאו אתמול לפני שופט. בא כח המשטרה, מפקח אברהם ששה, טען כי לשניים עבר פלילי ומאסר על תנאי בגין אחזקת נשק וביקש לעצרם בחשד לניסיון רצח וכן בחשד העלבת שוטרים ותקיפתם. בסיקורו הציג ששון את עברם של השניים והאפשרות שיאיימו על עדים שנכחו בארוע. השופט הורה לשחרר את החשודים וקבע כי שחרורם לא יפגע בחקירה.

שני בדואים חשודים בהברחת חשיש

(ע). שופט בית משפט שלום בבאר שבע ציווה אתמול לעצור שני בדואים מהנגב, החשודים בהברחת חשיש ממצרים לישראל.

נציג המשטרה טען בבית המשפט, שביום א' הבחין סיור צה"ל בערב בשני גמלים ובתנועת אנשים באזור הגבול. חיילי הסיור פתחו במרדף אחר הדמויות. האנשים הצליחו לנוס ולחצות את הגבול למצרים, אך התחקות אחריהם העלתה שני גמלים עמוסים בכמות גדולה של סריות חשיש.

בתוך כך הבחינו החיילים בג'יפ שנסע באזור, באורות כבויים. החיילים קראו לנוסעי הג'יפ לעצור, אך הם הגבירו את מהירות הנסיעה וניסו להימלט. לאחר מירדף נתפס הג'יפ ובו שתוי סלאמה אל כלאב ועאלי ריאסי זאנון, שניהם בני 31 מהשבט הבדואי אל עזזמה שבנגב. הסבריהם, כי טיילו באזור, לא הניחו את דעת החיילים, שהסגירו את השנים למשטרה, בהנחה כי הם קשורים בהברחת החשיש.

השופט ידין סימור ציווה לעצור את שני החשודים עד יום ו'.

שוטר הואשם בביצוע פריצות

(ע). איש משטרה לשעבר, שלמה שביט מתל-אביב, הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בת"א בביצוע שורת התפרצויות לבתי מגורים בגבעתיים.

פרקליט המחוז, עו"ד אהרון שוד, ציין בכתב האישום כי בלילה שבין ה-6 ל-7 בספטמבר התפרץ שביט ביחד עם אחר לחמש דירות בגבעתיים, כשהוא נכנס לדירות דרך החלון או התריס במרפסת. בכל המקרים גנב שביט כספים ששווים נע בין עשרות למאות שקלים בלבד. כמו כן גנב פנקס צ'קים וכרטיס כספומט.

ערך את העמוד: משה גל

צוות מומחים: אין חשש מלבקר באיזורי חדרה רמלה ולוד

יש לקבל חיסון נגד פוליו – רק בעקבות התייעצות עם רופא

מאת עדנה אבירהר
כתבת "הארץ"

חיסון נגד שיתוק ילדים יש לקבל רק בעקבות התייעצות עם הרופא המטפל ולאחר שזה בדק אם החיסון שניתן בעבר, בוצע על פי תוכנית החיסונים שקבע משרד הבריאות — כך קבע אתמול צוות מומחים במסגרת "קו פתוח" בנושא הפוליו שערך משרד הבריאות. צוות המומחים ענה לשאלות אזרחים שטילפנו מכל רחבי הארץ ובקשו הדרכה כיצד לנהוג כעת, עם התפרצות נגיף הפוליו.

פרופ' אברהם מורג הסביר, כי מומלץ למי שסובל מרפיון של המערכת החיסונית לקבל חיסון סאלק, שהוא תרכיב מנגיף מומת, אולם קודם יש להתייעץ עם הרופא המטפל.

בתשובה לשאלות בדבר אפשרות של הדבקות מתנאים תברואתיים ירודים הקיימים במסעדות השיב פרופ' מורג כי "אם לא נכנסת בעבר למסעדה אל תכנס אליה גם היום, אין כל הצדקה להחרים היום מסעדות".

הצוות קבע כי אין שום חשש מלבקר באיזור חדרה ורמלה ולוד. בעקבות חיסון האוכלוסיה באיזורים אלה יש להניח כי בביוב של הישובים באיזור ישנה כמות מספקת של הפרשות הנגיף, האמור להתגבר על הנגיף האלים הנמצא בביוב.

בתשובה לפניות של עובדים מקצועיים ואחרים העוסקים בעבודות במערכות הביוב קבע הצוות כי הם אומנם חשופים יותר למחלה אולם יש להניח כי משום החשיפה הם מחוסנים.

המחלקה האפידמיולוגית במשרד הבריאות ובית החולים ברזילי באשקלון, בודקים אם קיים קשר בין מחלת שיתוק הילדים ממנה סובלת תינוקת בת תשעה חודשים מקרית גת, המאושפזת בבית החולים באשקלון, לבין ביקור שערכו היא והוריה אצל קרובי משפחה ברמלה.

בני משפחת חמדאן דורשים מידע לגבי נסיבות מותו של עוואד

(ע) אחיו ואביו של עוואד חמדאן שמת בכלא ביולי 1987 כתוצאה מחנק, בעת חקירת שב"כ, ביקשו מבג"צ לחייב את שר הבטחון ושר המשטרה למסור להם מידע, ממה נגרם החנק ומתי, מיהו שגרם את החנק, כיצד ומדוע עשה זאת.

פרקליטתם של בני המשפחה עו"ד פיליציה לנגר מבקשת בעתירה גם מידע על הטיפול הרפואי שקיבל המנוח בכלא ג'נין, לפני מותו, אם אומנם ניתן טיפול.

בעתירה מבקשים עוד בני המשפחה לדעת מדוע הועמד אחד מחוקריו של חמדאן לדין בעוון גרימת מוות ברשלנות, בעוד שנסיבות המוות מראות לכאורה כי מדובר בהריגה. הם מציינים בעתירה, כי השלטונות מסתירים מהם את חומר החקירה של איש השב"כ ואינם מאפשרים להם לבחון אותו כדי שיוכלו לבדוק אם ההחלטה להאשים את איש השב"כ בעבירה קלה יחסית התקבלה כדין.

בחודש שעבר חייב בג"צ את שר הביטחון למסור לבני המשפחה את סיבת מותו של חמדאן. בתשובת המדינה נמסר, כי חמדאן מת כתוצאה מחנק.

צו מעצר נגד עדים להריגת ערבי בידי חייל בפ"ת

צו מעצר לשתי יממות הוצא אתמול נגד שני תושבי ראמאללה שהיו עדים, לטענתם, לאירוע שבו נורה למוות מעווז יאסין בידי חייל, לאחר שניסה לחטוף נשקו. השניים מסרו תצהיר בו נאמר כי היו עדים למקרה וכי מדובר ברצח ולא בירי לשם הגנה עצמית. לטענת בא כח המשטרה, מפקח אברהם ששה, קיים חשד שמסרו תצהיר שקר.

ב-17 ביולי בשש ורבע בבוקר נורה למוות מעווז יאסין מכפר ג'ת על ידי חייל מפתח תקווה. החייל טען בחקירתו כי מעווז ניסה לחטוף ממנו את נשקו וכי ירה בו לשם הגנה, ירייה אחת שגרמה את מותו. נחקרו כמה עדי ראייה שגרסתם תאמה את דברי החייל.

ב-28 ליולי מסרו דווא חוסי מותמר ועאמה עבר ברייר מראמאללה תצהיר כי מדובר ברצח הערבי על ידי החייל. הם זומנו פעמים מספר למשטרה למסירת עדות אך לא הופיעו.

השופט ראובן ג'יבלי הורה מעצר העדים ל-48 שעות עם אפשרות לשחררם בתום חקירתם על ידי קצין משטרה.

אהובנו
אברהם טשרניחוב
איננו

ההלוויה תצא היום, יום ד' 5.10.88, בשעה 13.30 אחה"צ
מבית ההלוויות רחוב דפנה 5 תל אביב לבית העלמין "הדרום" חולון
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

ילדיו: ציונה ושמואל בורנסקי
נכדיו: יוסף ולנה בורנסקי
דוני ענבר
נינתו: מאשה

אבלים על מותו של
המהנדס אברהם טשרניחוב
מייסד חברתנו ומנהלנו האהוב

מניש
חרושת חשמל בע"מ

ידידנו
בני שליט
איננו

נפטר בלונדון ב־3 באוקטובר 1988
כואבים את מותו בטרם עת ומשתתפים בצער המשפחה

ד"ר ורד ודן הראל
הנה ומיכאל
מאיר־ברודניץ
רוני ודניאל מירקין

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

מרים (מניה)
קצנשטיין

האבלים:
בעלה: היינץ
בנה וכלתה: יובל ודליה
כלתה: בלהה
הנכדים: מיכל, תמר, אורית, עֹפר, אריה ואיל

פרטים על מועד ההלוויה בטלפונים: 04-740186, 04-253326

אזכרה
לצ"ל **יעקב מנזה** ז"ל

במלאת שנה לפטירתו תתקיים בבית הקברות חולון,
שער חדש ביום חמישי 6/10 כ"ה תשרי
שעה 15.00 אחה"צ.

המשפחה

הוצאת שוקן

משתתפת באבלו של

שאול צ'ריקובר וב"ב

על פטירת אביו

בצלאל צ'ריקובר
ז"ל

למשפחת אורי ותמר בר־גיר

אתכם באבלכם הכבד על

צביקה ז"ל

שנקטף באביב ימיו

זליג הליבני
ראש המועצה האיזורית יואב
ועובדי המועצה

לשרה עמית

משתתפים באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

חבריך לעבודה

"אלהב" – הארגון לקידום המשחק בישראל

אבל עם **מנחם גרנוף** ידיד הארגון

על מות אשתו **אילנה**

דואבים על מותו של

המהנדס **א. טשרניחוב**

האיש הרגול
ממייסדי תעשיית החשמל בארץ
ומשתתפים בצער המשפחה

"מניש" – מנועי חשמל 88 בע"מ

לחנה גלזר

משתתפים באבלך הכבד
במות אמך

הגב' **בתיה אורבך** ז"ל

אריה בלכמן וכל עובדי
גלזר בלכמן ושות'

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודיעין
03-38 38 38

בנק דיסקונט לישראל בע"מ
הנהלת הבנק ועד הגימלאים
בשם כל עובדי הבנק וגימלאיו
אבלים על פטירתו של חברנו לעבודה

המנוח **קטן שלמה** ז"ל

מביעים תנחומים
לרעייתו ולכל משפחתו

תהא מנוחתו עדן.

אד קוץ' ברשימת חיסול של רשת סמים קולומביאנית

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק. ויבחר ל"הארץ". משטרת ניו יורק הגבירה את השמירה על מעונו של ראש העיר אד קוץ' בעקבות ידיעה כי ראשי רשת סמים קולומביאנית כללו את שמו ברשימה של אנשי ניו יורק שהם מבקשים להתנקש בהם. כך דיווח אתמול "ניו יורק פוסט" בידיעה בלעדית.

העיתון מסר כי רשות בין־ביטחונית הלוחמת בסוחרי סמים חשפה את הפרטים והעבירה אותם למפקד משטרת ניו יורק, ולמבצע המיוחד ללוחמה בסמים.

לדברי העיתון, במקור המשטרה גילה לראש העיר כי הוא ב"רשימה השחורה" של רשת הסמים הקולומביאנית "מדלין" וצפויה סכנה לחייו. לביתו הוצבה שמירה מיוחדת של שוטרים וסוכני חרש שהוצבו בסביבתו של ראש העיר.

בשבועות האחרונים בוצעו בניו יורק מבצעים מיוחדים לחיסול רשתות של סוחרים ומוכרי סמים, שפגעו קשה בסחר הסמים הקשים ובמוכרי הקראק בעיר.

שני קרטלים של סוחרי סמים שבסיסם בקולומביה מתחרים על השליטה בשוק הסמים בניו יורק וההתמודדות ביניהם הגבירה את האלימות בעקבות הצעדים הדראסטיים שנעשו נגד סוחרי הסמים בעיר.

אד קוץ' הצהיר לא מכבר כי הלוחמה בסמים היא המטרה הראשונה של ממשלו. הוא הקציב 116 מיליון דולר להקמת חמש יחידות משטרה מיוחדות ללוחמה בסוחרי סמים בניו יורק. ראש העיר אמר אמש כי הוא מתכוון להמשיך במלחמה נגד סמים ולא יניח לאיומים על חייו להפריע בעדו.

קרנבל בברזיל – חוקה חדשה

ריו דה ז'נרו (ע"ת). בראזיל חוגגת היום את כניסתה לתוקף של חוקה חדשה ב"קרנבל של דמוקרטיה".

החוקה החדשה, שנוסחה במשך 20 חודשים באסיפה מחוקקת בת 559 חברים, קובעת חוקים חדשים לכל תחומי החיים, החל בהפסקת לידה ושביתות ועד למלחמה בטבעונות.

מחברי החוקה טוענים שהנהגתה תפתח עידן חדש של רפורמות ושל דמוקרטיה במדינתה הגדולה ביותר של אמריקה הלטינית, אשר נחלצה לפני שלוש שנים מ־21 שנות שלטון צבאי קשות.

עם זאת, מתירה החוקה החדשה פתח להחזרת סמכויות שלטון נרחבות לידי הצבא. אנשי השמאל טוענים כי החוקה החדשה מקנה לכוחות המזוינים זכות להתערבות מופרזת בנושאי בטחון הפנים.

בנקאים וכלכלנים, מצדם, טוענים כי החוקה החדשה עלולה לפגוע בכלכלת ברזיל, על־ידי שורה של חוקים הכוללים הגבלות חמורות על פעולות עסקיות זרות בברזיל.

אנשי הפרלמנט הברזילי הזמינו צירי פרלמנט מכל רחבי אמריקה הלטינית לטקס אישור החוקה החדשה. לאחר הטקס ייערכו חגיגות של מוסיקה ושל ריקודים תחת כיפת השמים, ליד בניין הקונגרס האולטרה־מודרני בברזיליה הבירה.

יו"ר הפרלמנט אוליסס גימאראס, הנחשב לאדריכל הראשי של החוקה החדשה, אמר כי החגיגות יהוו "קרנבל של דמוקרטיה". הפרלמנט ישגר מברזיליה עותק של החוקה החדשה לכל משפחה ברחבי ברזיל.

החוקה החדשה מבטיחה לאזרחי ברזיל את זכות השביתה ואת זכותם לחירות ולמשפטים הוגנים. היא אוסרת את השימוש בעבודה ובעינויים של אסירים.

הסעיפים המתקבלים ביותר בחוקה מעניקים לעובדים את הזכות ליום־עבודה בן שש שעות, ומעניקים זכות בחירה לבני נוער מגיל 16 ואילך.

"נקיטת צעדים גזעניים" תהפוך לפשע פלילי בתוקף החוקה החדשה. מבקריה של החוקה החדשה מצביעים עם זאת על העובדה, שאינה כוללת כל הוראות הנוגעות לרפורמה אגררית.

על־פי נתונים רשמיים, 4% מכלל האוכלוסיה בברזיל מחזיקים ב־52% מכלל אדמות העיבוד.

התנגשויות דמים בין איכרים ובין בעלי קרקעות עשירים גרמו מאז 1985 למותם של 445 בני אדם.

דו"ח ארגון "אמנסטי" קובע: מצב זכויות האדם בעולם "בכי רע"

1,982 ממתינים לעונש מוות בארה"ב

ישראל כלולה עם צ'אד, ניקרגואה, פרו וסין בכליאת אסירי מצפון ● עלייה במעשי העינויים וההתעללות באסירי השטחים ● כ־40 מדינות רוצחות בכוונה תחילה אזרחים שלהן

לונדון (ע"ת). דו"ח "אמנסטי אינטרנשנל", שהתפרסם היום, כולל סקירה על מצב זכויות האדם ב־135 מדינות ברחבי העולם, ומגדיר אותו "בכי רע".

באופן כללי מציין הדו"ח כי כמעט חצי ממדינות העולם נוהגות לכלוא אדם בשל התבטאויותיו, והמשפט שנערך לו אינו אלא "פארסה", כלשון הדו"ח.

עוד קובע הדו"ח, המשתרע על 28 עמודים, כי ביותר מ־120 מדינות מתירה החוקה להוציא להורג אנשים הנמצאים אשמים בפשעים מסוימים. יותר משליש ממדינות אלה מבצעות, הלכה למעשה, "מעשי רצח בכוונה תחילה" מדי שנה.

במדינות רבות עדיין מקובלים העינויים בשיטה נפוצה ביותר. במרוקו מתו בשנה האחרונה 17 אנשים בעקבות התעללות בזמן מעצרם.

לגבי ישראל, קובע הדו"ח, כי חלה עלייה במספר מעשי העינויים וההתעללות באסירים בשטחים. ברחבי אפריקה כלואים אלפי אסירים פוליטיים ללא משפט. גורל דומה הוא מנת חלקם של אסירים באנגולה – נאמר בדו"ח.

בשנה שעברה הוצאו להורג 760 אסירים ב־39 מדינות וקרוב ל־1,200 אנשים נוספים נידונו למוות ב־62 מדינות אחרות. בארצות הברית ממתינים 1,982 אסירים לביצוע גזר דין מוות שהוטל עליהם. בתבל מאנג'ב שבפאקיסטן צפויה הוצאתם להורג של 1,500 אסירים. באף אחת ממדינות ערב לא בוטל עונש המוות, וכמה מאות אסירים הוצאו שם להורג. אלפי אנשים מוחזקים במעצר ללא הליך משפטי.

לדברי "אמנסטי", במהלך השנה שעברה בוצעו לפחות 132 הוצאות להורג בסין, 164 באפריקה הדרומית ו־158 באיראן.

באיראן, עיראק וסוריה עצורים אסירים פוליטיים בבתי הכלא ללא כתב אישום.

הדו"ח מספר על אסירי מצפון בבורמה, מזרח גרמניה וברית המועצות ששוחררו בשנה האחרונה מכלאם. אך "אמנסטי" מצביע על העובדה שלא חל כל שינוי בחוק הסובייטי, והאזרח שם אינו מוגן גם עתה ממעצר שרירותי, והתעללות בבית הכלא.

אסירי מצפון עדיין כלואים לדברי מחברי הדו"ח בצ'אד, ניקרגואה, פרו, סין, ישראל ועוד רשימה ארוכה של מדינות ברחבי העולם.

ז'אן מישל ז'אר – אקסטרווגנצה

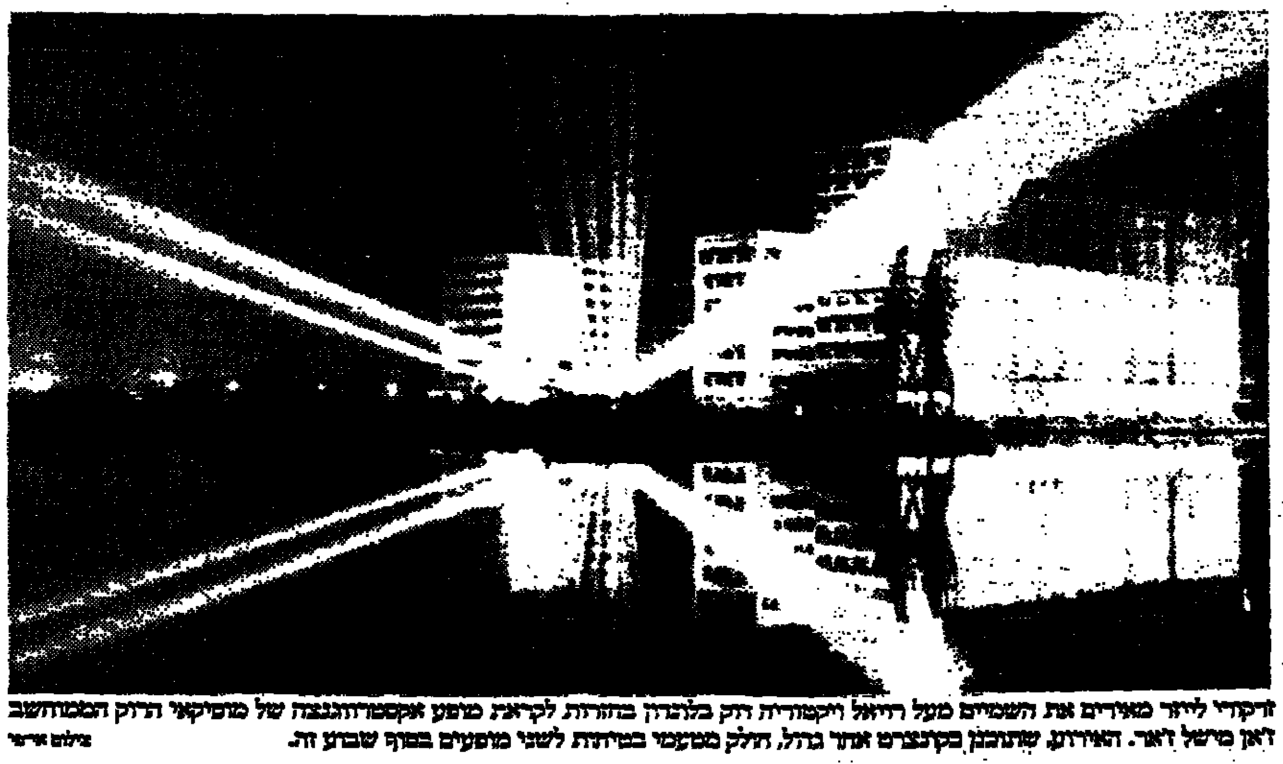

זיקוקי לייזר מאירים את השמיים מעל רויאל ויקטוריה דוק בלונדון בחזרות לקראת מופע אקסטרווגנצה של מוסיקאי הרוק המחושב ז'אן מישל ז'אר. האירוע, שתוכנן כקונצרט אחד גדול, חולק מטעמי בטיחות לשני מופעים בסוף שבוע זה. צילום אי־פי

ארגונים בצ'ילה: אנשיו של פינושה מאיימים ברצח לקראת המשאל היום

סאנטיאגו (ע"ת). יותר מ־1,200 אנשים נעצרו, 102 נפצעו ושלושה נהרגו בפעולות אלימות לקראת משאל העם שיקבע היום את מעמדו של הרודן אוגוסטו פינושה בצ'ילה. כך טענו אתמול ארגונים להגנת זכויות האדם.

הם מציינים כי מתנגדים של הגנרל פינושה קיבלו איומי רצח וכמה בתים של מתנגדי המשטר הותקפו, כנראה על־ידי אוהדים צ־ליאנים המבודדים בהמשך שלטונו של פינושה, שהדיח את הנשיא סלוודור איינדה בהפיכה צבאית לפני 15 שנה.

איומי רצח נעשו גם כלפי הבישוף קרלוס קמוס ובנו של אורלנדו לטלייה, ששירת כשר החוץ בממשלת איינדה, שהודחה ב־1973.

לטלייה מצא את מותו כאשר פצצה התפוצצה בוושינגטון ב־1976.

האופוזיציה טוענת כי מצבה זו הוכנה על־ידי תומכים של פינושה. בנו חואן פאבלו לטלייה הוא מנהיג של קבוצת נוער, הנמנית עם ארגון שפרש מהמפלגה הסוציאליסטית.

סקרי דעת קהל צופים כישלון לגנרל פינושה. אם הוא יזכה בפחות מ־50% מכלל הקולות, יהיה עליו לערוך בחירות עד דצמבר בשנה הבאה, ולפרוש מהשלטון כעבור שלושה חודשים מתאריך זה.

כוויית "מזועזעת" מדרישה בריטית למכור מחצית מאחזקותיה בבי־פי

כנראה תשקול מחדש את מדיניות השקעותיה בבריטניה

לונדון (ע"ד וע"צ). ממשלת בריטניה דרשה אתמול מכוויית למכור יותר ממחצית מניותיה בחברת הנפט "בריטיש פטרוליום", החברה הגדולה ביותר בבריטניה, ודרישה זו נתקלה מיד בתגובה זועמת מצד כוויית.

מומחים אמרו כי כוויית עשוייה להפסיד 593 מיליון דולר במכירה בכפייה של כ־700 מיליון מניות ב"בריטיש פטרוליום".

שר המסחר והתעשייה הבריטי לורד יאנג אמר כי סמך את ידיו על דו"ח של ועדת המונופולים והמיזוגים, שהמליצה כי לשכת ההשקעות הממשלתית של כוויית תקטין תוך 12 חודשים את אחזקותיה בחברת הנפט הבריטית – מ־21.6% ל־9.9%.

בתגובה מסרו אתמול בנקאים בכוויית כי כוויית, אחת המשקיעות הגדולות ביותר בעולם, תשקול כנראה מחדש את מדיניות ההשקעות שלה בבריטניה עקב הדרישה.

לשכת ההשקעות של כוויית הגדילה את אחזקותיה ב"בריטיש פטרוליום" לאחר התמוטטות הבורסות באוקטובר אשתקד.

בנקאים וכלכלנים בכוויית אמרו כי ההחלטה הבריטית זעזעה את כוויית.

ועדת המונופולים והמיזוגים הבריטית קבעה כי יש ניגודי אינטרסים בכך שכוויית מפיקה נפט בעצמה וגם מחזיקה במניות של חברת נפט בריטית. אך כוויית, חברה באופ"ק, הכחישה מספר פעמים כי בכוונתה להשפיע על המדיניות של "בריטיש פטרוליום", וטענה כי ההשקעה היא פיננסית גרידא.

המרשל אבו־גזאלה: מצרים מייצרת מזל"טים וכלי שיבוש אלקטרוניים

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

שר הפנים המצרי הגנראל זכי בדר הורה על נקיטת צעדי ביטחון מרובים עם פתיחת שנת הלימודים באוניברסיטות. העיתון הקהירי האופוזיציוני "אל־וופד" מסר אתמול כי בין היתר הוגברו אמצעי הביטחון באזור השגרירות הישראלית בגשר האוניברסיטה בקהיר.

לדברי העיתון, ניתנו הוראות למשמר האוניברסיטאות למנוע כל פעילות מצד אנשי "האגודות המוסלמיות" ולהכשיל מלכתחילה כל ניסיון להתארגנות ולקיום הפגנות.

צעדי הביטחון באים גם על רקע "חגיגות הניצחון" הנערכות מדי בכל רחבי מצרים לרגל יום השנה ה־15 למלחמת יום הכיפורים.

שר ההגנה המצרי המרשל אבו גזאלה העניק לרגל המאורע ראיון מיוחד ל"אל־אהרם", שבו הודיע כי מצרים הצליחה לייצר מטוסים ללא טייס והיא עוברת עתה לשלב ייצור מסחרי. עוד ציין כי לולא אותה מלחמה והביצוע המצרי המעולה, ישראל לא היתה משנה את "התנהגות התנשאות הצבאית" שלה.

הוא גילה כי מצרים פועלת עתה בסיוע ארה"ב לייצור הדור השלישי של הטילים המונחים נגד טנקים הנישאים על־ידי חיילי חי"ר. כן החלה מצרים, לדבריו, בביצוע המעשי של השלבים הראשונים בייצור חלקים של הטנק אם־1 איי־1 האמריקאי, בנוסף לייצור תחנות שיבוש אלקטרוני קרקע־אוויר ואוויר־אוויר, ופיתוח אמצעי ההגנה האווירית "סיני 23", הנישאים על מכוניות משוריינות.

עיראק: אנו מייצרים מזל"ט

בגדד (ע"ת). עיראק הודיעה כי עלה בידה לייצר מטוס זעיר ללא טייס. לדברי סוכנות הידיעות העיראקית הרשמית, המטוס הוצג שלשום בלילה בטלוויזיה העיראקית, שם נאמר כי המטוס הוא פרי "ייצור עיראקי בלעדי".

הדיווח על המטוס החדש כלול בסרט שהוכן להקרנה בפני שגרירי מדינות ערב ומדינות אחרות.

ביום ב' השבוע הקרינה הטלוויזיה העיראקית סרט המציג טיל קרקע־קרקע חדש, שכונה לכינוי "סאג'יל" וטווח פעולתו 35 ק"מ. סוכנות הידיעות העיראקית מציינת כי טיל זה מיוצר על־ידי התעשייה הצבאית העיראקית.

קודם לכן הציגה הטלוויזיה טיל אוויר־קרקע שכונה לכינוי "אבאביל". בשידור לא נמסרו פרטים על תכונותיו של הטיל.

כבר באוגוסט '87 הודיעה עיראק על פיתוח טיל קרקע־קרקע לטווח של 650 ק"מ, שכונה לכינוי "אל חוסיין", על שמו של אימאם שיעי.

מיטלשוואר סינג נפגש בדמשק עם שגריר ארה"ב שעות אחדות לאחר שחרורו

שולץ מעריך העזרה הסורית בשחרור בן הערובה; דוברו ממעיט בערכה

רדמן: "לומר האמת, איננו יודעים מה הביא לשחרורו" ● באני סאדר: מו"מ ארה"ב–איראן

דמשק (ע"ד וע"צ). בן הערובה ההודי ששוחרר שלשום במערב ביירות, מיטלשוואר סינג, נפגש אתמול [illegible] נפגש שם עם שגריר ארה"ב בסוריה ועם מזכיר הכוח ההודי.

בן הערובה, שהיה מגולח למשעי ולבוש בחליפה, נפגש שם עם שגריר ארצות הברית אדוארד ג'רג'יאן. סינג, שלימד בעבר בקולג' האמריקאי בביירות, אמר כי זכה ליחס טוב בתקופת השבי שלו.

מניו יורק נמסר כי משרד החוץ [illegible] סינג (60) נחטף [illegible] עם שלושת האזרחים האמריקאים [illegible] פרופסורים.

שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ אמר לעמיתו הסורי פארוק אל שרעה כי הוא מעריך את העזרה שהסורים הגישו בפרשה זו. כך ציין בניו יורק דובר משרד החוץ צ'ארלס רדמן. עם זאת הוסיף רדמן: "עד כמה שידוע לי, התפקיד שמילאה סוריה הצטמצם בקבלתו של סינג, לקראת העברתו לדמשק. "לומר את האמת, אין אנו יודעים מה הביא לשחרורו", הוסיף הדובר.

שר החוץ האיראני עלי אכבר ולאיאתי ביקש אף הוא להבליט כי [illegible]

באני סאדר: מגעים סודיים

פאריס (ע"צ). מגעים חשאיים מתנהלים עתה בין ארה"ב לאיראן לשחרורם של בני ערובה אמריקאים המוחזקים עדיין בלבנון. כך אמר אתמול נשיא איראן לשעבר באני סאדר, שמצא מקלט בצרפת מאז 1981.

סאדר מסר לסוכנות הידיעות הצרפתית כי השלב האחרון במגעים אלה הוא ביקורו של "מתווך" [illegible] כדי שלא לסכל את הסיכויים לשחרור בני הערובה. [illegible] של סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש ביקר לא מכבר בשוויץ, כדי להיפגש עם סגן שר החוץ האיראני ולדון בשאלת בני־הערובה ובמכלול היחסים בין שתי המדינות.

רייגן: לא ניהלנו מו"מ

וואשינגטון (ע"ת). נשיא ארה"ב רונלד רייגן הדגיש אתמול כי ארה"ב לא ניהלה משא ומתן למען שחרור בן־הערובה בלבנון.

נשיא דר' קוריאה מוכן לבוא לפיונגיאנג לשיחות איחוד

סיאול (ע"ד וע"צ). נשיא דרום קוריאה רו טאה־וו אמר אתמול כי הוא מוכן לבוא לפיונגיאנג, כדי להיפגש עם מנהיג צפון קוריאה קים איל־סונג, ולדון בחידוש איחוד חצי האי.

בנאום בפני הפרלמנט אמר רו כי הוא עומד להציע מסגרת איחוד חדשה שבה תיענה ארצו לכמה מדרישותיה של צפון קוריאה. הוא לא פירט.

מנהיגי שתי הקוריאות לא נפגשו מאז חלוקת חצי־האי בתום מלחמת העולם השנייה. בין שתי המדינות שוררים יחסי איבה, מאז המלחמה שהתנהלה ביניהן בשנים 1951־53.

נשיא צפון קוריאה אמר ב־8 במאי [illegible] לציון 40 שנות שלטונו הקומוניסטי, כי הוא מוכן [illegible] תת הנשק בין שתי המדינות – כדי לדון בהגברת [illegible] ובנסיגת 43 אלף החיילים האמריקאים המוצבים בדרום קוריאה.

"התנועה הליטאית למען פרסטרויקה" תקיים כנס יסוד בחודש הבא

תמיכה רבה לתנועות לאומיות של שלוש רפובליקות בלטיות בבריה"מ

מוסקווה (ע"ת). תנועה חדשה למען התחדשות לאומית ברפובליקה הסובייטית ליטא, שלחופי הים הבלטי, תקיים החודש את ועידת היסוד שלה. כך מסר אתמול דובר של התנועה. במקביל נמסר מטאלין, אסטוניה, כי מנהיג של אגודת האמנים האסטונים השמיע קריאה נרגשת להגדרה עצמית של אסטוניה, גם היא רפובליקה בלטית, בנאום שנשא בוועידת היסוד של "החזית העממית האסטונית".

אלגיס סקאוליס, עורך עיתון חבר המפלגה הקומוניסטית בבירה וילנה, מסר טלפונית כי התנועה זכתה בתמיכה עממית מאסיבית מאז הכרז על הקמתה ביוני.

"אין אנו לאומנים. אין אנו אנטי־קומוניסטים", אמר סקאוליס.

הקריאה לכנס יסוד של "התנועה הליטאית למען פרסטרויקה" באה בעקבות ייסוד רישמי בסוף השבוע שעבר של חזית לאומית באסטוניה וקונגרס של ארגון דומה, שיתקיים בסוף השבוע הבא בלטוויה, גם היא ארץ בלטית.

בכל שלוש הרפובליקות הבאלטיות, שכולן סופחו לבריה"מ ב־1940 אחרי 20 שנות עצמאות, נשמעה בחודשים האחרונים דרישה גוברת והולכת ליתר אוטונומיה ממוסקווה.

בטאלין אמר היינץ בלק, מנהיג באגודת האמנים האסטוניים: "האנשים בקרמלין חייבים להאזין לדברי בני האומה שלנו". הקריאה התקבלה על־ידי 3,000 צירים בוועידה, ביום א', שקמו והריעו ממושכות.

סעודיה הצטרפה להסכם נגד נשק גרעיני

ניו יורק (ע"ת). ערב הסעודית הצטרפה שלשום להסכם לאי־הפצת נשק גרעיני, ובכך התחייבה שלא לרכוש נשק אטומי.

הנסיך אל פייסל, שר החוץ של ערב הסעודית, הציג את המסמכים הדרושים כדי להצטרף להסכם מ־1986, בנוכחות נציגים רשמיים של האו"ם ושל ארה"ב.

"ארה"ב מרוצה מאוד מהצטרפותה של ערב הסעודית אל 136 המדינות החתומות על ההסכם", אמר מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, שנכח בטקס.

4 הרוגים ו־280 פצועים בהתנגשות רכבות בבריה"מ

מוסקווה (ע"צ וע"ת). בהתפוצצות שאירעה אתמול לפנות בוקר בסוורדלובסק, כתוצאה מהתנגשות בין רכבות, שאחת מהן היתה טעונה חומרי נפץ, נהרגו ארבעה בני־אדם ונפצעו 280. כך מסרה אתמול סוכנות טאס.

ההתפוצצות, שיצרה מכתש בקוטר של 60 מטר ובעומק של 10 מטר, הרסה 12 בנייני מגורים, שמונה בניינים אחרים וגרמה נזק ל־14 בתים אחרים.

האסון אירע כאשר רכבת, ששני קרונותיה הקדמיים היו טעונים "חומרי נפץ שנועדו לכלכלה", איבדה את בלמיה והדרדרה במדרון לעבר תחנת רכבת. שם התנגשה ברכבת־נוסעים והתפוצצה. כתוצאה מכך גם פרצה דליקה במאגר דלק בתחנה.

ביוני אשתקד נהרגו 83 איש בתאונה דומה בארזאמאס.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

התאכזבתי כשנטשה מפם את המערך וראיתי בכך משגה חמור. עכשיו, כשאני עומד בפני העבודה שברית זו לא חודשה ומפם מתייצבת בבחירות על דגלה - אני רואה לעצמי חובה לתמוך במפם.

מפם איננה רק מפלגה, היא תנועה חברתית-רעיונית שקולה צלול ומבטא את הציונות השפויה, את התביעה לשלום ולהבטחת קיומו של העובד השכיר והעצמאי, החקלאי ואיש הרוח.

קולה מבטא את ההגנה על עקרונות הדמוקרטיה וחופש הביטוי ואת ערכי התנועה הקיבוצית.

הבוחר במפם מבטיח ייצוג לערכים אלה. מובטח לו, שמפם תהיה שותפה מסורה לכל מעשה שיקדם את שיבתה של תנועת העבודה להנהגת המדינה.

"אני תומך במפם כי קולה צלול ומבטא את הציונות השפוייה"

נתן יונתן,
משורר

אתם
אזרחים תומכי מפם

אזרחים תומכי מפם, ת.ד. 1777, תל אביב 61016, טל: 03-210-153

TWA

טיסות ט.וו.א 747 נון-סטופ לניו יורק

בכל יום ו' וראשון, בשעות הבוקר, יוצאת טיסת נון-סטופ של ט.וו.א 747 לניו-יורק ומשם ליותר מ-100 ערים בארה"ב, הוואי והאיים הקאריביים. מחירים מיוחדים במחלקת עסקים.

בדבר פרטים התקשרו לסוכן הנסיעות או לט.וו.א
טל: 02-241135, 03-651212, 04-528266.

TWA
ט.וו.א. אל כל טוב אמריקה.

כלכלה ועסקים

דטה מחשבים – מאבק השליטה בעיצומו

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

להברות הבורסאיות שהשליטה בהן נכבשה בסערה על ידי גוף עיסקי אחר, עשויה להצטרף בימים הקרובים חברת דטה מחשבים. מנהלי החברה היו סמוכים ובטוחים כי השליטה בחברה מובטחת, ולכן לא טרחו לעגן בכתב את הסכם ההצבעה בין מייסדי החברה. המדובר באהרום הדרי, עזרא אפרת ודני פרבר, המחזיקים בחלקים שווים ב־47% ממניות החברה. פרבר עומד להפוך את הקערה על פיה, ואם יעביר את תמיכתו לחברה המתחרה ניקוב מחשבים, המאיימת להשתלט על החברה המחזיקה כיום ב־25.01% מהמניות, תהיה ניקוב בעלת המניות הגדולה בדטה.

צעד מהותי בכיוון ההשתלטות ביצעה ניקוב לאחר שהעבירה לפני שבועיים חצי מכתב לדטה, ובו היא תובעת כינוס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל, כשעל הפרק החלפת ההנהלה הקיימת. המומים מהמכתב, מיהרו בדטה לכנס בשבוע שעבר את דירקטוריון החברה, שהחליט, בהסתמך על חוות דעת היועץ המשפטי של החברה, לדחות את כינוס האסיפה ב־21 יום נוספים.

הפסקת האש נועדה לאפשר לבעלי השליטה הנוכחים בדטה להגדיל את אחזקותיהם במניות החברה, או להיפך – לנסות ולדבר על ליבו של פרבר, על מנת שישוב ויעביר את תמיכתו לבעלי השליטה הנוכחיים.

דטה מחשבים עוסקת, בעצמה וכי באמצעות חברות הבת שלה, בעיבוד נתונים ובמחקר. ופיתוח של מערכות תוכנה. דטה גם מייצגת בארץ את אחת מחברות המחשבים מאה"ב. בין לקוחותיה הגדולים של דטה נמנים משרד הבטחון, משרדי ממשלה ומספר סוכנויות ביטוח. ניקוב, המתחרה של דטה בענף הביטוח, לטשה את עיניה על החברה מטעמים של "סינרגיזם עיסקי": השלם, על פי גישה זו גבוה מסכום חלקיו, וזאת כתוצאה ממיזוג פעילויות עיסקיות חופפות, ייעול המערך הניהולי ועוד.

דריסת הרגל הראשונה של ניקוב בדטה היתה בנובמבר 1987 כשרכשה את כל הנפקת הזכויות של החברה. ניקוב הצליחה לרכוש באופן בלעדי את כל ההנפקה, מכיוון שהנפקת דטה כללה בתוכה, מתוך שלומאליות עיסקית, הפסד מיידי של כ־15% למזמיני ההנפקה. מאז הגדילה החברה את אחזקותיה במניות דטה, ולפני מספר חודשים אף מינתה את דוד רובין כנציג מטעמה במועצת המנהלים של דטה.

תשקיף ההנפקה של דטה עוכב מספר שבועות, זאת כתוצאה מדרישת הרשות לניירות ערך לשנות את צורת ההצגה החשבונאית בדו"חות הכספיים של ההפרשות למס הכנסה. בעקבות כך שונה הרווח שהוצג על ידי דטה בשנים 1986 ו־1987.

בניקוב טוענים כי כל המאמצים להשגת שיתוף פעולה עיסקי בין דטה לניקוב נכשלו, וזאת הסיבה שניקוב החליטה להשתלט על החברה. דטה צברה יתרת הפסד של 1.4 מיליון שקל, וההון העצמי הוא 2.8 מיליון שקל. מניות החברה נסחרות במסגרת "הרשימה המקבילה" עקב הונה העצמי הנמוך.

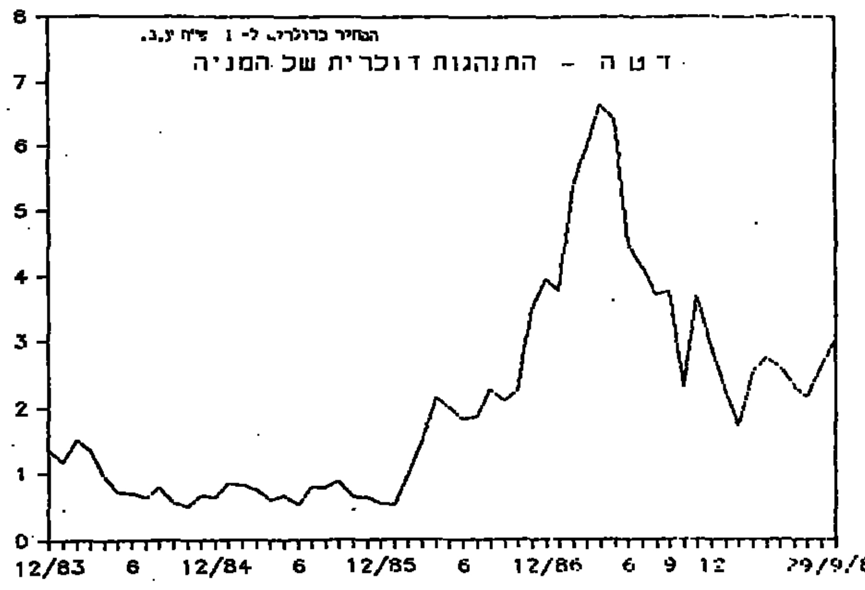

הפעילות הבורסאית בדטה והתנה בעבר עם מנהל תיקים שפעל באמצעות בנק "עליה לאומי". אותו מנהל תיקים הוריד פרופיל, ובתקופה האחרונה הפעילות הבורסאית נעשית בעיקר על ידי בעלי העניין. רני פרבר, אחד מבעלי העניין, ניצל בחודשים האחרונים את ההתעוררות בניירות הערך של החברה בבורסה, ומכר את כתבי האופציה שברשותו.

הגרף של "מיטב" מראה כי מניות דטה היו בין הבודדות שלא רק שלא ירדו מתחילת 1988, אלא אף עלו ממחיר של 2.9 דולר למניה למחיר של 3 דולר למניה כיום.

צפויים מחירים טובים ליצוא רכז ההדרים מישראל לאירופה

הפרדסנים יקבלו בעבור ה"ברהה" לתעשייה כ־100 דולר לטונה

מאת אבי גבאור

במועצה לייצור ושיווק פרי הדר, חוזים שהמחירים הגבוהים שהתקבלו בעבור יצוא רכז ההדרים מישראל במהלך העונה החולפת באירופה, לא יירדו עד לסוף שנת 88', בשל הבצורת ועצירת גשמים שפקדו את אזורי הגידול המרכזיים להדרים של ברזיל. ברזיל היא ספקית רכז ההדרים הגדולה בעולם.

עמיחי צור, מנכ"ל המועצה, מסר כי כמות הרכז שתוצע העונה על־ידי ברזיל לא תהיה גדולה מזו שהוצעה על־ידה בשנה שעברה. על כן, למרות הגידול בייצור רכז ההדרים באה"ב, לא צפוי היצף בשוקי אירופה, מה שמבטיח מחירים טובים ליצוא הרכז הישראלי.

בשנה שעברה נמכר רכז ההדרים הישראלי באירופה ב־2,300 דולר לטונה. המחיר שמשלמת המועצה לפרדסנים בישראל נקבע בהסכם רב־שנתי בין מגדלי ההדרים והוא בנוי על טבלה מוסכמת הקושרת את מחיר הפרי למחיר הרכז. השנה מעריכים במועצה שמחיר הפרי יגיע לרמה של 130 דולר לטונה בעבור אשכוליות, וכ־145 דולר לטונה בעבור תפוזים. הפרדסנים יקבלו לידם סכומים קטנים יותר, שכן רובם נדרשים לשלם לבתי האריזה "כופר תעשייה" שנע בין 30 ל־50 דולר לטונה. משום כך יקבלו כ־100 דולר לטונה.

לפי הערכות המועצה לייצור פרי הדר, יעבור השנה לתעשייה כ־400,000 טונה פרי, לעומת [illegible] בשנה שעברה, ובסה"כ כ־650,000 טונה.

התחממות כדור הארץ תועיל ליצרני המזגנים

מאת אבי גבאור

מגמת ההתחממות של כדור הארץ שהמדענים מתריעים עליה עשויה להועיל ליצרני מזגני הרכב הישראלים, המתמחים בייצור מזגנים המותאמים למזג־האוויר החם בישראל.

באמצע ספטמבר התקיים בפרנקפורט, גרמניה, הירי"ד השנתי של "אוטומכניקה", שבו נטלו חלק יותר מ־2,000 מציגים מ־40 מדינות המשווקים חלקי חילוף למכוניות ואביזרי רכב.

אריה אמיתי, מנכ"ל חברת פילקאר לייצור מזגני־אוויר לרכב, שהשתתף בירי"ד, ציין כי מזגני הרכב מהפיתוח הישראלי זכו להתעניינות רבה מצד יצרני הרכב האירופים, וזאת משום שהמזגן הישראלי המותאם לאקלימה החם של ישראל מספק קירור ברמה הגבוהה ב־10% עד 20% לעומת מזגני הרכב המותאמים למזג־האוויר האירופי.

הערכה: יגאל נאמן יורד מתדיראן

הפסדי תדיראן בשנת 1988 יסתכמו ב־15 מיליון דולר

מאת מיכל רוה

הפסדיה של תדיראן יסתכמו בשנת 1988 בכ־15 מיליון דולר, כך עולה מהערכות משרדנות שהוכנו על ידי הנהלת החברה.

הפסדי תדיראן במחצית השנה הגיעו ל־24.4 מיליון דולר – כ־10 מיליון דולר יותר מהתחזית שנעשתה בתחילת השנה. בחצי השנה השני תרוויח תדיראן כנראה כ־10 מיליון דולר, כך שסך הכל תציג הפסד של כ־15 מיליון לגבי השנה כולה.

מנכ"ל תדיראן, יגאל נאמן אמר בעת פרסום המאזן החצי־שנתי כי הוא מעריך שהשנה תסתיים באיזון,

נאמן — לא לפי התחזית

אולם על פי הנתונים המוצגים כאן, מתברר כי הערכותיו של נאמן היו ורודות מדי וכי מצבה של החברה מוסיף להיות קשה.

יש לציין כי הפסדי תדיראן במחצית הראשונה של 1988 היו גבוהים פי 6 מן ההפסדים בתקופה המקבילה ב־1987. לדברי יגאל נאמן הם נבעו מהערכות שלא התממשו על פירות וכן מהערכות שגויות בדבר זמן ועלות פרוייקטים של קבוצת המערכות (כולל אלישרא).

מן הנתונים שהוגשו למועצת המנהלים של תדיראן עולה כי ההפסד העיקרי של החברה נבע מפעילות קבוצת הקשר וקבוצת המערכות. הרווח בחצי השני של השנה נובע מכמה הזמנות חדשות, פעילות מימונית והונית ומכירת נכסים.

ל"הארץ" נודע כי ב־16 לאוקטובר יקבל מנכ"ל כור לידיו את תוצאות הבדיקה שנערכה בחברת תדיראן ע"י חברת הייעוץ האמריקאית ארתור ד"י ליטל. הבדיקה תצביע על הצורך לערוך שינויים משמעותיים ביותר בתדיראן.

בהנהלת כור מתכוונים ליישם מסקנות אלה. יישום המסקנות יתבטא גם בשינויים פרסונליים ועל פי ההערכה בצמרת כור, יורד מנכ"ל תדיראן יגאל נאמן מתפקידו.

חברות הדלק מתנקמות במשה שחל:

מסרבות להשתתף במבצע שיזם המשרד לשיפור השירות בתחנות הדלק

שחל הציג במסיבת עיתונאים שערך אתמול את עיקרי תכניתו לשיפור השירות

מאת יהודה שרוני

מנהלי חברות הדלק מסרבים להענות להצעת משרד האנרגיה לקחת חלק במבצע לשיפור השירות בתחנות הדלק, כך נודע ל"הארץ". מנהלי החברות נימקו את סירובם בכך שלצורך הוצאתו אל הפועל של מבצע כזה יש צורך בהכנות רבות. אי אפשר להוציאו אל הפועל "מהיום להיום". עוד הוסבר כי מבצע דומה נערך לפני מספר שבועות על ידי משרד הבריאות, ואין טעם במבצע חדש.

נודע כי הסיבה האמיתית לסירובם של חברות הדלק, הוא אי רצונם להשתתף ב"מבצע בחירות" של שחל. מנהלי חברות הדלק מבקשים גם להתנקם בשר האנרגיה על ההתקפות שניהל נגדם במהלך הדיונים על הנהגת הרפורמה במשק הדלק.

אתמול ערך שר האנרגיה מסיבת עיתונאים, בה הציג את עקרונות התוכנית לשיפור השירות בתחנות הדלק שגובשה על ידי ועדה שהמליצה גם על מינוי נציב תלונות במשק הדלק, הנהגת כרטיסי אשראי בתחנות התדלוק ומתן שירות תחת הסיסמא "כן ארוחי הנהג כן גבורתי הנהגת".

רווח והפסד / יהודה שרוני

אפיקים פיננסיים חדשים בבנקים בעקבות האפשרות להפקדות והלוואות צמודות־דולר

שינוי הוראות הנזילות מצד בנק ישראל, ומתן היתר לבנקים לאפשר לציבור להצטרף לפיקדונות חדשים צמודי־דולר, מעודד את הבנקים להציע לציבור אפיקים פיננסיים חדשים.

בנק המזרחי היה הראשון שהציע השבוע לציבור להצטרף לפיקדון צמוד־דולר, לתקופה של שנה ומעלה, בריבית שנתית של 7%. המזרחי מאפשר לציבור לשבור את התוכנית אחר שנת חיסכון אחת, ללא תשלום קנס כלשהו. צפוי שגם הבנקים האחרים יצטרפו לבנק המזרחי בהצעות דומות.

בנק לאומי הלך בכיוון הפאסיווה של המאזן. הוא מציע לציבור לקבל אשראי צמוד־דולר או צמוד ללירה שטרלינג, בריבית שהוא מכנה "ריבית עולמית", לתקופה של שנתיים עד שלוש. המדובר בריבית של פריים+2%. על־פי שיעורי הפריים הנוכחיים, מגיעה הריבית ל־12% באפיק הדולרי ול־14% באפיק צמוד־לירה־שטרלינג. עד כה נמנע הציבור מלקחת הלוואות צמודות־מט"ח לתקופות קצרות, מחשש של פיחות קרוב.

בנק לאומי מתכוון כנגד הלוואות אלה בפיקדונות צמודי־מט"ח שיוצעו בקרוב לציבור לקוחות הבנק.

טפיחה לטפחות

משלל הצעות החיסכון שהבנקים מרעיפים עלינו בימים אלה, הצעת בנק טפחות לחיסכון ב"תשואה לדיור" היא אחת האטרקטיביות ביותר. הבנק מציע לחוסך ריבית צמודה של 5.55% לשנה (תקופת החיסכון נעה בין 2 וחצי שנים ל־8 שנים), בתנאי שסכום ההפקדה יהיה לפחות 5,000 ש"ח. זו התשואה הגבוהה ביותר במערכת.

החוסך בתוכנית זכאי להלוואה לרכישת דירה בסכום הגבוה פי ארבעה מיתרת החיסכון, וזאת בתום שנה מיום ההצטרפות לתוכנית. הריבית על הלוואה מגיעה בדרך־כלל ל־9%, צמוד למדד.

בנק ישראל יגדיל ההפרשה הגלובלית לחובות מסופקים

בפיקוח על הבנקים אין מרוצים ממדיניות הבנקים באשר להפרשה לחובות מסופקים. משום כך יש כוונה להגדיל את שיעור ההפרשה הגלובלית לחובות מסופקים ולהעמידו על 1% מהיקף החובות. עד כה עמד שיעור ההפרשה על 0.4%, בשלב ראשון עמדה ההפרשה על 0.2%.

ההפרשה לחובות מסופקים מתחלקת לשניים: הפרשה גלובלית והפרשה לחובות ספציפיים, כאשר הבנקים אינם מחויבים להפריש עד כה את ההפרשה הגלובלית המלאה. בנק הפועלים לא הפריש 0.4% אלא רק 0.2%.

התוצאה המיידית של הגדלת ההפרשה הגלובלית היא צמצום ברווחי המערכת הבנקאית ל־1989, שכן רק אז תיכנס ההוראה החדשה לתוקף.

הבנקים לבנק ישראל: הגדילו את סכום המכרזים המוניטריים

בנק ישראל הוריד בשבוע שעבר את היקף המכרזים המוניטריים מ־900 מיליון שקל ל־650 מיליון שקל. ההחלטה להפחית את היקף המכרזים התקבלה בעקבות ההערכה כי שינוי הוראות הנזילות של בנק ישראל יגרום לשחרור מקורות כספיים בהיקף של 500 מיליון שקל.

בבנק המרכזי סברו, כי בעקבות ההורדה בת 1.15 מיליארד שקל תשוב ותרד ריבית החובות, מרמה של 15.5% לרמה של 14%. אך הם התבדו. התברר שהמצב [illegible] כספים בהיקף גדול בשוק ההון הבין־בנקאי ויובש במקורות.

התוצאה: הבנקים ממשיכים לרוץ אחר פיקדונות והריבית מוסיפה להיות גבוהה. מקורות בנקאיים מעריכים כי היא צפויה אף לעלות, וזאת בעקבות חיובי המע"מ הצפויים בעוד כ־10 ימים. הבנקאים מתכוונים לפנות לבנק ישראל ולבקש את הגדלת סכומי המכרזים המוניטריים, כדי שלא ייאלצו להעלות את ריבית החובות. שכן כל העלאה כזאת משמעה שחיקה נוספת במרווח הבנקאי.

הפועלים: הגוף המרכזי בהנפקות אג"ח עתידית

בנק הפועלים היה הגוף העסקי העיקרי שהזמין את הנפקת "אג"ח עתידית" שהוצעו על־ידי בנק ישראל, כך עולה מסיכומים ראשונים שנערכו. בנק ישראל גייס ב"אג"ח עתידית", מאז הוצעו בראשונה לציבור, סכום כולל של 515 מיליון שקל. חלקו של בנק הפועלים מסך זה עמד על [illegible] נועד להשגת "כיסוי" לקופות הגמל של הבנק, ושיעור ההזמנות הגבוה יחסית מעיד על חלקו של הבנק במערכת קופות הגמל.

חברת הברום החלה בהרצת מיתקן הכלור במפעל בסדום

מאת מיכל רוה

חברת הברום השייכת לקבוצת כימיקלים לישראל החלה בהרצתו של מיתקן הכלור החדש, שבהקמתו הושקעו 27 מיליון דולר במהלך השנתיים האחרונות.

תפוקת המיתקן החדש הביאה בחודש ההרצה הראשון לגידול של 20% בייצור הברום, לכ־10,000 טון לעומת 8,000 טון בממוצע לחודש בשנת 1987. על פי התכנית יגדל ייצור הברום בחודשים הבאים ב־20% נוספים.

קבוצת הברום היא תשלובת של 3 מפעלי ייצור בסדום, רמת־חובב ובהולנד. לקבוצה רשת של חברות בת בעולם המשמשות כזרוע השיווקית של החברה. באמצעות חברות אלה מייצאת הקבוצה כ־95% מתוצרתה ומספקת 60% מהסחר הבינלאומי של ברום ותרכובותיו.

במחצית הראשונה של 1988 הסתכמו הכנסות הקבוצה ב־130 מיליון דולר – גידול של 25% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי של הקבוצה בתקופה זו הסתכם ב־8.3 מיליון דולר, לעומת 4.6 מיליון דולר ב־9 החודשים של 1987.

קבוצת הברום מעסיקה כיום 1,200 עובדים והיא יצרנית הברום הגדולה בעולם.

העורך: נחמיה שטרסלר

מקרה כלבת באילת עלול לסכן התיירות באזור

ביום ב' השבוע נתגלה שועל נגוע בכלבת שחדר והשתולל בדירת מגורים באילת

מאת אבי גבאור

לאחר עשרות בשנים שבהן לא התגלה אף מקרה אחד של כלבת באילת, נתפס ביום ב' השבוע שועל נגוע בכלבת שחדר לדירת מגורים באילת והשתולל בה.

ד"ר ארנון שמשוני, העומד בראש השירותים הווטרינריים, הביע אתמול דאגה מעצם הגעת המחלה לאילת וציין שמדובר במקרה חריג ביותר, שכן האזור מאשקלון ודרומה נחשב נקי מכלבת זה עשרות שנים. המקרה היחיד של כלבת באילת היה ב־1971: אז התגלה כלב נגוע במחלה שהגיע לאילת על סיפון אנייה מחוף השנהב.

השועל שחדר במוצאי החג לדירה הפרטית באילת, השתולל ונאבק עם בעלי הבית, שניסו לתפסו. בסופו של דבר, הוא נחנק למוות וגופתו הועברה לבדיקה למכון הווטרינרי שבבית־דגן, שם נבדקה ואתמול נמסר רשמית שהשועל אכן היה נגוע בכלבת.

ד"ר שמשוני מתריע שהגילוי באזור אילת מבשר על צרות צפויות, שכן באזור זה יש הרבה חיות־בר הסובבות חופשיות בקרבת העיר וכי אזור ה"חיי־בר". אם יש חיות חולות נוספות באזור, עלולה להיווצר בעיה עם התיירים הרבים, שחלקם אף נוהגים לבוא עם חיות־המחמד שלהם (בעיקר כלבים), תוך שהם מניחים להם להסתובב חופשיים.

בעיר אילת הודיעו השירותים הווטרינריים לתושבים על השמדת כל הכלבים המשוטטים ועל חיסונם בפני כלבת של כל הכלבים שחוסנו רק פעם אחת.

במחלת הכלבת שהיקפה הצטמצם ביותר מאז קום המדינה, ניכרת עלייה מדאיגה. בירושלים התגלו בחודשים האחרונים ששה מקרי כלבת בשועלים שנתפסו בתחום העיר.

25.9 מיליארד דולר החוב החיצוני של ישראל

מאת סופר "הארץ"

בסוף יוני 88' הסתכמה מצבת חובות החוץ של המשק הישראלי ב־25.9 מיליארדי דולרים, כ־0.5 מיליארד דולרים פחות מאשר בסוף 1987. הירידה נובעת רובה ככולה משיערוך החוב, והיינו, מהתחזקות הדולר ביחס למטבעות האירופיים, כך עולה מנתונים על החוב החיצוני שפורסמו אתמול על־ידי המפקח על מטבע חוץ בבנק ישראל.

החוב נטו (התחייבויות לחוץ לארץ פחות נכסים בחוץ לארץ) הסתכם בסוף יוני 88' ב־18.7 מיליארדי דולרים, לעומת 19.3 מיליארד דולר בסוף 1987.

השינויים העיקריים במצבת החוב החיצוני במחצית הראשונה של 88' היו כדלקמן: ירידה של 291 מיליוני דולרים בחוב הממשלתי, מרביתה בחוב לממשלות זרות (למעט ארה"ב); ירידה של 135 מיליוני דולרים בהתחייבויות נטו של מערכת הבנקאות לחוץ לארץ; וירידה של 57 מיליוני דולרים בחוב הסקטור הפרטי הלא־פיננסי.

התפלגות החוב החיצוני לפי תקופות מראה, כי בסוף יוני 88' עמד משקלו של החוב לזמן קצר על 15.4% מסך החוב החיצוני, לעומת 14.4% בסוף 87'. במשקל החוב לזמן בינוני חלה ירידה מ־15.8% בסוף 87', ל־14.5% בסוף יוני 88' ואילו החוב לזמן ארוך נשאר יציב כ־70% מסך החוב.

נתוני החוב החיצוני לפי מטבעות מורים על עלייה במשקל הדולר האמריקאי בסך יתרת החוב, מ־83.6% בסוף 87' ל־86.5% בסוף יוני 88'. שאר החוב נקוב בעיקר במארקים גרמניים.

ענף הבקר בקיבוץ סובל מהאינתיפאדה

אבי גבאור

האינתיפאדה גרמה לירידת מחירי הבשר הטרי ב־20%, עקב ירידת הביקוש מצד ערביי השטחים שהם הצרכנים העיקריים של בשר הטרי. הם הפסיקו לרכוש את הבשר הטרי שמשווקים גורמים ישראליים.

חורחה רוזמין, מרכז ענף הבקר בקיבוץ שדה יואב, מספר ב"הד קיבוץ", שמאז החלה האינתיפאדה חלה ירידה משמעותית בשיווק בשר טרי על־ידי הקיבוצים. למרות הירידה במכירות, הוא טוען שאין מדובר בחרם של ערביי הגדה המכוון על התוצרת הישראלית וכי המצב נגרם בשל סגירת השווקים המתוחים ושיתוק פעולת התנועות בשטחים.

הבעיה הקשה ביותר, הוא מסביר, היא בשיווק החלקים הפנימיים של הבקר, שאינם כשרים ואי אפשר למכור אותם לסקטור היהודי בישראל.

בתקופת החגים התגייש במקצת הביקוש לבשר טרי במשק הישראלי, אבל בענף הבקר הקיבוצי מעריכים שהתעוררות זו תימשך עד הבחירות בלבד, ולאחריהן צפויות מכירות חלשות. עם זאת, מקווים שהענף לא יסבול הפסדים.

טלקום פקסימיליות
ב־12 תשלומים
רח' השמונאים 107 ת"א. 03-5610591,5610984

חברה שוויצרית ותיקה
המפיצה מוצרי צריכה העשייתיים
(ובתוכם גם מישראל)
מעוניינת להרחיב את סל מוצריה
מעוניינים יפנו ישירות אל:
HARTMANN A.G.
RUSSIKERSTR. 57, 8320 FEHRALTORF FAX. 00411-9540106

"לא מכרת לא פרסמת" "לוח העיר"
"פרסום און"
885-885

באזור השפלה
בגדרה קרית אריה – בית
1. מגרש 12 דונם, פרטי, מבנים קבועים, ק"ק 5000 מ"ר. סככות 5000 מ"ר + משרדים 300 מ"ר.
2. מגרש 3 דונם, בנוי 3000 מ"ר.
קונים ראשונים יפנו לת.ד. [illegible] תל אביב מיקוד [illegible]

אתה מוזמן להציע

הזמנה לקבלת הצעות למכירת דירות עם גג ברמת אביב ג'
פרויקט מגדלי אביב - רח' ברזאני
הזמנה מס. תא/1/88

תברת שיכון עובדים בע"מ מבקשת הצעות לחתימה על חוזי מכירה בגין 4 הדירות שפרטיהן בעת פרסום ההזמנה הם כדלקמן:

גוש מס.	חלק מחלקה מספר	בנין	דירה מס'
6631	1	7	53 עד 56 כמפורט במסמכים

כל דירה היא בת 4 חדרים בשטח של כ־145 מ"ר בקומה 14 בתוספת 1 חדר בשטח של כ־23 מ"ר וגג מרוצף בשטח של כ־105 מ"ר בקומה ה־15 בתוספת 2 מקומות חניה מקורים ומניה בבריכה המקומית.

מחיר מינימום: כאמור במסמכי ההזמנה.

גובה הפקדון: 12,000 ש"ח.

את חומר ההזמנה ניתן לקבל תמורת -.115 ש"ח (כולל מ.ע.מ) בהמחאה לפקודת שיכון עובדים, שלא יוחזרו, במשרדנו בתל־אביב רח' לה גרדיה 58, בימים א-ה בין השעות 8.30-12.30.

המועד האחרון להגשת ההצעות הוא 19.10.88 שעה 12.00 בצהריים.

הצעה שלא תמצא בתיבה שבמשרדנו ביום ובשעה האמורים מסיבה כל שהיא לא תדון.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כל שהיא.

מגדלי אביב
לך כתובת. שיכון עובדים

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ ב־ 4.10.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.60	1.67	1.6278	1.6482	1.60	1.67	1.6278	1.6482	1.60	1.67	1.6278	1.6483	1.6380	-0.0052
1 לישט"ש	2.70	2.82	2.7575	2.7921	2.71	2.84	2.7584	2.7928	2.71	2.84	2.7640	2.7988	2.7781	0.0059
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8761	0.8871	0.86	0.90	0.8747	0.8856	0.86	0.90	0.8761	0.8871	0.8806	0.0063
1 פרנק צרפתי	0.25	0.26	0.2568	0.2600	0.25	0.27	0.2568	0.2600	0.25	0.76	0.2570	0.2602	0.2586	0.0016
1 גולדן הולנדי	0.76	0.80	0.7766	0.7864	0.76	0.80	0.7770	0.7867	0.76	0.80	0.7768	0.7865	0.7809	0.0053
1 פרנק שוויצרי	1.01	1.06	1.0322	1.0451	1.01	1.06	1.0324	1.0453	1.01	1.06	1.0304	1.0453	1.0377	0.0047
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2551	0.2583	0.25	0.26	0.2551	0.2583	0.25	0.26	0.2051	0.2583	0.2566	0.0011
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2364	0.2393	0.23	0.24	0.2366	0.2395	0.23	0.25	0.2365	0.2397	0.2381	0.0005
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2275	0.2304	0.22	0.24	0.2281	0.2310	0.22	0.24	0.2279	0.2308	0.2291	0.0012
1 מרק פיני	0.36	0.38	0.3706	0.3752	0.36	0.38	0.3711	0.3757	0.36	0.39	0.3710	0.3757	0.3733	0.0023
1 דולר קנדי	1.32	1.38	1.3436	1.3605	1.32	1.38	1.3433	1.3601	1.32	1.38	1.3453	1.3622	1.3532	0.0024
1 דולר אוסטרלי	1.21	1.33	1.2798	1.2958	1.24	1.33	1.2814	1.2973	1.24	1.33	1.2804	1.2965	1.2892	0.0032
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6544	0.6626	0.39	0.54	0.6547	0.6628	0.41	0.58	0.6545	0.6627	0.6579	-0.0002
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4177	0.4229	–	–	0.4183	0.4235	0.40	0.42	0.4183	0.4236	0.4206	0.0034
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.28	1.2447	1.2603	1.22	1.28	1.2460	1.2615	1.22	1.29	1.2435	1.2592	1.2520	0.0096
1000 לירטות איטלקיות	1.15	1.21	1.1751	1.1898	1.15	1.22	1.1757	1.1903	1.16	1.24	1.1753	1.1901	1.1814	0.0048
100 ינים יפאניים	1.20	1.25	1.2225	1.2379	1.20	1.26	1.3205	1.2357	1.20	1.26	1.2225	1.2379	1.2297	0.0069

באל על מטענים המטען שלך
מגיע ל־31 יעדים ישירים תוך 24 שעות.
EL AL אל על

דוקא עכשיו - קרנות הנאמנות של בנק הפועלים
ב"פועלים" אתה מקבל הנחה של עד 83% בשיעור ההוספה!
פועלים - קרנות נאמנות

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

קבלת פנים צוננת

יום המסחר הראשון בבורסה שלאחר פגרת החג נפתח אתמול במגמה של ירידות שערים לאורך כל אפיקי ההשקעה. שוק המניות קיבל את כיוונו השלילי עוד בשעות הבוקר המוקדמות, בעת המסחר במריץ. למניות הנסחרות במסגרת זו נרשמו היצעים בגודל בינוני, ואלה נקלטו בדרך־כלל בירידות שער מתונות. מניות הבנה הוגן מכך כשירדו ב־6.8%. מגמת הירידות שאפיינה את שלב המריץ, חזרה על עצמה בשלב המשתנים, אם כי עוצמת ההיצעים היתה גבוהה יחסית. את המכירות אתמול תלו בעיקר בתכניות לייקור המוצרים המסובסדים והריבית הגבוהה יחסית במשק.

ההיצעים הורמו כולקם על־ידי חברת הברוקרים "אופק" (במניות גב ים, נכסים ובניין ואחרים) וכן על־ידי מנהלי תיקים שהורימו את ההיצעים באופן מקרי. היצעים גדולים במיוחד הורמו לניירות הערך ששערם עלה בעת האחרונה בצורה חדה יחסית, אך עדיין הם לא שבו ונשחקו (כדוגמת אבן ביטקלים, קליל 1 ועוד). ירידת שער חדה ביותר של 10% בלטה במניית מבני תעשיה, הנסחרת כיום במחיר הנמוך ביותר מאז הנפקה.

ביקושים שהורמו לניירות ערך ספורים (קרור 1), סופקו במהירות וללא שינוי שער. ירידות שערים חדות ביותר נרשמו בכתבי האופציה (יצור אופציה ־23%, מגור אופ' ־40%, בן 1 ־48%). מאידך, עלו כתבי האופציה של מלונות איילון ושל מלונות ים סוף בשיעורים חדים ביותר. מחזור המסחר במניות הרשפיות עמד על ממוצע הימים האחרונים והסתכם ב־6 מיליון שקל

מדד	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	100.31	−0.71
כללי ללא בנקים	78.83	−2.06
מדד משתנים	78.42	−2.66
מדד אג"ח כללי	116.58	+0.71
אג"ח צמוד מדד	116.25	+0.52
אג"ח צמוד מט"ח	123.33	+3.35

בנק ישראל פעיל בבנקאיות

ההיצעים למניות הבנקים שב הסדר הנפרות ב־88' נקלטו אתמול באמצעות הבנק המרכזי (שבאופן תדיר פעל דרך חברת הברוקרים אי־בי־איי) ללא שינוי שער. לעומת את שערי הבנקאיות הנפרות ב־89' ירדו בצורה מתונה. המכירות לבנקאיות הורמו אתמול על ידי גופים הסובלים בימים האחרונים ממצוקת נזילות.

תשואה שנתית ריאלית ב־%	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	19.89	2.26
הפועלים ש	20.95	2.35
אי.די.בי. רג	17.59	3.28
דיסקונט א	12.15	1.76
המזרחי ש	20.49	2.90

ישרים ירדה ב־10%

לאחר ימים רצופים ששערה של מניית ישרים עלה ללא הרף, ירד אתמול שערה בשיעור של 10%, זאת כתוצאה מהיצע בינוני בהיקפו שהורם למניה. קשה ללמוד מירידת השער האם מאבק השליטה בחברה הסתיים, או שהמדובר בשלב נוסף שנועד לאפשר לנאבקים על השליטה בחברה, להגדיל את אחזקותיהם במחירים נוחים יותר. דיון משפטי מכריע שיקבע האם ניתן להקצות לי־השוע פורד מניות באופן פרטי, אשר עשוי לקבוע את עתיד השליטה בחברה, יתקיים ב־16 לאוקטובר.

פעילות חריגה בארזים

היצע קטן בהיקפו למניות ארזים, נקלט אתמול במהירות וללא שינוי שער. מחזור המסחר במניית החברה היה גבוה מהרגיל (13.3 אלף ע.נ.), ויש להעיד בו על עסקת העברה גדולה של מניות שיש להניח כי בוצעה משיקולים כלכליים. הפעילות העידה במלונות ים סוף נמשכה אתמול. החברה מסרה אתמול לבורסה כי היא ממשיכה בפעילות העסקית הרגילה, והיא מאמינה כי לא ייגרם לה כל נזק כתוצאה מפסק הבוררות.

ריבושים אג"ח

עליות שערים תלולות במיוחד נרשמו אתמול באגרות החוב הדולריות. ביקושים גדולים הורמו גם לאגרות צמודות המדד, זאת על רקע הידיעות על העלאה קרובה של המחירים המסובסדים. מאידך, במלוות קצרי המועד נרשמו בדרך כלל היצעים, היקף הפעילות שם הסתכם ב־32 מיליון שקל.

הודעות הבורסה

דוחות למחצית 88 בהשוואה למחצית 87

- דשנים הרוויחה 840 אלף שקל לעומת רווח של 846 אלף שקל
- תעאת הפסידה 1.3 מיליון שקל לעומת רווח של 1.8 מיליון שקל
- גולדפרוסט הפסידה 1.8 מיליון שקל לעומת 4.4 מיליון שקל
- סקר פלדה הפסידה 193 אלף שקל לעומת רווח של 1.4 מיליון שקל
- למטיר הרוויחה 382 אלף שקל לעומת הפסד של 447 אלף שקל
- יעסור הפסיד 73 אלף שקל לעומת הפסד של 33 אלף שקל
- מתפר הפסידה 2.9 מיליון שקל לעומת רווח של 266 אלף שקל
- רוגובין הרוויחה 11 אלף שקל לעומת רווח של 257 אלף שקל
- מהדרין הרוויחה 1.5 מיליון שקל לעומת רווח של 3.55 מיליון שקל (ל־11 חודש שהסתיימו ביוני 87)
- פרי אור הרוויחה 1.4 מיליון שקל לעומת רווח של 1.2 מיליון שקל (ל־11 חודש שהסתיימו ביוני 87)
- קינג הפסידה 362 אלף שקל לעומת רווח של 157 אלף שקל
- חירון הפסידה 67 אלף שקל לעומת הפסד של 535 אלף שקל
- אמפא הפסידה 168 אלף שקל לעומת רווח של 391 אלף שקל

"לא מכרת לא שילמת"
קבלת מודעות ל"לוח העיר"
"פרסום אידיאל"
03-227117
03-221896
לבעלי כרטיסי אשראי

אינטר ישראל
סוכנות לנכסים בע"מ
להשכרה
5 חדרים לקליניקה
* ליד אסותא
* ברח' שלום עליכם
קומת קרקע
אפשרות חלוקה לשניים
בית מנדהר ת"א
03-5103030-5

שערי קרנות הנאמנות

הכרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5349.85	5311.60	−68.67	−1.28
אבוקה	374.25	366.98	−5.69	−1.53
אגוז	297.16	295.11	0.42	0.14
אגם	113.45	112.68	0.03	0.03
אדיר	1968.74	1954.54	2.02	0.10
אדום	149.96	148.87	−2.78	−1.83
אופיר	179.66	178.41	0.44	0.25
אור	455.43	451.50	0.57	0.13
אוריון	127.18	126.20	0.07	0.06
אוריל	321.58	319.20	−0.40	−0.13
אורן	887.71	881.22	−1.34	−0.15
איל	5999.96	5882.62	22.78	0.39
אירים	5979.01	5853.05	12.82	0.22
איתן	861.84	855.02	1.46	0.17
אלמוג	704.16	698.50	1.13	0.16
אלמוגנ	707.40	701.22	2.75	0.39
אלישם	105.41	102.94	−0.92	−0.89
אנית	113.48	111.84	0.23	0.21
מניות	96.20	93.86	−1.75	−1.83
אנקור	96.90	95.96	−2.16	−2.20
ארז	196.01	194.57	−3.85	−1.94
אש	132.03	129.12	−2.99	−2.26
אשל	196.78	195.37	0.51	0.26
אתגר	83.33	82.61	−1.77	−2.10
אתרוג	285.08	282.92	−0.01	−0.00
ברולה	144.87	143.85	−2.80	−1.91
ברוש	547.84	543.38	−3.49	−0.64
ברק	478.77	475.02	−4.76	−0.99
ברקת	353.90	352.18	0.25	0.07
בריס	1662.24	1650.27	−4.74	−0.29
[illegible]	125.83	123.83	0.06	0.05
גורן	495.80	493.51	−0.74	−0.15
גיא	115.35	113.66	0.09	0.08
גיל	3332.59	3309.07	−23.24	−0.70
גלית	721.20	715.87	−0.67	−0.09
דובדבן	360.82	358.21	−3.62	−1.00
דוכיפת	533.22	528.52	−4.67	−0.88
דולב	277.10	274.80	−0.31	−0.11
דורון	159.58	156.66	0.04	0.03
דותן	305.51	299.84	−0.02	−0.01
דליה	623.40	612.28	−0.29	−0.05
דרור	333.15	327.20	−3.68	−1.11
דקל	346.60	344.11	−6.22	−1.78
הדס	411.18	408.22	−1.56	−0.38
הילה	447.40	445.37	−0.16	−0.04
הוד	610.10	599.01	2.64	0.44
זהבית	2040.19	2000.19	−0.84	−0.04
זוהר	121.61	119.88	0.18	0.15
זיו	150.59	148.47	0.16	0.11
זינוק	102.64	100.46	−0.41	−0.41
זיק	84.17	82.17	−0.16	−0.19
זמיר	417.37	413.73	−7.20	−1.71
חדות	189.96	188.26	−0.06	−0.03
חליפין	159.27	158.84	0.31	0.20
חלמיש	225.58	224.55	−1.38	−0.61
חן	166.52	166.10	0.27	0.16
חמד	128.66	127.43	−0.20	−0.16
טל	6809.74	6735.62	4.30	0.06
יבול	507.45	503.04	1.07	0.21
יהלום	164.96	163.82	−2.24	−1.35
יסודות	359.26	355.79	−3.02	−0.84
יערה	499.57	495.96	2.09	0.42
כוכב	287.92	285.38	−4.84	−1.67
כחל	135.46	134.28	0.06	0.04
כלנית	678.86	666.77	0.22	0.03
כספית	299.62	298.23	−0.41	−0.14
כרמל	131.61	129.58	−0.26	−0.20
כתר	1270.17	1251.78	1.10	0.09
להב	5050.66	5013.43	−1.20	−0.02
למשקיע	138.58	136.89	0.04	0.03
לפיד	301.74	295.90	−4.41	−1.47
לשם	2137.30	2120.12	7.53	0.36
לשם	431.16	429.18	1.84	0.43
מבחר	1522.05	1511.48	−2.01	−0.13
מגמה	4400.96	4371.75	7.53	0.17
מגן	296.95	294.88	−0.69	−0.23
מנוף	4057.82	4029.89	−16.77	−0.41
מור	1570.79	1560.83	−35.06	−2.20
מורן	896.06	889.49	−6.76	−0.75
מטה	26712.07	26298.86	−43.74	−0.17
מיתר	1152.20	1144.01	0.81	0.07
מעוף	4778.44	4745.40	−59.57	−1.24
מעיין	782.18	776.94	−6.59	−0.84
מקשה	432.19	430.27	1.95	0.46
מכלול	92.82	92.18	−1.53	−1.63
מרווח	139.17	138.67	0.30	0.22
מרום	1502.32	1492.25	1.70	0.11
נגה	161.26	158.92	−0.16	−0.10
נטיף	271.18	269.91	−4.70	−1.71
נטע	449.71	442.96	−5.93	−1.32
נילי	131.10	129.18	−1.64	−1.25
סביון	668.72	656.27	−3.74	−0.57
סגולה	149.89	148.77	0.27	0.18
סלע	420.53	418.72	1.71	0.41
סנונית	600.73	595.45	0.92	0.15
סער	381.55	378.25	−5.69	−1.48
ספיר	179.65	179.64	−1.85	−1.02
עדיף	366.71	363.60	−4.44	−1.21
עידית	782.07	778.28	−5.50	−0.70
עידן	551.83	543.72	1.53	0.28
עובר	120.13	119.06	−1.19	−0.99
ענת	2306.04	2289.03	−11.95	−0.52
עפרוני	563.36	558.37	1.19	0.21
ערמון	125.56	124.71	0.34	0.27
פיא	1663.92	1651.69	−12.51	−0.75
צבר	571.31	567.00	0.45	0.08
צופית	506.15	501.67	−2.61	−0.52
צוק	137.46	137.46	0.19	0.14
צמיד	1259.48	1249.69	2.45	0.20
צמרות	546.12	538.18	−1.25	−0.23
צמרת	162.49	161.28	0.05	0.03
צרית	112.87	111.34	0.33	0.30
קלע	175.70	175.26	−1.45	−0.82
קשת	116.36	115.55	−0.01	−0.01
רווית	17237.91	17090.49	−156.93	−0.91
רימון	149.87	149.60	0.48	0.32
רקפת	966.57	951.23	6.95	0.74
רשף	465.79	461.15	−0.13	−0.03
שבים	507.07	502.64	2.48	0.50
שחם	390.17	387.70	0.15	0.04
[illegible]	107.35	106.39	0.21	0.20
שירה	467.93	464.49	−3.60	−0.77
שמיר	456.30	452.96	1.31	0.29
שניר	660.39	655.54	−14.45	−2.16
[illegible]	687.17	682.43	−13.00	−1.87
שקד	197.24	195.86	0.87	0.45
תאנה	249.64	247.85	−1.09	−0.44
תבור	528.90	527.58	−5.47	−1.03
תדהר	614.00	609.50	−0.14	−0.02
תנופה	111.19	110.31	0.02	0.02
תפוז	285.91	283.95	0.97	0.34
תפוח	222.66	221.08	0.81	0.37
תרשיש	120.87	120.02	−0.73	−0.60
תשרי	587.20	582.45	−0.21	−0.04

שערי אגרות החוב

סידרה	שער	שינוי
שגיא 4.25%		
4101	489	+5
4102	179.9	+0.4
4103	173	+0.5
4104	167.8	+0.4
4301	167.8	+0.4
4302	159.5	+0.4
4303	162.9	+0.8
4304	168.7	+0.8
4105	141.4	+0.9
4106	136	+0.7
4107	137.7	+0.9
4108	135.5	+1
4109	131.8	+1
4110	130.5	+1
4201	162.7	+1.4
4204	152	+1.3
4205	149.6	+1.4
4206	146	+1.3
4207	145.7	+1.3
4208	144	+1.4
4209	141	+1.3
4210	137.6	+1.1
4211	137.2	+1.3
4212	135.8	+1.9
4213	132.7	+1.8
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	48778	−429
3602	44989	−399
3603	41096	−393
3604	37676	+75
3605	34424	+63
3606	33004	+65
3607	31167	+317
3608	29824	+309
3609	28158	+305
3610	25868	−72
3611	24239	−73
3612	23558	−75
3613	21097	−129
3614	21854	−130
3615	19629	−125
3616	17694	−221
3617	16695	−219
3618	16159	−211
3619	15206	+227
3620	14382	+220
3621	13675	+213
3622	12181	+105
3623	11447	+101
3624	10785	+97
3625	10156	+314
3626	9421	−87
3627	8410	−116
3628	7761	+16
3629	7406	+122
3630	7018	+69
3631	6441	−33
3632	6205	+75
3633	5773	+12
3634	5139	+45
3635	4794	+18
3636	4630	−26
3637	4551	−25
3638	4058	−29
3639	3718	−27
3640	3065	+22
3641	2658	+18
3642	2457	+53
3643	2135	+47
3644	1869	+4
3645	1687	+4
4.25% גליל		
3701	1455	+46
3702	1111	+35
3705	974.6	+1.5
3706	835.5	+1.3
3751	465.2	+11.5
3752	180.5	+1.1
3753	173.5	+1.2
3901	160.6	+4.1
3902	160.8	+8.6
3903	164	+3.9
3904	161.6	+3.9
3754	160.3	+1.4
3755	154.7	+1.4
3756	149.4	+1.5
3757	146.7	+1.5
3758	142.3	+0.3
3759	142	+0.5
3760	148.2	+0.5
3761	137.2	+0.5
3762	133.8	−−
3763	133.4	+0.3
3764	131.5	−0.5
3765	128.5	−0.4
3766	127.1	−0.4
3791	136.7	+2.7
3792	134.4	+2.7
3826	157.5	−0.5
3827	154.7	−0.5
3828	149.5	−0.5
3829	146.8	−0.5
3830	144.1	+0.3
3831	143.8	+0.3
3832	142	+0.3
3833	139.1	+0.3
3834	135.6	−−
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3535	146500	−−
3536	145650	−800
3537	144500	+300
3538	137000	+200
3539	157900	+300
3540	138300	+500
3541	134000	+800
3542	134100	+400
3543	127300	+300
3544	128500	−−
3545	124302	−−
3546	124500	−−
3547	124000	+100
3548	124300	+200
3549	117100	+199
3550	116800	+400
3551	117000	+200
3552	107400	+300
3553	107400	−−
3554	107300	+200
3555	107502	−−
3556	102400	−−
3557	102400	+448
3558	101800	+415
3559	98000	+499
3560	93100	+300
3561	92900	+500
3571	93000	−−
3572	98200	+400
3573	94200	−−
3574	86200	−−
3575	85300	+200
3576	85020	−380
3577	85600	+119
3578	81000	+1871
3579	78900	−−
3580	77877	+100
3581	67400	−362
3582	65117	−−
3583	61900	−−
3584	57558	−−
3585	55282	−−
3586	50680	+1292
3587	50900	+1450
3588	58567	−−
3589	46350	+1350
3590	44866	−34
3591	46160	+1003
3592	45200	+200
3593	45750	−−
3594	42996	−4
3595	42700	+100
5% מלווה פיתוח (גבייה כפולה)		
2023	144000	−−
2024	135300	−−
2025	137200	−1000
2026	137500	−−
2027	131900	−−
2028	133000	+2300
2029	124000	+131
2030	126800	−−
2031	123500	−−
2032	139369	−−
2033	128194	−−
2034	125300	−−
2035	107600	−−
2036	106000	−−
2037	104854	−−
2038	103314	+3009
2039	101755	−−
2040	101600	−−
2041	98097	+2857
2051	94600	+1900
2052	88100	−−
2053	89700	−−
2054	82700	−−
2055	82500	−1065
2056	85508	−−
2057	81716	−−
2058	82901	−−
2059	76997	−−
2060	74026	−4725
2061	52038	−−
2062	51500	+1500
2063	54206	+1579
צמודות זהב		
יהד 5	83.8	+0.1
רמון		
7006	215.6	+1.7
7007	200.3	−0.7
7008	190.6	−0.6
7009	186.5	+1.5
7010	181.9	+0.7
7011	171.8	+0.5
7012	166	+0.5
7013	157.4	+0.3
7014	136.9	+0.2
7015	115.1	+1.1
7016	115.1	+1.2
7017	118	+1.3
7018	117.8	+1.3
7019	118.3	+1.2
7020	118.2	+1.3
7021	117.1	+1.3
7201	116.9	−1.3
גלבוע		
6101	16090	+84
6102	9568	+186
6103	8653	+35
6104	7949	−27
6105	7522	−25
6106	7345	+28
6107	7059	+27
6108	5078	−17
6109	4836	−17
6110	4758	−16
6111	4040	−30
6112	3917	−29
6115	2616	−23
6151	1021	−24
6152	977.6	−22.4
6153	886.3	−2.8
6154	869.9	−2.8
6155	556.7	−18.5
6156	453.2	+1.8
6157	330.7	−5.5
6158	313.1	−5
6159	275.3	−0.9
6160	261.1	+3.4
6161	252.5	+3.4
6162	226.4	+0.4
6163	208.2	−1.8
6164	200	−1.7
6165	188.5	−1.5
6166	178.3	+2.2
6167	174.3	+2.1
6168	171.5	+2.1
6169	165.7	−0.5
6170	155.4	−1
6171	109.9	−0.4
6172	110.8	−0.4
6801	117.1	+1
100% מט"ח		
אל אוס	1561	−−
אלתא	1457	+5
אלסינט	2515	+12
מאיסק	1401	+6
תור 84	115.7	+0.7
הב היש	237.9	+1.7
דיס הש	227.1	+2.5
כור	164.5	+0.4
כלל	528	+1
מ.צמ ד	183.5	+1.8
מ.צמ מ	260	−−
מ.צמ י	295	−−
דן	130.5	−−
סל בנ	190.7	−−
חישש	191.7	−−
מדד/מט"ח		
בל.ת.	163.5	+2
דיס הש	185	+0.9
כור	144.6	−−
כלל	207	−2.1
מב דיס	173.5	−−
משא מב	161.9	−0.6
משא מב	155	+0.5
משא מב	147.4	+0.2
לאומי	152.9	−−

שף רנאמנות
בטוחה
כלל
ניהול תיקי השקעות ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

מודעה באחריות
רק
ב"לוח העיר"
קבלת מודעות
מ 8.00-20.00
03-383322

ערב טעימת
יינות בביתך
רעיון לערב בלתי נשכח:
חייג 03-5467010, 03-5463714 והזמן לביתך תיבה של יינות הרבעון שנבחרו על־ידי טועמי מועדון היין.
הזמן את חבריך הטובים לערב הטעימה.
כדי ללוות את היינות, תוכל להזמין גם גבינות, סלמון, פסה ועוד דברים טובים מרשת חנויות "מגדנות".
מועדון היין
ברשת חנויות מגדנות
תל־אביב כן העיר, אבן גבירול 71, 03-5449089
רעננה רח' אחוזה 119, 052-917828
הרצליה רח' סוקולוב 1, 052-67253
חיפה רח' חורב 15, מרכז חורב 04-244772
חולון כבר ויצמן 15, 03-842710
באר שבע רח' ההסתדרות 55, 057-35271
דיינרס קלוב ישראל בע"מ שד' רוטשילד 61 ת"א

هكذا من الأصل

חדשות כלכלה

עובדי מפעלי שפירא מחריפים השביתה; ימנעו הוצאת סחורה

תוגברו משמרות העובדים המתבצרים בשטח שני המפעלים המושבתים

(ע). עובדי מפעל "גלנייט" באור עקיבא הצטרפו אתמול, באופן מעשי, לשביתה הכללית של פועלי "שטיחי כרמל". העובדים מתבצרים בשני המפעלים ומתכוונים למנוע כל הוצאת סחורה.

בשבוע שעבר, בהצבעה חשאית, החליטו 600 עובדי המפעלים, שבבעלות ח"כ אברהם שפירא, להשבית את העבודה, לאחר שההנהלה לא עמדה בהתחייבויותיה כלפיהם.

אתמול החליטו נציגי הפועלים, בעצה אחת עם מזכיר מועצת הפועלים באור עקיבא, אלברט שושן, לתגבר את המשמרות וכעת מצויים בשטח המפעלים עשרים פועלים, יומם ולילה. זאת לאחר שלועדים הגיע מידע, שהנהלת המפעל מתכוננת להוציא שטיחים מתוצרת המפעל.

אלברט שושן מסר לכתב 'עתים', כי למשמרות הפועלים ניתנו מספרי טלפון של נציגי הועד והושאר להם גם רכב חירום, שבו יוכלו להזעיק פועלים למקרה שיעשה נסיון להשתלט על המפעל, דוגמת מבצע ההשתלטות שנעשה בזמנו במפעל הצמיגים אליאנס, שבחדרה.

יחד עם זאת, יתכן וכבר היום יתחדש המו"מ בין הנהלת המפעל לבין הועדים, לאחר שאברהם שפירא נתן הוראה למנהליו, לחדש את המגעים שהופסקו עם פרוץ השביתה הכללית.

במו"מ ידרשו הועדים את קיום ההבטחות, שניתנו ע"י ההנהלה, בדבר התנאים הסוציאליים של העובדים וכן ידרש דיון מחודש בשמות 73 מפוטרי שטיחי כרמל.

כן ישנם חילוקי דיעות על גובה הפיצויים למפוטרים. הועדים דורשים פיצויים מוגדלים ואילו ההנהלה מבקשת לתת פיצויים עפ"י החוק.

ההסתדרות והמעסיקים מחדשים היום המו"מ על תוספת יוקר

מאת יהודית וינקלר
כתבת "הארץ"

ההסתדרות והמעסיקים הפרטיים מחדשים היום את המשא ומתן, בנסיון להשיג הסדר אך חוק לתשלום תוספת יוקר לחודשים אפריל־אוקטובר. הצדדים מבקשים לנתק את החשבון הראטרואקטיבי, מהדיון העקרוני על הסכם חדש לשנתיים הקרובות.

עמדתה המוצהרת של ההסתדרות עד כה, שדבקה בהסכם הקודם, כל עוד לא נחתם הסכם חדש. עם זאת, נכונותה של ההסתדרות לפשרה, מותנת בנכונותם של המעסיקים הפרטיים להעלות את שיעור הפיצוי מ־3% לכ־4.5%.

קיסר. עושה מאמצים

צוותי המשא ומתן מתכנסים היום מחדש, לאחר שליבנו בשתי פגישות את עמדותיהם והגדירו את נקודות המחלוקת העיקריות ביניהם.

בפגישות אלו הוברר, כי המחלוקת ביחס לטיבו של ההסכם בשנתיים הקרובות, עדיין עמוקה וידרשו דיונים ממושכים לגשר על העמדות. היום אמור להצטרף למשא ומתן גם חיים הברפלד, ראש האגף לאיגוד מקצועי, ששהה באירופה.

מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, עידכן את שני חברי צוות המשא ומתן האחרים, אפרים זילוני ומאיר גת, בתוכן שיחותיו עם שר האוצר, לקראת המשך המשא ומתן.

משרד האנרגיה פרסם התנאים להקמתן של חברות דלק חדשות

מאת יהודה שרוני

משרד האנרגיה פרסם אתמול את התנאים הדרושים לקבלת רישוי הפעלה לחברות דלק חדשות, זאת בהתאם לרפורמה במשק הדלק. הרישוי יותנה בתנאים, שיבטיחו פעילות תחרותית בתנאים הוגנים.

המעוניינים בהפעלת חברת דלק חדשה, יתבקשו להגיש תכנית פעולה, לרבות פריסה גיאוגרפית של הפעולה, וכן להוכיח כי ביכולתם למלא את התנאים הבאים:

● יכולת פיננסית ומסחרית.
● אפשרות של הפעלה או שימוש בתשתית בתחום האחסון, ההובלה והשיווק.
● קיום הסדרים בתחום הבטיחות באחסון הובלה ושיווק, שמירה על איכות המוצרים ומתן שירות תקין לצרכן.

משרד האנרגיה מבקש להבהיר, כי כל חברה חדשה שתאושר, תדרש לנהל את פעולתה במשק הדלק באופן תחרותי וללא הגבלים עיסקיים עם גופים אחרים במשק הדלק, וכן ללא כל סיוע כספי או התחשבנות עם הממשלה.

אל על הפעילה טיסות מטען לאלסקה מעבר לקוטב הצפוני

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת "אל על" זכתה במכרז בינלאומי והפעילה טיסות מטען לאלסקה. היתה זו הפעם הראשונה, שבה פעלה חברת התעופה של ישראל מעבר לקוטב הצפוני.

דובר "אל על" מסר אתמול, כי החברה ביצעה שלוש טיסות מטען במטוסים מדגם בואינג 747 בין אירופה לאלסקה, בסוף חודש ספטמבר. דיווח על כך נמסר לשר התחבורה, חיים קורפו, במהלך ביקורו במתקני החברה בנתב"ג.

החברה זכתה במכרז, כשהציעה [illegible]

בפגישה עם ראש הממשלה:

החקלאים מבקשים הסבת הלוואה של 100 מיליון שקלים למענק

מאת אבי גנאור

חובות הסקטור החקלאי תפחו מ־3 ל־5 מיליארד דולר בתקופת כהונתה של הממשלה הנוכחית ואת למרות הקיצוצים ברמת החיים של החקלאים – כך טענו אתמול, ראשי הארגונים החקלאיים, בפגישה שקיימו עם ראש הממשלה יצחק שמיר בלשכתו בירושלים.

משלחת נציגי החקלאים – המרכז החקלאי והתאחדות האיכרים, תבעה מראש הממשלה להסב את תקציב הסיוע של 100 מיליון שקלים, מהלוואה למענק. סיוע זה הובטח לחקלאים כפיצוי על נזקי השרב בחקלאות.

המשלחת, שזו לה הפעם השניה שהיא נפגשת עם ראש הממשלה בנושא הסיוע לחקלאים, ביקשה גם להקים קרנות משותפות של החקלאים ומשרד האוצר, שתשמשנה לעידוד הייצוא החקלאי.

כן דורשים החקלאים, שמשרד האוצר יורים לסקטור החקלאי 25 מיליון שקלים, המצויים בתקציב המדינה ויועדו להעברה לאגודות, העוסקות במתן אשראי מרוכז.

החקלאים תיארו בפני ראש הממשלה, את מצוקתו של הסקטור החקלאי והאשימו את הממשלה בכך, שבפועל סקטור זה לא קיבל כל תמיכה מעשית.

נציגי החקלאים הסבירו לשמיר, כי בשל השרב ישווקו השנה רק כ־10% מיבול האבוקדו השנתי הממוצע וענף ההדרים ישווק רק שני שליש מהמתוכנן, ערב השרב.

ראש הממשלה שמיר הודה שהדברים ששמע קשים, אבל אמר שהחקלאים מציירים תמונה קודרת מדי.

שמיר הבטיח לשוחח עם שר האוצר בנסיון למצוא פתרונות למצב הקשה בו מצויים החקלאים.

ערך את העמוד: יונתן שרמן

מ־9.10.88
מספר הטלפון החדש
של מלון
קיסר אילת:
059-33111

המפרק יחדש היום את העבודה במפעל אליאנס; 170 עובדים יקלטו מיידית

כמחצית מבין חברי שלושת הוועדים של אליאנס כלולים ברשימת 250 העובדים המפוטרים

מאת מיכל רוזה

העבודה במפעל אליאנס בחדרה מתחדשת היום, לאחר עיכובים בהעברת הכספים למפעל על ידי קונצרן הבנקים.

על פי התוכנית, שאושרה ע"י בית המשפט המחוזי בת"א, היתה כור אמורה להעביר לידי המפרק, עמרם בלום, סכום של 6 מיליון דולר. סכום זה הינו חלק מתקבולי הייצוא של המפעל, המסתכמים ב־10 מיליון דולר.

בנק הפועלים היה אמור להעביר למפעל סכום של 3.3 מיליון דולר ואילו קונסורציום הבנקים התחייב להעמיד לרשות המפרק אשראי בסך 8 מיליון דולר.

הנהלת כור התחייבה להעביר למפרק סכום נוסף של 4 מיליון דולר, בתוך שלושה חודשים ואילו המפרק מנהל עתה מו"מ עם בנק נוסף, על מנת שיעמיד למפעל אשראי בסך 2 מיליון דולר.

בימים האחרונים התעוררו קשיים חדשים בהעברת הכספים הדרושים לפתיחת המפעל. מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, התערב בפרשה ופעל במרצות כדי להעביר את הכספים האלה לרשות המפרק. בפועל, רק אתמול סוכמה העברה זו סופית.

על פי תכנית ההבראה סוכם, כי העובדים יוותרו על שכר בשיעור של 14%. כמו כן נקבע, כי במפעל יקלטו רק 750 עובדים, שיחזרו לאליאנס בהדרגה. 170 עובדים יחלו בעבודה כבר היום. מכלל עובדי אליאנס, יפוטרו 250 עובדים.

כוללת גם את רפי בוהדנה וחזי איטח, מראשי ועד העובדים, שהיו דמויות מרכזיות בהפגנות ובאירועים שקדמו לסגירת המפעל.

על פי תכנית ההבראה, יוקם עתה ועד עובדים חדש, שייצג את כל עובדי המפעל. עד להקמת ועד זה, ייוצגו העובדים ע"י מועצת פועלי חדרה.

קשיים במפעל לייצור מטוסים אזרחיים בתע"א עקב רמת הזמנות קטנה מהמצופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

המפעל לייצור מטוסים אזרחיים בתעשיה האווירית נקלע לקשיים כלכליים, למרות התאוששות בשיווק מטוסי מנהלים בעת האחרונה.

המפעל הצליח למכור ארבעה מטוסי מנהלים מסוג "אסטרה" במחצית השנה האחרונה ללקוחות בארה"ב ונמצא במשא ומתן למכירתם של מטוסי מנהלים נוספים עם גורמים ומדינות נוספות במסגרת עיסקת הליפין. על שתיים מהן, עם קולומביה וזרא"פ, פורסם באמצעי התקשורת.

למרות הצלחות אלו, מכירות המפעל נמוכות מהציפיות בתעשיה האווירית.

התע"א הקימה חברה חדשה לשיווק מטוסי המנהלים בארה"ב, בשותפות עם איש העסקים המכירות רדיי בוקסטרום. זאת, לאחר שבמשך 15 שנים היתה קשורה בשותפות לשיווק מטוסי מנהלים בארה"ב, עם חברת "אטלנטיק אוויישן".

המצב בשוק האמריקאי מורכב במיוחד, כיון ששוק בארה"ב אינו מכיר בהוצאה לרכישת מטוסי מנהלים, כהוצאה מוכרת לצרכי מס. ישנן ציפיות, כי חוק זה ישונה לקראת שנת המס הנוכחית, אולם בשלב זה אין שינוי בחוק זה.

מתע"א נמסר אתמול בתגובה, כי במסגרת המאמצים להגדיל את היקף השיווק של מטוסים אזרחיים, ננקטו מספר צעדים מעשיים. בין השאר הוחלפה החברה, שעסקה בנושא זה בארה"ב.

במקביל מתבצעות פעולות לקדם את מכירת מטוס המנהלים אסטרא במדינות אחרות, במסגרת עיסקות חליפין.

הפסד של 3.3 מיליון שקל בדובק לפני מס במחצית הראשונה של '88

מועצת המנהלים החליטה על קיום אסיפה כללית ב־30 באוקטובר

מאת מיכל רוזה

חברת דובק סיימה של המחצית הראשונה של 1988 בהפסד של 3.3 מיליון שקל לפני מס ותוך ירידה של 14% במכירות. ההפסד של החברה בשנת 1987 כולה הסתכם ב־3.6 מיליון שקל. נתונים אלה עולים מהדו"ח הכספים, שהחברה פירסמה אתמול.

מ"מ מנכ"ל החברה, רות הדיש, ציינה כי הפסדי החברה נובעים מאי קבלת אישור להעלאת מחירי הסיגריות, למעט אישור התייקרות של 5%, מאז חודש אוגוסט 1986. זאת בעוד שעליית המדד בתקופה זו, הגיעה לשיעור של 37.4%. הדיש אומרת גם, כי המיסוי על סיגריות מתוצרת הארץ, גבוה יותר מזה המוטל על תוצרת חוץ וכי החברה סובלת מיבוא בהיקף של סיגריות.

בישיבה של מועצת המנהלים של החברה, שהתקיימה אתמול, הוחלט לבקש הארכה נוספת ממינהל מקרקעי ישראל, לצורך מימוש זכות החכירה של הקרקע בקרית אריה, המיועדת להקמת מפעל חדש. ב־30 לאוקטובר עומדת לפקוע זכות זו. נושא זה הוקפא משך תקופה ארוכה, בגלל הסתייגויות של הדירקטוריון הקודם, מכדאיותה של השקעה זו.

מועצת המנהלים של החברה החליטה גם, לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות, אשר תתקיים ב־30 לאוקטובר. באסיפה זו יומלץ על הפחתת שכר הדירקטורים של החברה בשיעור של 20%.

יעקבי: המערך תומך בהשוואת זכויות המניות הבנקאיות

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

המערך אינו מתנגד להשוואת זכויות ההצבעה במניות הבנקים, כך אמר אתמול שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי, בתום דיון שקיים בלשכתו. בדיון השתתפו גם ראשי האקדמיה העומדים בראש המערכת הבנקאית.

יעקבי אמר, כי יש לפתוח במשא ומתן בין הממשלה לבעלי מניות השליטה בבנקים, על חלופת הסכם המניות הבנקאיות הקודם בהסכם חדש.

שר הכלכלה והתכנון העלה את האפשרות, שבעלי השליטה הנוכחיים יקבלו אופציה לרכישה עתידית של מניות השליטה על בסיס כלכלי.

הספיגה בספטמבר: 186 מיליון ש"ח

מאת איתן אבריאל

בחודש ספטמבר ספגה הממשלה 186 מיליון שקלים.

הגירעון המקומי של הממשלה הסתכם בחודש שעבר ב־115 מיליון שקלים והוא כולל בתוכו את הקדמת תשלום משכורות ספטמבר, שהיה אמור להשתלם לעובדי המדינה ב־1 באוקטובר.

גרעון זה מומן ע"י גיוס הון לטווח ארוך, בסכום של 451 מיליון שקלים

עקב סכסוך עם עובדי הבנק:

בנק ישראל פעל אתמול בבורסה באמצעות חברת ברוקרים פרטית

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק ישראל נאלץ לקיים את פעילותו הבורסאית אתמול באמצעות חברת הברוקרים איי.בי.איי, שהיא חברת ברוקרים פרטית. הבנק רכש ומכר באמצעות חברה זו אגרות חוב, וכן מניות בנקאיות, הנסחרות במסגרת ההסדר.

בנק ישראל נקט בדרך זו, עקב הוראה שהועברה על ידי ועד עובדי בנק ישראל לנציגי הבנק בבורסה לניירות ערך, להפסיק את עבודתם. הועד הורה על צעד זה, עקב סירובה של הנהלת בנק ישראל להענות לתביעת העובדים למתן תוספות שכר, בהתאם לסיכום שהושג לטענתם על ידי מזכיר הסיעת עובדי הבנקים בהסתדרות. על פי סיכום זה, עובדי בנק ישראל יקבלו על חשבון הסכמי השכר לשנת 1987, פיצוי דרגות מלוחות או מענק חד־פעמי על חשבון הסכמי השכר לשנת 1988.

הנהלת בנק ישראל דחתה את שתי האפשרויות, בטענה כי היא רואה בפיצוי זה הפרה מהסכמי המסגרת של הסקטור הציבורי.

לאחר החלטת ועד העובדים, לשבש את פעילות הבנק בבורסה, פנתה הנהלת בנק ישראל לגורמים המשפטיים בבנק, כדי שאלה יפנו לבית הדין לעבודה, בתביעה לצו מניעה נגד ועד העובדים של הבנק, שיורה לעובדי הבנק לשוב לעבודה סדירה.

מחיר הנפט לרמתו הנמוכה ביותר מזה שנתיים

(ע"ר). מחירי הנפט המשיכו לרדת ביום שלישי, לאור סממנים, כי קארטל הנפט אופ"ק, מאבד את השליטה על היקפי תפוקת הנפט.

נפט מסוג "ברנט", (לחודש נובמבר), נמכר במחיר של 11.40 דולר לחבית.

מחירי הנפט העולמי ירדו לשפל הנמוך ביותר מזה שנתיים. תוך שבוע אחד ירד מחיר חבית נפט בשני דולר לחבית.

סעודיה, יצואנית הנפט הגדולה ביותר, הודיעה ביום שני, כי לא תקפיא את תפוקתה, כל עוד יתר מדינות אופ"ק מתעלמות ממיכסות התפוקה שנקבעו על ידי הארגון.

דירות גג במחיר מינימאלי של 460 אלף דולר

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בעקבות התעניינות רבה לרכישת פנטהאוזים, שהוצעו למכירה על ידי חברת שיכון עובדים, החליטה החברה, להציעם בשיטת המכרז. המדובר בארבעה פנטהאוזים במגדלי אביב שברמת אביב ג', שיוצעו במחיר מינימום של 460 אלף דולר ליחידה.

המכרז למכירת הדירות, בנות ארבעה חדרים ובשטח של 145 מ"ר, עם תוספת גג מרוצף, יתקיים בשבועות הקרובים.

יש לציין, כי המחיר המוצע הוא גבוה ביותר למקובל באיזורים אלה. תוך זאת, ההערכה היא, ששיכון עובדים תשיג את המחיר המוצע, בגלל הביקוש לדירות באיזור רמת אביב ג'.

בנק הפועלים מקים מנהלה אזורית חדשה

מאת יהודה שרוני

בנק הפועלים מארגן מחדש את פעילותו העיסקית ביבשת אמריקה, ומקים מנהלה איזורית חדשה שבראשה יעמוד אלכסנדר יוכמן. יוכמן שימש בשנתיים האחרונות כעוזר מנכ"ל בכיר והאחראי על פעילות שלוחות הבנק בחו"ל. מנהלה זו תרכז את פעילות הבנק בחצי הכדור המערבי.

במסגרת הארגון מחדש, יאחד בנק הפועלים את שתי המנהלות האיזוריות המרכזות את פעילות הבנק בצפון אמריקה, שמקום מושבה בניו־יורק ובאמריקה הלטינית, שמקום מושבה במיאמי.

בנסיון להקל על קשיי נזילותה:

פרוות שרף מכרה 50% ממניותיה בחברה לעיצוב אופנה עודד גרא

מאת אבי גנאור

חברת פרוות שרף, שהחזיקה ב־50% מהמניות בחברת "עודד גרא", מכרה ערב יום הכיפורים את חלקה לעודד גרא, המחזיק עתה בכל מניות החברה, הנושאת את שמו. החברה סירבה למסור פרטים על העיסקה.

"פרוות שרף", שבבעלות משפחת שרף ובניהולו של אורי שרף, נקלעה לאחרונה לקשיי נזילות, ובתוך השבוע אף עוקלו חלק מנכסיה, (סחורות וכלי רכב), לבקשת חברת הפרסום "גיתם", שתבעה את פרוות שרף בשל אי כיבוד חובותיה. בנין החברה בשכונת תלפיות שבירושלים משועבד לבנק לאומי.

אורי שרף הביע אופטימיות באשר לסיכויי ההתאוששות של החברה ואף ציין לאחרונה, שהוא מחכה להזרמת כספים מצד שותפיו האמריקאים. בינתיים החברה, הנחשבת למובילה בייצור פרוות בישראל, נוקטת בפעולות לשיפור מצב נזילותה ובין היתר מכרה בשל כך את חלקה בחברת "עודד גרא", שהוקמה לפני 5 שנים כשותפות בין "פרוות שרף" לבין עודד גרא.

חברת "עודד גרא" היא חברה פרטית, שמעסיקה כיום 20 עובדים, המייצרת מוצרי־אופנה לייצוא.

החברה מתמחה בעיצוב מוצרים עבור חברות יצוא אחרות. בין הלקוחות הנ"ל ניתן לציין את בגדי הים של "פילפל", אריגי הקרימיקה מתוצרת מפעל "ברבור", מוחזות מטע מתוצרת מפעלי מאייר, מגבות עיד (בבעלות דלתא טכסטיל) ובקבוקים לתינוקות מתוצרת החברה האנגלית "קנון".

הושג הסכם לחידוש העבודה במפעל יובל גד; 180 עובדים יקלטו מחדש

(ע). הסכם לחידוש העבודה במפעל יובל־גד הושג אתמול לאחר משבר של למעלה מארבעה חודשים, שבמהלכם הושבת המפעל. לפי ההסכם, תחודש העבודה כבר היום או מחר.

בהסכם נקבע, כי 49 עובדים יפוטרו במסגרת פיטורי "יעול" ועוד 12 עובדים יפרשו לגימלאות. כל יתר העובדים, כ־180 במספר, ישובו לעבודה.

פיצויי הפרישה למפוטרים יוחזו על פי פסיקת הועדה המקצועית, שבועד הפועל של ההסתדרות. מזכיר מועצת פועלי אשקלון, אריה עוזר, נמנע מלמסור פרטים על גובה הפיצויים עליו הוסכם.

עוד נמסר שהמפעל, שנמצא כעת בבעלות חברת שיכון עובדים, זכה בהזמנות חדשות ומובטחת לעובדיו תעסוקה לתקופה הנראית לעין.

בשלושת החודשים האחרונים לא נרשמה פעילות במכירת הדירות ובידי החברה מלאי של כ־340 יחידות דיור.

כזכור, נקלע המפעל לקשיים כבר בראשית השנה. הוא צבר הפסדים תיפעוליים בגובה של כ־600־800 אלף שקלים מדי חודש. הנהלת קונצרן כור, שנהגה לכסות גרעונות אלה, החליטה על סגירת המפעל החל בחודש יוני השנה.

בהתערבות גורמים מקומיים ובהתערבותו האישית של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בוטלה סגירת יובל גד והוחלו דיונים להעברתו לבעלות אחרת. כעבור זמן נחתם הסכם עם חברת שיכון עובדים.

ירידה של 13% במספר הנוסעים שעברו דרך נתב"ג – בספטמבר

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

ירידה של 16% נרשמה בתנועת הנוסעים, אשר הגיעו לישראל דרך נתב"ג, בספטמבר.

מדו"ח סיכום, שהושלם אתמול ברשות שדות התעופה עולה, כי בספטמבר הגיעו לארץ, דרך נתב"ג, 132,913 נוסעים, לעומת 154,215 נוסעים באותו חודש בשנה שעברה.

במספר הנוסעים אשר יצאו את ישראל בדרך האויר, נרשמה בספטמבר ירידה של 9.5%. בחודש ספטמבר יצאו את הארץ מנמל התעופה 142,880 נוסעים, לעומת 156,286 נוסעים לפני שנה.

בסך הכל נרשמה ירידה של 13% במספר הנוסעים, אשר עברו בספטמבר בנמל התעופה. מספר הנוסעים הכולל אשר עבר בנתב"ג בחודש האחרון, הגיע ל־275,743 נוסעים, לעומת 311,414 נוסעים בחודש ספטמבר אשתקד.

בתנועת המטוסים נרשמה ירידה של 11.4%. בסך הכל נרשמו 1,732 תנועות אוויריות בספטמבר, לעומת 1,844 הנחתות והמראות בחודש המקביל בשנה שעברה.

תנועת הנוסעים בחצי השנה האחרונה בנתב"ג, מקבילה לתנועת הנוסעים בדרך האוויר ב־1986, אשר נחשבה לשנת שפל.

בקשה נוספת לצו פירוק נגד "עסיס" בשל אי תשלום חוב

(ע). חברת אורדע פלסט מאבן יהודה, העוסקת בייצור ושיווק אריזות פלסטיק, הגישה אתמול, לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה למתן צו לפירוק חברת עסיס, בשל חוב כספי של כ־85,000 שקלים.

עו"ד עמיר אלמגור, בא כוחה של המבקשת, טוען כי החברה סיפקה לעסיס אריזות, אך כל פניותיה החוזרות ונישנות לפרעון החוב, תמורת אריזות אלו, לא נענו.

בראשון לספטמבר, נאמר בבקשה, שלחה אורדע פלסט לעסיס דרישה לתשלום החוב. אולם עד ליום הגשת הבקשה, לא שילמה עסיס את חובה.

כזכור, הטיל בשבוע שעבר בית המשפט עיקול על נכסיה של עסיס, לבקשת הבנק המרכזי בשל חוב כספי של כ־650,000 שקלים, בעבור רכישת 1,900 טונות סוכר.

טרם נתקבלה תגובת עסיס.

ירידה של 3% ביצוא יהלומים בחודש ספטמבר

מאת אבי גנאור

יצוא היהלומים המלוטשים הסתכם בחודש ספטמבר ב־215 מליון דולר לעומת 221 מיליון דולר בחודש ספטמבר שנה שעברה. זוהי ירידה של 3%. בתשעת החודשים הראשונים של השנה, נרשם גידול בייצוא היהלומים הכולל, בשיעור של 26%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

עובד צפריר, המפקח על היהלומים במשרד התעשיה והמסחר, מסר כי הירידה ביצוא היהלומים בספטמבר, נובעת בעיקרה מריכוזי ימי החג בחודש זה.

מינואר ועד ספטמבר הגיע יצוא היהלומים המלוטשים ל־1.937 מיליארד דולר לעומת 1.541 מיליארד דולר לפני שנה.

נמשכת ירידת יתרות המט"ח

מאת איתן אבריאל

יתרות המט"ח של מדינת ישראל ירדו בחודש ספטמבר ב־579 מליון דולר, ויתרתם בסוף החודש שעבר הסתכמה ב־4.194 מיליארד דולר. הירידה ביתרות נגרמה עקב משיכות של הממשלה בגין החזרי חובות וכן בגין רכישת אגרות חוב ע"י הממשלה, בסכום כולל של 250 מליון דולר, כערבות להנפקה הגדולה בסך 5.2 מיליארד דולר, שביצעה הממשלה לאחרונה בבורסה האמריקנית.

גם לאחר קיזוז משיכה זו, ירדו היתרות בכ־300 מיליון דולר, לעומת ירידה של 250 מיליון דולר ביתרות המט"ח בחודש אוגוסט. הירידה ביתרות נמשכת ברציפות מאז חודש מאי.

ראשי בנק ישראל אינם מודאגים מהירידה ביתרות, מאחר וחלק גדול מהירידה זו הינו חד פעמי.

ש.ח.כ.
שרות חקירות כללי
מקבוצת "השמירה"
כל אשר רצית לדעת
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך
כל סוגי החקירות, באמינות בסודיות ובסודיות מוחלטת
ש.ח.כ.
דרך פתח־תקוה 19
תל אביב 66 183
טל: 623084; 621975; 614636
FAX; 623995

עיריית חיפה –
משרד מהנדס העיר
[illegible]

משרד הבריאות
מפעיל לשירות הציבור
קו מידע טלפוני
במשך 24 שעות ביממה
על מחלת הפוליו
טלפון: 03—5131500
ניתן לקבל בטלפון זה מידע על המחלה ודרכי מניעתה

הודעה

1. הדיון במכירת המגרש הידוע כחלקה 43 בגוש 7650 (בשטח רשום של 11,019 מ"ר) והמצוי ברעננה, רח' אחוזה (המגרש השני מערבית מצומת רח' ירושלים), יתקיים בבית המשפט המחוזי בתל־אביב - בתאריך 19.10.88, שעה 11.30, בפני כב' סגן הנשיא ד"ר א. וינוגרד (תיק המרצה מס. 8488/88).
2. המעוניינים בקבלת העתק הבקשה יפנו למשרד הרזם (טל. 03-611555) בשעות 08.30 – 13.00.
3. הודעה זו הנה בהמשך להודעה בדבר הזמנת הצעות בעניין הנ"ל שפורסמה בעתונות בתאריך 10.6.88.

א. וולובסקי, עו"ד
כונס נכסים ומנהל של עפר וסלע בע"מ בפרוק ובכונס נכסים
רח' בלפור 48, ת"א־יפו

משרד הכלכלה והתכנון
המועצה לתכנון לאומי תתכנס
מחר, יום ה', 6.10.88 לדיון בנושא:
"תכנית למשק הלאומי" "1992־1988"
סדר היום:
דברי שר הכלכלה והתכנון, גד יעקבי.
הצגת התכנית
ע"י פרופ' שלמה מריטל,
מנהל הרשות לתכנון לאומי וכלכלי.
דיון.
הכינוס יתקיים בשעה 10.00 במלון אויה ביהוד.

חברת הכשרת הישוב בישראל בע"מ
הודעה
למחזיקי סטוק אגרות חוב רשומות על שם
1955 — 1987
(סדרה 5)
בהתאם לקביעת הנאמנים של בעלי אגרות החוב החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ והחברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ – תשולם עבור התקופה 1.10.88 – 31.3.89 ריבית בשיעור 3.937% (היינו 7.875% ריבית על בסיס שנתי).

וולפסון קלור מאיר בערבון מוגבל
WOLFSON CLORE MAYER CORPORATION LIMITED
הודעה בדבר אסיפה כללית רגילה

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית שנתית רגילה של בעלי המניות בחברה תתקיים ביום ששי 4 בנובמבר 1988 בשעה 12 בצהרים במשרדי החברה ברחוב אחד העם 9, תל־אביב.

על סדר היום:
1. קבלת הדוחו"ת הכספיים המאושרים של החברה ובנותיה ליום 31 בדצמבר 1987.
2. הודעה על מינוי דירקטורים מטעם בעלי המניות בנות 0.0001 ש"ח כ"א.
3. בחירת שני דירקטורים מטעם בעלי המניות בנות 0.001 ש"ח כ"א.
4. מינוי מחדש של רואי החשבון ליוברשיץ קסירר ושות' כרואי חשבון של החברה.

בעלי המניות על שם שירצו להיות מיוצגים ע"י בא כח ידאגו לכך שכתב המינוי יופקד במשרדי החברה לא יאוחר מאשר 24 שעות לפני קיום האסיפה.
בעלי תעודות מניה למוכ"ז יוכלו להשתתף באסיפה אם יפקידו את תעודות המניה שבבעלותם במשרדי החברה לא יאוחר מאשר 24 שעות לפני קיום האסיפה.
במקום תעודות מניה למוכ"ז ניתן יהיה להפקיד אישור מבנק בישראל בדבר החזקתו של בעל המניות למוכ"ז הרוצה להשתתף באסיפה.
הדוחו"ת הכספיים של החברה יעמדו לעיון הציבור במשרדי החברה החל מהיום.

5 באוקטובר 1988
בפקודת הדירקטוריון

הארץ

יום ד', כ"ד תשרי התשמ"ט
5 באוקטובר 1988

HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel. P.O.B.233, Tel. 5121212

רשימת "כך" ראויה לפסילה

"כשהוא יהיה ראש הממשלה..." כתוב בפלקאטים של תנועת "כך", מתחת לתמונתו של מאיר כהנא. כל אחד יכול לשער למה הנקודות הללו רומזות.

ידוע ברבים כי לדעתו של "הרב" מאיר כהנא חייבים הערבים לעזוב את מדינת ישראל, ואם לא יעשו כן מרצונם החופשי, הם צפויים לגירוש. לדידו של כהנא, אין לערבים מקום בתוך גבולותיה של מדינת ישראל, שהיא, אגב, גם חייבת להיות, אליבא דכהנא, מדינת הלכה. אין מי שדוגל בתקיפות רבה יותר מכהנא בפירוש פונדמנטאליסטי את דת משה וישראל. על-ידו מופיעות קבוצות של בריונים לבושי חולצות צהובות, ואלה מנסים להוסיף להפגנות מנהיגם שכנוע מוגבר בדרך של הפעלת כוח הזרוע.

זוהי דמות התנועה, מנהיגה ומהלכיה. באידיאולוגיה ובמנגנון הופעתם בעבר ובהווה מעמידים אנשי "כך" את עצמם מחוץ למה שישראל, כמדינה דמוקראטית, הכריזה בשעת הקמתה כעקרונותיה הבסיסיים: היא הבטיחה, במגילת העצמאות, כי "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין, ותבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות". כלום תנועה השואפת, בכל נקודה ונקודה, להיפך הגמור מהעקרונות הנ"ל, ראויה להיות מיוצגת בכנסת?

תנועת "כך" מתייצבת מחוץ לתחום הדמוקראטיה הישראלית, ואין לה זכות לתבוע לעצמה מקום או מקומות בבית-הנבחרים שלה. הדמוקראטיה הישראלית רשאית לשלול את האפשרות של ייצוג פרלמנטארי מתנועה שהיא גזענית ואנטי-דמוקראטית מייסודה.

ועדת-הבחירות המרכזית מיאנה לפסול לפני ארבע שנים את רשימת "כך" והתוצאה מכך אפשרה למאיר כהנא להפיץ את משנתו הנפסדת תחת מגן חסינותו הפרלמנטארית, ואפשרה לו לטעון כי כל נאום הסתה שלו, לא רק מעל דוכן הכנסת, אלא גם מחוץ לכותלי משכנה, הושמע תוך מילוי תפקידו כחבר-הכנסת. יהודים בחוץ-לארץ התרשמו ממעמד זה והדבר סייע לו לאסוף כספים שבהם הוא מפרנס את פעילות המנגנון של תנועתו.

יש לשלול מכהנא את במת הכנסת ואת ניצול הזיקה עליה יכול היה להיבנות עד כה. על ועדת-הבחירות המרכזית להבהיר ליהודי ישראל והגולה גם יחד, כי לתנועה אשר מטיפה לגזענות ולביזוי של המשטר הדמוקראטי אין מקום בכנסת של מדינת העם היהודי.

משחק עם בני ערובה

אחרי שתנועת ה"ג'יהאד האיסלמי" ומקורות סוריים הפיצו שמועות על שחרור קרוב של ארבעה "בני ערובה אמריקאים", שוחרר, ביום ב', פרופסור הודי מסורי האוניברסיטה האמריקאית בביירות. האיש הוא בעל זכויות-תושב בארה"ב והטרוריסטים המוסלמים מניחים כי עובדה זאת, יחד עם זהות המשוחרר כי לימד, יזכו אותם ואת אירגונם לטובה בדעת-הקהל האמריקאית ואולי גם אצל הממשל האמריקאי. החוטפים הבהירו כי השחרור בא כ"אות של רצון טוב" ונעשה מבלי שנתמלאה דרישות "הג'יהאד", בעיקר בדבר שחרור שחוריסטים פלסטינאים העצורים בישראל. גם וואשינגטון טוענת שלא עשתה שום "עסקה" למתן תמורה על השחרור.

יש, כמובן, לברך על הצלת כל אדם מידי הטרוריסטים, אך אין להתעלם מן העובדה שהמשוחרר אינו אזרח אמריקאי אלא הודי. לכן, אם יש כאן מחווה, היא למעשה לא מחווה כלפי [illegible] ואשינגטון. שלושת בני-הערובה אזרחי ארה"ב [illegible] בני ערובה בריטיים, צרפתיים, אירים [illegible] המשוחרר [illegible] סירב לחשוף [illegible] ש"עסקה" לא נעשתה [illegible] מייחסים לו, כנראה, את "המודיע" הנמוך ביותר בעסקות על השבויים שבידיהם; שנית, אירן, העומדת מאחורי ה"ג'יהאד האיסלמי", מעוניינת עתה בשיפור תדמיתה בארה"ב כדי להשיג גישה אל סיוע אמריקאי בשיקום כלכלתה, ותנהג "מקומה" כדי לעודד קבלת פיצוי תמורת בני הערובה האמריקאיים; שלישית, הממשל ה[illegible] אמריקאי מעוניין אמנם, כבעבר, בהישג דיפלומאטי-הומניטארי ערב הבחירות, אך הצהיר מספר פעמים שאינו מוכן לשלם עבור שחרור בני ערובה. מסיבה זאת ובשל הימצאות בני ערובה מערביים נוספים בידי הטרוריסטים, מגיחים שתהליך הפד"מ על שחרורם יהיה מסובך ואולי אף מבושך.

סוריה, כמו במקרים קודמים, מבצעת בהקשר זה תרגיל יחסי ציבור מתוחכם של אמירת דבר והיפוכו: מצד אחד, אומרת דמשק שאין לה כל קשר השפעה על החוטפים (ולכן אין להאשימה בשותפות לאחריות למעשיהם); מצד שני, היא מדגישה את "השירותים הטובים" שלה בהשגת השחרור ומבקשת לבוא על שכרה מצד האמריקאים. נראה כי הנשיא אסאד מצליח בינתיים בהצגת התדמית הכפולה.

"דיסקאוורי" פותחת-מחדש את עידן החלל

שני המועמדים לנשיאות ארצות הברית – מייקל דוקאקיס וג'ורג' בוש – הודיעו כי הם תומכים בתוכנית החדשה של ארצות הברית – הקמת תחנת-חלל קבועה.

מבצבהרה של האומה האמריקאית השתפר במידה ניכרת בעקבות הצלחת מסע "דיסקאוורי"; ארצות-הברית מקווה כעת שתצליח להקים תחנת-חלל מאויישת קבועה בשנות ה-90 המאוחרות. תחנה זו תשרת כמעבדה וייתכן שממנה ייצאו גם אסטרונאוטים למסעות מרוחקות יותר במרחבי החלל.

גלן וילסון, המנהל האקזקוטיבי של האגודה הלאומית לחלל, הביע את קורת רוחו נוכח העובדה ששני המועמדים לנשיאות מצדדים בחידוש פעולת המועצה הלאומית לאווירונאוטיקה וענייני חלל, שבוטלה על-ידי הנשיא ניקסון ב-1973.

בקרב המומחים האמריקאים מקובלת הדעה שמאז אסון צ'לנג'ר בשנת 1986 מפגרת ארצות הברית אחרי ברית-המועצות במישורים רבים של חקר החלל. בין השאר, הוצע לאורגנה שסוכנות החלל האמריקאית תפעל במרץ למען שיגור חללית למאדים ולמען יישוב הירח.

המומחים סבורים שלהבא יתבצעו המסעות לחלל בצורת מבצעים משותפים של ארצות-הברית וברית-המועצות. בכירי שתי המדינות כבר דנים בשיגור חללית משותפת למאדים. 11 מדינות נוספות חתמו בשבוע שעבר על הסכם לשיתוף פעולה עם ארה"ב בפיתוח תחנת-החלל.

רויטר עתים וע"א.

ההצגה הטובה בעיר

גורבצ'וב זקוק להצגה המותחת של התמודדות חוזרת עם יריבים

מאת א. שווייצר

מיכאל גורבצ'וב הוא אותו זן נדיר: מנהיג סובייטי שיש לו ציבור אוהדים גדול גם מחוץ לגבולות ברית-המועצות. זו בין השאר הסיבה שהכותרות בכלי התקשורת המערביים בישרו בנעין שמחת-ניצחון כי בשני ימי סוף-השבוע במוסקבה חיזק מיכאל גורבצ'וב את מעמדו, הוריד את יריביו, העלה את תומכיו, וצבר תנופה להגשמת הרפורמות שנקשרו בשמו. אגב השמחה, אפשר שהבריות לא שמו לב שהמשחק היה מבוסס המסורת הסובייטית והאכזבות של מי שהתייצבו למאבק, הבטיחו כאחד מראש את ניצחונו של המזכ"ל והנשיא.

בהיסטוריה הסובייטית בת 70 השנים ידוע רק מקרה אחד של הפלת מזכיר כללי של המפלגה הקומוניסטית בנעין הפיכה: כרושצ'וב איבד את משרתו בעקבות קשר שרקמו נגדו מי שרק תמול-שלשום היו תומכיו. למזכ"ל ממכוניות אירוחיות הדמיכה ציבורית הבנויה לתוך המקשה: ריטונים במגננה, ואפילו קשיים ועיכובים זמניים בהגשמת הבטחות המעורדים אישקס בציבור, אינם מספיקים להדיחו. על אחת כמה וכמה אין הם מספיקים כאשר המזכ"ל ניחן באישיות זוהרת ובמרץ בלתי נדלה, ושמו יצא לתהילה גם מחוץ לברית-המועצות; וכאשר לעומתו נערכים אנשים אפורים, שקריאת-הקרב שלהם מתמצה ב"כן, אבל" קלוש.

משחק מכובד

כי זאת יש לזכור: מי שהעלו את גורבצ'וב לפסגת השלטון הסובייטי ידעו, לפחות בקווים כלליים, במי הם בוחרים – הוא גדל בקרבם, השקפותיו לא יכלו להיעלם מעיניהם. הוויכוח שהתגבש מאז בפוליטביורו ובוועד המרכזי של המפלגה – אלה מוקדי הכוח בשלטון הסובייטי – נסוב על הקצב והנסיבות של הגשמת הרפורמות במשק ובחברה, לא על מגמתן הכללית. במעט הגוזמה אפשר להגדיר את איגור ליגאצ'וב כגורבצ'וביסט

פשרה הדיבות בפסגת השלטון הסובייטי אינה נערכת, הוא הרה יותר מן הרגילה במפלגת שלטון בבריה דמוקראטית כלשהי, אינה מחייבת הסקת מסקנות קיצוניות מאלה המקובלות במערב.

הבעיה האמיתית שבפניה עומד גורבצ'וב אינה, בעיקרה, בעיה של עצמה בתוך המערכת השלטונית, והראיה: בכל אחת מן ההתמודדויות שהיו לו מאז 1985 הוא יצא כשהוא הר-מסכסך (מה שאינו מפתיע, לאחר שהירוה בתמכויו את המוסדות בעלי זכות ההכרעה). בעייתו היא הבשלת הפרוגרמה שלה, מתן תנופה למשק ולחברה הסובייטיים, שרעבה, ולהחדיש הארגון היצרני שסטאלין ברא בשנות ה-30 ושהוחייש והמאבק מאז. גורבצ'וב, וכן עמיתיו – גם אלה המוגדרים יריביו – מודעים לכך, וגם למשך הזמן הדרוש להתחדשות. ועל כן, כך נדמה, הוויכוח העיקרי בתוך הצמרת נסוב על השאלה, כיצד ועל-פי איזו שיטה לעבור את תקופת הביניים שבין הבטחת עתיד טוב יותר להפתי האזרחים לבין הגשמתו.

ההסכנים – יש הקוראים להם שמרנים – בצמרת גורסים, כי במעבר יש להישען על הניסום שהוקם בידי קודמיהם ומחזיק מעמד זה עשרות שנים: היראכיה, הוראות מלמעלה וצייתנות למטה. ואם לשם חיזוק הפירמה נחוץ לקיים זכויות שמורות, מעמדיות, של המערכת המפלגתית הפקידותית, הרי יש לקיימן, ולשחוק אותן רק לאט, אם בכלל. בעלי דעה זו סבורים כי פרסטרויקה אפשרית ללא גלאסנוסט, או בפתיחות מועטה בלבד, המותנת לדעת-הקהל במינון והר והתואם להבנתם של היושבים בפסגת השלטון.

תאומים סיאמיים

גורבצ'וב חושב אחרת, לא במקום האחרון בשל השפעתו על האינטליגנציה הרוחנית והטכנולוגית הסובייטית (ובאית) שגרבקה בחידוקים מערביים ההוחרת למעורבות אופרטיבית בביכוש דפוסים כלכליים חברתיים; כלומר, דוחה את יזמת העליונות של המנגנון הבירוקרטי. ואולם נדמה, כי זו איננה הסיבה היחידה להעדפתו של גורבצ'וב את מירב הפתיחות; הגלאסנוסט, כפי שהמזכ"ל גורס אותה, מקנה לתקופת המעבר הקשה, עד שהפירות התמריים של הפרסטרויקה יתחילו להבשיל וייעלמו התורים בפתחי החנויות, את הפתח הציבורי שבלעדיו, לדעת גורבצ'וב, לא תיתכן התחדשות. לשון אחר, האיל הביניים אין להם, יש לספק תיאטרון טוב לקהל הסובייטי.

יש להודות שזה הסבר ספקולטיבי לדבקותו של גורבצ'וב בשיטה שהוא נוקט: הסיורים ברחבי ברית-המועצות שבהם הוא מתפש מגע בלתי אמצעי עם האזרחים, המרוחזים בהרחבה בתקשורת הסובייטית; הוויכוחים הפרבים על אירועים שוטפים ועל ההיסטוריה הסובייטית שבהם מבקשים תומכיו לשבור מסורות מקודשות; ועיקר העיקרים, ההבדעות הגלויות בפרסומים הפוליטיים העליונים, שבהן משתתפים הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות הכתובה את אזרחי ברית-המועצות.

לא באחת בארצות המערב ניכרת בימים אלה עייפות מן המשחק הדמוקרטי ובמאבקי הפוליטיקאים. בברית-המועצות זו סנסציה מהיה ומסעירה, הנותנת לאזרח הסובייטי תחושה, שמאז שנות ה-30 נגזלה ממנו, כי לדעתו יש משקל סגולי, וכי כצופה, ואולי ביום מן הימים כמשתתף, הוא מחזון למעורבות בקביעת גורלו. בקיצור, גורבצ'וב גילה כי הגלאסנוסט לא יסולא בפז, לא כתיאטרון המוליך סעודה דשנה ולא כאמצעי לחיזוק העיתונות העצמית של האזרח הסובייטי המצוי.

בתקשורת המערבית מובאת לאחרונה אמירה של פועל סובייטי אלמוני: "הם משלמים לנו כאילו-שכר, ואנו גומלים להם בכאילו-עבודה". גורבצ'וב מודע לכך, כי כל עוד יתנהלו העניינים בכלכלה ובחברה על-פי רוח האימרה, לא תיתכן התחדשות. כיוון שנבצר ממנו להגדיל, לפי שעה, את התמורה החומרית לייצור משופר ולנטילת אחריות רבה יותר, הוא מציע לאזרח הסובייטי תיאטרון רווי מתח והרגשת שותפות בקביעת דרכה של המדינה. (נדמה שאפילו ההתמודדות בארמניה והתסיסה הלאומית בארצות הבלטיות משתלבות בראייתו את התועלת שבגלאסנוסט). בכך הוא מגשים את שהבטיח בספרו: על-פי תפיסתו, פרסטרויקה וגלאסנוסט הם תאומים סיאמיים. נותרת השאלה, אם השכבות העולות לשלטון בעקבות הרפורמות של גורבצ'וב ירצו להבטיח בעתיד הרחוק יותר את מעמדן השליט באותם אמצעים שבהם השתמשו קודמותיהן (ולכך יש דוגמאות בהיסטוריה הרוסית), או שישכילו לייצב את שליטתן מתוך כיבוד כללי הגלאסנוסט שסייעו לעלייתן. התשובה לשאלה זו היא שתעצב את דמותה של החברה הסובייטית בשנות ה-2000.

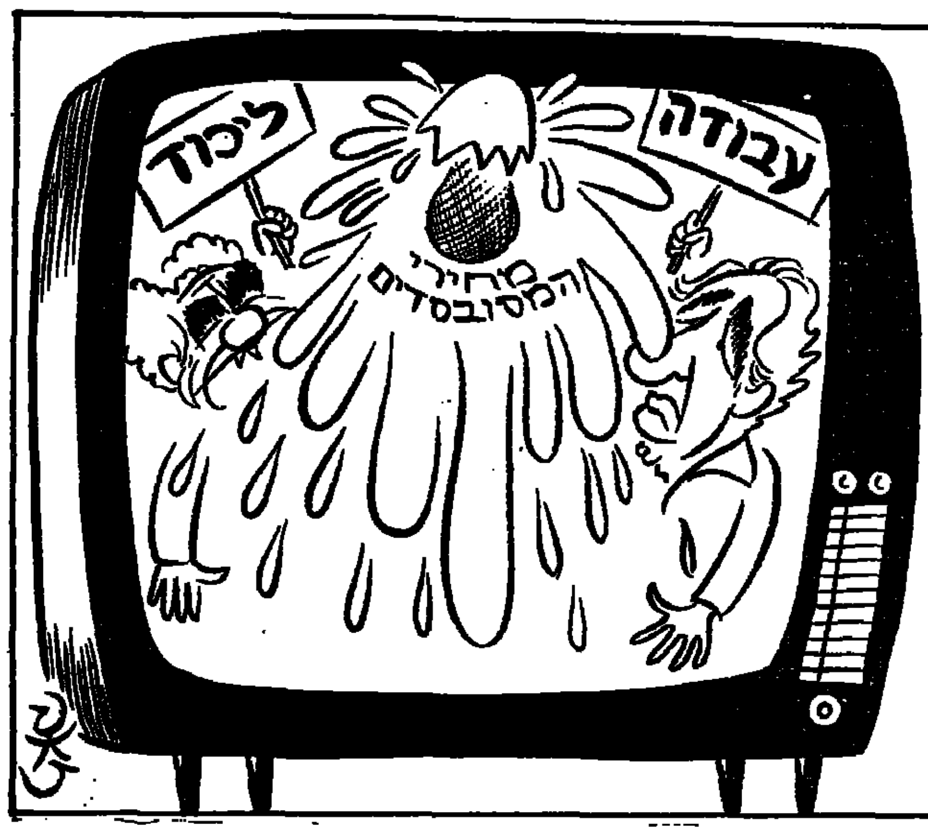

ההטעיה של משוואת-מינכן

מי שמנפנף בהשוואה עם צ'כוסלובקיה, חייב לערוך אותה עד הסוף

מאת גדעון סאמט

יובל מינכן צוין אצלנו כרוב עם כותבים ובמשך השבוע האחרון מלאו אסמינו בר, אך לעתים גם תבן, של אזכור המשוואה המפורסמת בינינו לבין צ'כוסלובקיה. עם העולות תשדירי הבחירות בטלוויזיה נראה אותה גם באנימציה משוכללת מטעם הליכוד, בעזרת פאקסמא. לצופה הנרעש אך הנבון מוליך להבין להקבלה ההיא נוגדים באזור השכל: רגש ופאתוס בלבד לא יקדמו אותנו בהבנת הסוגיה העמוקה הזאת.

ההשוואה, שעליה ניזונו כה רבים זה חמישים שנה, ראתה כידוע בהסכם מינכן מכירה גסה של האומה הצ'כוסלובקית הצעירה לסירוק הנאצי בידי המנהיגים השאננים והפחדניים של מעצמות המערב. נויל צ'מברלין, ראש ממשלת בריטניה, עם הבליו המוריה, נהפך להתגלמות הפשע של העולם כלפי הדמוקרטיה הבריאה ולמלאנתהדוניות האנוש, פחות מעשרים שנה אחרי הולדתה בתום מלחמת-העולם הראשונה.

לובקיה תבעת מדיניה הנורא של התקופה הנאצית. היטלר טרף כל שיקול היסטורי הגיוני. ברוח אותם ימים, ובוודאי בראייה לאחור, מהלכיו היו מהלכי-שיגעון רודניים, ומי יעז לחסום בנה שאירע באותן שנים איומות מעבר למסקנות שנקבעו על אודותן זה מכבר. יש העוסקים בכך באירופה בעיקר בעשור האחרון, אך מה שמכונה הרוויזיוניזם של חקר תולדות התקופה נתקל כצפוי במחסומים פסיכולוגיים קשי-הריסה.

אצלנו קמו מכל עבר על נתון זה כאשר העיר, מכיוון אחר, שהשואה לא היתה "הפרק החשוב ביותר בתולדות אירופה". רק בסוקטור יגרור אותי בחזרה אל הוויכוח ההוא, אבל די לומר שבדרך אופיינית לגמרי רבו מאוד הסיסמאות הדמגוגיות. אלא שהלקח מן השלומם, אף שהיה ככל הנראה מדיד למדי בשביל זה, אינו צריך למנוע מאתנו טיפול פקוח-עיניים בקומפלקס כה מורכב.

מי שמנפנף את ההשוואה עם צ'כוסלובקיה חייב לערוך אותה עד הסוף. מדינה זאת היתה להוסה, באנטיבלאומיות המחוש הסכנה של הסדרי הסכם ורסאי, לכלול בתוכה מיעוטים בכמות שהיתה כמעט מחצית מספר הצ'כים והסלובקים: כשלושה מיליוני גרמנים וכמיליון הונגרים ואוקראינים. בני בגין, בתרומה האחרונה לסידורת יבבות-היובל על סכנת המדינה של ישראל ("מינכן עכשיו", "מעריב" 2.10), לקח את המאמר הראשי המפורסם ב"טיימס" של לונדון מ-7 בספטמבר 38', ושינה בו גרמנים-סודטים לערבים, ישראל לצ'כוסלובקיה, חבל הסודטים ליהודה ושומרון. התוצאה היתה, שהמלצת "טיימס" ליצירת המנוגנות "על-ידי ניתוקה של אוכלוסיה זרה" נקראה כביכול כנוסחה לחיסולה של ישראל לאחר שתוותר על השטחים.

רק עומס הכאב הקולקטיווי שלנו ושכבות עבות של עיסוק רגשי (מובן היטב) בסוגיה החשובה הזאת, מניחים למשוואות שיהיו מנוסחות במידה רבה כליכוד של חוסר-אחריות. את דרישותיו לניתוק הגרמנים הסודטים מצ'כוסלובקיה ניצל היטלר במסגרת מסע ההשתלטות ההזוי שלו, אך אין בכך כדי לטשטש את העובדה שמבנה הרב-לאומי של צ'כוסלובקיה (עם גרמנים שהיוו 23% מהאוכלוסיה) היה לה לרועץ, וגרם חיכוכים פנימיים עוד לפני ניצחונותיו הפרלמנטריים הגדולים של היטלר, בוודאי לפני עלותו לשלטון.

באותה מידה הטילה צ'כוסלובקיה את גורלה על כף המאזניים כאשר ריכזה את מערך הביצורים האדיר שלה, שבו התגאתה כשני ביעילותו רק אחרי קו-מאז'ינו, בתוך הבליטה שבחבל הסודטים מאוכלס תושבים מרידים ועוינים. הסתמכותה על תועלתם האסטרטגית של השטחים שנוספו לה על-פי הסכם הקמתה (בניגוד לדעתם של רבים וטובים), יצרה קשר בל-יינתק בין מעמדו של החבל הזה ובין ביטחונה הלאומי.

יותר על כן, הדבר אירע בתקופה שידעה תסיסה לאומית חזקה, כמובן לא רק בתחומי צ'כוסלובקיה. ייתכן מאוד שבכשרהספר שלה היתה מתפתחת התקוממות גם אלמלא היטלר: לא רק הימין הגרמני, אפילו הקומוניסטים הגרמנים לא ראו בעין יפה את שיוכם של יותר משלושה מיליונים מבני עמם למדינה אחרת.

קשה לנקוט גישה צוננת אל נושא שהוא לוהט כליכוד עד היום. אולי מוטב בכלל להניח לכל ההשוואות ההיסטוריות הללו, המחייבות ניכוי של המפריד והשונה הרב. אבל מרגע שהליכוד ושותפיו מגייסים את מינכן לטיעוניהם, הם משחקים באש תעמולתית.

באוזני מי שאינו מסתפק בגירויי יצריו, עליהם להבין תשובות על שאלות החייבות להעסיק אותנו גם בלי משיכת מינכן בשערות אל הזירה שלנו. איזה נזק מוכר לנו מתולדות העמים והטריטוריות אנו כתוצאה משליטה על עם זר? כמה זמן יכולה להימשך, ללא הפרעה, שליטה כזאת במשטר דמוקרטי? מהי מידת התבונה שבהסתמכות על חבל ארץ המיושב ברובו זרים כבסיס אסטרטגי ובגבולות הנחוצות של קונצפציה ביטחונית? ואיזה סיכון נוטלים דווקא אלה החרדים סיפוח – לא הפייסנים הנוטים לפשרה – להתערבות המעצמות כדי לסגן בינם לבין שכניהם הסדר שהם לא יכלו להגיע אליו בכוחות עצמם? שאלות מוצגות כך, ומהמענה הנבון עליהן, נובע הלקח העיקרי של מינכן, במידה שאפשר בכלל לחבר אותו אל ימים ברופים אלה.

שלב ה"פלסטיק"

קליעי הפלסטיק לא השקיטו את האלימות. סמכויות הירי הרחבות יותר לדרגים בשטח הביאו לגידול ניכר במספר הפצועים

מאת אורי ניר ודן סגיר

כדורי הפלסטיק הנורים בשטחים בחודשים האחרונים, נתפסים בצה"ל כאמצעי מהפכני לצמצום ההמהומות. קליע הפלסטיק הוא האמצעי הקרוב ביותר לאש חיה. מפגיעיו כבר נהרגו מפגיעותיו, ורבים אחרים נפצעו קשה. באפייניו הסכנים, הכללים הנבוכים לשימוש בו, גורמים לצה"ל להלך על הגבול הדק שבין שאיפה לריסון המהומות, בלי לגרום אבידות בנפש, לבין מצב של ירי חסר מעצורים ומשולל עכבות מוסריות.

במסיבת עיתונאים בשבוע שעבר שר הביטחון יצחק רבין, [illegible] כדבר השימוש באלות בתחילת ההתקוממות. רבין פירט את נימוקי השימוש בכדורי הפלסטיק: "הבעיה שניצבה בפנינו היתה משום שהכוח כי השימוש באלות, בגז מדמיע ובכדורי גומי אינו מספיק בהתמודדות עם השלכת אבנים בטווח של 30–50 מטרים. היה עלינו לפתח אמצעים שהטווח שלהם יהיה אפקטיווי ושלא יהיו קטלניים כמו השימוש באש חיה. לכן הוספנו את כדורי הפלסטיק, שמטרתם להגיע למשליכי אבנים, מארגנים ומסיתים".

כדורי הפלסטיק שהוכנסו לשימוש בראשית אוגוסט, והיו בכל מאפייניהם לתחמושת הרגילה שבשימוש צה"ל, פרט לקליע. הקליע בכדורים אלה עשוי סוג של פלסטיק קשיח. בניגוד לקליע המתכת הרגיל (בקוטר 5.56 מ"מ), בעל מהירות-לוע גבוהה, המסתובב בתוך גופו של הנפגע וגורם את הפגיעה, קליע הפלסטיק הוא בעל מהירות-לוע נמוכה שפגיעתו ממוקדת. ניסויים שנערכו בחיל החימוש הראו כי בטווח של 70 מטרים ומעלה, פגיעתו אינה קטלנית. ירי כדורי פלסטיק בטווחים קצרים מ-70 מטרים עלול לגרום למות הנפגע.

פגיעה קטלנית

מפקדי צה"ל בשטחים נתקלו בעבר בבעיית הפגיעה הקטלנית של הכדורים החיים הרגילים. לפני כשנה הוכנס לשימוש צה"לי רובה צלפים בעל משקפת טלסקופית, המצויד בכדורי 0.22 אינץ' ("טוטו"), שיועד לפגוע מרחוק במנהיגי מהומות, שסיכנו את שלום החיילים. גם רובה זה גרם לפגיעה בנפש בכמה מקרים. אך המגבלה המבצעית העיקרית שלו היתה חוסר הזמינות שלו בעימותים התכופים. במובן זה, מספקים קליעי הפלסטיק אמצעי זמין לכל קצין וחייל המוסמכים לירות אותם מנשקם האישי הרגיל (רובה אם-16 או רובה "גליל").

הוראות השימוש בקליעי הפלסטיק שניתנו לחיילים מרוכזות לכמה [illegible] אין לירות אותם בטווח הקטן מ-70 מטר. יש לירות אך ורק אל רגלי המפגינים, [illegible] את הרגליים דרך כוונת הרובה. הירי חייב להיעשות בידי קצין או בהנחיית קצין. הירה חייב לעבור הכשרה מיוחדת.

מדבריו של שר הביטחון ושל בכירים בצה"ל עולה כי מטרת השימוש בכדורי הפלסטיק היא בעיקרה פגיעה במארגני ההפגנות וההמהומות. כבר כאן טמון חלק ניכר מהבעיות של השימוש בכדורי הפלסטיק: מידת הסלקטיוויות של הירי מופקדת בידי החיילים בשטח, האמורים להחליט מי הדמויות המארגנות את הפעילות. אין לשכוח שמדובר בסביבה אזרחית צפופה ובה גם עוברי אורח רבים, המועמדים במקרה לזירת העימות.

ריבוי הפצועים, חלקם במצב קשה או אנוש, אינו עומד בראש דאגותיו של שר הביטחון: "איני מודאג מהמספר הגדל של האנשים שנפגעו, כל עוד הם נפצעו כתוצאה מהשתתפות פעילה בגילויי אלימות, בין באירגון, בהסתה, או בפעילות עצמה", אמר יצחק רבין במסיבת העיתונאים בשבוע שעבר.

בחירת הירי

מפקדים בשטח כבר העידו כי כדורי הפלסטיק יעילים בפיזור ההפגנות מהסוג שתואר לעיל. לאחר שהמפגינים ראו אחדים מחבריהם נפגעים ופצועים, הם נסוגים בדרך כלל. רבין, בדבריו על הצלחת החדירה בשבוע שעבר, לא התייחס לספקות בדבר הייעד ההרתעתי של כדורי הפלסטיק: "מי שנוטל חלק בפעולות אלימות, בניגוד לחוק, צריך לדעת שפעולתו עלולה לגרום לפציעה".

בהקשר זה יצאה בסוף השבוע שעבר האגודה לזכויות האזרח בהודעה, כי פציעת תושבים באמצעות ירי, במטרה לענוש אותם או כאמצעי הרתעה, אינה חוקית. יותר שכמו הפרשנות המוטעית של "מדיניות המכות" של רבין לפני חודשים אחדים, יהיה צורך להבהיר גם הפעם באורח חד-משמעי את "מדיניות הפלסטיק" הרשה. והפעם מדובר בחיי נפשות.

תוצאת הפציעות מפגיעת כדורי פלסטיק תלויה בעיקר במקום הפגיעה בגוף. פגיעת כדור פלסטיק בראשו של צעיר ערבי שאושפז בבית החולים "אלמקאסד" במזרח ירושלים תוארה על-ידי מנהל בית החולים, ד"ר רוסתום נמרי, כקשה לא פחות מפגיעת כדור רגיל. [illegible]

רופאים בבית החולים העזתי "אל-אהלי", שטיפלו בפצועים רבים מכדורי פלסטיק, העידו כי חלק הארי של המקרים היו פציעות ברגליים. קליע הפלסטיק נבעץ ברקמות השריר, קרע אותן, ונעצר בעצם. באותם מקרים לא התרסק הקליע ולכן לא היתה סכנה ממשית של פגיעה באיברים פנימיים. פציעות מהסוג הזה אינן מסכנות חיים, אך עלולות לגרום לנכות תמידית. פגיעה של קליע פלסטיק בראש ובחלל החזה עלולה לגרום מוות, גם אם הירי נעשה מטווח העולה על 70 מטר.

צה"ל מסרב למסור נתונים על מספר הפצועים וההרוגים מירי קליעי הפלסטיק בחודשים האחרונים. מבדיקות של סוכנות הסעד המתעסקת בפליטים (אונר"א) עולה, כי העליה במספר פצועי הירי בחודש האחרון היא דרמטית: בהשוואה ל-19 פצועים מירי שהיו ברצועה ביולי, בספטמבר נפצעו יותר מ-200. בגדה נרשם בחודש האחרון גידול ניכר במספר הפצועים. בצה"ל מעריכים שכ-90% מפציעות הירי בימים האחרונים היו מפגיעת כדורי פלסטיק.

במערכת הביטחון ובצה"ל עורכים בימים אלה את מאזן הביניים של תוצאות השימוש בכדורי הפלסטיק. לעת עתה, דומה כי הציפיה לשינויים מרחיקי לכת בדפוסי העימותים היומיומיים בשטחים טרם התגשמה. כדורי הפלסטיק לא שינו את הסטטוס-קוו האלים. [illegible] ההשלכות של הירי בכדורי פלסטיק על ההנחיות הכלליות של צה"ל לפתיחה באש. קליעי הפלסטיק מאפשרים לחיילי צה"ל לירות גם במקרים שאין כל סכנה לשלומם או לחייהם. צה"ל ייבחן בשמירת מידת ההגבלות בהוראות החדשות של פתיחה באש, החלות על ירי כדורי פלסטיק. הפעם, יש לזכור, "הירי" עלול לעלות בחיי אדם.

משחק המלחמה של שרון

את לקחי תרגיל ההדמיה ערב של"ג הוא לא טרח ללמוד, וכעת הוא מטיף לסימולציה פומבית בנושא השטחים. שרון משחק בתעמולה

מאת זאב שיף

"שפנים" – כך כינה אריאל שרון את האלופים והקצינים הבכירים במועצה לשלום וביטחון, כאשר סירבו להיענות להצעתו לנהל עמו משחק מלחמה פומבי בקשר לשטחים. שרון הצליח לסבך בתרגיל בחירות את הקצינים המנוסים הללו.

מאז קמה המועצה לשלום וביטחון, ניסו גורמים פוליטיים שונים להאחז בה. קבוצת הקצינים עשתה כמה טעויות בעניין זה. זו היתה כנראה גם אחת הסיבות להקמתה של מועצת הקצינים השניה – המועצה לביטחון ושלום. אחרי לבטים החליטו על מדיניות האומרת כי המועצה לא תהיה יותר בימה לפוליטיקאים המשתתפים בבחירות. הנה, למרות זאת, נכבעים האחראים למועצה ומוותרים במקרה של שרון על המדיניות שקבעו לעצמם ערב הבחירות.

שרון הציע להם להופיע בפני המועצה. הוא קבע להם סדר יום. בפגישה ראשונה יערוך עמם דיון פתוח על השטחים. ואחר כך, בפגישה שניה, יערוך עמם משחק מלחמה פומבי. הוא הציע למנות שופטים בינלאומיים, למשל, גנרלים אמריקאיים. תשובתם היתה: הופעה בפני המועצה ודיון – כן. משחק מלחמה – לא. משום מה חשבו כי בכך ידבו את שרון. את ההזמנה קיבל, אך על סירובם לנהל משחק מלחמה פומבי מיהר להוקיעם כ"שפנים".

לא זמן להצגות

לא צריך להיות מומחה על השטחים, עם שרון ועם כל אישיות אחרת, כולל פלשתינאים. תמיד כדאי ללבן אמיתי של הנושא, אך בתקופה זו של ערב בחירות אין לנו צורך בהצגות. על המועצה להיזהר שלא תהפך בימים אלה לתחליף לכיכר הצגות להפגנות ותעמולות. די לנו באסיפות בחירות. שרון כיום הוא קודם כל אישיות פוליטית, מנהיג מפלגה. זה יותר מכל דבר אחר. הוא רץ לבחירות ומופע, כמו פוליטיקאים אחרים, התחבולות לקדם עניינו ועניין מפלגתו במערכת הבחירות הנוכחית. מה שאנו צריכים זה ויכוח עינייני, מקצועי, בשיטה מסודרת ולא עוד אסיפת בחירות בנוכחות קציני מילואים.

משחק מלחמה פומבי מעלה שאלה מסוג אחר. כל מודיעין זר, ערבי, רוסי וכל מי שמלקט ידיעות על המזרח התיכון ועל ישראל, היה משלם הון רב כדי שמשחק מלחמה כזה ייערך באמת קבל עולם. מה שניתן ללמוד ממנו לא יסולא בפז. זה כאילו להציג לתוכניות הסודיות של המטכ"ל הישראלי. הערבים יכולים ללמוד כיצד לפגוע בישראל, מהן הנקודות הרגישות יותר שלה. הם ילמדו כיצד תגיב על כל צעד שלהם. מהם לוחות הזמנים שלה במהלכים צבאיים ובהכנה לקראתם. קשה להאמין ששרון מתכוון באמת לערוך משחק מלחמה פומבי כזה, ועוד עם גנרלים אמריקאיים.

שרון תמיד הזהיר, בעת היותו שר ביטחון, מפני הדלפת ידיעות לגנרלים אמריקאיים. אני נוטה יותר לחשוב כי ההצעה למשחק מלחמה פומבי היא תרגיל שרוני טיפוסי. אחרת היה עורך משחק מלחמה עם המועצה השניה, לביטחון ושלום, המקורבת יותר בדעותיה למחנה הימין.

במשחק מלחמה פומבי יחשפו התרחישים השונים שישראל מתכננת, סדר הכוחות של צה"ל, אמצעי הלחימה שלו, אמצעי ההתרעה המודיעיניים וכיצד מתייחסת ישראל לקווים אדומים שקבעה לעצמה. מי שיהיה נוכח במשחק כזה ידע מה חושבת ישראל, למשל, על השפעתה של מכת טילים על ריכוזי אוכלוסיה, על אמצעי הנגד ודרכי גיוס המילואים במצב של הפתעה. מדוע צריך לחשוף את כל הסודות הללו? כל צד בוויכוח על השטחים משוכנע בצדקתו במשחק מלחמה כזה, אך אין זו סיבה לחשיפת הסודות. לא צריך להתעמק ממשחק מלחמה, אך מקומו במטה הכללי לשם ידענו גם אלופים במילואים.

המשחק ההזיר — 300 הרוגים

בעבר שרון לא גילה נכונות לקבל תמיד את המסקנות של משחקי מלחמה. אילו היה מקבל, למשל, את מסקנות משחק המלחמה שקדם למלחמת לבנון, יתכן שצרותיה של מלחמה שולל זו היו נחסכות לישראל. הכינוי הסודי של אותו משחק מלחמה היה "שושנים", ומי שניהל אותו היה האלוף אורי שמחוני, ראש מחלקת ההדרכה באותה תקופה והמלחמה מכנו של אלוף פיקוד הצפון. "שושנים" נועד לתרגל את המטה הכללי ולבחון מספר הנחות יסוד שנקבעו בתוכנית המבצעית "אורנים" שהיתה אמורה להיות מופעלת בלבנון.

כל הצדדים יצאו באותו משחק מלחמה. האלוף אורי שגיא, למשל, שהיה ראש מחלקת מבצעים, ייצג את הרמטכ"ל. עמוס ירון ייצג את ראש אמ"ן, היו נציגים לסורים, למעצמות וכן הלאה. כבר בתחילת המשחק היה ברור כי הדרג המדיני אינו מתעניין במה שמתרחש בחדרי המטכ"ל. הללו הרי קבעו לעצמם כבר את מטרותיהם במלחמה ואפילו את השיטה, ולמה להיות מוטרדים מניתוח של אחרים? המסקנות של אותו משחק מלחמה היו אותות אזהרה למי שתכנן את המלחמה. ראשית, שאי אפשר יהיה להשיג את היעדים שנקבעו בלי להגיע לעימות צבאי עם הסורים. שנית, אי אפשר להשיג את היעדים בלי להגיע לביירות. (והרי ביירות היתה מחוץ לתוכנית "אורנים" וכביכול לא תכננו להגיע לשם ולא הציגו זאת לממשלה). מסקנה אחרת אמרה, כי לוח הזמנים שנקבע למבצע אינו ריאלי ומספר ההרוגים יגיע לכ-300. הערה זו נדחתה בביטול.

כל המסקנות הללו התגלו כנבונות, כראייה זרה לקראת מה שצפוי. מנהלי התרגיל העבירו את המסקנות לרמטכ"ל רפאל איתן, אך התרשמותם היתה כי הדרג המדיני אינו מגלה כל עניין ומוטב לקצר את משחק המלחמה. אילו שרי הממשלה היו יודעים בשעתו על משחק המלחמה "שושנים" ומסקנותיו, יתכן שהדיונים על המלחמה בלבנון היו נעשים אחרת. אולי טעות בידי: לא משחק המלחמה הוא שמעניין את הפוליטיקאים, וביניהם גם שרון. הם כבוחותיהם ויעדי המלחמה שלהם כבר נקבעו מזמן. מדוע שיסכימו להיות נבוכים על-ידי העובדות המציאותיות?

נפתחו עוד 2 סניפי אביב
ברעננה ובנצרת

רעננה-רח' אחוזה 88
נצרת-כיכר דדו נצרת עלית

מוניות אביב 50 שנה על המפה

משלוח דחוף מעיר לעיר! אביב מגיע עוד היום! משלוח מדלת בעיר אחת לדלת בעיר שניה! אביב מגיע עוד היום.

משלוחי גוביינא - בכל סכום שהוא. ביטוח משלוחים מלא. אשראי חודשי ללקוחות קבועים.

מוניות אביב - העברת משלוחים מהירה, יעילה, בטוחה ומבוטחת.

מוניות אביב
שרותי דואר חבילות ונוסעים ברחבי הארץ

סניפי מוניות אביב ברחבי הארץ:

★ ירושלים	02-224034
★ תל-אביב	03-622888
★ חיפה — הדר	04-666333
★ חיפה — עיר	04-672674
★ טבריה	06-720098
★ עפולה	06-522922
★ חדרה	06-332499
★ קרית שמונה	06-949901
★ נתניה	053-342136
★ רמת-גן	03-7513506
★ נצרת עלית	06-572858
★ רעננה	052-31450

צלצל - והמשלוח בדרך בטוחה.

هكذا من الأصل

התורשה והסביבה כגורמים להשמנה

מאת רות קריינצר־רביב
דיאטנית קלינית

מקובל על הכל, כי אנשים משמינים משום שהם אוכלים יותר מדי. עושי הדיאטה שמצליחים לרדת במשקל זוכים לשבחים על כוח הרצון שלהם, בעוד שאלה שאינם מצליחים לרדת במשקל מואשמים – ולא תמיד בצדק – באי שמירה על "הכללים". במלים אחרות: מקובל לראות בהשמנה מצב שאדם נקלע לתוכו באשמתו.

מהמחקרים האחרונים עולה, כי האשמה בהשמנה איננה תמיד תוצאה של הרגלי אכילה גרועים אלא של גנים "גרועים". ידוע, כי נטייתו התורשתית של האדם להשמנה מופיעה לראשונה בינקותו. באחד המחקרים שנערך במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס נמצא, כי 50 אחוזים של תינוקות לאמהות שמנות הגיעו לעודף משקל בגיל של שנה אחת. ובמקביל נמצא כי אף אחד מאותם תינוקות לאמהות רזות שהשתתפו במחקר לא הגיע למשקל־יתר כעבור שנה. חשיבות מיוחדת ישנה לעובדה שהתגלתה במחקר זה, כי אצל התינוקות השמנים שיעור חילוף החומרים היה נמוך ב־21% בממוצע מאשר אצל תינוקות במשקל תקין.

מחקר שערכה אוניברסיטת טקסס בקרב ילדים מבוגרים יותר, בני 10־14, גילה, שאחד מכל עשרה מהם סובל ממשקל־יתר של 20%. החוקרים סיכמו את הסיבות להשמנת ילדים בסדר הבא: תורשה, סביבה משפחתית המעודדת אכילת־יתר, פעילות גופנית מועטה. התמונה בקרב האוכלוסיה האמריקאית בכללה אינה שונה בהרבה: כשמינית ממנה סובלת מעודף משקל של 20%. יש להניח, כי בחברות אחרות, שאורח החיים והרגלי התזונה דומים לאלה של ארה"ב, התמונה אינה שונה בהרבה, והדבר מדאיג ביותר.

אין צורך כיום להרבות במלים על הסכנה שבהשמנה. עודף משקל קשור במישרין למחלות הקטלניות של חברת השפע: מחלות לב, יתר־לחץ דם, סוכרת וסוגים של סרטן (סרטן המעי הגס והערמונית אצל גברים, סרטן השד והרחם אצל נשים).

האינדיאנים משבט פימה

השמנה כתורשה אינה רק בעיה של תינוקות. היא באה לידי ביטוי גם אצל מבוגרים שכרובם היו שמנים בילדותם. המכון הלאומי לבריאות באריזונה חקר את ההשמנה אצל האינדיאנים משבט פימה, הידועים בעודף המשקל שלהם ובשכיחות גבוהה של סוכרת. במחקר זה התברר, כי נחקרים שרמת חילוף החומרים שלהם היתה נמוכה, הסיכוי שלהם לעלות כ־6 ק"ג במשך שתי שנות המחקר היה גדול פי ארבעה מאשר נחקרים בעלי חילוף חומרים תקין. כלומר, ההשמנה נגרמה בגלל הפרש בין צריכת הקלוריות הנורמלית שלהם, לבין "שריפת" הקלוריות הלא תקינה. מימצא אחר אישר בקרב מבוגרים מה שנאמר קודם לכן לגבי תינוקות, כי חילוף חומרים נמוך והשמנה מהירה הם במקרים מסוימים עניין תורשתי־משפחתי.

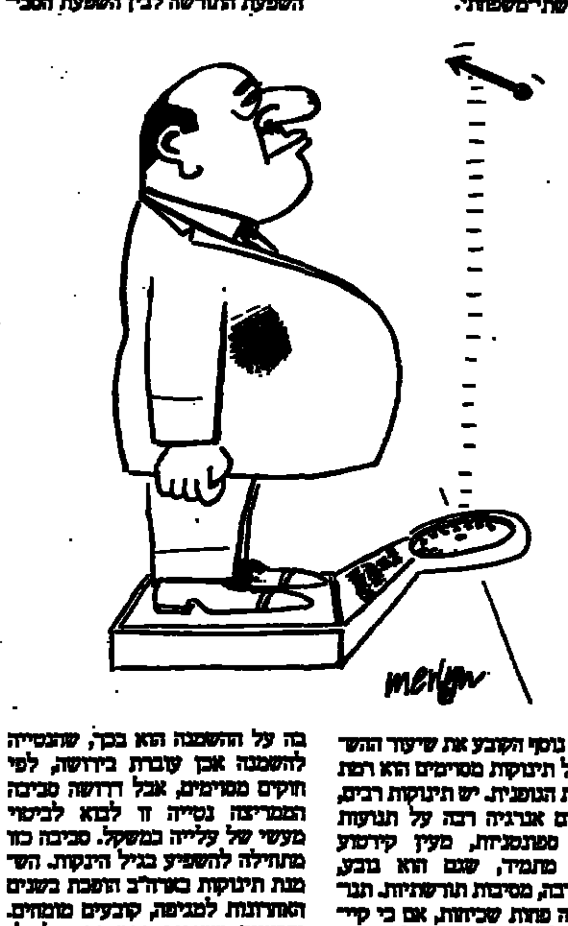

גורם נוסף הקובע את שיעור ההשמנה אצל תינוקות מסוימים הוא רמת הפעילות הגופנית. יש תינוקות רבים, המוציאים אנרגיה רבה על תנועות פיסיות ספונטניות, מעין קירטוע איברים מתמיד, שגם הוא נובע, במידה רבה, מסיבות תורשתיות. תנועות אלה פחות שכיחות, אם כי קיימות, אצל מבוגרים. הפעילות הגופנית אמנם "שורפת" קלוריות, אבל חשיבותה לא פוענחה כגורם המקיים רמה תקינה של חילוף חומרים.

בדורות שעברו ידעו אנשים תקופות של רעב, שחזרו ונשנו במחזוריות. בדורות הללו היתה הנטייה התורשתית לעלות במשקל צורך קיומי ורמה נמוכה של חילוף חומרים היתה מצילת־חיים. אבל מנגנוני הגנה אלה כיום, בחברה המערבית לפחות, הם מיותרים ואף מסוכנים.

המערך הגנטי הקשור בהשמנה אינו אופייני לקבוצות גזעיות דווקא, כדוגמת אנשי הפימה. חוקרים מאוניברסיטת פנסילווניה בדקו בדנמרק אנשים בוגרים שאומצו בילדותם ומצאו שמשקל גופם דומה יותר להוריהם הביולוגיים מאשר למאמציהם. החוקרים מסכימים, כי 80% מהילדים ששני הוריהם שמנים יהיו גם מבוגרים שמנים, בעוד שרק 14% מהילדים ששני הוריהם רזים, יהיו מבוגרים שמנים.

ההסבר לסתירה, כביכול, שבין השפעת התורשה לבין השפעת הסביבה על ההשמנה הוא בכך, שהנטייה להשמנה אכן עוברת בירושה, לפי חוקים מסוימים, אבל דרושה סביבה המעודדת נטייה זו לבוא לביטוי מעשי של עלייה במשקל. סביבה כזו מתחילה להשפיע בגיל הינקות. השמנת תינוקות בארה"ב הפכה בשנים האחרונות למגיפה, קובעים מומחים. הראייה: שכיחות ההשמנה אצל ילדים בגיל 6־11 גדלה, ב־15 השנים האחרונות בארה"ב, ב־54 אחוזים.

הצפייה בטלוויזיה

המימצא הבא עשוי לעניין גם את ההורים בישראל: המומחה להשמנת תינוקות, ד"ר ויליאם דיץ, מן המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס, סובר, שחלק מ"אשמת" ההשמנה נופל על הצפייה הרבה של ילדים במשדרי הטלוויזיה. צפייה מרובה זו דורשת פעילות ה"שורפת" מעט קלוריות בעוד שפעילות אלטרנטיבית – משחקים, ספורט וכו' – שורפת יותר קלוריות. הצפייה בטלוויזיה כרוכה גם באכילת חטיפים מיותרים, ואילו תשדירי הפרסום למזונות יוצרים גירויי אכילה נוספים. ד"ר דיץ אף מצא קשר ישיר בין שעות הצפייה בטלוויזיה לבין סיכויי הילד להיות שמן בהתבגרו. במחקר אחר שערכו ד"ר דיץ וד"ר ס.ל. גורטמייקר נמצא, כי ככל שהילד צופה יותר שעות בטלוויזיה, כן יורד הכושר הגופני שלו.

הפעילות הגופנית היא אחד האמצעים העיקריים לאפשר לאדם שירד במשקל לשמור על משקל תקין לאורך זמן. בזמן שאדם שמן עושה דיאטת הרזיה, יורד חילוף החומרים שלו ומתאים עצמו, במידת מה, לצריכת הקלוריות שלו בפועל. כשהוא חוזר לאכול כמקודם, חילוף החומרים עולה מעט, אך לא לרמה שלפני הדיאטה, ולכן האדם משמין מחדש ואף מעבר למשקלו הקודם. הפעילות הגופנית עשויה להאיץ, במידה מסוימת, ירידה בחילוף החומרים בזמן דיאטת הרזיה. האמונה, כי פעילות גופנית מגבירה תיאבון, אינה נכונה. פעילות גופנית מתמדת מסייעת בדיכוי התיאבון, אך יותר מכך – היא מאפשרת לאדם לקיים שליטה עצמית טובה יותר בתחומים רבים, כולל אכילה.

דרך נוספת להגביר חילוף חומרים נמוך היא אכילה מסודרת של שלוש ארוחות קבועות ביום, ללא דילוג על אחת מהן, כשהתפריט הוא מאוזן מבחינה תזונתית. במידת הצורך, מוסיפים ארוחות ביניים קלות, במסגרת תקציב הקלוריות היומי שנקבע לאדם על ידי המומחה המוסמך. כאשר הגוף מתרגל לקבל "דלק" באופן סדיר, הוא מתחיל "לשרוף" יותר קלוריות וגורם לחילוף החומרים להתייצב על רמת פעילות גבוהה יותר. מי שעשה דיאטות רבות ושונות, ירד ועלה חליפות במשקל, זקוק ליותר זמן כדי להעלות את חילוף החומרים. אבל אם יתמיד באכילה מסודרת ישיג את מטרתו.

לכל אלה יש להוסיף את השינוי בהרגלי האכילה. הדרכה מקצועית תלמד את האדם לקיים מעקב אחר אכילתו – הכמות, העיתוי, הסיבה לאכילה וכו'. כך יגלה את ה"איתותים" ששלחוהו אל המקרר. על אלה "יעבוד" עד שייגמל מהם. גם אם יזכה במנה מיותרת, אל יתייאש. הוא יתקן זאת ביום המחרת. ארוכה היא רשימת ה"עשה" וה"אל תעשה" בתחום הרגלי האכילה הנבונים. לכל אדם יש להתאים שיטה של קניית הרגלים חדשים, אך זהו נושא שיש לדון בו בנפרד.

מראה עירוני

מערכת פשתן בשילובי חלק ומשובצות: מקטורן מתוייט, מכנסי קפלונים וחולצת דיסקות מודפסת. מתוך האוסף של רשת "גולף" המציעה לסתיו ולחורף הקרוב בגדי ספורט וג'ינג ומערכות לאשת הקריירה במראה עירוני.

כתבה שלומית קימרי, צילום סמי ברנר

דוגמה לא טובה

מאת אברהם טל

ב־17 באוגוסט כתבתי בטור זה על הצבנות שגיליתי אצל שתי חברות כרטיסי אשראי, "ויזה" ו"ישראכרט", ואצל סגן המפקח על מטבע־חוץ רב מישור, לגנות ולשחרר אותנו מההכרח לפנות לבנקים כדי לבצע תשלומים קטנים בחו"ל (דמי מנוי על כתבי־עת, דמי חברות בארגונים וכו'). ההצעה היא לאפשר לאזרח ישראלי לבצע תשלומים כאלה באמצעות מסירת מספר כרטיס האשראי הבין־לאומי שלו למוסד בחו"ל, במקום לשלוח צ'יק, דבר הכרוך בטירחה לאזרח ובתשלום דמי עמלה מופרזים לבנקים.

העניין נמצא כשישול, אם כי בשיחתי האחרונה (לפני שבועות מספר) עם רב מישור לא גיליתי שחלה התקדמות רבה. בינתיים קיבלתי מאחד הקוראים מכתב, שיובא להלן כמעט במלואו, ללא פירושים. המכתב אמנם בעילום שם, אך בהתחשב בנסיבות, הדבר בלתי־נמנע. בהבאת המכתב אינני מביע הזדהות עם תוכנו.

"...מצאתי 'פטנט' ישראלי אופייני לעקוף את הבירוקרטיה. אנשים המנויים לכתבי־עת מחו"ל הם בדרך כלל גם אנשים שנוסעים מפעם לפעם לחו"ל, וחלקם גם שהו בחו"ל תקופות ארוכות יותר ויש להם כרטיס SOCIAL SECURITY. ובכן, פותחים חשבון עו"ש בבנק אמריקאי, מפקידים בו כמה מאות דולרים (אסור, אבל אפשר לקבל רשות), מקבלים פנקס צ'קים וכרטיס אשראי אמריקאי (צריך לדעת באיזה בנק), ועם כרטיס האשראי הזה אפשר לקנות הכל ובכל העולם, וגם בהתכתבות. גובה האשראי שלי הוא 2,000 דולר. את ההזמנות של כתבי־העת מחו"ל מבצעים באמצעות הכרטיס הזה. הכסף המגיע לחברת האשראי לא מחוייב בחשבון הבנק (כנהוג באמריקה), שולחים בצ'יק מחשבון הבנק. לא צריך לשלם את כל האשראי בבת אחת.

"איזו כתובת נותנים אם החשבון קטן ואתה אמיץ, תן כתובתך בישראל. אם אתה חושש, תן כתובת בארה"ב, למי אין חבר או קרוב שם? לחשבון הבנק מעבירים כסף מפעם לפעם בעת הנסיעה לחו"ל... או באמצעות מישהו הנוסע לשם. עם חבר שנוסע לחו"ל אפשר גם לשלוח את המעטפה ובה הצ'יק לחברת האשראי, ובכך אפשר לעקוף את

הדואר והבצורה הישראליים.

"אמנם זו עבירה על החוק (שאפשר דומני גם להימנע ממנה), וזו הסיבה שאינני חותם את שמי. ידוע לי כי כמה מידידי נוקטים אף הם בשיטה זו".

תראו אלו מאמצים מוכן אזרח ישראלי לעשות, ואלו סיכונים לקחת על עצמו, ובלבד שלא להזדקק לבנקים המרגיזים אותו.

ומה עוד מרגיז?

חור בכיס

ב־16 בספטמבר השנה הגיש משרד נסיעות ותיירות לסניף משרד הפנים בקשה לקבלת דרכון חדש עבור עמוס הדרוף, תוך תשלום האגרה המקובלת (40 שקלים). משהתקרב מועד נסיעתו והדרכון המבוקש בושש לבוא, נאמר להדרוף במשרד הפנים כי עקב עיצומים לא יונפק לו דרכון חדש, ובמקום זה הוארך תוקפו של דרכונו הישן. לאחר שבוע, הגיש הדרוף ב־27 באפריל בקשה לדרכון חדש. הוא נדרש לשלם אגרת דרכון חדש, למרות הקבלה על תשלום אגרה לקבלת דרכון חדש שהציג לפקיד – אותו דרכון שלא הוכן בגלל עיצומים.

הדרוף פנה למשרד הפנים ודרש להחזיר לו את האגרה, שנגבתה לדעתו שלא כדין. שלא כדין ועוד איך כדין, השיב הממונה על פניות הציבור במשרד הפנים: "על־פי תקנות הדרכונים, תשלום שמשלם אזרח בעת הגשת בקשה לדרכון הוא עבור הפעולה שמבצע עובד מדינה בגין בקשה זו. על כן, אין המדינה מחזירה אגרות עבור בקשות לדרכונים, ובעקבות כך אין משרדנו יכול להחזיר את האגרה המבוקשת".

איזו "פעולה", אדוני הממונה על פניות הציבור? הרי פרט לעצם קבלת הבקשה הראשונה, לא נעשתה "פעולה" של ממש בקשר לבקשה זו (בגלל עיצומים). כל המהלך כולו היה מלכתחילה מהלך סרק – לא באשמת האזרח. האם לא די שטרח לשוא והתעצבן, שעליו גם לשאת ב"הוצאות" לשירות" שלא היה ולא נברא? פקיד נבון בעמדה מתוקן היה מחזיר לאזרח את האגרה, בליווי מכתב התנצלות חם.

הדואר הישן משפר תדמית

מאת עדנה לוינשטיין

דואר הוא בדרך־כלל משרד שאנשים אינם ששים לבקר בו. פקידים משועממים מטביעים בו חותמות על דרישות תנייה, תולשים בולים ומוסרים "דבר דואר שלא נבגם להיכתביות" לאלה המטריחים עצמם לסניף הקרוב. בעת האחרונה זו משנה רשות הדואר המפתקה. היא החלה למכור בסניפיה שני פריטים חדשים: ערכה לכתיבת מכתבים ואריזות לחבילות. ערכת הכתיבה מכילה בלוק למכתבים, עט, אריזה של 10 מעטפות ותעריפון של משלוחי דואר. מחיר הערכה, התוספת חופשים מתמידים אחד כל אחד מן הבוגרים – 5 שקלים. הבל שאין בה גם בולים. הערכה השנייה, שהורים לחיילים ודאי יברכו עליה: אריזות לחבילות בשני גדלים: 35x25x17 במחיר 2.50 שקלים ו־49x30x19 במחיר 3.50 שקלים. האריזות נמכרות בשקיות ניילון בגדלים מתאימים ומצורפים להן טופסי הדבקה וחוט קשירה. עוד אפשר להשיג ברשות הדואר: מעטפות בשני גדלים, סדרת מטבעות בנק ישראל, כרטיסי תנייה, אגרות שנה טובה, אסימונים וצילום מיסמכים באוטומטים לשירות עצמי. לכן אנו קוראים שיפור תדמית.

הם אפילו מפטפטים באידיש

משפחה ערבית, כנראה מיפו, החליטה לנסות את מזלה העסקי דווקא בתל־אביב, במסבר פירות וירקות באיכות טובה ובמחיר סביר. החנות הצנועה, ברחוב פרישמן, נרכשה מבעלי עסק יהודי שלא מצאו עניין בה. בחלון הראווה מוצגים ארגזים וסלסלות עם ירקות ופירות המובאים במעט מדי יום בהשכמת הבוקר. נוסף לנוהל של תשלום מזומן, הנהיג בעל העסק גם את השיטה הישנה של רכישה לפי רישום בפנקס – הקפה – ביחוד עבור מקבלי שכר חודשי בראשית החודש, או לפנסיונרים שאף הם מקבלים את דמי הפנסיה שלהם בתאריכים קבועים.

האח הבכור של המשפחה מנהל את העסק בעזרת בני משפחה הדוברים ערבית – אך עם הקהל הם משוחחים בעברית רהוטה. פעם שמעתי אותם מפטפטים כמה משפטים אפילו ביידיש, עם זקנים וזקנות שנו שמנם. כששאלתי את האחראי לעסק אם אין הוא חושש שלפחות מקצת הקונים הרוכשים את התוצרת בהקפה "ייעלמו" ביום מן הימים ללא סילוק חובותיהם, הצעיר השיב לי: "אני בוחן את האנשים לפי מראם החיצוני ונותן בהקפה לאלה שעושים עלי רושם טוב. הרי העיקר הוא לרכוש קונים קבועים ואם אפילו ייעלם מישהו כזה – מילא, כמה אפסיד? מיליונים?"

(שמואל סאמט).

וילון בגול־לבן

"גיל", יצרנית כלי המיטה, פלשה גם לתחום האמבטיה: היא משווקת וילון בד בתוצרתה המיועד למקלחות. עד כה משל בכיפה וילון הפלסטיק. הפסוס הווילון החדש המוצע לצרכנים עשוי 100% פוליאסטר ומשווק בשישה צבעים. אפשר להשיג בשני גדלים: 1.80 x 1.80 מטר: 47.70 שקל; 1.80 x 2.00 מטר: 49.30 שקל.

בחנות ובשוק

בא לעיר אטליז חדש

החנות המפגרת ביותר בישראל לעומת המקבילה לה בחו"ל היא האטליז. כל מי שנסע לחו"ל (ומי לא נסע עדיין) יכול היה רק להתקנא בגויים על אטליזיהם האסתטיים והמהודרים, המושכים את הקונה. שנים רבות זה לא השפיע על הישראלי שנשאר נאמן לאטליז המיושן המוכר שלו.

בירושלים נפתחה באחרונה חנות בשר חדשה, מרובה, בסגנון של רשת "פלקוף" שתל־אביבים מכירים אותה מזה כמה שנים ויש לה סניפים בהרצליה, נתניה ורעננה. בירושלים הם התמקמו בבניין חדש, מסוגנן, בדרך בית־לחם פינת רחוב רבקה, באזור האיזור המסחרי של תלפיות, על שטח של כ־500 מ"ר עם בית קירור להקפאה במינוס 20 מעלות. לחנות, עיצוב חדיש ואסתטי ומבחר גדול לא רק של בשר ומוצריו, אלא גם גבינות מיוחדות, תוצרת ברקנית, בית יצחק ושטראוס, מחלקה שאינה קיימת בחנות התל־אביבית. ומתכננים להרחיב בה בגבינות צאן ועיזים.

כן יכניסו לירושלים "אמריקן קיקס" (דברי מאפה) וייצרו במקום פסטה טרייה. המוצרים זולים, לדבריהם, במוצרי עגל חלב, משום שהם מייבאים אותו בעצמם. בשאר סוגי הבשר יש להשוות כל סוג עם המחיר במקומות אחרים ולא התרשמתי מ"מציאות". מחיר מוצרי עגל חלב: צלע – 24.9 שקל לק"ג, אוסובוקו – 18.9 שקל, לשון – 19.9 שקל ולב – 7 שקל. מוצר מיוחד הוא עוף צהוב, הגדל על תירס בלבד, ומחירו 6.5 שקל לקילו.

כדי למשוך את הקונה הירושלמי הרגיל לקנות גם במחנה יהודה, יצטרכו ב"פלקוף" להוזיל יותר את המחירים. הם גילו בירושלים את האוכלוסיה הגדולה של עולים אנגלו־סקסים, דיפלומטים זרים ויציינו את שמות הבשרים גם באנגלית.

(מרים גורן).

חיתול מנגן

אין גבול לדמיון האנושי, ובעיקר לזה של יצרן החיתולים, הנאלץ להתחרות בחברות אחרות. בבירדורף נמכרים עתה חיתולים בעלי חיישן מיוחד. כשהחיתול נרטב, מגיב החיישן בנגינת "אהבתי קרובה", של אלונים פרסלי.

(עירית רוזנבלום).

פאסטה בכל פינה

הצרכן תר תמיד אחר חידושים, ותמיד יש מי שנכון לספק. במקרה או לא במקרה, הגיעו מספר יזמים לאותה מסקנה: ענף הפאסטה בארץ, שקפא שנים רבות על שמריו, מבטיח ברזלות ונצורות. למי שיוציא את הצרכן הישראלי מן הנסד שבו היה סגור. וכן, בפרוסת של חודשים ספורים, החלו צצים בארץ יצרני פאסטה טרייה, המציעים מוצר ברמה שלא היתה ידועה עד כה. לא עוד עיסה דביקה, המוחדרה אפויה מיום צהבים מצבע מאכל, כי אם מבחר גדול של מוצרים טעימים ומגוונים. במקביל החלה גם זובית "אסט" לשווק פאסטה משודרת ללא תוספת צבעי מאכל.

אחרון המצטרפים למוצרי "פסי מקאר", "פסטריה" ו"מתרים" הוא "אלטור", מפעל המייצר עד 60 סוגים של פאסטה טרייה ומנה השם "איטוריונר" למסעדיות בדרום הארץ. מאז פו־יום ובעלי המפעל, ביחד בעבר מפעל משפחתי לייצור מרצפות. לאחר ביום קבוצת משקיעים ורכישת ידע מהחברה האיטלקית, מסתובב על בתחום המאסטה בלבד.

כושר הייצור של המפעל במתוך תקופה עומד על אלף ק"ג פאסטה טרייה ליום. המוצרים, הכוללים פאסטה עם תרד, פאסטה עם עגבניות, טליאטלה, ניוקי, ריבאאוני ועוד, נמכרים באריזה שקופה בת 350 גרם (כ־3־4 מנות) במחיר מומלץ לצרכן של 4.25 ש"ח. עתה שוקדים ב"אלטור" על פיתוח פאסטה במילוי פטריות, תרד, חצילים וגבינה וכן על ייצור רטבים: רוטב נפוליטאני, רוטב עגבניות, פאסטו ורוטב פטריות ביין.

(עירית רוזנבלום).

"ראש" בניירת האישית

"רוס רוש" היא חברה חדשה, המשווקת מוצרי ניירות אישית, תרשימים בעיצובם ומרכבים מושרים יוצאי דופן. העיצובים משלבים את המגמות הרווחות כיום בתחום האופנה בכלל, המוצר בנוי על אלמנטים הכוללים מרקפות במגוון באוהאוס, סגנון פולקלוריסטי, אפריקאי, מצרי קדום ועוד, נייר למכתבים בגדלים שונים, כרטיסי ברכה ומדבקות, משמרות וכן מוצרים מנייר קראפט, שקר מה נוצר לשימושים תעשייתיים.

מוצרי הנייר מיוצרים בצבעים שונים. מחיר אריזה של חמש מדבקות – 1.75 שקלים. מחיר אריזה עם הכוללת עשר מעטפות מבוגים, מעטפות ומדבקות 8.20 שקלים. מחיר כרטיס ברכה מעוצב, כולל מעטפה 1.75 שקלים.

(עירית אבטין).

מועצה אזורית מרכז הגליל – תרשיחא
מכרז מס' 1/88

1. המועצה מזמינה הצעות להסעת תלמידים מהישובים: כשרא, כפר סמיע, יאנוח וג'ת לבית הספר המקיף האזורי מרכז הגליל.
2. פירוט ההסעות אפשר להשיג במשרדי המועצה בתרשיחא בימים א'־ה' בין השעות 08.00 עד 15.00.
3. תאריך אחרון להגשת הצעות 20.10.88.

המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

ז'ק לאורזו,
ראש המועצה

הוועדה לבדיקת מינהל בתי־המשפט

שר המשפטים, מר אברהם שריר, החליט להקים ועדה מיוחדת, על דעתו של נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, לבדיקת שורה של נושאים ועניינים בתחום מינהל בתי־המשפט.

על פי כתב המינוי מיום 3.2.1988, נתבקשה הוועדה לבדוק את שיטות העבודה הנהוגות בבתי המשפט השונים, כולל בית הדין לעבודה, את ההערכות המנגנונית והמערך הפקידים וכן את חלוקת התפקידים והמשימות בין הדרגים השונים, כולל פיקוח דיווח ובקרה.

עוד נתבקשה הוועדה לתת את דעתה באופן מיוחד על שאלת הטיפול המינהלי בתיקי בתי המשפט מעת פתיחתם ועד לסיומם, כשהדגש הוא, מבחינת הדחיפות, על בתי משפט השלום לתעבורה ועל משרד ההוצאה לפועל.

הוועדה נתבקשה לגבש ולהציע הצעות והמלצות בכל התחומים הנ"ל והיא הוסמכה לעשות כן בשלבים ולדון בכל נושא בנפרד.

הוועדה דנה עתה בהצעות והמלצות שכן הראוי להגישן לשר המשפטים בתחום משרד ההוצאה לפועל (וזאת לאחר שכבר הגישה המלצותיה לגבי בית־משפט השלום לתעבורה).

לפיכך פונה הוועדה בזה לציבור ומאפשרת לכל מי שיש בידו ומוכן לעשות כן, להגיש הצעות והערות לאופן תפקודו וארגונו של משרד ההוצאה לפועל.

הצעות אלה יש לשלוח על־פי הכתובת:

השופט מ' בן־דרור,
סגן נשיא בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו
יו"ר הוועדה לבדיקת נושאים בתחום מינהל בתי־המשפט

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
לתשומת לב הציבור
מספר הטלפון במשרדי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בירושלים הוחלף והמספר החדש הוא –
553־553
(במקום 211־211)
לא חל שינוי במספר השלוחות הפנימיות, לפיכך, בפנייה הישירה אל יחידות הלשכה יש להחייג 553 במקום 211.

חרקים עליך? סימן שאתה מצליח

מאת נורית אמיתי

"רוצים לעודד את אהבתו הרדומה של בן־הזוג? נסו זאת: טוחנים באבן קליפת אבוקדו, מכניסים למים רותחים ומצננים היטב בכלי זכוכית. מניחים עד שהאבקה של קליפת האבוקדו מתחילה לצוף. מלאכת המרכבה נמשכת דקות ארוכות, ומומלץ לעשותה ביום הארוך ביותר בשנה.

רצוי גם שבן הזוג, שאת אהבתו אתם מבקשים, יתבונן ברסק שבכלי הזכוכית בו ביום.

מקור האמונה הוא יפאן. את המתכון הציג בראשונה בישראל יורם אפק, שליקט מתכונים לאהבה, לגירוש שדים בספר חדש, שראה אור לא מכבר. מי שלא הצליח במתכון זה יתנחם בפרח האירוס, שמיוחסות לו תכונות כשוף, אומץ לב וחוכמה.

כדי לזכות באהבה, רצוי קודם כל להתקלח, ללבוש בגדי כותנה נקיים, או לא להתלבש כלל. אחר כך נוטלים פרחי אירוסים, שיובשו בתוך ספר תפילות, וטוחנים אותם עד דק. אם בזמן טחינת הפרחים לאבקה לועסים 'ג'ינג'ר' (הזנגוויל), מגבירים את עוצמת הקסם. לאחר מכן נותנים את האבקה בשקית בד עשויה כותנה, מוסיפים עלי עירבוש טחונים, לבנדר ופרח יסמין מיובש. את השקית תולים על הצוואר ב־13 בחודש ומשאירים אותה שם במשך 130 יום, כדי שהתערובת תוכל להשפיע.

לא עוזר יותר שיש משהו בבית המביא את המזל הרע. גם לכך מצאו חכמי המזרח הרחוק פתרון: הצמח אלוורה, שהוא סגולה למניעה כמעט מוחלטת של תאונות בבית. גם גרעיני שעורה, חיטה, שיבולת שועל, אורז, סויה וכדומה הם נשק חשוב בהתגוננות מפני כוחות הרוע. גרעינים מפוזרים סביב המיטה, למשל, ירחיקו שדים ורוחות והשפעות של מי שרוצה ברעתך.

אנשים דלי תרבות

מילון אבן שושן מייחס את המונח "אמונה טפלה" לאנשים דלי־תרבות. כיום השתנו הדעות. האמונה הטפלה הוחלפה במושג "אמונה עממית", כזו שקשה להוכיח אותה באופן אמפירי. אמונה זו היא עניין פילוסופי, והיא לקוחה מתחום הפולקלור והשיבתי המועבר מדור לדור ולעתים אף מקבל גושפנקה של נורמה.

ההיגררות לאמונות אלו נובעת כנראה ממצבים שהאדם לא מצא להם הסבר: אסונות טבע, מחלות ועוד. אנשים קלטו סברים אלה אינם מרחשים ואין יכולת שליטה בהם. בנוסף לכך, מצבים הקשורים בסכנה, הימור והחלטות גורליות מגבירים את הנטייה להאמין באמונות העממיות.

גם ליהדות מנהגים שונים, שיש הרואים בהם אמונה עממית. כך לגבי המנהג של השתטחות על קברי צדיקים, שאינו חלק מהדת; כך גם לגבי מנהג הכפרות, המאפיין את הערב שלפני יום הכיפורים.

לאמונות העממיות קיימים חוקים. כך, למשל, האמונה של פגישה עם חתול שחור. כאן חברו יחדיו שני דברים: הצבע השחור, הקשור באבל, והחתול, שבתקופות קדומות עורר בהתנהגותו פחד וגדל בדרך כלל רק בבתי מכשפות.

נחשה בלילה: סימן רע, מבשר צרות בכל התחומים, אך בעיקר בתחום המיני (מתוך הספר "חלומות שחורים בזוהר")

בספר "חלומות שחורים בזוהר", שליקט אפק, מובאים תיאורי חלומות ופרשנותם בזירה. לפי האמונה, אדם החולם בשנתו על חתול שחור – מזלו רע בדרך כלל. מי שהבחין בחלומו בחתול שורט או נושך, אות הוא כי יזומנו לו צרות מאויביו הנסתרים. רק אם הרגת חתול בחלום כמובן, סימן הוא שניצחת את אויבך.

במקרה שבשינה הופיעו חרקים, והם זוחלים על גופך, זהו סימן להצלחה כספית. ובמקרה, הם זחלו, שאתה משמיד אותם, צפה לבעיות עם בני משפחתך.

טבעת בחלום? לא נורא, זהו בעצם בשורה שתצליח בעסקים, בעיקר בתחום הכספים. ראית פרח בעל זנב מפואר בחלום? צפויה סכנה של איבוד כסף, עבודה או מעמד חברתי.

לכל אירוע המופיע בחלום יש פירוש משלו. גם אם ראשך נערף תוך כדי שינה, אין מה לדאוג: כשתקום בבוקר, תדע שזהו סימן להצלחה חברתית ולא סוף העולם.

כך לפחות מאמינים בני המזרח הקרוב.

אמונות עממיות מקנות לאנשים תחושת שליטה במצבים קשים. מתברר שככל שגוברת הוודאות והסיכון גדלים, כך גדל גם מספרן של האמונות הללו. אפק מדגיש כי במצבי חירום, כשמדריכים שגורמים הגיוניים אין בהם כדי לעזור, פונים למישורים אחרים: מיסטיקה, חזרה בתשובה: האמונות עממיות. אמונות אלו, לדידו של מלקט החומר, מחזקות את האנשים המאמינים בהן חוקים כאלו המרבבים בכנותם. הוא מדגיש כי העיקר שלא לנגוע באמונות עממיות יהודיות ועדתיות, אלא לפנות לעולמות רחוקים ור' לתקופים.

"לנגוע באמונות על מוות בגלל אי־תקינות מוחות – אני לצרה הזו לא נכנס", אמר אפק. זו גם הסיבה שהעדיף לדבר על מיני פירות, ירקות, פרחים וסגולותיהם, על הגנת בתים מפני מכשפות ועל אבירי צעצוע המוצבים משני עברי דלת הבית בסין, כהגנה מפני רע, או מפסלוני נמרים בגינות של אחוזות אנגלו־סקסיות, שתפקידם להפחיד את רעת השדים מפני יושבי הבית.

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04-640775

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: פרנקו אברהם ושרה לאשר תוספת שטח למגורים בבית בן 4 יחידות ושינויים פנימיים ובניית תוספת על הגג ברחוב קוטוי מס' 30 חלקה 147 בגוש 11200, רמות רמז.

הבקשה כרוכה בשיתוף שטח בבית מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה כנגד לפיקוח בנגד לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א, ב, ה, בין השעות: 08.00־11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יגישנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבין
מהנדס העיר

מכתב גלוי לאידה נודל

מאת ג'ודי קאר

האזנתי לראיון ברדיו, עם ראש מחלקת העלייה בסוכנות, אורי גורדון, שבו הוא מצטט אותך באמרך שאת מבטיחה על עלייתך ארצה ועל בדידותך. אין טעם רב לספר לפקידי ציבור על רגשותיך, כי הם לא ביתנו ברגשות. לא הם רגישים, לא היו כותבים לעצרות ספונת.

אין קשה מבדידות בתוך קהל רב. לראות את כל הישראלים, על משפחותיהם, כשאם המשפחה יושבת ליד השולחן וממלאת את צלחות ילדיה במזון, באווירה החמה המשפחתית, ואילו את באלמנה לחזור לביתך ולהיכנס לדירה ריקה, גם זה מעין סיוט – סיוט של רגשות.

את שואלת את עצמך מי הם היהודים הללו, שאינם נותנים לך חלק בחייהם ודוחים אותך הצידה, משום שהמשפחה היא הסמל של ההצלחה בעיניהם.

אך התבונני עמוק יותר באותו סבא העמוק עם הגברה הקטנה בשכונתך, שדיבר אליך פעם או פעמיים. הוא היה באושוויץ, אחר מבצר תאומים שעליהם עשה את ניסוייו המבעיתים ד"ר מנגלה. משפחתו היא מקלטו ותקותו. את לא תשכבני אותו כדבר מעלותיה של הרוקות והכיוותו של הבוהה. התבונני באותה תימנית, המשפשפת רצפות של אחרים בבניין במעלה הרחוב. יש לה שמונה ילדים והיא מעולם לא היתה מאוהבת בבעלה. אביה אמר לה שירחיק אותה לרחוב אם היא לא תינשא לבעל שהוא בחר בו. היא נישאה לו ובמצוה כשתיקה את בירורותיו לאחרות ושיפשפה את הרצפות אצל אחרים כדי להאכיל את ילדיה, שכן הוא לא נתן לה כסף. היא לא יודעת כלום על היסטוריות לבד. אפילו היא אפילו לא יודעת שיש אפשרות שאישה תהיה לבד – אך עצמאית.

במשך שנותי בארץ למדתי לאהוב את הישראלים המשתגים שלהם להיות ביידות עם תקופה הבוהרת האידיש, השאלה מדי פעם "נו, למה אין לך בגדה", לפטפט עם האיש הלבוש בלואים, היושב בקרן הרחוב. לשמוע את סיפוריו של שומר משעמם מטרך לבניין, המספר לי כיצד הוא הגיע לבקו באניית פליטים מרעבה, מתחת לאפם של הבריטים.

האם את מגיעה למצב שבו כל אלה הם הכרך. אותה בעיה משמבצת התקווה, שבמשפחתה, במשך דורות, נולדו שישה עד שמונה ילדים בכל דור, והיא יוצאת לראשונה להחנך ולשוויון זכויות ולעצמאות: אלמנת המלחמה היושבת לידך באוטובוס עם ילד בזרועותיה ומבט ריק בעיניה; אפילו הזונה המפקירה את גופה הנגזל כבקבק בהתנה לך להבחין בזמן שהיא מספרת לקטעי על השבעת הבלכלי שלה – כל אלה הם חלק ממלוא החיים של ישראל.

"ישראל היא בסדר גמור אם את מעוניינת בחיים של אחרים" – אמר לי פעם ידיד. זה לא קל. הם, האחרים, הם כמו קיר שאתה עובר לידו אך אף פעם אינך נכנס לתוכו – לא מבפנים באמת. "מישהו ידבר אלי היום" – אתה אומר לעצמך אחרי תודה בערב. אבל מתרגלים.

זה היה קשה ללא ספק להיות אישה בודדה ומפוחדת בברית המועצות, תחת שלטון רודני. גם פה את הולכת לבד, אלא שהאנשים מסביב שרנים, מידקים החיים שונה. כה כואב לא יכולה להבין זאת, שכאן את זוהי בקרב אנשים יהודים שגם חלק מעצמך, אפילו אם את הולכת לבד.

המרכז הישראלי לניהול

הזמנה לסמינר:

פיתוח שותפויות עסקיות והרחבת הסחר בין ישראל והולנד

יום ב', 10 באוקטובר 1988 מלון דן, ת"א

* מדיניות השקעות ושיתוף פעולה תעשייתי ומסחרי לקראת הסרת מגבלות המכס בין מדינות השוק המשותף ב־ 1992
* פיתוח קשרי סחר עם הולנד
* יתרונות אזור לימבורג כמרכז תעבורתי
* מנסיון עסקי של מפעלים ישראליים בהולנד

משתתפים:

משלחת מהולנד בת – 9 מנהלי חברות: תובלה, בנקאות, השקעות וסחר וכן 3 מנהלים ישראליים ירצו מנסיונם ויפרטו תוכניותיהם.

מוזמנים:

יצרני מוצרים תעשייתיים, חברות יבוא־יצוא, חברות תובלה, עמילי מכס, חברות השקעה ופיננסיים, עורכי־דין, רואי־חשבון ויזמים ישראליים.

בדבר פרטים: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202 ; 03-250628

החטיבה הבינלאומית

מפעל בניהול הפועלים

מאת אדר גונדר

עובדי אחד ממפעלי "כור" שנקלע לקשיים החליטו ליטול על עצמם את ניהולו ופתחו פרק מהפכני בתולדות חברת־העובדים

"חסין אש" בבאר־שבע היה עד אחד מהמפעלים המפסידים של "כור". מ־1981, שנה אחר שנה, הראה מאזן המפעל על גרעונות – אך זה לא הפריע להנהלה לשלם ל־60 עובדים משכורות בכיס של 1,400 ש"ח, שהגיעו עד 3,200 ש"ח ויותר לעובדים בדרגי ביניים ובדרגי ניהול זוטר. ומדיניות לפני סגירת המפעל, קיבלו העובדים "תוספת באמצע".

על הנייר, היה "חסין אש" צריך להרוויח. חלק השוק שלו היה כ־50% בצריכת רעפי הבניין בארץ. תוצרתו היתה מאיכות תוצרת טובה – בעיקר בזכות חומרי־הגלם המעולה והבנייה בשביל המפעל בנגב ובחר חברון הציוד החדש, שפתחון כשנה וחצי לפני סגירת המפעל והרצתו הסתיימה בסבוך לסגירה מבפנים. שרב בעילת שפירו, הגיע המפעל לתפוקת־השיא שלו מאז ובעולם קבע ייצור שנתי של 7.5–8 מיליוני יחידות, בערך כולל של כארבעה מיליוני דולר. כל התחשיבים הראו, כי בניהול יעיל זה מפעל בריא. בפועל, הסתכם ההפסד המצטבר בכעשרה מיליוני דולר.

ב"כור" הפנו את האצבע המאשימה אל כוחות־השוק הכנופה – והמשכורות המופרזות. ניסו להציע תוך בניית הבראה התייעלות, שיקטינו את מספר עובדי המפעל בכמחצית. אלא שהעובדים – ומועצת פועלי באר־שבע באחוריהם – דחו את ההצעות. "כור", נאמנה לקו־הפרדה הדרישה שלא להחזיק במפעלים כושלים, סגרה את השערים ופיטרה את העובדים.

עתה, עמדו לפני "כור" שלוש אפשרויות. היה אפשר למכור את המפעל ששמאי העריכו בכעשרה מיליוני דולר. היה אפשר לפתוח מחדש על־ידי "כור" ולקוות לניהול יעיל יותר. אלא שבשלב הזה נכנס לתמונה האגף לדמוקרטיה תעשייתית מוועד הפועל, בראשותה של רעיה רוטיג, והעלה פתרון חדש, מהפכני בתולדותיה של חברת־העובדים: העברת המפעל לידי עובדיו.

המגמה הביאה להכרעת העובדים. זו מול זו עמדו שתי הצעות. הוותיקים המבוגרים יותר העדיפו את הצעת "כור", שהיתה נכונה לפתוח מחדש, תחת ניהולה, במשכורת של 28–30 מועסקים. הצעירים יותר הצביעו בעד ניהול עצמי. ברוב של שני שלישים כלבר הוחלט לטובת האפשרות השנייה. אחד מאנשי "כור", שהיה מעורב בתהליך, מוכן להישבע שרבים מאלה שנתנו את קולם לפתרון העצמאי לא ידעו כלל במה המדובר. ובכל זאת, היה ברור לכל כי גם ניהול עצמי פירושו קיצוץ.

30 מעובדי המפעל החליטו להתפטר בפיצויים שקיבלו – ולוותר על האפשרות של עבודה בניהול עצמי. רובם של אלה היו מקרב הוותיקים והמבוגרים יותר. השאר ניגשו למבחני מיון שעשה מכון פרטי. 24 עובדים עברו את המבחנים האלה – רק 20 רכשו מניה. בין הפורשים בשלב הסופי – שני מהנדסים ומנהל אחזקה, שלא היו מוכנים לקבל את העיקרון המוצהר, שלפיו כל העובדים עוסקים בכל סוגי העבודות. מי שנתרו איפוא היו בדרך כלל עובדי הדרג הנמוך והדרג הביניים, רובם ככולם בני פחות מארבעים. הקואופרטיב החדש דחה המלצות של מומחי ארגון וניהול להתבסס על מאגר חברים קצת יותר רחב. אותם מומחים דיברו על מבנה של כ־30 בעלי מניות, תוך הכללת חברותם של עובדים בעלי מקצועות קריטיים בתהליכי הייצור והניהול.

אופציה לרכישת המפעל

עם זאת, אומרים אנשים ב"כור", המכירים את המפעל והמלווים אותו שנים רבות, היה תהליך המיון גבוה בדרך־כלל. לאחר כחודש וחצי של סגירה, נפתח המפעל מחדש, בראשית ספטמבר.

על־פי החוזה שנחתם, שוכרים העובדים את המפעל מ"כור", תמורת 350,000 דולר בשנה. "כור" תמשיך לעסוק בשיווק התוצרת משך שנה לפחות, והיא מתחייבת להבטיח למפעל אשראי עד שווי שני חודשי ייצור. בטווח הארוך, עומדת לרשות העובדים האופציה לרכוש את המפעל רכישה מלאה, אם כי קשה לפי־שעה לראות מהיכן יוכלו לגייס את ההון הדרוש: מחיר המניה נקבע ל־25,000 ש"ח, ולפי־שעה שילם כל חבר כ־5,000 ש"ח על חשבונה. עמותת העובדים נמצאת עתה בתהליכי הייסוד המשפטי שלה.

"כור" התחייבה להעמיד לשלושה חודשים מנהל וחשב לרשות המפעל בהתארגנותו החדשה. בשיחות עם עיתונאים מכנים הפועלים־הבעלים את השניים "יועצים". בפועל, הם עדיין מתייחסים אליהם כאל מנהלים. מנחם אמיתי, שניהל את המפעל עד שנה וחצי לפני סגירתו, שב אל לשכת המנכ"ל. הוא אומר כי עד שיקבלו העובדים עליהם את הניהול המלא של המפעל, יהיה עליהם לסגור את פער הידע והנסיון שלהם בניהול פיננסי ובתמחור. בתחומי הייצור והתפעול יש להם – לדבריו – בסיס מספיק, והם נכנסים בקצב מפתיע לתחומים חדשים.

אמיתי מעיד כי הוא רואה אצל העובדים יותר מעורבות ועניין מאשר אי־פעם. "ב"כור" היתה הסיסמה תמיד 'המפעל הוא של העובדים', אלא שאיש לא האמין בה. לא מי שאמר ולא מי ששמע. כרגע, אין להם אל מי לבוא בטענות. חסר המעביד, איש 'כור', הקפיטליסט העושק, שרוצה להוציא יותר עבודה על חשבונם". בינתיים, כבר התגלעו חילוקי־דעות בין חברי העמותה בסוגיית סידור העבודה – סלע מחלוקת מימים ימימה במפעל שבו התהליך רציף והעבודה מתנהלת במשמרות. אלא שההנהלה החדשה בנויה כיום מבוגה – ויותר אחראי של העובדים. היא נובעת מן ההתלהבות ומן הרצון לתרום, המאפיין כל ניסיון חדש.

שלושה עובדים נהנים ממעמד בכורה בהתארגנות החדשה. אין להם תארים מוגדרים – והם מקפידים לעבוד במשמרות הייצור עם חבריהם. מנחם אמיתי אומר כי הם מנהיגים בדירה אל העם. בסופו של דבר, מישהו חייב לקבוע פריוריות, להיות לפעמים "בלתי נחמד". חיים שלום, אחד השלושה האלה, היה לפנים יו"ר ועד העובדים. הוא וחבריו עוד לא רגו בסוגיית המינוי של המנהל הקבוע. "העסק רגיש מאד ואם נרגיז, אולי יהיו בעיות". בינתיים מקווים שתוך שלושה חודשים יעמוד המפעל על הרגליים. "אחרי זה – אלוהים גדול". יחד עם דוד סבן ושלמה כהן, מקבל שלום את ההחלטות הנוגעות לניהול. חשוב לו להדגיש שההחלטות משותפות. בידיו מסור סידור העבודה – שבמפעל אחר היה מוגדר כניהול כוח האדם. "אנחנו עצמאים ומשתדלים יותר מאשר ב"כור". יותר שעות, יותר ניידות בין התחנות, יותר עבודה. אין התחכמויות. זה לא 'כור', שאפשר להגיד 'את זה אני עושה ואת זה לא'".

שלום חיים מודע לסבלותיו כמנהל – ולקשיים שהוא עתיד לעמוד בפניהם. הוא מדבר על רגישותם של החברים, על חשדנות. חוששים שהנסיון ייכשל מן ההיבט החברתי שלו, שיתעוררו חיכוכים על כמות העבודה המושקעת ועל ערכה.

תסמונת חוות החיות

התאגדות העובדים ב"חסין אש" קבעה לעצמה את העיקרון של עבודה שווה ושכר שווה. הטכנולוגיה של הייצור, שאינה מתוחכמת במיוחד, והעבודה שאין כאן מו"פ או שינויים תכופים – מקלות על העבודה במבנה החדש. אלא שכבר מראשיתו, מתבסס המפעל השיתופי הזה גם על שכירים – ובנקודות היותר בעייתיות. משמרת עיקרית של העמסת רעפים מנוסרים, הנחשבת לעבודה הפיסית היותר קשה, נמסרה לקבלן חיצוני, המעסיק ערבים מהגדה.

את תנור השריפה של הרעפים מפעיל סלומון גרינברג, עובד שכיר. גרינברג, תשע שנים ב"חסין אש", ביקש להתקבל לעמותה – אך נדחה. הוא עצמו אומר כי לא היה מוכן לעמוד במחיר המניה. הוא אינו אוהב להחליף מקומות עבודה – ולפיכך הוא ממשיך, ללא תנאים סוציאליים, קרן פנסיה או חופשה שנתית מובטחת. "כמו ערבים", הוא אומר. גרינברג ועמו תנורן נוסף, גם הוא שכיר, פותר לעובדים־הבעלים של "חסין אש" את בעיית העבודה במשמרות ליד התנור, שאין מכבים בשבתות ובחגים.

מנחם אמיתי אומר כי ל"חסין אש" יש סיכוי. "אם יעסיקו איש תמחיר צמוד, אם יתגברו על בעיות ניהול החשבונות, אם ימשיכו בעבודה באותה התלהבות – אפשר להבטיח לחברים שכר הגון וגם לחלק בונוסים ופרמיות". בניהול על־ידי העובדים, אין הוא רואה את הפתרון לכלל המפעלים האחרים ב"כור" ובחברת־העובדים. אמיתי אומר כי הוא חושש מתסמונת חוות החיות. הקומבינה – הוא מזכיר – הוא שקיפות את התסבוכת־ציבור הגומות ישירות. כל בשם השוויון. מפעל צריך מנהל, הוא גורס, ומנהל אינו יכול להיות נחמד תמיד. השאלה היא איך יעמדו המנהלים־העובדים ב"חסין אש" בפני בעיות, וחזקה על הבעיות כי יתעוררו. בחוות החיות, כאשר השתלטו החזירים – התעוררו געגועים לאדם.

ניהול ולא בעלות

ניהול על־ידי העובדים ולא בעלות של העובדים. בהסתדרות מדגישים את ההבדל הזה. רעיה רוטיג, העומדת בראש האגף לדמוקרטיה תעשייתית ומן המושבים הראשיים של הניסיון ב"חסין אש" אומרת כי זה יתרונה של השיטה המוצעת על־ידי ההסתדרות לעומת הדגם האמריקאי המקביל. בארה"ב רוכשים לעתים עובדי חברות במשבר את הבעלות על החברות – בעסקה רגילה של העברת מניות. פיזור המניות עשוי להשתנות בין העובדים – ומעל לכל, הבעלות אינה מקנה להם חלק בניהול. שטח זה נותר – כפי שהיה לפני חילופי הבעלות – בתחומם של המנהלים המקצועיים. העובדים נותרים איש איש במקומו, ותיק החסכונות שלהם כולל גם את מניות החברה שהם מועסקים בה.

הדגם של "חסין אש" הפוך במהותו. ראשית, העובדים לא רכשו את המפעל – ששוויו מוערך בעשרה מיליוני דולר ויותר – אלא שכרו אותו בלבד, לצורך הפעלתו. גם אם תקשת הנסיון של השנה הראשונה תעלה יפה, קשה לראות מהיכן ימצאו לעובדים אלה אמצעים לרכוש את המפעל ולהעבירו לבעלותם המלאה.

רעיה רוטיג מעדיפה להדגיש את הצד החברתי. היא מדברת על אחריות־הצוות הנובעת מכך – ומצהירה כי היא מעדיפה "להפוך את העובדים פחות לקפיטליסטים ויותר לסוציאליסטים". גישה סוציאליסטית זו העמידה כנראה לפניה בעיה מסויימת, כשהתבקשה לאשר העסקת שכירים על־ידי עמותת העובדים־הבעלים, ושכירים אלה הם עובדים מהגדה, בשכר נמוך, העוסקים בעבודות העמסה שוחקת וקשה. רוטיג פותרת את הבעיה האידיאולוגית שלה בהכריזה כי זו עבודה שאין מקום שעובדים יעסקו בה בכלל, בעידן מכונות העמסה האוטומטיות. המכונות יחליפו את השכירים.

הדגם שלה מדבר על עבודה שווה ותוך רוטאציה בתפקידים ודוסטיליות תעסוקתית – ומכאן ברור כי המפעלים העשויים להיכלל בו קטנים יחסית – לא יותר מ־100 עובדים, והתמקצעות שאינה דורשת פרי תהליכי־ייצור פשוטים. היא מעדיפה את המקומות שמרוכזים בהם בעיקר עובדים בני 30–45. למבוגרים יותר קשה להסתגל לשינוי. התנאי הבסיסי מנקודת־ראותה הוא שלמפעל יהיו מוצר ושוק לא קוניונקטוראליים.

הדגם ההסתדרותי הוא של מפעלים שאינם עתירי הון – ולא מן הסיבה שעובדים לא יוכלו לעולם לרכוש מפעלים כאלה או אף לזכור אותם.

ב"כור", היא אומרת, יש לא־מעט מפעלים שאפשר להעבירם לניהול העובדים. יותר מפעם אחת היא מרגישה כי אין המדובר במפעלים כושלים דווקא – בכלל זאת, המפעל הבא שתיקיו מונחים עתה על שולחנה הוא "בנה עוף". גם הוא לא בדיוק סיפור הצלחה. המו"מ על העברת "בנה עוף" לעובדיו מתנהל עם קונצרן לא־הסתדרותי – "כלל". ב"כור", היא אומרת, היה אפשר לצפות לגישה יותר פתוחה לעניין. אין היא אומרת כי זו אכן הגישה בקונצרן ההסתדרותי.

בסתר לבם, חוששים העובדים ב"חסין אש" מכוונות "כור". בתום תקופת ההשכרה הראשונית של המפעל, שנקבעה לשנה אחת. יש ששואלים מי ימנע מ"כור" לשוב ולקחת לידיה את המפעל – לאחר שיתברר. רעיה רוטיג אומרת כי אינה מוכנה להתחייב על ערבויות בנקאיות שלפיהן אין בכוונת כור לקחת את המפעל בחזרה או למכור לקונה מבחוץ, לאחר שיוכיח את רווחיותו תחת ידי העובדים. בכל זאת, היא אומרת, אם יצליחו לסדר תמיכה ציבורית – והעיקר אם "יהיה להם מסחר, בלשון המעטה, הם לא יעזו".

צוות הבוררים בעת פרסום פסק הבוררות בז'נבה. מימין נציגת ישראל, פרופ' רות לפידות. בתווך הבוררים ומשמאל הנציג המצרי (צילום: איפי)

תקציר פסק הבוררות בנושא טאבה

1. הליכי הבוררות

הקדמה: באשר לאבנים השנויות במחלוקת, הסכימו הצדדים ב־25 באפריל '82' להגיש את השאלות הסבוכות הנותרות בנוגע לגבול הבינלאומי "להליך מוסכם שיגיע לפתרון סופי ומלא, בהתאם ל... חוזה השלום". ב־1 במארס '88' מסר יו"ר הלשכה (שהוקמה בעקבות הסכם הפשרה ובמקביל להליכי בית הדין לבוררות, "לבדוק את האפשרויות להסדר הסכסוך") ליו"ר בית הדין ולנציגי הצדדים, כי לצערה של הלשכה אין ביכולתה להציע לצדדים שום הצעה להסדר הסכסוך, על אף מאמציה למצוא הצעה סבירה העשויה להיות קבילה על שני הצדדים.

2. הסיבות לפסק הבוררות

א. בעיות ראשוניות: בין הבעיות הראשוניות דן בית הדין בנוסחה "הגבול הבינלאומי המוכר בין מצרים ושטח המנדט לשעבר של פלשתינה", שבמקורו הופיע בהסכמי קמפ דייוויד ב־1978 וחזר בניסוח שונה במקצת בהסכם השלום של 1979 ובפשרת 1986. ישראל טוענת שבריטניה הגדולה, כתוך מעצמת המנדט, ומצרים ב־1926 הכירו במפורש בקו שהוגדר ב־1906 כגבול בין מצרים לפלשתינה. בתוקף הישענות זו על הסכם 1906, טוענת ישראל, נקרא בית הדין להתייחס לקו הגבול שהוגדר בהסכם 1906, לא לאבני הגבול שהוצבו בעקבות זאת. בית הדין אינו שותף להשקפה זו. ראשית, לביטויים "הוגדר" ב־1906 ו"הוגדר בהסכם 1906", שנעשה בהם שימוש בהכרזות הבריטית והמצרית ב־1926, אין משמעות טכנית מיוחדת, שכן הם מתייחסים רק לתיאור קו הגבול שהסכם אינם כוללים את תיחום הגבול, שגם־בו עסק במפורש הסכם 1906.

הרי לא זו כוונת ההכרזות של בריטניה ושל מצרים ב־1926 כי יש להתעלם מתיחום קו הגבול כפי שבוצע ב־7–1906. דבר זה נראה עוד פחות סביר לנוכח העובדה שבריטניה ומצרים כאשר היסיבו להכיר את השטח המתוחם. שתיהן ערכו מדידות ושרטטו מפות של האזור, לרבות מפות המציינות את מיקום אבני הגבול לפני ואחרי תקופת המנדט הבריטי בפלשתינה. אף אחת מהן לא העירה אי־פעם בסימן־שאלה את הקו המתוחם.

גם אין להבין מדוע היה על הסכם השלום והפשרה להתייחס ל"גבול הבינלאומי המוכר בין מצרים ושטח המנדט לשעבר של פלשתינה", אם בכוונה אפשר היה להתייחס במישרין להסכם 1906.

אי לכך קובע בית הדין את מיקומן של 14 אבני הגבול על בסיס הגבול בין מצרים לשטח המנדט לשעבר של פלשתינה כפי שתוחמה, נובשו ובדרך־כלל הוצבו במהלך תקופת המנדט (29 בספטמבר '23 – 14 במאי '48), המכונה גם "התקופה הקריטית". אולם ככל שיש ספקות בשאלה היכן עמדו אבני הגבול בתקופת המנדט, או לצורך אישור ממצאיו, מביא בית הדין בחשבון את מועדי הסכם 1906, אך רק בתוך מדד אחד בין אחרים, באשר למצב בשטח במהלך התקופה הקריטית. בהדגמידה שוקל בית הדין כל התפתחות רלוונטית בהקשר של קו הגבול המסומן המשתתף קודם לתקופה הקריטית.

אירועים לאחר התקופה הקריטית יכולים, עקרונית, גם הם להיות רלוונטיים, לא כשינוי המצב אלא רק במידה שהם יכולים לגלות או להמחיש את הבנת המצב כפי שהיתה במהלך התקופה הקריטית.

ב. מיקום 14 האבנים: בית הדין בודק בשלוש קבוצות את מיקומן השנוי במחלוקת של 14 האבנים: תשע האבנים הצפוניות ביותר, ארבע האבנים באזור ראס אל־נאקב ואבן מספר 91 בטאבה.

לאחר בדיקת כל העדות פוסק בית הדין בחמישה מקרים לטובת המיקום שהעלתה מצרים ובארבעה מקרים בזכות המיקום שהעלתה ישראל.

אבני גבול 85, 86, 87 ו־88 – ראס אל־נאקב

באשר לארבע האבנים הניצבות זו אחר זו באזור ראס אל־נאקב, מציין בית הדין שאבנים ישנות מוצבות במיקום המצרי של אבני 85, 86 ו־87, וכי שום אבן לא היתה קיימת בעבר במיקום של אבן 88. על בסיס העדות שהוגשה, מגיע בית הדין למסקנה כי אין ספק שאבני הגבול נמצאו במיקומן הנוכחי לפחות מאז 1915 – ובכל תקופת המנדט הבריטי בפלשתינה.

בית הדין סבור כי המפות הספורות שעליהן הסתמכה ישראל אינן מעלות, כשלעצמן, עדות מספקת כנגד הנכונות של מיקום אבני הגבול הקיימות.

רוב המפות הרלוונטיות שהוגשו לבית הדין, לרבות מפות מ־1906 ומ־1907, מציינות את השמות של ג'בל פורט וג'בל פאתחי פאשה בסמוך לצורות הנוף שעליהן אפשר כרגע למצוא את האבנים. יתר על כן, על כל המפות ששורטטו לאחר הסכם 1906, לרבות אלה שעליהן מסתמכת ישראל, מראה קו הגבול את הכיוון והצורה שמראה הקו הנמתח על־ידי האבנים הקיימות.

בית הדין גם אינו מוצא סתירה בין המיקום המצרי לג'בל פורט לבין סעיף 1 של הסכם 1906. ניסוחו של סעיף 1 אינו מחייב כי ג'בל פורט יהיה ממוקם ברכס המזרחי של ואדי טאבה או בנקודה שאינה מרוחקת משם. באשר לציונו של הערוץ הצדדי של ואדי טאבה, בית הדין לא יכול היה למצוא שום עדות כי הוא כונה אי־פעם ואדי טאבה. אי לכך מגיע בית הדין למסקנה, כי המיקום של אבני הגבול הנוכחיות 85, 86 ו־87 אינו עומד בסתירה להסכם 1906.

בית הדין סבור, כי כאשר קו גבול תוחם פעם במשותף על־ידי הצדדים הנוגעים בדבר, אזי נחשב שרטוט זה לפירוש האותנטי של הסכם הגבול, גם אם אולי היו סטיות או שיש אי־התאמות כלשהן עם המפות. לפיכך הוא מגיע למסקנה, שקו הגבול המשורטט היה גובר על ההסכם, אם ניתן היה לאתר סתירה. מסיבות אלה מחליט בית הדין בזכות המיקום של מצרים את 85 (אי), 86 (אי) ו־ביפי 87 (אי). באשר לאבן שהוצבה לא מכבר, 88, התגלו טיעוני שני הצדדים כבלתי־נתרצים. אי לכך מבסס בית הדין את החלטתו על קריטריון הקו הישר ומצא כי הסימון המצרי קרוב לקו הישר בין האבנים הסמוכות יותר מאשר המיקום הישראלי.

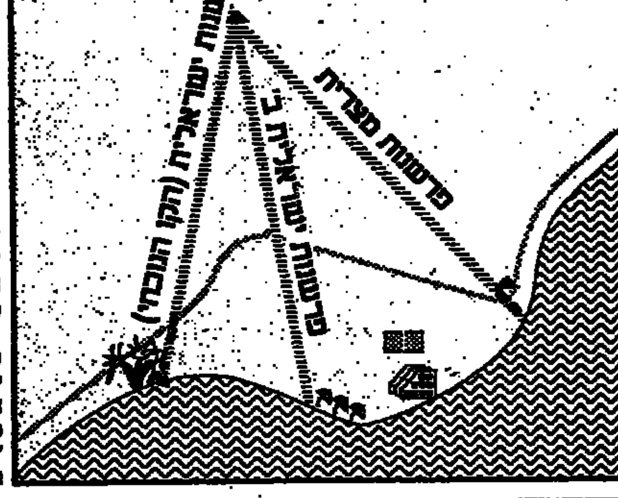

אבן הגבול 91

בית הדין מציין כי הנספח לפשרה כולל משפט המתייחס באורח ספציפי לאבן 91: "באשר לאבן הסופית מספר 91 הניצבת על הנקודה ראס טאבה על החוף המערבי של מפרץ עקבה, ציינה ישראל שני סימונים אלטרנטיביים, על גבעת הגרניט הבדיד טאבה, בעוד מצרים ציינה את סימונה בנקודה, שם היא טוענת כי יש למצוא את שרידי אבן הגבול". בית הדין גם מציין שעמדות שני הצדדים בנוגע לאבן 91 הושפעו בבירור, במהלך ההליכים בכתב ובעל־פה, מתצלומי פרקר, כפי שהם מכונים, שאותם הגישה מצרים עם תזכירה. תצלומים אלה מראים אבן הממוקמת על סלע מעל קו החוף של טאבה, שאינה תואמת אף אחד מהסימונים שהעלו שלושת הצדדים לביפי 91. האבן נעלמה בתקופה שבה סילקה ישראל חלק מהסלע (כשסללה כביש על חוף ים־סוף ב־1970).

טיעונה של מצרים בזכות אבן הגבול 91 (אי) קשור קשר הדוק בשאלת אבן פרקר. העדות שהוגשה מוכיחה, כי אבן פרקר בוודאי היתה קיימת במהלך השנים שבין 1906 ו־1967, לרבות שנות המנדט. באשר לאבן 91 (אי), העדות הראשונה על קיומה מופיעה במפה בריטית ב־1915, המראה אבן גבול בגובה 298 רגל (91 מטר) התואמת את אבן הגבול 91 (אי). תצלומים, מפות ומידע פרי מדידות הוכיחו אף הם, שאבן במיקום 91 (אי) נשארה שם במהלך התקופה הקריטית, ולפיכך לכל הפחות עד 1967.

טיעונה של ישראל כי האבן 91 (אי) לא הוקמה ב־7–1906 ולא היתה אלא נקודה למטרת סימון שכוונה לעבוד זמן במיקום זה וסומנה בטעות במפה הבריטית של 1915 כאבן גבול, לא התקבל על־ידי בית הדין כטענה מוכחת או לא־מוכחת. בית הדין מבסס את החלטתו על אותן עובדות שלגביהן אין שום ספק. הוא מציין כי אין שום מחלוקת, שלפחות מסביבות 1917 ובמהלך התקופה הקריטית עד תקופה מסוימת לאחר 1967, היתה אבן גבול בסימון 91 (אי), שבמהלך כל אותה תקופה נחשבה לאבן גבול. בית הדין סבור כי במקום שבו המדינות המעורבות יזהו במשך יותר מ־50 שנה סימן כאבן גבול, ופעלו על בסיס זה, אין אחד הצדדים, או מדינות שהן צד שלישי, רשאים לקרוא תיגר על הנחה משורשת זו זמן רב בנימוק של משגה כביכול.

בית הדין שקל לבסוף את הטיעון, כי אילו היתה אבן פרקר קיימת במהלך כל תקופת המנדט, 91 (אי) לא היתה "האבן האחרונה" במהלך התקופה הקריטית, וגם לא היתה ממוקמת "בנקודת ראס טאבה על החוף המערבי של מפרץ עקבה". ישראל טענה כי אם ימצא בית הדין שסימונה ישראל על 91 (אי) אינו קביל, אזי מחמת קיומה של אבן פרקר, גם לא יוכל להחליט בזכות מצרים: זאת מכיוון ש־91 (אי) אינה האבן האחרונה של הגבול הבינלאומי המוכר בין מצרים לשטח המנדט.

ישראל מתארת זאת כמצב שבו מה שמותר רק בתנאי של הפטר, כאילו אינו מותר (נון ליקט) ואין שום קשר בינו להיעדר חוק ברישום, המוביל למצב שאינו ברור והמשחרר את הבוררים מלהכריע (נון ליקאט).

ברור שהמלים בנספח "בנקודת ראס טאבה" ו"על החוף המערבי של מפרץ עקבה" נלקחו מסעיף 1 של הסכם 1906. ברור שב־1906 הם התייחסו לאבן פרקר, לא ל־91 (אי). עם זאת, יש לקחת בחשבון שסעיף 2 של הנספח לפשרה קובע, כי "כל צד יציין על השטח את עמדתו בנוגע למיקום כל אבן גבול הרשומה לעיל". 91 (אי) גם היתה האבן הסופית או האחרונה בסידרת 14 האבנים שהוזכרו במשפט הראשון של סעיף 1, ואי אפשר בר־בזמן להתייחס אליה כאל האבן "לפני האחרונה" בהקשר של פשרה.

ברור שציון על הקרקע ב־1986 לא היה אפשרי לאבן פרקר, לנוכח היעלמותה בסביבות 1970. סימון 91 (אי) היה סימון האבן האחרונה לאורך הקו שבו צידדה מצרים, שאפשר היה ב־1986 לציינו על השטח. משום כך לא היה זה בלתי־נכון לתארה "האבן האחרונה" בשלב זה. באשר למלים "בנקודת ראס טאבה על החוף המערבי של מפרץ עקבה", השאלה המכרעת היא, אם סביר היה ב־1986 להבין מלים אלה כחלות על 91 (אי). לאחר בדיקת השאלה מגיע בית הדין למסקנה, שתיאור זה יכול לחול על 91 (אי).

על בסיס שיקולים אלה מחליט בית הדין כי סימון אבן הגבול מספר 91 הוא במיקום שהעלתה מצרים. בית הדין אינו מוסמך להחליט על הקו בין 91 (אי) ובין חוף מפרץ עקבה ומעבר לו.

ג. הוצאה לפועל של פסק הבוררות:

במידה שהדברים נוגעים להוצאה לפועל של הפסק, מציין בית הדין כי סעיף 14 של הסכם הפשרה קובע כדלהלן:

מצרים וישראל מסכימות לקבל את פסק הבוררות כסופי ומחייב.

שני הצדדים מתחייבים ליישם את פסק הבוררות בהתאם לחוזה השלום במהירות האפשרית ובתום־לב.

בהתאם לדעות המובעות על־ידי שני הצדדים בשאלה זו, מחליט בית הדין כי ביצוע פסק הבוררות יופקד בידי מערכת הקישור שתוארה בנספח 1 של הסכם השלום בין הרפובליקה הערבית של מצרים ובין מדינת ישראל. אבן הגבול המוסכמת מספר 90 יכולה לשמש דוגמה לסוג ולמבנה של האבנים שיש להציבן.

אולם יפה יהיה, מה לגבי התוכן

פרוייקט הקמת המשכן לאמנויות הבימה במרכז גולדה, סמוך למוזיאון תל־אביב, עומד לצאת לדרך. ראש העירייה שלמה להט הצהיר פעמים אחדות כי הכספים להקמת הפרוייקט יבואו מתרומות. העלות המשכן, שיכלול אולם אופרה, אולם קונצרטים, אולם תיאטרון ואולם לתיאטרון ניסיוני, נעה בין 70 ל־100 מיליוני דולר.

חיים בתל־אביב / חיים הנדוורקר

בניגוד להכרזותיו של להט בעבר, אומר מנכ"ל האופרה הישראלית החדשה והאיש העומד מאחורי הקמת המשכן, אדרי עופר, כי שני־שלישים מעלות הקמת המשכן יבואו מכספי ציבור, והשאר מגורמים חיצוניים, כלומר תרומות. לא צפוי שהממשלה תסייע בצורה מאסיבית לפרוייקט, ומכאן שהמעמסה תוטל על קופת העירייה ולא על הממשלה או התורמים.

עופר אומר כי בעולם כולו מקימות הממשלה או הרשות המקומית את האולמות המרכזיים. בתל־אביב התרבו מאד מוסדות התרבות, אך העירייה לא השקיעה בעשרים השנים האחרונות אפילו אגורה שחוקה בהקמת אולמות. אם לא די בכך, אולם נחמני ואולם אוהל־שם, השייכים לעירייה, נמצאים בשלבי התפוררות. אולם התיאטרון הקאמרי זקוק לשיפוץ בעלות של מיליוני דולרים. המחסור באולמות בעיר הולך ומחריף.

לטענת עופר, היעדר תשומת־לב לבעיה נובע, מכך שמנהלי מוסדות התרבות עסוקים בהתמודדות עם בעיות שוטפות, ואילו הפוליטיקאים מבקשים למהר לקצור פירות, והשקעות שיישאו פרי בעוד עשר שנים אינן מעניינות אותם במיוחד. מבחינה זו ניתן לראות כיוצא־דופן את הסיוע העירוני להקמת אולם האופרה על־ידי יזם פרטי בקולנוע "בגה" הישן, ואת ההחלטה להקים את המשכן לאמנויות הבימה.

עופר מוסיף, כי להט אמר לאדריכלים על הביצוע, שלא יחסכו, גם אם יהיה צורך להוסיף 30 מיליון דולר – העיקר שהתוצאה הסופית תהיה הטובה ביותר. "מפחיד אותי שאם נשים את השיש הכי טוב על קירות האולמות, כשנגיע להקמה ולהצבה של מיתקני הבימה, לא יישאר כסף בשבילם. נקבל אולם יפה, אבל תהיה בעייה למלא אותו בתוכן הראוי".

משבר התיירות פסח על ת"א

הידיעות באמצעי התקשורת על המשבר בענף התיירות היו לעיתים סלקטיביות למדי. בתל־אביב, למשל, בחודשים האחרונים יש פריחה בתחום זה, ולא־פעם אי אפשר למצוא מקום לינה בבתי־המלון בעיר. מנהל בכיר באחד המלונות הגדולים בתל־אביב אמר לנו, כי גם כשביקשו להעביר אורחים ממלון אחד למשנהו, היתה לפעמים בעייה במציאת חדרים. "יוזמי" תופעה שהמלונאים בעיר העדיפו שלא להרבות בדיבור עליה, ולהותיר רושם שהמשבר בעקבות האינתיפאדה עדיין בשיאו. בחודשים הקרובים צפוי את חידוש המשבר, אבל בינתיים, בפרט בעונת החגים, העסקים "מצויינים".

עד כמה העסקים טובים, אפשר ללמוד מהתכניות המתגבשות אצל יזמים, לבנות בעיר בתי־מלון נוספים. מתוך המידע שהצטבר במינהל ההנדסה של עיריית תל־אביב מתברר, כי לפחות על הנייר התכניות הולכות ומתגבשות. דרומית למלון "מנדרין" מתכננים יזמים פרטיים להקים בית־מלון. התכנית כבר אושרה על־ידי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה.

סמוך למלון "אסטור" יש מגרש השייך למיליונר היהודי־גרמני, יוסף בוכמן, ויש יזמים המבקשים להקים במקום בית־מלון.

על חלקה אחרת, מצפון למלון "דן פנורמה", סמוך למסגד חסן בק, מתכננים על־פי תוכנית בניין עיר, להקים בית־מלון בן עשרים קומות. השטח בבעלות מינהל מקרקעי ישראל, המנהל עונה מגעים עם יזמים, כדי להקים במקום את בית־המלון.

במלון קונקורד מבקשים הבעלים להרחיב את החדרים על־ידי סגירת מרפסות, אולם הנושא טרם הוכרע סופית.

גם בשטח שבין רחובות הירקון שמואל / הירדן / הירקון, מוצע להקים בית־מלון בן עשרים קומות. התכנית טרם הופקדה, ויחלפו שנים אחדות עד שתאושר. המלון ישמש ככל הנראה כמלון דירות. כמו כן מוקם מלון דירות בשטח בו שכנה האופרה הישראלית, סמוך לתיאטרון אלנבי.

גם אם המדובר בתוכניות עתידיות, הרי הן משקפות הערכות של יזמים, כי לנוכח המצב הקשה עליו מצהירים המלונאים, בתי־המלון הם עדיין עסק לא רע.

סופרמן בשחור

מאת ג'יימס ברוקס

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

קפטיין אפריקה, עם גלימה בעלת אנרגיה סולרית, נלחם בקולוניאליזם. קומיקס אפריקאי

לאגוס

אבי מומו הצעירה, שסיימה זה עתה את לימודיה באוניברסיטה באפריקה, פרצה בבכי כאשר שמעה כי הוריה מימנו את שכר הלימוד בכספי מוהר, עליו נשאו ונתנו בחשאי עם "הביג הדודע לשימבה אחר". שילה בת ה־17 נעלמה ביער, הוריה שיצאו מדעתם מרוב פחד משוכנעים כי נחטפה למטרות רצח פולחני. מול דרמות אלו לומדים קוראי הקומיקס בניגריה לקרוא במקהלה: "זה נראה ג'וב מתאים לקפטיין אפריקה". לקפטיין אפריקה, שמפת היבשת השחורה מקשטת את בגד הגוף הירוק שלו והמצוייד בגלימה בעלת אנרגיה סולארית לטיסה "במהירות עצומה", יש משימה נאצלת: להילחם "בכל כוחות הרשע והאפלה המאיימים על אפריקה ועל העולם כולו".

בואו של קפטיין אפריקה לזירת חברות ההוצאה לאור בניגריה ב־1987 הוא חלק ממגמה כללית ברחבי אפריקה לבצע דהקולוניזציה בקומיקס. במשך שנים התלוננו אפריקאים כי סדרות טרזן ופאנטום מתמקדות, במידה רבה, במעלליהם של לבנים באפריקה, כששחורים אפריקאים נאלצים להסתפק בתפקידי משנה. כעת נראה כי כוכבו של טרזן דועך, אף כי פאנטום מוסיף לשמור על הפופולאריות שלו. ביבשת בה אחוז האנאלפאבתים הוא גבוה, צוברות הסדרות האפריקאיות המצוירות פופולאריות.

את קפטיין אפריקה מדפיסה חברת אפריקן קומיקס בע"מ ויושב הראש שלה, אמבאורייה אמלומבה, אומר: "יש לנו תרבות משלנו, מורשת משלנו. חשוב לנו להתגונן מפני קולוניאליזם תרבותי". קפטיין אפריקה – יציר דמיונה של חבורת מאיירים, נלחם באמונות תפלות והבורות במצבים המוכרים לקוראים אפריקאים. "קח לדוגמא את המוהר", אמר אמלומבה בהרבו על סיפורה של מומו. "זה מתרחש כל הזמן באפריקה. הורים מוכרים את בנותיהם לכל עשיר שמזדמן". הסדרה על קפטיין אפריקה הנלחם בכנופיה של רוצחי ילדים למטרות פולחן, סיפקה לקוראים את הדאגה שיכולה היתה להילקח מהעיתונים הנהוגים של כל מדינה באפריקה.

קפטיין אפריקה, האמור לשמש דגם חיקוי לאפריקאים עירוניים, חי באפריקה משפחתית ומיוחסת, יבשת של וילות נוהות, בתי־חולים נקיים וחד פשות מאיים מרופים ומיומנים. "חלפו הזמנים של אפריקאים הלובשים חצאיות קלועות", אמר אנדי אקמן, אמן מבוגה המצייר את גיבור העל הרמיזני. "אנחנו חיים בבתים מודרניים. הוא צריך להיות סופרמן, לא טרזן". אך בניגוד לסופרמן שהוא עיתונאי בחייו היומיומיים, קפטיין אפריקה הוא איש עסקים מצליח. "אפריקאים מגלים חשדנות לאנשים שאינם חיים חיי רווחה", אומר אקמן. "באפריקה רוב הבעיות נוצרו בגלל אנשים שהפכו למנהיגים ומצאו בכך הזדמנות להפר את ביתם".

בגאבון דוברת הצרפתית מצייר ריצ'ארד אמוואן סדרת קומיקס פחות חינוכית. אמוואן הכותב תחת הפסבדונים לוראן לוריגו עוסק בבעיותיהם של אפריקאים שהגיעו מהכפר לעיר. "כפר ועיר – זה הנושא שלי", אומר אמוואן שגדל בבקתה בעלת גג קש, אחד משש ילדיו של איכר מגדל קקאו. האמן, הראשון מבני משפחתו שלמד קרוא וכתוב בצרפתית, הצטרף לרוח האנשים הגודשים את ליברוויל הבירה בשנים האחרונות. "אנחנו חושבים על הכפר כל הזמן אבל חוזרים לשם רק פעם בשנה", הוא אומר. "אנחנו קרועים. כאשר אנו שבים לשם אנו מתקשים להתרגל למזון. התרגלנו לסוג המזון שקונים בחנויות".

בסדרת הקומיקס שלו, המופיעה בעיתון היומי של ליברוויל "לאוניון", מוצא הקורא האפריקאי העירוני דמויות מוכרות: סיטה אבסולו – איכר זקן המגיע לעיר המלך שולל בידי נוכלים ולקלקים. איו – צעירה מהכפר המגיעה לעיר מלאת תקוות אך הופכת לפילגשו של איש עשיר. "אנחנו עיר במצב של מוטציה", אומר אמוואן בן ה־32. "אנשים שאינם יודעים כיצד להיות בעיר, שלא ראו אף פעם מקרר חשמלי, יכול להיות קומי".

אמוואן שואב את רעיונותיו גם מאמונות תפלות אפריקאיות. בסדרה אחת מתה למות מאמי ואטה, נימפת נהר יפה, אפריקאי זמם מדי מות את שהתפר האירופי חסר המצפן. "אפריקאים מאמינים במאמי ואטה", אמר אמוואן והצביע על ציורי נימפת הים בעלת החזום השופעים. "הם מאמינים שיש רוחות בנהר". שני האמנים המתגוררים מרחק 1,600 ק"מ זה מזה אומרים כי ניסיונו בנפרד של כל אחד מהם ליצור קומיקס אפריקאי, נגע בנימה כלשהי בלב קוראים. שניהם מספרים כי הם מקבלים מאות מכתבים מדי חודש. "האיש בדרום אוהב לקרוא סיפורים אפריקאים עם ציורים", אמר אמוואן כאשר עמד ליד מכשיר אלקטרוני חדיש מתוצרת דרום־קוריאה, שקנה ברווחי הקומיקס שלו.

מקדש כנעני בהרטוב

במרכזו אתר הרטוב שמעל נחל שורק בקרבת בית שמש, התגלה מקדש כנעני קדום מלפני כ־5,000 שנה, שכמותו נמצא עד כה רק בנגב. המקדש מצוי במרכזו אתר כנעני קדום בן 30 דונם ונראה כי היה

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

מיושב רק בתקופה הכנענית קדומה א', והיינו – 3,300–3,000 שנה לפני הספירה. בתקופה זו היתה ההתיישבות בארץ כפרית, אך כבר החלו להקמת ישובים עירוניים, שאחד מהם נחפר בידי פרופ' רות עמירן בערד. מעט ידוע מהתקופה הפרה־עירונית והמידע שהגיע היה ממאגרי בתי קברות. מכאן החשיבות בחפירת אתר הרטוב וחקירתו, לקביעת מהות הישוב.

החפירה הראשונית נערכה בידי משלחת חפירות בראשותו של פרופ' עמיחי מזר, מהמכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית בשיתוף עם פרופ' פייר דה־מירושדיי ממרכז המחקר הצרפתי בירושלים. לדבריהם, גילוי המקדש והממצאים הפולחניים שבו מהווה תגלית רבת חשיבות, להבנת חיי הדת של אותה תקופה.

המקדש בנוי כאולם צר וארוך, שאורכו למעלה מ־15 מטר. תקרתו נשענה על טור עמודי עצים בעלי בסיס אבן. נמצאה שורת מצבות אבן גדולות לאורך אחד הקירות. מצבות כאלה ידועות מפולחן קדום, אף מהתקופה הישראלית (מצבות עץ ואבן). אין דעה אחידה ביחס למשמעות המצבות. יש הרואים בהן אבנים המסמלות אלים מסוימים, או מלים ששימשו לפולחן האבות. שורת המצבות באתר היא אחת ההופעות הקדומות של שימוש במצבות אבן לפולחן בארץ ישראל.

החפירה נערכה במימון החברה הגיאוגראפית הלאומית בארה"ב. בעונת החפירה הבאה מתכוונים החופרים להמשיך בחשיפת האתר. אם ניתן – גם לשמר ולשחזר את הממצאים במקום.

מקדש פאן בפניאס

רבים החוקרים המתעניינים באתר פאניאס הידוע היום בשם בניאס. חז"ל קראו לו פמיאס. חופרים חד פשו את העיר, בבקשם לגלות את ארמון הורדוס. אפשר היה לגלות מעל פני השטח את שרידי הרומאים, הצלבנים ותקופות מאוחרות אחרות, על פי אופן השימוש במבנים ומוצרי בניין. באחרונה, נערכה חפירה מטעם אגף העתיקות בידי צבי מעוז. ככל הנראה, התגלה המקדש שהוכן לאל פאן בקרבת המעיין. תגלית זו חשובה משום שבעולם כולו נמצאים מקדשי פאן בודדים. בחפירה השתתפו אנשי רשות שמורות הטבע המטפחת את המקום וממונה על שמירת הטבע באתר.

מקדש כנעני בנגב

מקדש דומה ומאותה התקופה כמו המקדש הכנעני בנהריה, נחשף באחרונה על ידי המגמה לארכיאולוגיה של אוניברסיטת בן־גוריון ובעזרת מרכז המחקר הצרפתי בירושלים. האתר הוא בתל־הרור שבנגב המערבי. המקדש עצמו בנוי לבני טין בעובי של מטר ומשתרע על שטח של כחצי דונם. היסודות עשויות מאבני שדה. שרידי טיח השתמרו על הקירות בגובה של מספר נדבכים. לאורך קירות המקדש בנויים ספסלים. החוקרים מניחים שאלה הוכנו כדי להציב עליהם את הפסלים. המקדש היה בשימוש במאות ה־18 וה־17 לפני הספירה.

הן במקדש והן בבור אשפת המזבח התגלו כלי חרס ששימשו כלי מנחה. נמצאו נרות שבעת הפיות כפי שנמצאו לפני 34 שנים במספר רב בנהריה. גם כלי יבוא מקפריסין, בחלקם מצוירים או עם תבליטי נחשים.

תיקון

ברשימה במדור זה מיום ראשון (25.9.88) בקטע על השער המונומנטלי בתנתן, נשמטו גורמים נוספים שסייעו לחפירה זו: המועצה האזורית עמק יזרעאל, הקרן לישראל, משרד העבודה ומשקים סמוכים הב־תוך המוללים.

مكتب من الارشيف

هكذا من الأصل

ספורט

טניס

היהודים הטובים בעולם בשבוע הבא ברמת השרון

יבואו לתחרות ריקליס הפרס הגדול

מאת יאיר עמיקם
כתב "ספורט הארץ"

שלושת הטניסאים היהודים הטובים בעולם, אהרון קריקסטיין, ברד גילברט ועמוס מנסדורף, הינם גם שלושת המדורגים הראשונים של טורניר ריקליס הפרס הגדול, שיהיה במרכז הטניס ברמת השרון, החל מיום שני של השבוע הבא (10.10).

בטורניר המקצוענים בטניס, הנערך זו הפעם העשירית ברמת השרון, למרות שאין משתתפים שמות מן החמישייה המובילה בטניס העולמי – כמו לנדל, וילנדר, אגאסי, או אפילו ג'ימי קונורס קשישא, שהגיע לכאן בשנה שעברה – הרי שטניס ברמה גבוהה מובטח גם מובטח.

אהרון קריקסטיין, מכונה "הפרס הגדול" הצעיר בהיסטוריה, עשה זאת כאן באיצטיון קנדה ברמת השרון, בהיותו בן 16 (1983) ושנה לאחר מכן ניצח בשנית. קריקסטיין, המדורג עתה 14 בעולם, מצוי בכושר טוב, שהתבטא בניצחונו על אלוף ויימבלדון, סטפאן אדברג באליפות ארצות הברית הפתוחה ועלייתו לרבע הגמר בטורניר זה.

בראד גילברט, ששיחק בשלוש הגמרים האחרונות בגמר הטורניר ברמת השרון וניצח פעמיים (1985, 1986), מגיע לישראל עטור במדליית הארד מאולימפיאדת סיאול. הוא מדורג במקום ה־15 בעולם, מקום אחד מתחת מקריקסטיין.

עמוס מנסדורף, בכיר טניסאי ישראל, מדורג במקום ה־27 בעולם. יהיה אמנם מספר 3 בטורניר, אך כאלוף המגן על תוארו מאשתקד ניצבה לידתה גבוהה מצידו, בפרט כאשר ישחק על מגרשו הביתי. זו גם הזדמנות מצוינת עבור עמוס לשפר את "דירוגו העולמי" אם במבחן ישמור את הישגו מהשנה שעברה.

אך לא רק שלישייה בכירה זו עשויה להפוך את טורניר ריקליס לאירוע איכותי. רשימת הטניסאים כוללת מספר פנים חדשות, שבאחרונה היו להם נצחונות חשובים: פיטר אלדריך מארה"ב, לאנדרו לכל ממכסיקו, פרנסין לורנזו מקובה, וון רנסבורג מדרום אפריקה. כן מגיע לראשונה שחקן מקניה, פול וקסה, ושחקן ותיק ממוצא צ'כי, ליבור פימק.

סך כל הפרסים בטורניר יהיה 93 אלף דולר. המנצח יקבל 18.680 דולר. השני 9,340 דולר. מקום 3 ו־4: 5000 דולר. מקום 5–8: 2600.

במסיבת עיתונאים שהיתה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב, מסר מנהל התחרות ד"ר איאן פרוסט, ש־25 טניסאים הבטיחו את מקומם בתחרות, כאשר תשעה נוספים יקבעו בשבוע הקרוב. ארבעה יבואו לאחר תחרויות מוקדמות, שיחלו ביום שבת הקרוב. שלושה טניסאים יבואו לתחרות בהיות הנהלת התחרות הזכאית לעשות זאת. ל"כרטיסים המופשיים" הללו יזכו בעזו פרנשטיין ורביב וייגנפלד. השלישי יהיה שחר פרקיס או עמית נאור. שני הטניסאים הנוספים יהיו המדורגים הבאים שלא עלו מהמשחקים המוקדמים.

שלמה גליקשטיין, שבעבר כיכב בטורנירים קודמים, יהיה הפעם סגן מנהל התחרות. השופט הראשי יהיה רני גלי כשלצורתו יבואו מספר שופטים מחו"ל.

טורניר הפרס הגדול ימומן מתוך מתן הבריכה של משלם ריקליס ובתמיכתם של הספונסרים: אל־על, אלדן, כתום, גלי, מלונות דן, קוקה קולה.

שמונת הבכירים בטורניר

1.	אהרון קריקסטיין (ארה"ב)	14
2.	ברד גילברט (ארה"ב)	15
3.	עמוס מנסדורף (ישראל)	27
4.	כריסטנר קירנבורג (ארה"ב)	56
5.	אנדרו קסטל (בריטניה)	109
6.	פיטר אלדריך (ארה"ב)	115
7.	כריסטיאן אלגרבר (שוודיה)	128
8.	רוג'ר סמית (בהאמס)	127

(המספר מציין את הדירוג העולמי)

ישראל מהבודדות בעולם שחוקקה איסור סמים בספורט

הסמים והתמריצים האסורים לשימוש על פי החוק יקבעו בקרוב

מאת כתב "ספורט הארץ"

סגן ראש הממשלה ושר החנוך יצחק נבון, אמר אתמול, כי ישראל היא אחת המדינות הבודדות בעולם, אם לא היחידה, שקבעה מפורשות בחוק את האיסור בשימוש סמים בספורט – על כך נאמר בבדיליסטין שהפיצה אתמול לשכת דובר משרד החינוך.

לדברי ההודעה אמר השר נבון את הדברים בתגובה לפרשת בן ג'ונסון, שנשלל ממדליית הזהב האולימפית שלו, והודעת מדינות שונות, כי בעת יחפשו דרכים להיאבק בשימוש בסמים על ידי ספורטאים.

חוק הספורט שאושר בכנסת ביולי, קבע בין היתר, כי אסור לספורטאים להשתמש בסם או בחומר ממריץ להגברת ההישגים בספורט. על פי החוק, שימוש בסם או בתמריץ מהווה עבירה פלילית ועבירת משמעת, המאפשרת הרחקת הספורטאי מכל גוף ספורט ומכל תחרות ספורט.

משרד החינוך, בתיאום עם משרד הבריאות, יקבע בקרוב את התמריצים והסמים האסורים לשימוש על פי החוק.

טור אישי

יחזקאל אריה

היכן הם, היכן אנחנו

סיאול (מיוחד ל"ספורט הארץ"). אילו נולד לפני 10 שנים, והיה נשאל או מה היה רוצה להיות לכשיגדל, מן הסתם היה משיב: טייס, שוטר או נהג. אבל ב־2 באוקטובר בערב, כשהוא חבוק בזרועות אביו וכולו נפעם מהבוקי הזיקוקין שהאירו את השמים, היתה בפיו של קים הקטן בן השמונה תשובה אחת בלבד: אלוף אולימפי. הייתי בתפלא מאוד לו היה משיב אחרת.

אביו של קים, פקיד ממשלתי ממשקפי מעיר־שדה הסמוכה לסיאול, בא לטכס הנעילה בבגדי חג. לצידו ישבו גם אשתו ואימו הקשישה, שליטפה את הנכד ודרותה נחת. זה היה יום בלתי נשכח, שקוריאה רשאית להיות גאה בו. היא קיבלה בסיומו תעודת־בגרות והודעה רשמית למשפחת העמים הקטנה, אך הנבחרת, שעמדה בהצלחה במשימה האולימפית.

לא רק הארגון, המיתקנים וסידורי הביטחון עוררו קנאה, אלא בעיקר ההישגים הספורטיביים. אומה לא גדולה, יחסית, שבקשי התאוששה ממלחמה עקובה מדם לחירותה שזכתה בעצמאות רק לפני כ־40 שנה, ועודה נחשבת בעיני רבים למדינה מתפתחת – ואיזה שלל אולימפי מרשים!

לפני ארבע שנים, במשחקי לוס אנג'לס, זכתה דרום־קוריאה ב־6 מדליות זהב – אבל אז נעדרו כל מדינות הגוש המזרחי בשל החרם האולימפי. הפעם, אף ששימשו מארחים, לא האמינו הקוריאנים כי יחזרו על הישגם. והנה זה פלא: 12 מדליות זהב, 10 כסף, 11 ארד. במקום הרביעי בדירוג הבלתי רשמי, אחרי בריה"מ, מזרח־גרמניה וארה"ב – ולפני מערב־גרמניה ותיקות ורבות־מוניטין כמו מערב־גרמניה, הונגריה, צרפת, איטליה, סין ובריטניה, יפן ואוסטרליה, יוגוסלביה וברזיל.

שבע שנים לאחר שהובטח לה אירוח משחקי 1988 תקעה קוריאה יתד איתן בספורט העולמי. היא שיגרה מאות בציגים לכל הזירות, הפגינה יכולת וצברה ניצחונות מרשימים ומעוררי התפעלות. מדליות זהב בכדוריד (נשים), איגרוף, היאבקות, טניס שולחן, ג'ודו וקליעה בחץ וקשת הם כרטיסים ביקור בכבוד ביותר לכל אירוע ספורטיבי. גם אם לא היה לקוריאה שום הישג חריג באתלטיקה, שחיה או כדורעף, עשתה חיל גם בהוקי־שדה (נשים), קליעה ובכמה ענפים אחרים, והוכחת ספורטאיה הדרושה בכל מקום.

אמצעי התקשורת החדישים הביאו לכל בית, בכל פינה בעולם, את צהלות הניצחון של אלופי קוריאה שהיו לדמויות נערצות במדינה זו. הם גילו הקרבה בלתי מתפשרת ועמדו בסידרת אימונים מתישה, לאורך שנים רבות, עד שעלו על דוכן המנצחים – ולא הצליחו לעצור בעד שטף דמעותיהם בעת הנפת הדגל הלאומי ונגינת ההימנון.

ישראל מצטיירת כמדינה למופת בעיני קוריאנים רבים, היודעים את קורותיה ומוקירים את הישגיה. אולי משום כך הם מתקשים להאמין, כי מעולם לא זכינו במדליה אולימפית. משהו כנראה לקוי בתפיסה הכללית שלנו בהבשרה המקצועית ובבחירת ענפי הייצוג. לכאורה אין אנו פחות מכשרים או חסרי יתנוע ספורטיבית. אבל מסתבר כי זה עדיין אינו עוד בה להצלחה. בעתיד רצוי אולי להותר על ענפים חסרי סיכוי, כמו התעמלות, שחיה או קליעה – ולהתרכז יותר בשייט, באיגרוף, בטניס, אולי גם בהתעמלות, והסיוף, וכמובן בכדורגל ובכדורסל – אם נעמוד במיבחנים הקדם־אולימפיים.

חזרנו מסיאול עם הרבה לקחים, מסקנות ומחשבות לבני קידום הספורט הלאומי בעידן המודרני. צריך יהיה לייסם זאת, בהרבה מאמץ ובדיעה, כדי שלא לחזור מאוכזבים גם מברצלונה בעוד ארבע שנים.

● בהעדרו של יחזקאל אריה בעורך "ספורט הארץ" ב"ידי יהושע שגיא

אוסטרליה / והצרות שלהם זה כלום?

עוזרו של ארוק התפטר

מאת יהושע שגיא

בשעה שנבחרת הכדורגל של ישראל התאמנה אתמול במכון וינגייט, לקראת הטורניר הקדם עולמי עם כדורגלני אוסטרליה, הורד אתמול הכדורגלנים האוסטרלים מאולימפיאדת סיאול, ועם נחיתתם השלכה הפצצה: אדי תומפסון, עוזרו של מאמן הנבחרת האוסטרלית פראנק ארוק, הגיש את התפטרותו מתפקידו והודיע, כי לא ימשיך לשמש עוזרו של ארוק. כהונתו של ארוק כמאמן הנבחרת האוסטרלית הגיעה לסיומה בהישמע שריקת הסיום למשחקם ה־אחרון של האוסטרלים באולימפיאדה, והוא הודיע כי הוא מעוניין להמשיך בתפקידו.

התפטרותו של אדי תומפסון קיבלה לה פירושים שונים:

לפי אחד מהם, טען תומפסון, כי אי אפשר להתקדם באוסטרליה מעיסוק בכדורגל בלבד, וכי עליו לעשות לביתו. לכן בכוונתו לפתוח מכבסות לביתו ולעסוק לפרנסתו בתחום זה, כאשר הכדורגל יהיה עבורו עיסוק נוסף.

לפי פירוש שני, רואים בהתפטרותו של תומפסון מעין הכרזת מלחמה על מעמדו של פראנק ארוק כמאמן של הנבחרת הלאומית האוסטרלית. תומפסון כבר רמז בעבר, כי אינו רואה את עצמו מכהן כעוזרו של ארוק עד סוף ימיו. בחוזר מגיות קודמות אמר לידידיו, כי כאשר תהיה מישרת מאמן הנבחרת פתוחה, יראה גם את עצמו מועמד לתפקיד. בעבר אמר תומפסון לאחר מידידיו הישראלים בסידני, כי את מרבית העבודה הוא עושה ואילו ארוק זוכה לכבוד בתהילה.

עם סיום כהונתו של ארוק כמאמן הנבחרת האוסטרלית לאולימפיאדה, צריכה ההתאחדות להחליט על מי יוטל התפקיד למשימת הגביע העולמי, במהלכה תתמודד אוסטרליה פעמיים עם ישראל (ב־19.3.89 ברמת גן, ב־16.4.89 באוסטרליה). התפטרותו של תומפסון מתפקיד העוזר מעמידה אותו בעמדת ציפיה, כאשר יוחלו הדיונים בהתאחדות האוסטרלית אם להודיע את חוזהו של פראנק ארוק לתקופה נוספת.

בינתיים לא נרגעו הרוחות באוסטרליה, ממה שמכנים שם בחוגי הכדורגל "הבזיון המוקדם של ישראל". המדובר על הויכוח שנטוש על מועדי משחקי הטורניר הקדם עד למי המשולש בהשתתפות נבחרות ניו זילנד, אוסטרליה וישראל. האוסטרלים ביקשו שהמשחקים יהיו בחודש יולי, אחרי סיום העונה באירופה, כדי שאפשר יהיה להביא למשחקים את כל הכדורגלנים האוסטרלים המופיעים בליגות האירופיות. ישראל דורשה שהטורניר יהיה בחודשי מארס־אפריל, ואמנם ההצעה הישראלית נתקבלה. האוסטרלים רואים בזה כישלון ומתנגדים בעקבה שהמשחק האחרון, הנקבע, נועד להיות על אדמת אוסטרליה, מה שיעניק לה יתרון ביתיות במשחק המכריע הקבע ביותר.

בתום האולימפיאדה נסתיים חוזהו של פראנק ארוק ועוזרו אדי תומפסון הטיל פצצה כאשר התפטר אתמול בשוב נבחרת הכדורגל לאוסטרליה; סברה: יפרוש לעיסוקיו או שיתמודד על תפקיד המאמן הלאומי

ישראל / וגם לנו לא חסרות צרות

אורי ואבי כהן איחרו וסולקו

המאמנים שניאור וגרונדמן אמרו בכעס: "לא נכריח איש ללבוש את מדי הנבחרת"; יחזרו היום למחנה האימונים בוינגייט אך יועמדו לבירור;

בתמונה משמאל, שוב במכון וינגייט: יעקב גרונדמן (משמאל) עוזר למשימת היגיגול אחרי האוסטרלים; למטה עם שותפו יצחק שניאור אתמול באימון הנבחרת. רק לאוסטרלים יש בעיות? גם לנו יש.

צילום: עדי סיס

מאת פיני איתן
כתב "ספורט הארץ"

שחקני בית"ר ירושלים, אורי מלמיליאן ואבי כהן, איחרו אתמול לפתיחת מחנה האימון השבועי של סגל הנבחרת הלאומית, ונשלחו לביתם על ידי המאמנים, יצחק שניאור ויעקב גרונדמן. מלמיליאן וכהן, שזה להם האיחור השלישי לאימוני הנבחרת, יחזרו היום למחנה האימון, אך יועמדו לבירור.

צוות המאמנים הבהיר שיקפיד במיוחד בנושא משמעת. "יכול להיות שהם איחרו, כי חשבו שהם באים להתאמן בקבוצה שלהם ולא בנבחרת. לא נכריח איש ללבוש את המדים הלאומיים. שחקנים לא רציניים לא יהיו כאן", אמר שניאור בכעס. מאימון אתמול נעדרו גם יפתח הלוי שולח בשפעת ושהרה, ומישל דיין שעבר בדיקות לגילוי כיב קיבה.

סגל הנבחרת אמור לקיים היום משחק אימון (17.00) נגד נבחרת הנוער במכון וינגייט. הפועל חדרה, איתו אמור היה הסגל להתמודד היום, לא יכול להופיע.

ליעקב גרונדמן זהו מחנה האימון הראשון מאז חזר ממסע הריגול אחרי האוסטרלים באולימפיאדה. "אספתי מידע רב על אוסטרליה", אמר גרונדמן, "ונשתמש בו כבוא הזמן. בינתיים חשוב להכין נבחרת טובה, ואז לנצל את הידע שנצבר על אוסטרליה. אגב, צריכים... לזכור שמוכה לנו במשחק לא פחות חשוב מול ניו זילנד, שאליה עדיין חסרים פרטים רבים", ציין המאמן הותיק.

בסיום האימון אתמול, תקף המאמן יצחק שניאור את העיתונאים: "יש עיתונאים שמסיתים שחקנים. העיתונות צריכה לעזור לנבחרת ולא לשים לה מקלות בגלגלים. גם מנהלי הקבוצות לא יקבעו לנו כמה אימונים נקיים. באנו לוינגייט לעבוד ולא להתפנק מול הטלוויזיה, ואני מאמין שכבר בקרוב יהיו שחקני הסגל בכושר גבוה יותר משחקני הליגה", אמר שניאור, ברומזו לטענות השחקנים על התנאים בוינגייט.

שני מאמני הנבחרת מתכננים להגדיל את מספר שחקני הסגל, הכבר בשבוע הבא צפוי דימונם של שחקנים חדשים, לקראת המישחק מול נבחרת מלטה.

כשאת בוכה את כבר לא ענייה

כסף הוא שם המשחק

תשכחו מדגלים, מהימנונים, וממדליות. הדמעות הזולגות מעיני המנצחים הן דמעות שמחה והתרגשות על מיליוני הדולרים המחכים מעבר לפינה; ואל תשכחו את תאוות הבצע של המאמנים, הסוכנים, עורכי הדין, הפרסומאים, הבמאים וכותבי הביוגרפיות המסתובבים סביב הסופר־סטארים; איך פלורנס ג'ויינר־גריפית עושה זאת? תשאלו את בן ג'ונסון, הוא בוודאי יודע יותר ממני

מאת נדב יעקבי

ועכשיו מגיע תור הסיכומים, הפרשנויות וההערכות. אולימפיאדת סיאול הציבה מספר שיאים חדשים של גודל, של יופי ושל עוצמה שיהיה קשה מאוד לשבור אותם בעתיד. אולם האולימפיאדה של 1988 גם העמידה את הספורט העולמי על צומת דרכים.

עתה נראה, כי אין דרך חזרה וכי האולימפיאדה עומדת להפוך לאר לישת העולם בכל ענפי הספורט כמעט – פתוחה לכל, למתבגרים ולמקצוענים, לגברים ולנשים. רק בכדורגל מצליחה פיפ"א, התאחדות הספורט החזקה ביותר בעולם, להשאיר בידיה את הבכורה עם הגביע העולמי. בכל שאר הענפים האולימפיים – ומסתבר כי התרבות האולימפית מתרחבת והולכת, למורת רוחם של מעסים השמרנים ותאוות הבצע של רבים – האולימפיאדה היא התחרות החשובה ביותר. מה שמגיע את הכל והוא הכסף, לא שום דבר אחר.

תשכחו מכבוד לאומי, תשכחו מדגלים, מהימנונים, ממדליות. הכל בולשיט. 12 שנים לפני תחילת האלף השלישי, כסף הוא שם המשחק. הדמעות שזולגות מעיני המנצחים הן דמעות שמחה והתרגשות על מיליוני הדולרים המחכים מעבר לפינה. ואל תשכחו את תאוות הבצע, של הספורטאים עצמם, אבל יותר מהם, של כל המאמנים, הסוכנים, עורכי הדין, הפרסומאים, הבמאים וכותבי הביוגרפיות המסתובבים סביב הסופר־סטארים.

הסכומים המדהימים שמסתובבים היום בעולם הספורט הם הם הגורמים הישירים לפרשת בן ג'ונסון ולכדור השלג שרק מתחיל לצבור עתה גודל ותאוצה. הסמים, הסטרואידים, הם בסך הכל תופעת לוואי של תאוות הבצע. איך אפשר להאשים את ג'ונסון, שנתפס או את עשרות האחרים שלא נתפסו, כי השתמשו בסם זה או אחר, כאשר ידעו שמהעבר השני של הקו המטרה מחכים חמישה, שמונה, שנים עשר מיליון דולר?

בן ג'ונסון לא אשם. להפך אותו לפושע ול"איש שהרס את האולימפיאדה" זו לא רק שטות – זו גם טיפשות במקרה הטוב, או תמימות באיוולת במקרה הרע.

ארווין פרוס אומר שלפחות 50 אחוז מהספורטאים הגדולים משתמשים בסמים. "אני נמצא בעינוגה הזה כבר יותר מדי שנים, כדי שאדע בדיוק על מה אני מדבר", אומר רץ המשוכות הגדול בהיסטוריה. "ראיתי יותר מדי אנשים שלפתע פתאום החלו לגרל שרירים אימתניים, שקולם הפך לפתע לבאריטון עמוק, ששיערם החל לנשור". בקיצור, אומר לנו מוזס, הוא יודע הרבה יותר ממה שהוא אומר: הכל יודע, אל תהיו תמימים. כל המשחק הזה פשוט מבוד.

מה הפתרון? זו כבר שאלה אחרת. יש שתי אפשרויות: האחת, להילחם בכל הכח ובכל האמצעים בסמים, לערוך בדיקות פתע, לפסול אתלטים לכל ימיהם ללא אפשרות של חנינה; בקיצור להפוך את כל העניין למשחק של "שוטרים וגנבים", להעמיד צייט של כימאים, מפקחים ושופטים על כל תחרות ולהכות לרגע שבו האנשים הטובים הללו ייתפשו בכסף, יקבלו פה ושם מתנות לשולחן. כסף הרי לא חסר ומי שייתן אותו – גם מוהן זה יש בשפע.

האפשרות השניה, שנראית אולי אבסורדית, ושממנה כבר במקומר תינו, לתת לכל אחד לעשות כרצונו, להרוס את גופו למען עוד עשירית שניה, למען מטר נוסף. בינינו לבין עצמנו: זה כבר לא ישנה הרבה את המצב הנוכחי. הרי במילא הרוב משתמשים. במקום להקים מערכת ענקית של פיקוח ובקרה שתעלה מיליונים ותהיה רגישה ביותר, יעזבו את האתלטים לנפשם (ולגופם). השקר המסבכב, הרמאות הגדולה תיגמר. גבה, סמים זה לא בדיוק מה שהבדין פייר זה קוברטאן חלם בסוף המאה ה־19, אבל הוא גם לא ראה בעיני רוחו מקצוענים משתתפים במבחר קים האולימפיים.

עידן האידיאלים הסתיים זה מכבר. מי ששולט בעולם הן חברות הענק, רשתות הטלוויזיה, וחוקי הכלכלה הקרים. עידן התמימות חלף עבר. גם בספורט. "הטעות היחידה של בן ג'ונסון לא היתה שהכתמים באבקולים סטרואידים. כולם בכת־משים. הטעות שלו היתה שנתפס" אמר אד מוזס.

פלורנס גריפית ג'ויינר הפכה לאלילה עולמית בסיאול. שני שיאים עולמיים מדהימים שהשיגה תוך שעתיים בריצת 200 כמו הפכו את האתלטית האמריקאית האקסטרוונגנטית ליקרת ארה"ב. אולם לאחר פקדה בן ג'ונסון החלו השמועות לרדוף גם באר. לג'ונסון התאים להיות האיש הרע. הוא מקנדה, לא מארה"ב, הוא אפילו לא קרי אמיתי אלא מהגר מג'מייקה. הוא מגמגם, הוא בכוער, הריצה שלו מהירה, הכי מהירה, אבל בכלל לא אלגנטית כמו זו של קארל לואיס, למשל. הוא לא לובש בגדי ריצה צבעוניים מבהיקים, אין לו ציפורניים באורך 15 סנטימטר. ג'ונסון הוא איש יבש, קטן, לא מעניין. אין לו סיפור.

לפלורנס יש סיפורים בשביל חמישה אנשים. פלורנס היא ה־מלכה. היא מתאימה להיות מלכה. הדמעות שלה על בימת הניצחון היו כמו טלוויזיוניות, כמו מתאימות, כאילו לפי הזמנה. מה אין בה, בפלורנס? כשרון, סיפור טוב, רגשנות. אופיות מכל כמו שצריך. כמו שאמריקה אוהבת.

אבל איך היא עושה את זה על המסלול?

תשאלו את בן ג'ונסון. הוא בוודאי יודע יותר ממני.

一九八八年九月三十日 星 成

港會十二碼勝海峰
聯賽又取兩分躍升四強

מי יודע איך כותבים בסינית יוחנן וולך

האם אתם מצליחים לזהות את הכדורגלן במרכז התמונה המוליך את הכדור? זהו יוחנן וולך, בעבר שחקן הפועל חיפה, מזה שלוש שנים נציגה בהונג־קונג של חברת האנגיות הישראלית צים.

למרות גילו המתקדם, אם אתה מנוח וולך ברשק לשנותיו הו־40, עדיין שומר הוותיקאי על כושרו ומשחק בקביעות בקבוצת הכדורגל ההבכבית, המשתתפת בליגה המקצוענית של הונגקונג. יוחנן וולך, בעבר גם שחקן בנבחרת ישראל, מצטיין בתפקידו כבלם אחורי. אינו מוחסיר אימון בקבוצה, והוא מיוחס למשתקיה החשיבות גדולה. בשלושת משחקי הליגה הראשונים של העונה זכתה הקבוצה בשני נצחונות ונחלה הפסד אחד.

וולך, שזכה בגביע המדינה עם הפועל חיפה (בהדרכת המאמן יעקב גרונדמן) בעונת 74/1973, לא שכח ליענקל'ה את חמד נעוריו. כאשר קרא בעיתון ישראלי שגרונדמן יוצא למשימת הריגול באולימפיאדה, צילצל לביתו של המאמן ודרש ממנו לעשות חניה קצרה אצלו בהונגקונג בדרכו הורה לארץ. יענקל'ה עצר אצל וולך ליממה, נהנה מקבלת פנים חמה ולבבית, כאשר יוחנן, רעייתו רחל וילדיהם לי ודנור הרעיפו על המאמן מכל טוב וממש יצאו מהדרכם כדי להנעים לו את ביקורו התצוף בהונגקונג.

העיתנל בצד שמאל של העיתון, נועד למכן למקרים שביניכם. כיצד כותבים מלמעלה למטה יוחנן וולך בסינית.

יהושע שגיא

כדורסל

הפועל ת"א נוצח בגמר בסלוניקי

סלוניקי (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הפועל תל־אביב נוצח כאן אמש בגמר הטורניר הפרבע על ידי פאוק סלוניקי 94–103.

הפועל ניהל משחק שקול עד לשתי הסיום. אז הגליחה סלוניקי לעלות ליתרון משמעותי. הניס חיר ליאוס היה הקלע הבולט בתל־אביב – 33 נקודות. ביימס קרי הוסיף 21, ליגמון סאנגס 20.

שחקני הפועל מקדיו בתום המשחק לשדה התעופה, כדי להספיק לטיסת לילה מאתונה לתל־אביב. לשם כך הסמה משטרת סלוניקי את הדרכים לנמל התעופה המקומי.

מכבי ניצח רק בהארכה

מכבי תל אביב – הפועל חיפה
99–100 (89–89, 48–49)

מאת אברהם צ'יבין
כתב "ספורט הארץ"

הפועל חיפה הזמין אמש הזדמנות לגבור על האלוף מכבי תל־אביב, במשחק ליגה במסגרת המחזור השלישי. יתר המשחקים יהיו מחר.

41 שניות לסיום המשחק, עד לפני הארכה, הוליכו חניכיו של המאמן הוותיק יריב ורשיצקי 89–83 והכדור היה בידיהם. אז ביצעו את כל הטעויות האפשריות ומכבי תל־אביב קפץ על המציאה. דונאלד יוסטון נחסם מנתות לסל, מוטי דניאל קלע נקודה אחת מקו העונשין. דניאל זרק פעם נוספת, החטיא ולאוון מרסר בקליעת המשך צימקם ל־89–86, 16 שניות לסיום.

הכדור היה בידי דורון ג'מצ'י כאשר הבחין שהוא נמצא בתוך הקשת. ג'מצ'י יצא מתוכה לה, התרומם וקלע שלוש נקודות 89–89. החיפאים בראו המומים ואילו שחקני מכבי התחבקו והתנשקו כאילו זכו בניצחון.

חיפה הוליכה בעיקר בגלל משחק טוב מתחת לסלים של ג'ים יוסביץ', שקלע 8 נקודות בהארכה מתוך ה־10 שהשיגה חיפה. לאוון מרסר, שחשש מחמש עבירות, לא הצליח להסתגל. 34 שניות לפני סיום הארכה עוד הוליכה חיפה 99–98. ווילי סימס דייק בשתי קליעות עונשין ומכבי ביתרון 99–100. לחיפה נותרו 38 שניות, אותן לא ניצלה וירדה מנוצחת ומאוכזבת. גם האוהדים שקיוו לראות את קבוצתם מנצחת את מכבי אחרי 20 שנה, מאז 1968, נותרו עם האכזבה.

בחיפה היה גיא גודס מצויין, הדריכו כי טמון בו כישרון גדול. הוא צלף היטב והיכו בזיקת רבות את משחק הקבוצה. יוסטון יוסביץ' עשה עבודה טובה מתחת לסל וקלע היטב. המתניק פנחס חוזו היה גם הוא בכושר טוב.

מכבי תל אביב, היוצאת הלילה לארה"ב למשחק בפילדלפיה, לא התעלה ולא הציגה גבהה ואכזבה באקוות רבות. שחקנים כבאלו, מגי, מרסר, ג'מצ'י, היו חוזרים בזיקת רבות. הדיר שסמר על יציבות היה מוטי דניאל. לזכותו של ג'מצ'י יש לזקוף את הסל שהביא את השוויון ואולי בסופו של דבר גם את הניצחון.

משחק על מכבי בפילדלפיה יהיה ביום ראשון ב־20.00 שעון ישראל. עד לא ברור אם המשחק ישודר ישירות בטלוויזיה הישראלית.

● קלעו למכבי: באולו 20, מגי 20, דניאל 17, מרסר 14, ג'מצ'י 10, סימס 10, ליפין 9.

● קלעו להפועל: יוסטון 27, יוסביץ' 24, גודס 20, חזו 17, יונגס 5, קסקי 4, שרטוב 2.

שפטו ראובן וירזובניק ואברהם צגל, 2000 צופים, בחיפה.

אי אפשר לעצור את באר שבע

מאת אהרון שמולביץ
כתב "ספורט הארץ"

מוביל טבלת הכדורגל הלאומית, הפועל באר־שבע, זכה אתמול בגביע ליליאן, לאחר שגבר 1–0 במשחק הגמר על האלוף היוצא הפועל תל אביב.

באר־שבע הופיעה בהרכב כמעט מלא – להוציא את איילון ובוזגלו־תתל אביבים חסרו סיני, אלי כהן, דאגה, שקרון ושבתאי לוי. משך קן של שתי הקבוצות היה שוטף, מלווה יכולת טכנית ושליטה טובה בכדור, בשתי הקבוצות, אך בשתיהן לא נמצא מי שיהיה יעיל, יבעט ויבקיע. בתל אביב היה מורים דאגו הבודד שניסה כתור בפריצות, כאשר מידי פעם הצטרפו אליו רפי שמואל ויעקב אקוויו שהגיח מאחור.

בבאר־שבע ניסה שושני לשלוח את הלוצי החוד קרימה, אך הם נתקלו במשחק הגנה טוב של ת"א שבלמה אותם היטב בימון, עוזן ואזהנה פרוץ בעיקר מהאגפים, היו איום מתמיד על שער תל"א, אבל מימצא לבעוט לשער.

שער הניצחון לבאר־שבע הובקע בדקה ה־69: עוזן פרץ היטב באגף שמאל, ותער לדוהנה המעביד כדור לאחר אל בימון, וזה בעט בין רגלי מגיני תל אביב 1–0. קודם לשער זה ניצל שער באר־שבע כמה פעמים, וב־51 נגח מישל זוק מקרוב מעל למשקוף. מורים דאגו בעט פעמיים לחוץ ממצבים נוחים. שפט יעקב שיינר, 500 צופים, בבתיר־טבא.

גביע ליליאן

שתי הקבוצות ניהלו מאבק מעניין רצוף אירועים ושערים. 0–1 לנתניה כבר בדקה 3, משער של בני לם מתנקודה הלבנה, לאחר הכשלה של גבאי ברחבה. בדקה ה־11 השווה אבירב לאחר שקיבל כדור מאבינעם עבודיה ובעט מ־8 מטר לשער. בדקה ה־20 עלה שמשון ל־1–2, אך דהרי בעט, הכדור נהדף בישרי בלרב ונהלל ארמוני דחקו לשער. בדקה ה־27 עלה יהורן שמשון ל־3–1, כאשר שלמה אדרי בעט היטב מהרחבה לשער.

שמשון הזמין הזדמנויות להשיג שער נוסף, כאשר השוער הנתנייתי בלדב הדף כדור 11 שבעט השוער השמשוני אבי חזר. שפט יצחק בר־יצחק, 200 צופים, בבתיר־טבא.

מ"מ יו"ר ההתאחדות לכדורגל חיים צימר העניק את הגביע לקפטן הפועל באר־שבע אפרים דוהרי. גביע נחומים הוענק ליעקב אקוויו קפטן הפועל ת"א.

שמשון תל אביב 3 (3)
מכבי נתניה 2 (1)

במשחק הקודם ניצח שמשון תל אביב את מכבי נתניה 3–2 (3–1).

יוסי שושני ממצבייו הפועל באר שבע, מוליך כדור כשלצידו רפי דרמון מהפועל תל אביב, אתמול בבאר שבע. באר שבע ניצחה 1–0 וזכתה בגביע ליליאן.

צילום: ישראל סימיונסקי

הערב משחקי הגומלין לסיבוב הראשון

מדריד (שרות "ספורט הארץ"). אחרי שנגע קסם המשחקים האולימפיים חוזרת השיגרה לזירת הכדורגל, ועימה המאבקים על גביעי אירופה בכדורגל.

אלופת ספרד ריאל מדריד תצא לנורווגיה, למשחק נגד מוס, עם יתרון 0–3 שהיה להספיק. פ.צ. ברוז' הבלגית תשחק בדנמרק עם ברונדבי, ותנסה לעגן על יתרונה 0–1 מהמשחק הראשון. פורטו מפורטוגל תשחק בפינלנד נגד הלסינקי, עם יתרון נבה, 0–3.

* משחקים נוספים בגביע האלופות (במוגריים תוצאות המשחק הראשון): גלנטורן (צפון־אירלנד) – ספארטאק ממוסקווה (0–3), סלטיק – הונבאר בודאפשט (0–1), סטיאווה

גביעי אירופה

בוקרשט – ספארטק פראג (1–5), גטבורג – פוטבולקוס פאריסין (1–2), ג'ינט אש (לוכסמבורג) – נורניק אמבה פליץ (0–3), נוישאטל (שוויץ) – לאריס יוון (1–2), הכוכב האדום בלגרד – דאנדאלק אירלנד (5–0).

משחק אחר יהיה מחר בין הארה באיצטדיון סאן־סירו במילאנו, אלופת איטליה מילאן את ויטושה הבולגרית. למילאן יתרון 0–1 משער של רוד חוליט, שעתיד להחמיץ את משחק הגומלין בגלל פציעה.

* משחקי הגומלין בגביע המחזיקות: ברצלונה – פראם רייקר אביק (0–2), לאהטי (פינלנד) – דינאמו בוקרשט (0–3), אנדרלכט – מץ (3–1), אהדום (דנמרק) – בלגייבן (4–1), לך פוזנאן – פלאמורסארי וי לורה (אלבניה) (3–2), מ.ב.ב.קרסס (אוסטריה) – קרל צייס יינה (מזרח גרמניה) (0–5), קרדיף סיטי – דרי סיטי (אירלנד) (0–0), רוקסב בוראק באניה לוקה (יוגוסלביה) (0–2), ויטוריה גימנאראייס (פורטוגל) – רודה (הולנד), צסק"א סופיה (בולגריה) – אינטר ברטיסלבה (צ'כיה) (3–2), אלורה סמארטאקוס (הונגריה) – סאמפדריה (איטליה) (0–2), דנדי יונייטד (סקוטלנד) – פלוריאנה (מאלטה), סגאסאאגאאיקוס אתונה – אומוניה ניקוסיה. המשחק בין ספורטריה הארסלקית והדרקטיפנג השוודית יהיה מחר.

מאלין הבלגית, לה שייך אליפות, עלתה לסיבוב השני אחרי שניצחה במשחק הגומלין את בגן גלדבמבבורג 3–1. (5–0 במשחק הראשון).

* משחקי הגומלין בגביע אופ"א: יובנטוס תנסה בטורינו לגמול לקבוצה הרומנית גאלאץ על הפסדה 0–1 ברומניה. משחקים נוספים: אתלטיק מדריד – תרוביצנץ (הולנד) (1–0), לוקומוטיב לייפציג (מזרח־גרמניה) – ארגה (שוויץ) (1–3), הארטס (סקוטלנד) – פטריק אתלטיק (אירלנד) (0–2), אייאקס אמסטרדם – טאלבירייה וילנה (2–4), דוקלה פראג – ריאל סוסייאדאד (1–2), כאראגבניה (הונגריה) – שטוטגרט (0–2), בראגה (ספרד) – אינטר מילאנו (1–2), קטוביציה (פולין) – ריינגרס גלאזגו (1–0), דינאמו דרזדן (מזרח־גרמניה) – אבדין (סקוטלנד) (0–0), בודוין רבייה (1–1), לגיה ורשה – ביירן מינכן (3–1), בלנשס (פורטוגל) – לברקוזן (1–0), בילבאו (ספרד) – א.א.ג. אתונה (1–0), בנפיקה ליסבון – מונפלייה (צרפת) (0–3), סלביה פראג – פרכיזן בלגרד (5–0), דינאמו מינסק – פלובדיב (בולגריה) (1–2), דינאמו זאגרב – כשיקסאש איוסטבל (0–1), ניירנברג – רומא (1–2), שטורם גראץ – פרטיזן דבזה (0–1), טורפדו מוסקווה – מאלמו (0–2), פאוק סלוניקי תארח כבר את נאפולי. לאיטלקים יתרון 1–0.

טניס

לוילאנדר הרווחים הגבוהים ביותר

אוליגנבון (ע"י). הטניסאי השוודי מאטס וילאנדר, נמצא במקום הראשון, לא רק בדירוג הטניסאים, אלא גם על פי מפתח הרווחים. מתחילת השנה הרוויח וילאנדר 874,914 דולר, לפני בריצ'צ'ו סטפן אדברג – 847,464, הרגמני בוריס בקר – 674,691, האמריקאי אנדרה אגאסי – 627,062 הצ'כי איוואן לנדל – 589,958 דולרים. ג'ימי קונורס בכל קם ה־15 ברשימת זוכי הפרסים ובלק מקנרו במקום ה־16.

כדוריד

הליגה הלאומית יוצאת לדרך

העולם ביהוד יארח הערב את משחק הבוקר במחזור הראשון בליגה הלאומית בכדוריד, בו יארח מכבי פתח־תקוה את האלוף הפועל ראשון לציון.

* יתר משחקי המחזור הראשון: בני־ציונה (העולה החדש) – מכבי רחובות, מכבי ריבון־לציון – הפועל פתח־תקוה, הפועל כפר־סבא – הפועל רמת־גן, מכבי נתניה – אליצור הרצליה.

● במשחק שהוקדם מהמחזור הראשון בליגה הלאומית בכדוריד, ניצח מכבי קרית־ספר/חולון את הפועל רחובות 14–18 (9–7).

פלטה לראשל"צ סלע לרחובות

יזראל פלטה, שוער הנבחרת בכדוריד, עבר אתמול לאלוף הפועל ראשון־לציון. שוער מכבי ראשון לציון אחר סלע, יעתק להפועל רחובות. אלה שני העברות הבולטות, כהיה אתמול.

* עוד העברות בולטות: צחי הירשן ממכבי נתניה לאליצור הרצליה. דן בלדר מכבי רחובות למכבי ראשל"צ.

ברזיל

פורטוגזה וואסקו בראש

ריו דה ז'אנרו (אריאה). הנבחרת האולימפית של ברזיל חזרה מביתה מאוכזבת, עם מדליית הכסף בלבד, אבל השחקנים לא ייצאו לנוח לאחר הטורניר המפרך. הם חוזרו הישר אל מאבקי האליפות הלאומית, הנמצאת בשלב הראשון.

בתום ששה מחזורים מוליכות פורטוגזה ווואסקו דה גאמה את שני הבתים, שבכל אחד מהם משחקות 12 קבוצות. פורטוגזה עלתה למקום הראשון בבית א' לאחר נצחון גדול, 2–5 על קוריטיבה. ואסקו לעומת זאת בחלק הפסד ראשון, 0–1 לויטוריה, שלא מנע ממנה להמשיך ולהוביל את הטבלה.

פורטיבה היה גיבור בתחינה של פורטוגזה כשהבקיע שלושער. יש לו כבר חמישה שערים בששת המשחקים שנערכו עד כה. לפורטוגזה 14 נקודות, והיא מקדימה בנקודה את פלמר מינאנס, סאו פאולו, אתלטיקו מינריירו וספורט רסיפי. הבלם הותיק אריציו הבקיע את שני השערים לזכות פלמר מינאנס שניצחה את סנטה קרוז רסיפי 1–2. אריזואלדו הבקיע כבר בדקה ה־2 בבעיטת עונשין, כדי להוליך את סאו פאולו לנצחון 0–1 על סאנטוס.

אתלטיקו מינייירו ניצחה את באהיה 1–4 בדרכ'ב בעיטת מ־11 מטר, לאחר שכמעט 90 דקות היתה התוצאה 1–1. גם בברזיל משוקים השנה למי "השיטה ההונגרית", לפיה אם המשחק מסתיים בתיקו מתקיים דו־קרב. מנצחים, למנצחת בתוך 90 דקות מוענקות 3 נקודות ולמפסידה 0 נקודות. בנצחון בפנדלים שווה 2 נקודות והמפסידה מקבלת נקודה אחת. מגמרו רסיפי ניצחה את אבאיי קה ריו 4–5 בבעיטות 11 מטר לאחר 1–1.

בבית ב' הדהימה ויטוריה סלווד אחור את ואסקו דה גאמה בנצחון 0–1. לואסקו בראש הטבלה 15 נקודות, לפני בוטאפוגו, עם 12 נקודות ומשחק חסר. גואראני ניצחה את פאלמיראס 1–3 כששני שערים מבקיע הולנדי הצעיר קאריקה (שאין לו כל קשר לשחקן נאפולי ולקפטן הנבחרת האולימפית והנושאים את אותו שם).

אינטרנסיונאל מפורטו אלגרה ניצחה את קוריטיבה 2–1. גרמיו ניצחה את באנגו 2–0 ופלאמנגו ניצחה רק בבעיטות 11 מטר את גוטר אטנגו 5–4. בדרקרב פנדלים נוטף הפתיעה אתלטיקו קוריטיבה את קורינתיאנס 6–5 ובשנוי אמון ניצחה בוטאפוגו את קריסיומה 4–2.

לא כל הילדים רצו להיגאל

מאת ירח טל

הניסיון לפדות ילדים יהודים ממשפחות נוצריות וממנזרים לא תמיד הצליח. היו שסרבו להינתק מה"שורשים" החדשים

אריה שריד מקיבוץ יגור לא ישכח את המעמד – ילדה יהודייה בת שבע צווחת בכל כוחה לדלת וזועקת: "אני לא רוצה להיות יהודייה, אני שונאת יהודים". ילדה זו היתה אחת מבין 191 ילדים יהודים שנפדו בכספי לאחר המלחמה מידי משפחות נוצריות ומנזרים בפולין. ביום רביעי שעבר נפגשו במוזיאון "בית לוחמי הגטאות" מקצת מאותם פדויים, יחד עם גואליהם – קבוצת פעילים של ארגונים יהודיים, שליחים מארץ ישראל, שפעלו מיד לאחר המלחמה באיתור הילדים.

אריה שריד, אז לייבלה גולדברג, היה הרוח החיה במבצע גאולת הילדים בפולין בשנים 1946–1949 ויזם את הקמת הגוף שטיפל בכך – "הקואורדינציה הציונית לגאולת ילדים ונוער בפולין", ליד "התלוד" ו"האיחוד" (ציונים כלליים). בסוף 1945 הגיע לפולין כשליח התנועה העובדת בא"י. "הגעתי לקיבוץ, לגרעין הקיבוץ שלנו, ואז ליד בניין הקומיטט הבחנתי בגויה פולנייה מובילה ילד בעל מראה חסידי. עקבתי אחריהם והתברר לי שהקהילה היהודית משלמת לה מדי חודש 500 זהובים כדי שתכלכל שני ילדים יהודים, שבהם החזיקה מזמן המלחמה. לא התקבל על דעתי שיהודים ישלמו לנוצרים כדי שיחזיקו בילדים יהודיים. החלטתי לעשות משהו כדי לאתר ולגאול ילדים יהודים שנמסרו בזמן המלחמה למשפחות נוצריות ולמנזרים. היו לי אז שני שותפים. הכרתי אותם ובכספי שילמנו למשפחה נוצרית כדי שתוותר על ילדה יהודייה בת שבע, שהחזיקה אצלה. הילדה לא היתה מודעת למוצאה וסירבה לעבור לידינו. לקח לנו הרבה זמן לשכנעה".

היו משפחות נוצריות שסירבו לוותר על ילדים יהודים שאימצו. יחד עם פעילים מרכזיים נוספים, כמו שרה נשמית, הולך התארגנות ואיסוף הכספים לגאולת הילדים. לייבל קורינסקי, שהיה אף הוא מהפעילים המרכזיים במפעל זה, תיאר את פעילות ה"קואורדינציה": "מטרותינו היו ארבע: לפדות ילדים יהודים מידיים זרות, לייסד קיבוצי ילדים בשביל ילדים מגיל שלוש עד 13, לקלוט בקיבוצי הילדים באולים – יתומים וילדים אשר הוריהם הפקידו אותם בידינו עד עלותם לארץ, ואמנם – להעניק לילדים חינוך חלוצי־ציוני".

בתחפושת קצינים

בראש הפעולה העמד נושא גאולת הילדים. "התחלנו באיסוף כתובות של פולנים המחזיקים בילדים יהודים. הרבה כתובות הגיעו אלינו מפליטי השואה, מקרובי משפחה מחו"ל, מהרשימות בוועד היהודי שאליו היו פונים האפוטרופסים הגויים לשם קבלת עזרה וסעד במזון, ביגוד וכסף לילדים היהודים שנמצאו אצלם". אך כתובות רבות השיגו שליחי ה"קואורדינציה" בכוחות עצמם, בפעולות בילוש.

לפדיון הילדים מידי הפולנים נדרשו סכומי כסף גדולים – תשלומי כופר שנדרשו מצ'ילים. מאות אלפי דולרים שולמו למשפחות נוצריות ומנזרים כדי שיסכימו לוותר על ילדים. מזכיר "נציונאל ארבעטער פארבאנד" באמריקה, לואיס סגל, ועורך "טאג" ד"ר מרגושיס, שביקרו אז בפולין, היו הראשונים שתרמו כספים למטרה זו. במשך הזמן הגיעו גם תרומות מהסוכנות היהודית, מ"וועד ההצלה", מהפדרציה של יהודי פולין באמריקה ומוסדות אחרים וגם מיחידים.

קורינסקי: "לשם הוצאת הילדים מידי הפולנים, ולשם חיפוש אחר ילדים שלא ידענו עליהם, גייסנו קבוצת אנשים שהודות למראה הסלאווי שלהם וידיעתם את השפה הפולנית, וגם הודות לתחפושתם – קצינים בצבא הפולני, רכשו את אמונת האפוטרופסים הנוצרים ואת אמונם של הילדים". היו נוצרים אשר בגמר המלחמה מסרו מרצונם ילדים יהודים למוסדות וארגונים יהודיים, משום שלא יכלו או לא רצו להחזיק בהם עוד. אבל היו גם אחרים, השתכ"ילדים, שאימצו את הילדים וסירבו להיפרד מהם בתום המלחמה.

"היו שההיה אתנו שאם ננסה להוציא את הילדים בכוח או באמצעים אחרים, הם יזעקו צעקי מחאה. אישה פולנייה אספה ליד וארשה תינוקת נוגעת בת שמונה־עשר חודשים, הצילה אותה וגידלה אותה בתנאי מרורות. האב האמיתי, שהשתחרר ממחנה ריכוז והיה כבר בדרך לישראל, חזר לפולין ופנה אלינו בתחנונים שנעזור לו להתחקות אחר בתו. התחלנו בחיפושים, ואחרי פעולה מרדינית מצאנו אותה בוורוצלב. הילדה הטבלה ונרשמה כבת להורים־מאמצים. הם לא האמינו לאב האמיתי ולא הכירו בו. הילדה הצטוותה לקרוא לאביה האמיתי 'שר' וירקה עליו. האישה איימה שאם יפרידו בינה ובין הילדה בכוח, היא תאבד את עצמה לדעת בקפיצה מחלון דירתה בקומה השלישית, ובאופן הפגנתי פתחה את החלון בנוכחות האב ושליחינו. אחרי פעולה נמרצת הוחזרה הילדה לאביה".

חלק מהמשפחות הנוצריות התנו כתנאי להסכמתן להחזיר ילדים, קבלת כרטיסי טיסה ואשרות כניסה לארצות המערב. סביב מפעל גאולת הילדים התפתחו ספסרות. ספסרים היו מציעים את שליחי ה"קואורדינציה" הלוך ושוב הסיתו את שכניהם הכפריים נגד השליחים "היהודונים", כדי להגדיל בהרבה את סכומי הכופר.

פדיון ילדים יהודים ממנזרים היה כרוך בקשיים מיוחדים. בזמן המלחמה היו אמהות יהודיות מניחות את ילדיהן בתוך סלים, בתקווה שיאספו לסמורים ויינצלו. המנזר קלט את הילדים מתוך מניעים דתיים והמיסיונריים. חלק מאלה שנאספו גדולים יותר זכרו את מוצאם היהודי, ניסו לברוח. לא כולם הצליחו. השליחים הציגו ילדים בכל מיני תחבולות: הציגו את עצמם כקרובי הילדים או נציגי המשפחה הביולוגית שחזר, לפעמים במסווה של תרומות למנזר ולכנסייה. היו גם אנשי מנזר, מחסידי אומות העולם, שסייעו בהחזרת הילדים.

ילדים בני 7–3, שנולדו ערב המלחמה או בתקופת המלחמה ולא זכרו את מוצאם, ראו באפוטרופסיהם את הוריהם־מולידיהם ולא רצו, על־פי רוב, להיפרד מהם. גם בהיותם כבר בבית־הילדים היהודי, סירבו להיפרד מהצלב שעל צווארם ולפני השינה היו אומרים את התפילה הנוצרית. היו כאלה שכבר הגיעו לבית־הילדים היהודי אך ברחו ממנו וחזרו לחיק המשפחות הנוצריות. מספרם של הילדים היהודים שנותרו במשפחות נוצריות אינו ידוע עד היום.

בתחילת 1948 חסמו השלטונות הפולניים את הגבולות והתחילו להציק לשליחים מא"י. במארס '48 נעצר קורינסקי בידי ה"ארבור" (שירות הביטחון הפולני). הוא נחקר קשות על אופן העברת הילדים היהודים. איימו לסגור את בתי־הילדים ולקחו ממנו את הרשיון והנשק שהחזיק לשם הגנה על בתי־הילדים מפני פוגרומים. בתחילת 1949 עצרו השלטונות פעיל אחר, וביוני של אותה שנה סגרו נציגי המשטרה הפולנית את מזכירות "הוועד המרכזי", הודיעו את כל המסמכים והתעודות, ובכך למעשה הושם קץ למפעל גאולת הילדים היהודים בפולין.

כל הילדים שהצליחו לגאול אותם שוכנו ארעית בריכוזי עליית־הנוער באוסטריה, בגרמניה ובצרפת, ורובם עלו ארצה. באמצע מעפילים. בזמן הבאים למפגש בקיבוץ לוחמי הגטאות, שרה שטיינברג ופאני תירוש, אחיותיו של האלוף יוסי פלד, שהיה בין הילדים הנגאלים; יצחק יהב, חייל הבריגדה שהוליך את יוסי ושתי אחיותיו מביתה של משפחה נוצרית; וגם מנחם שמן – הוא מדריך בבית היתומים והיא אז ילדה יתומה.

היתה גם לאה קליש בת ה־55 מחיפה. ילידת וילנה. ב־1942 נמסרה עם אחותה למנזר. ההורים ניספו בשואה. לאה לא ידעה על מוצאה כאשר הגיעו שליחים מא"י לפדות אותה מידי המנזר. טוביה לירנסקי (56) רוזקא שומר חסד בעורים למצילין, משפחה נוצרית מפולין. הוריו ניספו בטרבלינקה. הוא התגלגל מכפר לכפר עד שהגיע למשפחה נוצרייה בעיירה ליד פלונסק, שאספה וגידלה אותו. בן המשפחה נהרג בגוננו על טוביה. מאז עלה לארץ פעל טוביה ללא לאות לאיתור המשפחה, ואמנם הדבר עלה בידו ולפני שנה ביקר אצלה. בחודש הבא יגיעו הזוג־מאמציה, כבני שבעים כיום, לביקור ראשון בארץ. בעבור טוביה לירנסקי זה יהיה רגע גדול – סגירת מעגל.

לודז' אחרי המלחמה: קבוצת ילדים שנגאלו

מסע של אלימות מתרחבת. צוותי הצלה מפנים אשה שנורתה בעת פיזור הפגנה

הצלום: א־פי

אומה מעונה

מאת מלינדה ליו

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

ההפיכה הצבאית בבורמה והטבח האכזרי שהתלווה אליה השביתו את התקווה כי תשוב בקרוב לשלטון דמוקרטי

אבלים נשאו את הגופה על מוטות במבוק. יחד עם עוד 30, נורה האיש למוות בידי חיילים בורמאים, כאשר גילו החיילים תושבים רעבים בוזזים בית־חרושת לביסקוויטים בשכונת עוני בראנגון. "פתאום הופיעו שלוש משאיות של חיילים והתחילו לירות לכל הכיוונים", אמר מאהה קיאו ניאנג. "רצנו ורצנו והרגו הרבה כל־כך". הצעיר לטש עיניו אל קבר הבוצי, שכבר היו מוטלים בו יותר מתריסר חללים. "אין לנו אוכל, אין לנו כסף, אין לנו דמוקרטיה", הוא אמר לי בשקט. "אין משהו שהממשלה שלך יכולה לעשות?"

בראנגון ראיתי חלק משפיכות הדמים שהלה בעקבות ההפיכה הצבאית בשבוע שעבר. כאשר נקהלו אלפי מפגינים מול שגרירות ארה"ב ופגודת סולה, פתחו חיילים באש מגגות סמוכים. הקרבות התפשטו בבירה לאזורים אחרים בעיר. בעוד התושבים מקימים מתרסים מעצים כרותים ולוחות פח, יצאו קבוצות של לוחמי גרילה עירוניים, שאורגנו התארגנו, ותקפו חיילים בחצי ברזל חושרי אופניים מחודדים הידועים בשם ג'ינגלים. אנשים הסתערו על תחנות משטרה ושקיות הגלחמו בחיילים בנשק שתפסו.

המשטר הגיב באכזריות מחושבת. תוך שימוש בטקטיקות של צבא כיבוש, פינו החיילים את המתרסים, הקימו תחנות ביקורת ניידות וערכו חיפושים מבית־לבית. כל אותה עת לא היסס אף לבצע לפתוח באש על כל מי שנראה מתנגד להם. עד סוף השבוע שעבר נראה כי ריכוז המהומות כפה לשחות תרמית של סדר תקין על בירת בורמה, אף כי היו דיווחים על קרבות המשכים בעיר השנייה בגודלה בבורמה, מנדליי. מנהיגי אופוזיציה, רופאים ודיפלומטים מעריכים כי קרוב ל־1,000 איש נהרגו בראנגון לבדה, אף כי המספר הכולל ימשיך ככל הנראה לעלות.

"האם הם סבורים שהם יכולים לירות באנשים כדי להפחיד לעבר רוח?" שאלה מנהיגת האופוזיציה, אונג סאן סו קיי, בתו של גיבור מלחמת העצמאות הבורמית, אונג סאן. "הגענו לנקודה שאין ממנה דרך חזרה".

למען יראו וייראו

נראה שהאופוזיציה לא הביאה בחשבון את עקשנותה של מפלגת השלטון, "מפלגת המבצע הסוציאליסטי של בורמה" בראשות נה ווין, השליט האבסולוטי של המדינה זה 26 שנה. ביולי האחרון הפתיע נה ווין את המדינה כאשר נראה כי הוא מוכן להתפטר. יורשו, הגנראל סיין לווין, אולץ לעזוב רק כעבור 17 יום, לאחר שחייליו פתחו באש על מפגינים והרגו 3,000 איש. המפגינים נהרו לרחובות עוד ביתר שאת, לאחר שהנשיא החדש, מאונג מאונג, הבטיח ליום משאל־עם בשאלה אם להעביר את בורמה לשלטון רב־מפלגתי. מאונג מאונג נכנע במהרה הודיע כי אין צורך במשאל־עם וכי הבחירות יתקיימו תוך שלושה חודשים. אך האופוזיציה לא הסתפקה בכך ודרשה את הקמתה המידית של ממשלת־מעבר, שתפקח על בחירות הוגנות ותעשיות. אז החליט הצבא כי עליו לפעול.

ההפיכה הצבאית הצמה מנהיגי אופוזיציה ואפילו חברים במפלגת השלטון. במעצר בית הושמו בין 600 ל־700 חברי מפלגת השלטון. בין העצורים, מאונג מאונג עצמו. כמה עשרות אנשי חיל־האוויר הצטרפו אולי סימבי־אוהדה למפגינים. למרות המעצרים, ראו כמה מתומכים את ההפיכה כניסיון של הצבא להחזיר את המצב הקודם. הצבא תמיד שלט למעשה במפלגת השלטון, אומר תושב ותיק בראנגון. עכשיו, הוא מוסיף, "משיל הצבא את הכיסוי המפלגתי כמו שנחש משיל את עורו".

אף כי שר ההגנה סאו מאונג הוא שניהל לכאורה את ההפיכה, יש בין הדיפלומטים הזרים בראנגון המפקפקים אם אכן הוא מנהל את העניינים. נראה שנה ווין משתמש שוב בתרשים של הפיכת 1962, שהעלתה אותו לשלטון. ריח הפיכה היה באוויר שבועות. קצינים טענו כי את ההפגנות מכוונים אנשי גרילה קומוניסטים, הנלחמים זה עשרות שנים בשלטון המרכזי, באזורים נידחים.

יתכן שזירז את ההחלטה לפעול, עימות שפרץ יום לפני ההפיכה, תקרית שבה ירה חייל על מפגינים ליד מיניסטריון המסחר. המפגינים לא ברחו אלא הזעיקו תגבורת ועד מהרה מצאו עצמם החיילים מוקפים 50 אלף איש נזעמים. רק התערבותם של נזירים בודהיסטים הצילה את החיילים מעריפת ראשים.

בשבוע שעבר, בעוד חיילים מסיירים ברחובות, הסתתרו, על־פי השמועה, צלפים בבנייני ממשלה. כאשר הצינו רחוב בראנגון ביום שני בשבוע שעבר, צלפו עלינו חיילים, שלטרונה המול היו מרוחקים. בשכונת צפון אוקאלאפה סיפרו עדי ראייה כי חיילים החזיקו רשימות של פעילי סטודנטים חשודים. כאשר כמה מהם נמצאו בחיפושים מבית לבית, נגררו שניים מהם לרחוב ונורו, למען יראו וייראו. די היה אם מישהו התנהג בצורה "חשודה" או פשוט היה במקום הלא־נכון בזמן הלא־נכון. בין ההרוגים היו נשים בהריון, ילדים וילודה, עוברים ושבים.

ההיקף המלא של הטבח אולי לא יוודע לעולם. חיילים מיהרו לפנות גופות מהרחובות שהועמסו על משאיות צבאיות והובלו לקבורה מהירה והלשנות. המגבי גויות נשרפו בבית־הקברות קיאנדאו בראנגון. עיתונאים בשליחות עבנגנמחים. עדי־ראייה בבית הקברות אמרו כי שמעו זעקותיהם של קורבנות שהובאו למקום בעודם בחיים ונשרפו יחד עם הגופות. כששוטטתי באגפיו הדולים של בית־החולים הכללי של ראנגון, ראיתי פצועים מרוסקים אברים, לאחר חזה ושבורי רגליים. בגדו הבניין התפתלו קורבנות על מיטות גלגלים הלודות ודם נטף על הרצפה המוחמת.

בית־החולים, הסובל ממחסור בתרופות ובציוד גם בתקופות הטובות ביותר, היה שרוי במחסור משווע לדם ופלאזמה. לא נותר מקום בחדר־המתים. כמה מההרוגים נראו ישנים אך רובם נפגעו פגיעה מהירה. לגוויה אחת חסר החלק העליון של ראשה. לילד כבן 10 היה חור בחזה באמצע מצחו. רופאים וחולים סיפרו על אכזריות הצבא. רופאים סיפרו כיצד ירו חיילים על צוותים רפואיים שניסו להציל פצועים נפגעי הירויות.

כוח פוליטי מקנה הרובה

נראה שעתיד האופוזיציה תלוי כעת בסטודנטים הראדיקלים וב־1.2 מיליון הנזירים הבודהיסטים. הסטודנטים פועלים במתכונת הקלאסית של תאים מחתרתיים בראנגון ובמנדליי. הם גם פיתחו כמה טקטיקות צבאיות פרימיטיביות אך יעילות. יתר על כן, לדברי דיווחים המגיעים לבאנגקוק, נמלטו מנהיגי סטודנטים לאזור הכפר וקשרו שם כמה מגעים עם קבוצות גרילה הפועלות לאורך הגבול עם תאילנד. על־פי השמועה, נמלטו כ־60 סטודנטים בורמאים לאזורי הגבול של מורדי קארן (הנלחמים למעלה מ־25 שנה) וביקשו מקלט ואימונים צבאיים.

אבל קבוצות המורדים שציודן הצבאי מוגבל, מהססות על־פי השמועה לספק נשק לסטודנטים. ביכולתם יכולים הנזירים הבודהיסטים להיות מקור לאופוזיציה גלויה יותר. בשבועות שלפני ההפיכה, לקחו לידיהם הנזירים את השירותים הבסיסיים שנטש ממשל מאונג מאונג, שהלך והתפורר. הם התארגנו לקבוצות שעסקו בפעולות שיטור, תברואה, תקשורת ותחבורה.

...כעת צפוי שכל לקרוא תיגר על הצבא, יסתייעו הנזירים לספק מקלט ותמיכה לקבוצות ההתנגדות. השאלה היא, עד היכן תגיע האופוזיציה להרחיק לכת. נראה שהעם הבורמאי חש כי התעוררה עתה התקווה הממשית הראשונה לדמוקרטיה, זה שנה־דור. אין זה סביר כי יוותר על ציפיות כאלה. יתכן כי בורמה תחזור לחלום הדיכוי ולדעיכה כלכלית מדינית, או שתתייצר בתלאות של מלחמת־אזרחים ממושכת. בשבוע שעבר נראה כי הצבא אימץ לו את הכלל המאואיסטי, שכוח פוליטי צומח מקנה הרובה. אך בלב הטבח והצער שפשט ברחובות הבירה, נראתה תמישה זו תמימה עד כדי טראגיות.

הטור שלי / נתן דונביץ

ח"כצפים

עתה, משנשמעו הידיעות הראשונות בפסטיבל הבחירות ברדיו ובטלוויזיה, ירדו לסמיון כל העניינים החשובים באמת. אותם נושאים שלגביהם חייב הבוחר להחליט, לקבוע ולהצביע. מומחים ינסו לומר הרבה מאוד דברים בעלי ערך שולי, או חסרי ערך. יוציאו מן הנפטלין ציטוטות השמצות, שהמיתו זה בזה לפני עשור או שניים. יאשימו האחד את השני בכל מיני עניינים שוליים להלוטין. יארגנו פרובוקציות ופרובוקציות־נגד, אך העיקר יטאטא אל מתחת לשטיחים. כמו בבחירות הקודמות.

לפחות שלושה עניינים, העשויים להיות גורליים לגבי עתידה של מדינת ישראל, יטופלו במעורפל, אם בכלל.

העדר מנהיגות: כל הרשימות, להוציא את "כך", אם תשתתף בבחירות, אינן יכולות להצביע על מנהיג. בגין, עם כל חולשותיו ומהמורותיו, היה האחרון. בעוד עשר שנים, אם יישאל תלמיד תיכון מי הוא מנהיג בישראל, ישיב בשאלה "מה זה מנהיג" על משבר המנהיגות בעולם המערבי היה מי שכתב פעם: "יום אחד נוחתת בארצך צלחת מעופפת ומתוכה יוצא ברנש מוזר במקצת, עם אנטנות בראש וכל מיני דברים כאלה. כמפתיע הוא מבקש, באנגלית: 'הביאו אותי אל המנהיג שלכם!'. ההפתעה הגדולה של המבקרים, מעצם נחיתתה של הצלחת, מתגלגלת במבוכה גדולה. אינם יודעים מי הוא מנהיג בארצם".

אברהם שלונסקי אמר פעם שבציבוריות היהודית יש אישים ויש אישישים. היום, יש בעיקר מן הסוג השני. משום כך נשכרים משרדי פרסום, תדמית ויחסי־ציבור, לנסות וליצור יש מאין. אל לו לבוחר, בעיקר זה שהשכלתו מוגבלת, להתרשם מגודל התצלומים והפוסטרים. זה אינו קנה־המידה הנכון. אבל שום מפלגה לא תאמר זאת, כי כולן משתתפות במשחק האישישים.

תסביך האמבה: יהודים אינם יכולים ללכת לבחירות בשתיים עד ארבע רשימות, שכל אחת מהן נבדלת באמת מן האחרות. להתפצלות המפלגות יש מחיר. אחרי הבחירות צריך לקנות, בכסף מלא והתחייבויות אישיות, כל מיני רסיסים. קונים אותם בכספי ציבור, ולא רק לתקופת הקדנציה הקרובה. סוכה לבנה, כפי שמתגבר הייצרים לפני שבועיים, לכבוד החג.

כל מי ששמר שתסביך התפצלויות וההתפלגויות הוא מולדת העבר, מסימני ההוויה הגלותי, טעה טעות מרה.

פרט מעניין: זמן קצר לאחר שהחל המנדט הבריטי על ארץ־ישראל נערכו בארץ הבחירות הכלליות הראשונות למוסד הנבחר של היישוב היהודי. ב־19 באפריל 1920 הלכו כ־20,000 יהודים לבחור באסיפת הנבחרים הראשונה. היו אז עשרים רשימות והן התפלגו כמו היום: שמאל, ימין, דתיים ועדות. בגוש הפועלי היו שש רשימות, כולן מעבודה... המורה – תימנים, בוכרים, גרוזינים ואחרים, בגוש הדתי: בין שלוש לשש. מפלגת החרדים, ההסתדרות המזרחי חרדים מתקדמים. היישוב היה קטן, אך בלחץ המפלגות הגופים הראשונים, שביקשו להבטיח למוסד החדש חברים רבים ככל האפשר, היה מספר צירי האסיפה 314. לכל 80 בוחרים ניתן ציר – רק שיהיה שקט.

האמת המרה

בניה למצער התמהונים שעלה לרגל אל ועדת הבחירות המרכזית בירושלים. גם עניין זה מגוחך, יום אחד, פתרון. אני מדבר על הפיצולים הפנימיים בכל גוש. בימין, בשמאל, ואצל הדתיים. אצל האחרונים, יצר הפילוג גדל והולך בכל שבילים הסדיקים ליהנות מנתח זה או אחר. הסדר לייצוג הוא סיכוי לקבלת כספים. הפילוגים הדתיים עמוקים בקרב הציבור הדתי מאוד ומתמיד. כולם מתפללים לאל אחד, אך בבתי כנסת נפרדים. וכך שוב מתפצלים ליטאים מפולנים, תימנים מיוצאי צפון־אפריקה, אשכנזים ממזרחים. בבוא יום מעשה־המרכבה, ימצאו עצמם כמה מהם נשכרים מאוד מן התסביך הזה. שמחת בית השואבה של קופת הציבור וקערותיה. בימים כאלה, לשון המאזניים היא הלשון המדוברת והמבוקשת ביותר. חכה קצת יותר מהדרש ותראה מה קורה לרסיסים הללו.

אין הצעות פתרון ברורות: ימין ושמאל יאמרו לך, בזמן תשדירים ומסרים, שהם בעד שלום. אבל מפלגת העבודה והליכוד לא יביאו לפניך הצעת פתרון ברורה ומנומקת. ילכו לכן זה את זה יאמרו שהאחר [illegible] האחר מביא את החורבן. בכלל, אין להם הצעות לפתרונות של ממש. מאחר שכן, עסקו בריב ומדון, בהכפשות, בתרוצאותי. באופן זה הידרדרה המדינה לאן שהידרדרה. ועדיין היא מתגלגלת במורד. הבחירות לא רק שלא יעצרו את התהליך, הן עלולות להחיש ולהתמיד אותו.

שום מפלגה גדולה לא תאמר לך את האמת המרה, כי אף אחד משני הגושים אינו יכול לכפות את רעיונותיו בכוחות עצמו. ממשלת "אחדות" של שני הגושים הורידה אותנו אל המצב שבו אנו שרויים עתה. וזה עלול לקרות גם בקדנציה הבאה. שום מסביר או ליצן, מן המצבות הגדולים, לא יוכל לטשטש את המצב.

אתה גם לא תשמע הצעות של ממש, מנוסחות בבהירות, לתיקון מערכות היסוד בחברה הישראלית: רפואה, חינוך ואיכות החיים. תקרא, ככל הנראה, מודעות גדולות עם הרבה האשמות. כל צד יאשים את משנהו, על מרובי נייר וברגעים רבים ברדיו ובטלוויזיה, הניזונים להם, משום מה, חינם.

מפלגות ישיבו צוותים, כמו בעבר לניסוח מצעים. ידפיסו את המצע בחוברות כלשהי, יחלקו אותה בתאי הדואר, במרכזי הערים. אחרי הבחירות, במסגרת מבצעי הניקיון העירוניים, יגלגו תיבות עם חוברות מצע שאפילו לא נפתחו. הכל יישלח למיחזור.

כדאי לשים לב לעוד עניין, אולי בעל ערך חינוכי־ציבורי: במסגרת מסעות התעמולה מטעם המפלגות השונות יופיעו בתקשורת האלקטרונית גם פוליטיקאים ועסקנים שהגיעו לכנסת בבחירות הקודמות במסגרת רשימה אחרת. בבחירות הבאות, בעוד ארבע שנים, תראה ותשמע סיפורים דומים. טרמפיסטים היהודים באוטו־סטופ עם המטרה ביד, עוברים למפלגה אחרת. אם פותחים להם חנות מקלחם. כן, חנות, כי סיעה קטנה מקבה הטבות, גם כספיות. תופעה ישראלית. קודם־כל אתה נבחר שלא בבחירות אישיות ואח"כ אתה מסיק מסקנות "אישיות".

גם ברשימות הקטנות תמצא כאלה, לעתים יותר מאיש אחד. איש אינו ערב לכך שלאחר הבחירות לא ייקפץ שוב את המטרה ויעבור לאכסניה אחרת. ח"כים צפים. תמצא אותם ברוב הרשימות.

את האמיתות הללו לא יהיה מי שיאמר לך בפסטיבל האלקטורלי הנפתח עתה.

מסך הברזל של גברת הברזל

מאת שאול צדקא

לונדון

"פיל בחנות חרסינה" כתב עליה "לה סטאמפה" האיטלקי. "יותר מזיקה מההוריקן גילברט", צלב אותה עיתון הולנדי. "יותר גוליסטית מהגנרל", ירד עליה "ליבראסיון". "היא שילוב של ז'אן ד'ארק, ליידי מקבת, והגנרל. הגרוה שלי מהפרובינציה הצרפתית", צווחה כותרת ספרדית. "היא ג'ינגיס חאן", לחשו מאחורי גבה בבריסל.

"היא", הכוונה למרגרט תאצ'ר, וכל ההתקפות הללו, שהיו בימים האחרונים מנת חלקה ביבשת אירופה, מצטרפות להאשמה אחת כבדה: אותה עקרת־בית, אליבא דאויביה, מנפצת במו ידיה את חלום "ארצות־הברית של אירופה".

ההתקפה המרוכזת עליה, כמעט אירוע שגרתי ביבשת, התחדשה ביתר שאת כאשר נשאה תאצ'ר בעיר הבלגית ברוז', מעוז האיחוד האירופי, נאום בו אמרה לעמיתיה בשוק: "אם תרצו, זו אוטופיה". על תוכנית המשולבים של רעיון האיחוד היא יצקה מים צוננים, והראה כי הם יהיו רטובים עוד ימים רבים. בריטניה, היא אמרה למורות היום בביקורה ההיסטורי במדריד, לא תיתן ידה לטשטוש מוחלט של גבולות. היא התנגדה להקמתו של בנק מרכזי אחד, היא לא תתמוך בהצעה לאחד את המטבע ולא תאפשר לזרים להתערב בעניניה הפנימיים.

דבריה האפוקליפטים של "אשת הברזל" עוררו מהומה רבה בתריסר הבירות. בתחילה סברו רבים כי המדובר בתרגיל של שנועד לרצות את ה... בבית ולהסיח את הדעת מהצרות הכלכליות. אולם האמת ... כי הנאום הוכן בקפידה רבה, ...ב מראש, ובכתיבתו היו מעורבים שרי האוצר, החוץ והתעשייה, המאוחדים בדיעה כי איחוד מלא ימיט אסון על היבשת בכלל ועל בריטניה בפרט.

מעשה מרכבה מלאכותי

תאצ'ר סבורה, כי הפיכת 12 מדינות ליחידה פוליטית אחת הוא מעשה מרכבה מלאכותי, שלא יצלח בידי עושיו. היא אמנם בעד תנועה חופשית של סחורות, אבל מתנגדת בתוקף להרמוניזציה של הטלת מע"מ והמכסים. היא אמנם בעד פתיחותם של גבולות, אך אינה תומכת בהסרת ... כות המשטרה ולא רק מטעמים של מלחמה בפשע. היא בעד קשרי חוץ לפי תרבות מלאים, אך סולדת מכל רעיון של קולקטיביזציה כלכלית. היא סניגורית נלהבת של ארגון נאט"ו, אך אינה מוכנה לנהל את מדיניותה על־פי תכתיבים מבריסל.

יריביה אומרים עליה, כי כדה־גול הגנרל בשעתו, תאצ'ר תתמוך בכל תוכנית אירופית כל עוד זו תהיה תואמת לקצב הבראתה של כלכלתה שלה. אחרים טוענים, כי בסך־הכל מסילה האשה את יהבה על היותה מייצגת נפט בקנה־מידה עולמי, יתרון אשר ייעלם ביום מן הימים, ואז תהיה לנודד וקקה יותר מתמיד לתמיכה אירופית.

מקהלת הביקורות לא השפיעה על תאצ'ר כמלוא נימה. בהפך הוא, היא אפילו רוותה נחת מן ה"עליהום" האירופי. מקורביה אמרו, כי את תחושת האמיתית היא שומרת לתוכי השנה הקרובה, בה תהיה ספסך הנשיאות התורנית של השוק. בכלל, הם מדגישים, בימים אלה, בהם מתפזר עשן אנטי־קומוניסטי, מתחילות מדינות אחרות לראות את הדברים בצורה מפוכחת יותר. תאצ'ר משום מה פקחה להם את העיניים. היא נתנה את האות לפתיחת פולמוס בריא, והגנה לשבוע כי הבשורה מבריסל אינה אלא אבטוד הונכה לספיחות על השכם מצד פוליטיקאים תמימים ואינטרסנטים.

ה"גורו" של היבשת

בלגיה ואיטליה הסבו לנושא דגלו של האיחוד משום שהן "מבטיחות" בממשלות רופפות, אשר על כן הן היו אלו שיצאו מגודרן יותר מאחרות. איחוד יעניק לממשלותיהן "הזדמנות קוליקטיבית" על הולכות לארצופליאריות. בעצם, טוענים הבריטים, עם ה"אני מאמין" של תאצ'ר מסכימים מרבית הגרמנים, כל הדנים, רוב היוונים, מוצאים מן הספרדים וכל הפורטוגלים. הימין הגרמני תומך באיחוד משום שהוא רואה בו תקיעת מסמר אחרון בארון המתים של איחוד־מחדש של שתי הגרמניות, אבל מפלגות השמאל במדינה מהססות. באירים לא מתחשבים כלאו הכי.

על השוואתה עם דה־גול מיהרה תאצ'ר לומר, כי לכבוד ייחשב לה הדבר. בכלל, היא אינה רואה כל רע בג'ינגיס חאן. איחוד אירופי מלא מרכיך לה את מעמדן של מדינות הגדולה היבשת, שהן היא סולדת בכל נפשה. באותו שריה אין היא מוכנה הזמנה לבקר את מה שהיא מכנה ה"ביורוקראטים של בריסל".

לזכותה היא תוקפי בעתיד את המגמות התעדימית אשר תחבר את ארצה עם צרפת, היבשת. והנמהים במדינייקט כדי להוכיח את באמונתה לאירופה.

ביסוד עקשנותה מונחת האמונה, כי בריטניה עלתה זה כבר על דרך המלך המובילה להתאוששות כלכלית מוחלטת. שילוב מלא בתעסוקת השוק יאט, לדעתה, את תהליך הבראתה. היום, היא סבורה, יכולות מדינות היבשת ללמוד מלונדון פרק בהלכות שיקום. בריטניה, היא מאמינה, אינה עוד האיש החולה של היבשת – היא ה"גורו" שלה.

בימה חופשית

כן או לא לפינושה

מאת ד"ר מריו שניידר

הדיקטטורה של פינושה נסתה ליצור דגם שלטוני העשוי להתאים למדינות בלתי־מפותחות כצ'ילה. האופוזיציה אינה מסוגלת להציג חלופה הולמת

הכותב הוא מרצה למדע המדינה באוניברסיטה העברית ואוניברסיטת חיפה

בעיתותיה של צ'ילה סכנות יותר מהשאלה של נצחון או כשלון של פינושה בבחירות היום.

הדיקטטורה הצבאית בצ'ילה אינה מהווה רק תגובה לסכנה הקומוניסטית לשלטונו הלאום הצ'ילאני, שלשטעת ראשיו הלכה וגברה במקום שלטון אירנדה והאחדות העממית, אלא מסמלת נסיון להעמיד מודל שלטוני תחליפי לזה שהיה מקובל בצ'ילה עד ספטמבר 1973, מועד ההפיכה הצבאית נגד אירנדה. הגנרלים טוענים שהדמוקרטיה הליברלית הביאה למשבר שאיים על עצם קיומה של צ'ילה ונטילת השלטון על ידי הצבא הבטיחה את קיומה כמדינה ונועדה להעלותה על פסים נכונים, כולל מודל פוליטי־שלטוני חדש, הלא הוא משטרו של פינושה.

צורת שלטון זו נועדה להפוך את צ'ילה ממדינה נחשלת למדינה מפותחת, תוך שמירה על מידה גבוהה של יציבות פוליטית שתאפשר צמיחה כלכלית. לצורך השגת יציבות פוליטית מציע לצ'ילה שלטון נשיאותי סמכותי לתקופה יחסית ארוכה – שמונה שנים כל קדנציה כאשר המפלגות המרקסיסטיות מוצאות מחוץ למשחק הפוליטי. וחלק מהפרלמנט ימונה על ידי מועצה לביטחון לאומי המורכבת מאנשי צבא, שתעמוד כגורם מאזן לסוג זה של דמוקרטיה סמכותית. הוצאת המפלגות המרקסיסטיות מן התמונה תואמת את התפיסה הלאומנית העומדת מאחורי דגם זה, והמבוססת על "אידיאולוגיות זרות" והחותרות תחת אושיות המדינה.

לזה מתלווה תפיסה כלכלית הדוגלת בהפעלת שוק חופשי המווסת את עצמו באמצעות ביקושים והיצעים, כמעט ללא סייג. נשאלת השאלה כיצד כלכלת שוק חופשי יכולה להתקיים במשטר כה ריכוזי. אולם מסתבר שבתנאים המיוחדים של צ'ילה – תלות בהשקעות זרות וביצוא של חומרי־גלם אחד או שניים – יכולות שתי השיטות לא רק לחיות יחד אלא אף להצליח.

היום צ'ילה היא המדינה הלטינו־אמריקאית המוצלחת ביותר מבחינה כלכלית־פיננסית. הממשלה עומדת בהתחייבות בכל תשלום של החוב החיצוני האדיר – מעל 19 מיליארד דולר – ואף הצליחה להקטינו. התל"ג גדל בקצב שנתי של 5.8% (נתון תקף לגבי המחצית הראשונה של 1988), היצוא גדל ואיתו גדלו ההכנסות במטבע זר; מצב האשראי של צ'ילה בשווקים הפיננסים הבינלאומיים השתפר. משקיעים זרים שוב משקיעים בצ'ילה, אגרות החוב הממשלתיות נמכרות היטב ולכאורה נראה שהמדיניות הכלכלית של יועציו של פינושה מהווה תשובה מתאימה לבעיות הנחשלות של צ'ילה ושל אמריקה הלטינית בכלל.

אולם להצלחה זו יש פן נוסף ושונה. תעשיות מקומיות פשטו את הרגל כשנחשפו לייבוא מתחרה וזול, תקציבי הממשלה צומצמו ועשרות אלפי עובדי ציבור פוטרו. מאות אלפי מובטלים היו הבסיס לרמות שכר נמוכות ולא יכלו להשפיע פוליטית למען שינוי גורלם. כדי להבטיח שהתסיסה, שלא היה לה מוצא פוליטי, לא תעבור לפסים של התקוממות, השקיע השלטון משאבים מרובים כדי לחזק את המשטרה והצבא. הגנרלים הכריזו מלחמת חורמה נגד אלה שנתפסו על ידם כאויבי המדינה – השמאל המרקסיסטי בעיקר – שכללה לא רק הוצאה מחוץ לחוק אלא גזרות דיכוי שונות ועד כדי חיסול פיזי במקרים רבים. הם גם התעמתו עם פרו וארגנטינה, עד כדי מצב של סף מלחמה בסוף 1979. חיזוק הצבא והמשטרה גם הרחיב למעשה את הגרעין האנושי המהווה את הבסיס החברתי של המישטר הצבאי.

למעשה, חלק ניכר מההצלחה הכלכלית הושג לא הודות למשטר אלא הודות לתמורות בשוק העולמי – מחיר הנחושת הוכפל ומחיר קמח הדגים שולש.

אולם הפריחה הכלכלית ואף הירידה באבטלה לא צמצמו את הפערים הסוציו־כלכליים. מערכת הבריאות הציבורית כמעט ואינה מתפקדת. כיסי העניים הגדולים הביאו לניצול לא מבוקר של אוצרות טבע וחסרי תחליף – כריתת עצים בקנה מידה רחב, חיסול של מושבות צדפות – דברים שכדי לתקנם יידרשו השקעות ועבודה של עשרות שנים.

עם זאת, הכלכלה פורחת, קיימת אווירה של קידמה ותקווה וכל זה מאפשר לפינושה להציע לעם הצ'ילאני תקווה לעתיד כלכלי טוב תוך יציבות מדינית. אך המסר אינו חיובי בלבד. חלק ניכר מתעמולת הבחירות הממשלתית, הנהנית ממונופולין כמעט מוחלט על אמצעי התקשורת ובעיקר על הטלוויזיה, מזכיר לצ'ילאנים את האנדרלמוסיה הפוליטית, הרגשת חוסר הביטחון האישי, האינפלציה והתורים שבהם עמדו כדי להשיג מצרכי מזון – תופעות שאפיינו את סוף תקופת אירנדה. פינושה גם דאג להיטיב עם העם: הורדת מע"מ מ־20% ל־16%, הורדת הריבית על המשכנתאות, וחלוקת שיכונים וקרקע לבניה עצמית לדלת העם, אשראי לקניית אופניים לפועלים.

בסוף אוגוסט הוסר מצב החירום בצ'ילה. מספר ימים לאחר מכן הותרה חזרתם למדינה של כל הגולים הפוליטים. צעד ליברליזציה זה נועד להוכיח לבוחרים ש־16 מפלגות האופוזיציה אינן מסוגלות להסכים על עקרונות משותפים ובעיקר אינן מהוות אלטרנטיבה אמינה. הפירוד הקיים באופוזיציה הוא בעל שורשים הסטוריים הנעוצים, באיבה בין הדמוקרטים הנוצריים לבין הקומוניסטים והסוציאליסטים על רקע ימי שלטון אירנדה וההפיכה הצבאית. יש לזכור שהדמוקרטים הנוצרים תמכו בהפיכה הצבאית לאחר שבמשך שלש שנות שלטונו של אירנדה העמידו כל מכשול אפשרי בדרכה של ממשלת האחדות העממית של השמאל. על רקע זה קשה לצפות ליחסי הבנה ואמון מלא בין הפלגים העיקריים של האופוזיציה.

מועמדותו של פינושה צוברת תאוצה לקראת משאל העם. העולם כולו מתבונן ושואל את עצמו האם התסכול והאיבה לצבא שנוצרו במשך חמש עשרה שנות דיכוי, יחד עם הסבל הכלכלי־חברתי שנגרם בשנים בהן כלכלת צ'ילה התייצבה ועברה לדגם החדש ובתוספת האידיאלים הפוליטיים הישנים – יוכלו לעמוד בפני מנגנון תעמולתי משוכלל, ההטבות הכלכליות וההבטחות לעתיד טוב ובטוח שפינושה פירס לאורכה ולרוחבה של צ'ילה.

האופוזיציה, כאשר החליטה להיכנס למערכת הבחירות ולשכנע את הצ'ילאנים להצביע "לא" העניקה מידה מסויימת של לגיטימציה לתהליך ולכן תצטרך לקבל את תוצאות המשאל, יהיו אשר יהיו. הממשלה מצידה יזמה את התהליך, לכן מחויבותה לו ברורה. המשאלים מראים על מירוץ צמוד ותיתכן כל תוצאה, אך גם אם האופוזיציה תנצח את פינושה, קשה להניח שצ'ילה תחזור למודל הפוליטי של 1973.

טועה מי שמגדיר את המשטר הצבאי הצ'ילאני כפשיסטי. פינושה ותומכיו רחוקים מאוד ממודלים פשיסטיים קורפורטיביסטיים ואוטרקיים, המבוססים על מוביליזציה פוליטית מלאה. נסיון המעבר ממשטר צבאי לדמוקרטיה בארצות אמריקה הלטינית האחרות – ארגנטינה, ברזיל, אורוגוואי – עם הכשלונות הכלכליים שהתגלו לו והנסיונות להעמיד לדין את הגנרלים הצבאית על חלקה בשנות הדיכוי, מהווים תמריץ רציני עבור פינושה ומפקדת צבא צ'ילה כדי שישארו קשורים למערכת הפוליטית גם במקרה שרוב העם הצ'ילאני יצביע נגד פינושה. בכלל כל האמור לעיל, צ'ילה לא מסוגלת היום לחזור למה שהיתה עד ספטמבר 1973. צריך לקחת בחשבון שבמידה שפינושה יכשל במשאל העם, לפי חוקת 1980, יהיה צורך לערוך בחירות כלליות לנשיאות צ'ילה בעוד שנה, שיבואו לאחר בחירות לבית הנבחרים שיערכו, בכל מקרה, בעוד מספר חדשים. במקרה זה, לא מן הנמנע שפינושה, כמועמד אוהדי של הימין אף יגיש שוב את מועמדותו לנשיא בין מספר מועמדים, וסיכויו יגברו. אם צ'ילה תגיד לא לפינושה, צפוי לה לפחות עוד שנה של שלטון צבאי, עד לעריכת בחירות נוספות לנשיאות.

אימהות ובתולים

מאת רוברטו סורו

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

רומא

האפיפיור יוחנן פאולוס השני פירסם ב־30 בספטמבר מסמך שהכנסיה מייחסת לו חשיבות רבה. המסמך, "מוליירים דיגניטאטם", העוסק ב"כבודה העצמי וייעודה של האישה", מרומם את כבודן העצמי של נשים כבני־אדם, אך מגדיר הגדרה צרה מאוד את תפקידן בכנסיה הקתולית ובחברה החילונית. הוא אמור להוות תשובה תיאולוגית לתנועות הנשים, אך קרוב לוודאי שלא יספק רבים מתומכים בזכויות הנשים. האפיפיור דוחה כלאחר יד דרישות של מנהיגים קתוליים להעניק לנשים תפקיד נרחב יותר בכנסיה, וחוזר והביע את התנגדותו להסמכת נשים לתפקידי כמורה.

יוחנן פאולוס מאפיין את הזהות של נשים במונחים של "ייעוד" המסורתי – אמהות, או שמירה על בתולים ופרישות.

פקידים בוותיקן אומרים כי עיקר חשיבותו היא בהיותו מסגרת פילוסופית לדיון בנושאים הקשורים לנשים. האפיפיור, שדיבר על השליטה המסורתית של גברים בנשים, אמר כי התגברות על "מורשת רשע זו" היא "המשימה של כל בן אנוש, אישה או גבר", אולם הדגיש כי זהותה של אישה צומחת ממערכת יחסיה עם גבר. בצטטו את דברי פאולוס: "בעלים, אהבו את נשותיכם", טען יוחנן פאולוס – "באהבה זו נעוץ האישור הבסיסי של האישה כאדם, כישות. אישור זה מאפשר לאישיות הנשית להתפתח במלואה ולהתעשר".

פמיניזם נוצרי חדש

בעיקרו מהווה המסמך קריאה לנשים להמשיך ולדבוק בדוקטרינה המסורתית המתבססת על הערצת הבתולה מריה. אותה מתאר האפיפיור כ"נקודת השיא, הארכיטיפוס, לכבודן האישי של נשים". לדידו של האפיפיור, התנועה לזכויות הנשים מסכנת כבוד עצמי זה. "בשם השחרור מ'שליטה' גברית", אמר, "אל לנשים להפקיע לעצמן מאפיינים זכריים המנוגדים למקוריות הנשית שלהן".

פקידים בכירים בוותיקן שהגיבו על המסמך במסיבת עיתונאים בסוף השבוע שעבר, אמרו כי לדעתם תהיה לו השפעה גדולה הן על הדיון המתמיד המתנהל בשאלת תפקידן של נשים בתוך הכנסיה והן על התנועה לזכויות הנשים בחברה החילונית. "האב הקדוש מגדיר פמיניזם נוצרי חדש ומלא", אומר הארכיבישוף יאן שוטה, המזכיר הכללי של סינוד הבישופים. הוא מדגיש, כמו גם אחרים, את המסגרת התיאורטית שכונן האפיפיור לדיון בנושאים הקשורים לנשים.

מריה רה בראטה סאלאס, פקידה במועצה האפיפיורית לחילונים (דהיינו קתולים שאינם מכהנים בתפקידי כמורה), האשימה נשים כי בעצם דרישתן "לספק את שאיפותיהן ולממש את זכויותיהן הן מסתגרות בסוג של נרקיסיזם". סאלאס ששימשה יועצת לאפיפיור בנושאים הקשורים לנשים, גורסת כי הדרישות לשוויון מיני לא ענו על הציפיות.

בהירותו של ישו

המסמך עוסק בפרישותן של נשים הבוחרות להיות נזירות וכן באמהות – כמפתח להבנת ביטוייה הגופניים, הפסיכולוגיים והרוחניים של הזהות הנשית. "המגע היחיד במינו עם היצור האנושי החדש הנברא בתוכה", אמר האפיפיור על האמהות, "יוצר גישה כלפי יצורי אנוש – לא רק כלפי ילדה שלה אלא כלפי כל אדם – הטובע חותם עמוק על אישיות האישה".

בסיכום מדבר האפיפיור על "האישה המושלמת" – זו "ההופכת להיות בסיס־תמיכה חסר תחליף ומקור עוצמה לבני אדם אחרים". הוא הוסיף "העולם, במיוחד, מצפה לגילוי אותה 'גאונות' אותה רוח מיוחדת שהן חלקן של נשים והיכולים להבטיח את קיומה של רגישות לבני אנוש בכל הנסיבות".

בתחילת המסמך ציין יוחנן פאולוס כי מכתב זה הוא חלק מתשובה לסינוד הבישופים ב־1986, שבמהלכו נערכו ששה דיונים מפוצלים על אפליותן של נשים בכנסיה, כמו גם על דרישות להעניק להן תפקיד גדול יותר בעניינים. האפיפיור עוסק במגד לוקות אלו במפורש רק בקשר קצר, הוזר ומאשר את הכמורה כחלקם הבלעדית של גברים. בהשיבו לתומכי הסמכת נשים לתפקידי כמורה, האומרים כי בחירת ישו בגברים היתה פרי התקופה שבה חי, טוען יוחנן פאולוס השני "כאשר בחר ישו בגברים בלבד כבשליחיו, הוא פעל בצורה חופשית וריבונית לחלוטין. בעשותו כן באה לביטוי אותה חירות שהדגישה בכל מעשיו את כבודה העצמי ואת ייעודן של נשים, בלי להתבגע למנהגים המקובלים ולמסורת שקדשו בחוקות דור".

هكذا من الأصل

קירצוף לילי חוזר

ב"הארץ" מיום 23.9.88, נמסר, בתוך כתבה על המתרחש בשטחים, כי חיילים הוציאו באמצע הלילה אנשים מבתיהם ואילצו אותם לקרצף את הרחובות באותם המקומות שבהם היו מצוירות סיסמאות אנטי ישראליות. ידיעה זו הזכירה לי פתאום, מה שקרה לקהילה היהודית בוינה בכלל ולמשפחתי בפרט, לפני 50 שנה, זמן קצר אחרי ה"אנשלוס".

באחד הלילות דפקו באמצע לילה על הדלת. נכנסו שלושה גברים, אחד מהם חמוש, וציוו על אמא שלי לקחת דלי, סבון, סמרטוט ומברשת ולהילוות אליהם. זמן קצר אחרי שהלכו יחד עם אמא שלי יצאתי גם אני ועקבתי אחריהם. הם הובילו את אמי לאחד הרחובות הסמוכים ואילצו אותה, יחד עם יהודים אחרים, שגם הם הוצאו באמצע לילה מבתיהם, לרדת על הברכיים ולקרצף סיסמאות של "חזית המולדת", ששלטה ב־אוסטריה לפני הכיבוש. מסביב עמד קהל רב בשקט, אך ניכר בעיניהם שהם נהנים מאד מהמראה הזה. שנים אחדות לאחר זאת בוצע ה"פתרון הסופי". שגם הורי היו בין קרבנותיו.

בחלומותיי הגרועים ביותר, לא הייתי מעלה על דעתי, כי גם אנו היהודים מסוגלים לעשות דברים כאלה. אין לי כל ספק על מעשים כאלה ניתן את הדין.

תל־אביב אברהם מישר

ניחומים סלקטיוויים

במלחמת לבנון שכלתי את בני יניב. ב־11 ביולי 1988 בפקלטה למדעים בעיר ביירות.

רגישותו של ראש הממשלה יצחק שמיר לחללי מלחמת יום הכיפורים, שהתבטאה בפנייתו למשפחות השכולות ובנוכחותו בטקס לאזכרת נשמתם נגעה מאד ללבי ולכן מתקשה אני להבין למה אנו, משפחות חללי מלחמת לבנון, לא זכינו לכבוד זה, הן במילות תנחומים מעל גלי התקשורת והן בנוכחותו בטקס בהר הרצל ביום מלחמת לבנון.

הוסבר כי שמיר לא יכול היה להגיע בגלל פגישה חשובה עם אנשי לח"י לשעבר, שלעניות דעתי ניתן היה לדחותה במקצת מפאת כבודם של ילדינו, שנפשם נלקחה מהם במלחמה שלא נכפתה עלינו.

האם יש הבדל בין דם לדם?

זכותה של ממשלה להחליט על שלום ועל מלחמה מבלי לשאול את האמהות אם הן מוכנות לשלם את המחיר, אך ממנהיגי האומה אני מצפה לאומץ ויושר לעמוד לאחר מכן מולי, להסתכל ישר לתוך עיני ולהגיד סליחה, היה נחוץ.

נראה שיותר קל לנחם את משפחות החללים שמותם נגרם בגלל הרמת ידיים אחרות (וגם על מחיצת מלחמה זו לא אתנחם כאן).

יהודית הר־יקיר

נוה מונסון

אופנועים ומשרד התחבורה

מאיר שלו ב"עדות ראיה" ("הארץ" 5.9) מחפש את המטבע שאיבד דווקא מתחת לאורו של הפנס ופונה להטיח את חיציו השנונים בכתובת הלא נכונה. ידוע לכל כי המיסוי על אופנועים, כמו על שאר כלי הרכב, קובע משרד האוצר שהוא ולא אחר מופקד על הכנסותיה של הקופה הלאומית.

גם האינפורמציה שמביא מאיר שלו לגבי הדאגת הנהיגה אינה נכונה. לא קיימת אפשרות, כפי שכותב שלו "לעשות רשיון על אופנוע קטן ועצלני ולמחרת לרכוש מפלצת שביצועיה עולים על אלו של כל מכונית ספורט". הרישוי לנהיגה באופנועים ניתן לפי ארבע דרגות שונות שעיקרן נקבע לפי נפח המנוע.

שלו כותב עוד: "סטטיסטיקות רשמיות של המשטרה ושל חברות הביטוח מראות שאחוז התאונות של רוכבי אופנועים פחות מזה של מכוניות". גם זה לא נכון. המכון לחקר התחבורה של הטכניון ערך דו"ח על בטיחות יחסית של כלי רכב דו־גלגלים ממנו עולה, על־פי הנתונים של 5 שנים בממוצע, כי אופנוע מעורב בתאונות למיליון ק"מ פי 5.12 בהשוואה לרכב פרטי, קטנוע פי 2.74 ואופנוע עם מנוע עזר פי 2.5.

יחיאל אמיתי
יועץ השר לתקשורת
ודובר המשרד

ירושלים

מאיר שלו מעיר: שב מדיע משרד התחבורה שאינו אחראי למיסוי (כשם שהוא נוהג לטעון שאינו אחראי לכבישים, לתאורה, לתימרור, לאכיפת החוק) ונהיר מדיניות עקבית של חוסר איכפתיות שתוצאותיה נראות על הכביש מידי יום. באשר לסטטיסטיקה של התאונות – אני שב וממנה את הדובר למקורות שציינתי, השרים משלו. באשר להכשרת נהגי אופנוע – משרד התחבורה מאפשר למי שעשה רשיון על קטנוע 250, לנהוג למחרת על קטנוע 1100. אני מציע לשר קורפו ולדוברו סיבוב על שני הכלים, כדי שהבעיה תובן אפילו על ידם.

כמה מידידי

היה זה מעודד להיווכח שד"ר זהר שביט קראה את דברי ("הארץ" 28.9.88) ואף הגיבה עליהם. אין גם לתמוה על כך שתגובתה היא אך ורק בהקשר לנושא שכר הפרופסורים.

אמנם, שאילו הייתי עובד בעיסוקים אחרים את מספר השעות שאני עובד עתה, שכרי היה גבוה יותר. זה חל גם על שכר הפרופסורים. על שר נאסר לעבוד עבודה נוספת, ולא כך הדבר באשר לאנשי האקדמיה. כמה ממיטב ידידי הם פרופסורים בתחומי מדעי החברה והדברים מוכרים לי מקרוב.

גד יעקבי
שר הכלכלה והתכנון

רצח פוליטי במקורות

ראש הממשלה יצחק שמיר, כשנתבקש לענות על שאלה בדבר רצח ברנדוט ושיתופו במעשה זה, ענה, בין היתר, כי התנ"ך גדוש מעשים כאלה, והיינו רצח מטעמים פוליטיים של אדם לא מוין בראש חוצות.

לא מצאתי אפילו דוגמה אחת לכך בתנ"ך, אך מצאתי מעשים הפוכים, כגון של דוד בברחו מפני אויבו שאול שרצה להרגו והוא לא נגע בו אף על־פי שפעמים היה בכוחו להמיתו, והוא אף ציווה על חבריו לחוס על חיי יריבו. דוד אף מקלל את יואב שרצח את אבנר ואף מצהיר בפומבי שידו לא היתה במעשה.

הדוגמה הבולטת של רצח פוליטי שהתנ"ך והמסורת שוללים אותו לחלוטין היא המעשה בגדליה בן אחיקם שסבר שאפשר יהיה ששארית הפליטה תמשיך לחיות על אדמת ישראל גם תחת שלטון זר, ונרצח בגלל עמדה זו של "מדיניות בדיאלית". על רצח זה היהודים שומרי מצוות מתאבלים עד היום ביום הצום שבג' בתשרי.

במקרים רבים אין כותבי התנ"ך מגיבים על המעשים המסופרים בו, אך אין להסיק מכך את מה ששמיר מסיק.

מרדכי נוי
רמת־גן

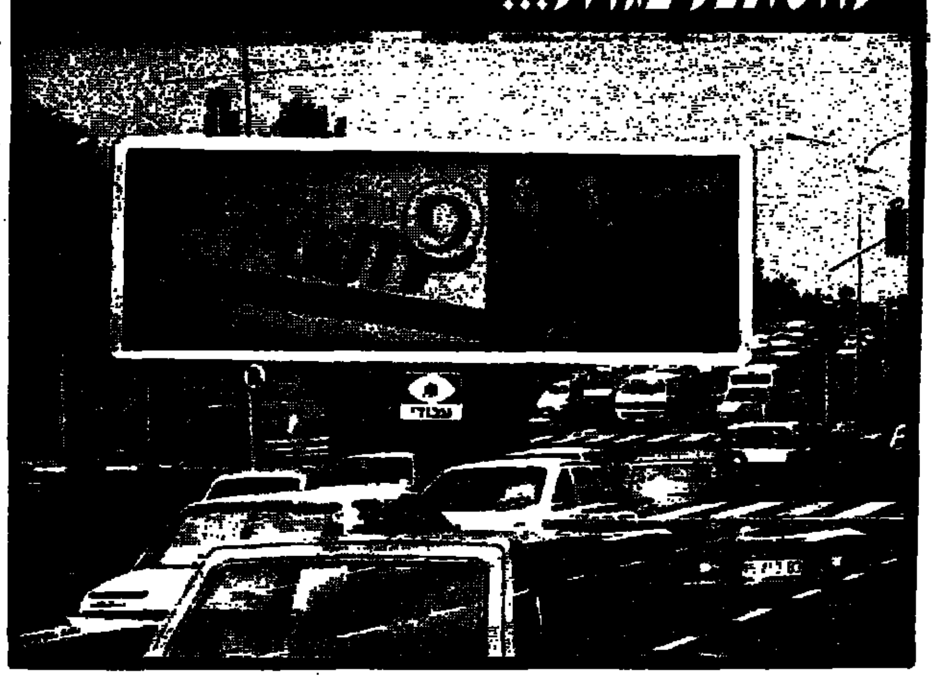

בית המשפט המחוזי בתל־אביב–יפו
הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו, את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

צוואות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
5981/88	חיה קלרה הירשברג	31.7.88	שושנה שפירר
5987/88	בוטבי מאירה	7.8.88	בוטבי מלכה
5988/88	זילברמן צפורה	8.8.86	זילברמן אברהם
5993/88	שרה זלה בירנקר	5.9.88	אהרון פורמבגג
6004/88	הרי שטרנברגר	14.8.88	פנינה פישר
6005/88	כתן רחל	22.8.88	אלברכלי רחל
6006/88	יוסף הריד	28.7.88	נעמי הריד
6010/88	אפרים הבטר	22.8.88	יהודה הבטר
6012/88	פימן חנה	21.6.88	אופיר יהודית
6014/88	שלמה גוטמליך	7.10.87	חיה גוטמן
6015/88	קרבליק מרים	1.8.88	דליה אליעזר
6016/88	שלמה אריבי	25.7.88	מרים אריבי
6019/88	אלשרף יצחק	15.8.88	סביחה שקרצי
6020/88	גולדשמידט אוליה	27.4.86	גולדשמידט שמעון
6025/88	יצחק בצלין	10.6.88	דניאל בצלין
6026/88	מלכה ברגר	9.1.86	דוד ברגר
6027/88	מנצור מנחם	5.8.88	קליין אור
6028/88	ביידיין נחום	13.8.88	ברי משה
6030/88	ד"ר חיה בריבנוב־הרלינגר	16.9.88	ד"ר אביגדור פרידמן־ד"ר
6032/88	אן ליים	26.7.87	שולי מדניס
6038/88	סיבוא רימושרסקי	1.9.88	גליל לברטמן
6039/88	גרינברג לאה	22.5.88	רוזנשטיין, ליאה
6044/88	רבקה פייגנבאום	17.6.88	יהודה גבל (פייגנבאום)
6045/88	עדינה שאול	22.11.87	יצחק שאול
6046/88	אליהו חרפק	20.8.88	יצחק חרפק

ירושות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
5980/88	שאול ויזר	15.4.88	חיה אקסמן
5982/88	אפרים סלומון	7.8.88	ברי ביר
5989/88	בנימין יצחק יהב (קרנור)	22.7.78	שלמית יהב
5990/88	הלמה נתן	27.7.88	הלמה יפה
5991/88	חנה הוס	14.3.88	שמואל הוס
5994/88	רוזי קרנברג	28.5.88	רות קרנברג

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
5995/88	סטפיגה מרגולה	6.7.88	שטינברג ויקטור
5996/88	מולי בשר	22.3.88	נסים בשר
5997/88	יצחק חי	28.7.86	חנה חי
5998/88	רישה סטשבסקי	28.2.84	משה סטשבסקי
5999/88	פסח אסנר	9.11.86	פסח שלמה
6000/88	ברגנולד קלרה (מיכאל)	31.7.88	סילביה ברגנולד
6001/88	יונה עזרי	15.1.88	חומים משה
6002/88	יוסף עזרי	7.2.88	חומים משה
6007/88	פיליפ ליניגר	22.7.75	אליעזר ליניגר, אפרים ליניגר
6008/88	לופמה פינה	5.7.88	לפיד זאב
6009/88	לופמה מרדכי	1.10.84	לפיד זאב
6011/88	קראון יוסף	28.12.79	ברונה קראון
6013/88	ורמן מרקו	14.7.88	ברים פלוסקי, שמריך מלכיאה
6003/88	יפים מסיק	20.4.83	כאוטה מסיק
6018/88	מויק איטה	7.12.84	מויק מילך
6021/88	משה בן אריה	2.9.88	יהודה בן אריה
6022/88	מרגולים לונה	10.6.87	רות שטנג
6024/88	מרכיק (בטפי) צילה (פטורה)	23.8.88	כספי פנק
6025/88	מילי יפה	25.9.66	יוסף יפה
6029/88	שרעבי חנה	5.11.65	שרעבי שלום
6031/88	פורטונה פרנקו	31.3.88	פרנקו נסים
6033/88	דייאן בלשו	11.4.88	דייאן ששנה
6034/88	ליניקובסקי מלכה	3.3.87	ליניקובסקי ראובן
5058/88	יומטוב מיכאל	5.4.88	יומטוב הדסה
6035/88	אסתר ויזאל	30.1.84	משה ויזאל
6036/88	מיכאל יחזאל שבתאי	13.8.88	אביבה מקיין
6037/88	שטינמץ ברוך	1.4.88	שטינמץ הדסה
6041/88	בן ששנה	31.5.88	מנדיי הנית
6042/88	בן אליהו משה	30.5.87	מנדיי הנית
5992/88	מריאן קן	13.8.88	ברנרד קן

ר. שטרנברג – אליעזר, שופטת
רשם בית המשפט המחוזי, ת"א

מזלזלים בקונצרט־חינם

זכריה פלאבין: תוכנית תובענית

מאת אורנה לנגר

התזמורת הסימפונית ירושלים/רשות השידור בראשון הקונצרטים, בסדרה "אולפן פתוח". באולם הנרי קראון. מנצחת: דליה אטלס. סולן: ברוס לוי

כל הדמויות הנוטלות חלק ב"פלאס ומליסנדה" של פורה, קרמו עור וגידים בנגינתם הרגישה והמעודנת של החלילנים נאוה דייזל ודמיסל, כשהטוטי התזמורתי סוחף את הדמויות למסע הרפתקאות חי ותוסס.

אותו ניגוד גוונים בין אוסטינאטו של רעדוד הקונטרבאסים והצליל לבין החליל היה הבסיס לפתיחת הפואמה הסימפונית "עמק" מאת לברי (1937). היה זה מוזר במקצת להאזין ל"הורה" מעובה בטאבות, טרדים מעומעמים וגוף של כלי נשיפה, שכמעט הנק את ההורה המצויה בבסיס הריקוד.

היעדר שמחה ויצר איפיינו אף את נגינתו של הפסנתרן ברוס לוי בקונצ'רטו השני של בטהובן. למרות שליטתו המוחלטת בכלי ובדינמיקה ועיצוב אפיזודות יפות, ניכרה בנגינתו סתמיות, שהפריעה לזרימה השוטפת של הקונצ'רטו. היתה זו קוזקסיות חסרת יחוד, שלא הלמה את רוח התנועות, שאפה נמרצת לך הכל, לא תמיד מתוך הקשבה לסולן.

ב"כמוזל" "קפריצ'יו קפריצ'יוזו" של רוזנואף הגנה, סוריסון, התזמורת תחת שרביטה של המנצחת דליה אטלס את מלוא שמחת־החיים, כשהפעם יש לגיטימציה מלאה להשתפכות־רגש גלויה. כלי הנשיפה – בעיקר הקרנן אייל וילנר – ניגנו בניקיון ובמוסיקליות מרשימים.

היה זה קונצרט־פתיחה הגוני לסדרה "אולפן פתוח". היה כאן תרבות יפה, תזמורת במיטבה, מנצחת משכמה ומעלה, אבל הקהל הישראלי הרשה לעצמו לזלזל באולם, משום שהם "חינם". אנשים נכנסו ויצאו וכפו על המנגנות רגעי המתנה ממושכים לשקט באולם. הקהל גם היה עסוק משך כל הקונצרט בחיפוש אחר התכניה, שהתזמורת אינה מדפיסה במספר עותקים מספיק, כהרגלה.

מבצע תרבות

קונצרט סיום הסדנה למנצחי מקהלות ילדים בהשתתפות נציגים ממקהלות הפעמונים, מקהלת "יובל", מקהלת באר־שבע, מקהלת לירון, מקהלת נערי ירושלים, מקהלת הקונסרבטוריון הישראלי תל־אביב, מקהלת בנות העמקים־מודיע, מקהלת רמת־חן, המקהלה העירונית של רחובות, ונגני בליקוטת מקבצת הילדים המחוזגים במרכז המוסיקה. מנצחות: בין אשר וחית־באראל. סולנית: סירה זכאי

אם מכל מנצח רגיל, נתבעת בנוסף ליכולתו המקצועית, גם אישיות שתאפשר לו ללכד את צוות הנגנים, הרי שקל וחומר ממנצח של מקהלת ילדים, הזקוק ליכולת לשלהב מבלי לוותר על פרטים מייגעים כמו דיוק באינטונציה והגגא.

רומה שבבי"ין אשורית־באראל, מנצחת מקהלת הילדים המהוללת סמורגנו, ניתן למצוא מיזוג נפלא של מקצועיות וספונטניות רעננה, שאפיינה את כל הערב: את מקום האכזבה מהעובדה שהמקהלה הקרית לא הגיעה (עובדה שאיש לא טרח לפרסם), תפסה התפעמות מעושר רעיונותיה של המנצחת.

הערב נפתח ב"הללויה" של מוצרט, אותה שרו חברי המקהלה המצומצמת תוך כדי הליכה, כשקולותיהם שבים מכל עבר המנגבים. על הבמה שרו, זה לצד זה, מנצחי עשרים מקהלות ילדים נבחרות מכל קצווי הארץ ונציגיהם. גיל המשתתפים נע בין שבע לשבע־עשרה פלוס. כולם כאחד – מנצחים כילדים – באו ללמוד ולשיר בכיף.

מטרתה של הסדנה למנצחי מקהלות ילדים, שזו לה השנה השניה שהיא מתקיימת במרכז־המוסיקה שבמשכנות־שאננים, היתה הפעם מפגש עם רפרטואר בלתי־שגרתי. בתום חמישה ימי חזרות מרוכזים, בלט פער ביצועים גדול בין השירים עליהם אמונים חברי המקהלה משכבר, לבין אילו שנלמדו במבצע "תרבות" מזורז תחת שרביטה של המנצחת האורחת.

אפילו אם נחלצה מירה זכאי לעזרתה של המקהלה בסרנדה הקסומה של שוברט, עדיין לא שרה אותה המקהלה ברמת הגיבוש הרצויה. ב"שועלים קטנים" לטקסט של לאה גולדברג, שיר קצבי בעל פרישה כרומטית יפהפיה בין הקולות שהלחין רב כרמל במיוחד לסרנה, היתה שירה יותר מוסיקלית ומגובשת שכן זה היה שיר "משלנו". במרכזית ביצועי השירים הצרפתיים של פולנק, היו חברי המקהלה כה שקועים בהקפדה על הגא מדוייק (וזה הצליח), עד שהזוהר המאפיין מלחין זה נעלם לחלוטין באוזות הדינאמית שבה השרה.

ב"ארבעה גורי שועלים" מאת רות־וסטר־הרמן כבר היו כמה "התפרצויות" דינמיקה. אולם דווקא בשירים שהכליד שיר־נשמה אמריקאים וניגנו כרב־קוליות ערבה, היתה רמת האמפתיה של המשתתפים עם התווים גבוהה יותר, והביצוע מלוכד ומוסיקלי יותר.

למרות תחושת הסלחנות הטבעית בה מתייחס הקהל למקהלות ילדים, ולמרות תחושת "כל הכבוד" שעוררה המנצחת שהצליחה להפיק תוך זמן קצר ביצוע מקצועי, נשאלת השאלה ואם סדנה חשובה כזאת לפיתוח תרבות המוסיקה הקולית בארצנו, הלוקה מחוסר בתחום זה – אינה בעצם אירוע מוסיקלי סגור. האם היה צורך להזמין קהל למה שהוא בין קונצרט לחזרה כללית, ולגבות ממנו כסף, אפילו אם הסכום הוא סמלי?

אתגר הרה־מכשולים

מאת אורי אפשטיין

המסנתרן זכריה פלאבין ביצירות מאת בטהובן, שוברט ושומאן, בכנסיה הלותראנית "הגואל"

זכריה פלאבין בחר בתוכנית תובענית המציבה אתגרים הרי־מכשולים אף בפני פסנתרן בוגר ומנוסה. דומה כי הדרמטיות המפעמת, רוויית המתחים והעצבים של שומאן היא הקרובה ביותר לאישיותו המוסיקלית ולרעננות־הנעורים של פלאבין. הד המהלכים האקורדיים העשירים והד הבעתיים, רקיעות הדינאמיקה ופרצי האמוציונליים שב"קרייזלריאנה" באו לביטוי במידת ההזדהות הרבה והמעניקה הסיפוק ביותר.

אותה האיכות של "סער ודחף" רועקה, לעומת זאת, מלמצוא את התכנים המורכבים והבעייתיים יותר של הסונטה "אפסיונאטה" של בטהובן. האנרגיה העצורה והמאופקת של הנושא הפותח, מטען־העוצמה הסמוי בעצם הדרישה של הפתיחה נבלע בדהירה תפוזה חסרת־הבונה. הבלעתם של צלילים חולפים אך משמעותיים, היעדרן של הפסקות־דממה וחוסרו של פיסוק ברור מנעו את התפתחותו של מתח דרמטי פנימי. באין כושר־השהיה ומכבר־משקל באפיזודות המבקשות זאת גם קשה להתנחם בשליטה הטכנית, שבלטה בנגינת היצירה.

ב"אמפרומפטו" אופ' 142 מס' 1 של שוברט שקד פלאבין על ליטוש סבכי של הפיגורציות המתרוצצות ושל המהלכים האקורדיים, אך נמנע מלחשוף את המורגיות המלודית הפנימיות בהם. כתוצאה מכך נשמעה הנגינה כשל אטיוד משומן היטב, ללא ייחוד וללא שירה. ב"אמפרומפטו" בסי במול מז'ור, בו מתנהל הקו המלודי באופן גלוי ופשטני יותר, כבר לא הותיר המסנתרן הוב לפידיות השירית והאופיינית למהלך היצירה.

הארץ ממליץ

הצגתה של באבט (ת"א, חיפה) – ארוחה צרפתית מפוארת מוגשת בכפר דייגים קטן לחוף יוטלנד שבדנמרק, על ידי באבט (סטפן אודראן) המשרתת המסתורית של בנות הכומר. לפי סיפור של איזאק דינסן ("זכרונות מאפריקה").

פרנטיק (ת"א, חיפה, ירושלים) – סרט מתח בבימויו של רומן פולנסקי, עוסק בהעלמה של אשת רופא המגיע לוועידה מקצועית בפאריס.

בגלל המלחמה ההיא (ת"א) – סרטה התעודי של אורנה בן דור־ניב מפגיש שוב ובצורה מרתקת את יהודה פוליקר ויעקב גלעד עם המורשת הכבדה של הוריהם בשואה – כמקורות ליצירתם המשותפת.

החיים הם נהר ארוך ורוגע (ת"א, ירושלים) – סאטירה משעשעת על הבורגנות הצרפתית. חילופי תינוקות על־ידי אחות בי"ח נקמנית מד עזעים את חיי משפחה בורגנית.

הקומיסרית (ת"א) – קומיסרית מצבא האדום נכנסת להריון מנוע לבישאון ונאלצת להתגורר עם תינוקה בבית משפחה יהודית בעת מלחמת האזרחים בין הלבנים לאדומים. היא אסור ע"י הצנזורה הרוסית בגין אהדה ליהודים.

כפר קטן שלי (ת"א) – סרטו של ג'ירי מנזל ("רכבות שמורות היטב") עוסק בחיי היומיום של כפר צ'כי קטן, ובנוסטלגיה למסורת, קומדיה של טיפוסים עם קטעי סלפסטיק.

אהבתנו כל כך (ת"א, חיפה) – כ־אמצעות סיפורם של שלושה חברים והאשה שהם אוהבים, מתאר הבימאי האיטלקי אטורה סקולה את השינויים באיטליה בשנים שלאחר מלחמת העולם השניה, ואת היחס בין מציאות האשליה, בין חיים וקולנוע.

קטה בגדד (ת"א, ירושלים, חיפה) – משל־קומדיה על אישה בווארית שעזבה המגיעה מן המדבר למלונק אמריקאי נידח בשם "קפה בגדד" ומשנה את חייהם של יושביו. בכיכובה של מאריאן סגברכט ובבימויו של פרסי אדלון.

הקיץ של אביה (ת"א, חיפה) – קיץ אחד, בחיי ילדה שאביה מת ואימה מטורפת, במושבה בארץ בסוף שנות הארבעים. לפי ספרה של גילה אלמגור והכיכבה. ביים אלי כהן ("שתי אצבעות מצידון").

תזמורת סימפונית ירושלים
החלה מכירת מנויים ל־2 סדרות חדשות: קלאסית ופופולארית (6 קונצרטים)
מוסיקה וסיפור (5 קונצרטים לנוער)
המכירה בתיאטרון ירושלים ובמשרדים בעיר

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 5.10
תיאטרון הבימה: מאלה שבתאי: 20.30
בית־ספר לנשים: 20.30
בן ריקו – הבימרתף: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים – 16.00, 20.30

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04-640775
הודעה עליפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי דנינו גיל ואילנה לאשר תוספת בניה לדירה בקומת הקרקע הקיימת, ברחוב אביר מארק מס' 39 חלקה 68 בגוש 11572, קרית חיים.
הבקשה כרוכה בהקלה למרווח צדדי.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ב', ה', בין השעות: 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
ב/אתמר ינובר
מהנדס העיר

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הודעת הועדה המקומית לתכנון ולבניה, נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור בניית בית מגורים חדש על חלקה 612 בגוש 8274 רחוב מסריק במרינה/ח: 1) 60 ס"מ מקו בנין אחורי 2) עד 6% תוספת לאחוזי בניה את התכנית מס' נת/28/307 ג' 2 ניתן לראות במשרדי הועדה. התנגדויות אפשר להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
י. אלדאר
יו"ר הועדה המקומית

דחפון
שרות הודעות
טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

השגת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר באמצעות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
בת־ים 5793333
הרצליה 052-541333
נתניה 823333
רחובות 08-451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
ראשל"צ 08-221022
באר שבע 057-74767
הקריות 04-763333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'–ה' – 8.00–20.00
ביום ו' – 8.00–15.00
טלפונים: 03-433300
שירותי רפואה ביתיים
(24 שעות ביממה, כולל רופאת שיניים):
ירושלים, מוקד יום 660585, 669551
מוקד לילה, שבת וחג – 226191 מנוי מס' 1788
ולהשאיר הודעה לרופא תורן כולל תל־אביב, מוקד יום – 218820, 218898
מוקד לילה – 631011 מנוי 3752
ולהשאיר הודעה לרופא תורן מגן ב"ד
"שקמ" – שירות רפואי לקופ"ח (ת"א)
שירת ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19–24:
טל' 03-7549111 "שקמ" מנוי 222
של"ת – שירות רפואי לקופ"ח (חיפה)
בימי חול בשעות 19–24 ימי שישי 14–24, בשבת 08–24 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות בר כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'–ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' ערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
ירושלים: בי"ח הדסה ע"כ 16–22
קשב לבית –
שירות מניעה לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 03-261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-335316
באר־שבע 057-418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
כפר סבא 052-913999
מרכז רפואי באר־שבע 057-233958
מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע למצבי לחץ
"מקלט" מקלט
א'–ה' 11.00–13.00
ב' ד' 16.00–18.00
טל' 220031
רחוב מאזה 13 תל־אביב
יד ביד – ארגון קשבת לילד ולהורים
תל אביב – ליליר 226027 24 ש' ביממה
להורים, בימים ב', ה' מ־17.00–20.00, 222732
ירושלים – 243358
חיפה ונתניה – 229488 מ־11.00–20.00
הגליל המערבי – 04-922222
קו אליי – חטיבה לחנכת הילד
עזרה במצבי אליפות כלפי ילדים 261070 א'–ה' 16.00–20.00
ארגון למשתת אחים – חברה כירורגית לשירות הציבור במשך 24 שעות ביממה 03-5461727/8
שחל – שירותי בריאות למשל חבריך לנבל לב (פרטי) 330848
ויצו – 24 שעות קו ארוז לנשים מוכות

טל' 5461133, 03-550586, 08-550586
הרגשי להלחמה באיידס – הסברה ומידע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון 290101, 203121. קו פתוח בכל יום: ב' ו–ה' 19.30–23.00 ת.ד. 33602 ת"א
תורנות מרכזות מבלבן – דוחן ת"א 611001, 246363, 239952
דוחן ירושלים 226335
דוחן חיפה 645334
האגודה לתורות האזרח סניף ת"א בן יהודה 146 טל' 239207

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח – וילדים, פנימית, כירורגית
ירושלים שערי צדק הולים – (ילדים)
הדסה ה"צ – (אורתופדית, כירורגית)
הדסה ע"כ – ופנימית, נשים, א.א.ג עיניים

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב בן יהודה בן יהודה 142 225535
ספ"ח כללית אבנספורפ 7 232383
ירושלים ברוך אברהם צבניה 19 820950
חיפה הגינה הגינה 22 231905
חולון אהרון הפיין 52 889153
בת ים מחר הבונה רייך 20 583360
נתניה נבע שער הגיא 14 22695
רמת גן חן דבוטינסקי 99 7514434
פתח תקוה אסותא ברון הירש 21 911710
הקריות הרמן ממנת טורייקן ק. מוצקין 715136
חדרה נגבי ה. סמואל 74 336850

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא הבריות, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' – 16.00–19.00. רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00–19.00 רחוב הספורט 14 טל' 381520

מרכזי מידע – אגד

02-304304 03-432777 04-549121

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

טלוויזיה

חינוכית
08.05 שעת כושר
08.15 גיאוגרפיה של א"י
08.40 אנגלית ר'
09.00 מדעי הטבע יסודי
09.15 רחוב סומסום
10.30 מדעי הטבע ה־ד'
11.00 חשבון ר'
11.15 יהדות – קשת וענן
11.40 אנגלית ד'
12.00 מושגי יסוד ביהדות
12.25 אחורות על־יסודי
12.50 צרפתית
13.30 מדעי הטבע על־יסודי
14.00 עד כאן
14.05 האנציקלופדיה המצוחה
15.00 היי ביינה
15.10 גילם הולברטוך
15.40 שעת כושר
15.55 פיצוחים
16.25 שלום סומסום
17.00 ערב חדש

כללית
17.30 עליתה בארץ הפראה
18.20 היה או לא היה
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) על ספרות ותרבות
19.00 (ע) בריאות ויופי
19.30 (ע) חדשות
20.00 כתורות מבט
20.02 רוח הארץ
20.30 "תצפית"
21.00 מבט לחדשות
21.35 שידורי המשלמות
22.15 המבצר
23.50 פסוקו של יום והחדשות

ערוץ 2
18.35 הרפתקאות ג'ואי ריגך ארווד
18.57 רגע לפני... על שיזור האמניה בולסיטור
19.00 עולם הזה. עוסקת העם מעניינים
19.23 "רגע לפני..." על האמנר עם השנים למלחמה בסמים
19.30 אוסף להיטים של מייק אולדפילד
20.05 קיין אחד. סדרת דרמה
21.00 ארם וכלכלה
21.27 שירים עבריים
21.40 קולל ברגט מאהרות

ירדן ערוץ 6
16.00 הבישול הצרפתי
16.30 רחוב קרע
17.00 חדשות בצרפתית
17.15 לקט שירים
17.30 חדשות בעברית
17.45 מגאזין ספורט
18.00 חדשות בערבית
18.30 הלו, הלו
19.00 חמשה אנושית
19.35 אזור הדמדומים
20.00 חדשות באנגלית
20.20 צרות

לבנון ערוץ 12
12.30 חיים אחרים
13.00 מועדון 700
13.30 התעמלות
14.00 האזור הלוליני
14.30 סופר־בוק. (מצויר)
15.00 שובבי הסלעים
15.30 רגילה משלמת עם טוני קרטיס (סרט)
17.00 חין וקשת. (סדרה)
17.30 משפחת קמבל. (סדרה)
18.00 חדשות בעברית
18.30 חדשות באנגלית
19.00 רצח בשביה קולטם
20.00 החוק והדי מגיל
21.00 משוקי דמא
22.00 מועדון 700
22.30 חיים אחרים. (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה
06.01 שעון מוסיקלי
07.09 בהאזנה כינתה
09.00 שעה עם אנסמבל
10.00 קונצרט של בוקר
12.57 פינת השיר
13.00 קלאסיקל
14.06 מן הסרטיה
15.00 אנתולוגיה
16.00 מגלמי הקונצרטים שלנו
18.00 מסוף התקליטיה
19.00 אמנים באולפן
20.05 כבקשתך
20.57 פינת השיר
21.00 אופרה

רשת א'
16.05 מושגים
17.05 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב
19.00 שידורים לעולים
22.05 חבר מאחו כוכב

רשת ב'
16.05 שעה קלה עם ערנה גורן
18.06 יש שאלות
19.00 היום הזה
19.35 שירים עבריים

רשת ג'
18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כתור באזניכם
21.05 מגבי ג'אז
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל
18.05 יער משורר
18.45 משהו שלומי
00.05 ציפורי לילה
02.00 לא רוצים לישון
05.00 צלילי בוקר
20.05 ציפוקים ושקרים
21.30 ציפוקים ושקרים. המשך
22.05 להיאחז בחלום
23.05 מחפשים את המטמון

צה"ל 1
19.05 שירים מכאן
20.05 שירים בנושא אחד
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט
22.05 על הדבש ועל העוקץ
23.05 שירים הערביים, היום שהיה

צה"ל 2
19.05 יומיום מוסיקה
20.05 מבצר המומנטים הלותיים והמוחשב
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הבאו הזה

שידור קבוע

רשת א'
06.16 האור עינינו. שירים במבטא חסידי
06.30 סיכום המשנה היומית ☐ 06.35 דף גמרא יומי ☐ 06.50 פרקי היום מגן"ך ☐ 07.30 ישן בעינין. שירים ישנים ☐ 08.05 חונה ☐ 09.05 סלוריה. שירות מידע ☐ 10.05 פרגי בקר ☐ 11.05 יודקירוק. שירים עבריים ☐ 12.05 מפגש ישראליכוני ☐ 14.06 בראש צעיר. מאגאזין לילדים ☐ 15.00 שירים עבריים (פרט ליום ג'). 15.30 הפענים סיפה הפתוחה

רשת ב'
06.06 השכם בבוקר ☐ 07.00 הבוקר הזה

רשת ג'
06.05 בוקרה לאושר. מוזיקה ומוכים ☐ 07.05 שיר בבוקר בבוקר. שירים עבריים ☐ 09.05 "מה כבר תשב"ל" ☐ 10.06 רביים סובים עם שמינה איקור ☐ 11.05 70 סלוח, רעף להיטים משנות ה־70 ☐ 12.05 "אהבה יומיומית" עם יוסי סיאס ☐ 13.05 רק ביומי חיל עם מבחם פאר ☐ 14.06 "לי ולך" עם דויטל עסית

☐ 08.05 סע לשלום ☐ 09.05 ביקוד בית עם "בראש צעיר" ☐ 10.05 כל צבעי הרשת ☐ 12.10 אלוראלף ביה"ת ☐ 13.05 בועני היום, חדשות המשמושם ☐ 14.06 כרונותוק, חזר המגמר ☐ 15.05 תחנות הארץ, שירים עבריים ☐ 16.05 שעה קלה עם אגם ☐ 17.05 רנאי קסם ☐ 17.55 קראשי גשר, קוראים ממליצים

גלי צה"ל
☐ 06.05 צלילי בוקר. שירים עבריים ☐ 06.30 מוקדים עין. חדשות ☐ 07.07 שבע אפס שבע. עם צביקה שפירא ☐ 08.00 בוקר־טוב ישראל. אקטואליה ☐ 09.05 אילה־בוקר. עם אלי ישראלי ☐ 10.05 "עשר", שירים עבריים ☐ 10.55 זה בועד. על צעיר ויורות ☐ 11.05 בכך לעכשיו. עם רפי רשף ☐ 13.05 "רך זה מר" ☐ 14.05 פרשנות יומית. ☐ 15.05 "שירים לתור" עם אורי פל ☐ 16.04 ארבע אחר הצהרים. שירים עבריים ☐ 17.00 ערב טוב ישראל
☐ 15.05 "ועיר חייו החשודים" עם שש עשר ☐ 16.05 עם 89 עם יואל רביד

קולנוע

תל־אביב
אורלי – פגישה עם המוות 5.00, 7.15, 9.30
אסתר – ללא מעצורים 5.00, 7.30, 9.45
בית לסין – מוטסי סיפון – תוכנים בסוליוד 11.15
בן יהודה – פרנטיק 5.00, 7.15, 9.30
גורדון – הצגתה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
גת – בוקר טוב וייטנאם 5.00, 7.20, 9.45
דקל – ב"ב 7.10, 9.35
דיזנגוף 1 – סקין בלוז 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.30
דיזנגוף 2 – קפה בגדד 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.30
דיזנגוף 3 – הקיץ של אביה 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.30
הקולנוע – בית ציוני אמריקה – הערב אין הקרנות
הירייקון – גם ברונט 8 7.30, מחזר הבבירה 9.30, ציוריליה – בשיח טלפון 12.15
הוד – תדוך מבוקש 5.00, 7.15, 9.30
חן 1 – פרנטיק 5.00, 7.30, 9.50
חן 2 – בעל בהשאלה 5.00, 7.30, 9.50
חן 3 – פרחים בעליית הגג 5.00, 7.30, 9.50
חן 4 – מוטי 11, 2, 5, 7.30, 9.50
חן 5 – הקיסר האחרון 11, 2, 6.30, 9.30
לימור – מגפיים להמנים 5.00, 7.15, 9.30
לב 1 – החיים הם נהר ארוך ורוגע 2, 5, 8, 10
לב 2 – הנסיכה הקסומה 2, 5, 8, 10
לב 3 – אהבנו כל כך 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 4 – חופשה בכפר 7.40, הגברת של הוסיה שלי 9.55, מלאכים בשמי ברלין 11, 5
מוזיאון ת"א – עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.30
בגלל המלחמה ההיא 7.00, 9.00
מקסים – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.20, 9.30
מיטבשק ישראלי – מלכת המגלים 7.00, הנגב החישני 9.30
מילה 1 – מקריבה צגורה 5.00, 7.15, 9.30
מילה 2 – שם המשחק 5.00, 7.30, 9.45
מילה 3 – מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.45
פאר – צל המות 5.00, 7.30, 9.50
פריז – ליהוי אריב 12, 2, 4, 7.15, 9.30 מלך ליום אחר 11.30 בלילה
צפון הפסתרש – כפר קטן שלי 4.30, 7.15, 9.30
שחף – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45 9.15
תמוז – משודרים חדשות 7.15, 9.40
תכלת – הקומיסרית 5.00, 7.30, 9.45
תל־אביב – מגלה את אמריקה 5.00, 7.10, 9.30
פוקוס – תינוקות בירוחם 8.00, 10.00

רמת השרון
כוכב – קוקודיל דנדי 2 7.15, 9.35

נתניה
אסתר – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30
מגדיר – פרנטיק 5.00, 7.15, 9.30
שירון – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.00, 9.10
רוי – חופשה בכפר 7.15, 9.30

כפר סבא
חן – שם המשחק 7.00, 9.15
תמל – מגלמה בלי בושה 7.00, 9.15

ירושלים
אדיסון – מגלה את אמריקה 4.30, 7.00, 9.15
אורגיל – בוקר טוב ויאטנאם 4.30, 7.00, 9.15
אוסטרליה 1 – סקין בלוז 5.00, 7.15, 9.30
אוסטרליה 2 – הצגתה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
אורנע – פרנטיק 4.30, 7.00, 9.15
בית אגרון – חסים וספים 5.15 מגבעי סיפון – שודרי המגן 7.30 מריו סקסה 9.30
שיר – פרנטיק 4.30, 7.00, 9.00
סינמטק – החיים הם נהר ארוך ורוגע 7.00, 9.00
עדן – תדוך מבוקש 4.30, 7.00, 9.00
סמדר – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.30, 9.30
רון – ב"ב 4.30, 7.00, 9.00
ת. ירושלים – קפה בגדד 7.00, 9.30, תעוקת באמריקה 7.00, 9.30
מגמר 1 – פגישה עם המוות 4.30, 7.00, 9.00
מגמר 2 – מקריבה צגורה 4.30, 7.00, 9.30
מגמר 3 – עלובי החיים 4.00, 8.00
מגמר 4 – ויזור בורלי 4.30, 7.00, 9.00

בת־ים
אורחים – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30

רחובות
בית העם – כוחו הבבירה 8.30
הדר – משודרים חדשות 7.00, 9.30
חן – שלליה ושבעת הגמדים 4.30, מגלמה בלי בושה 7.15, 9.15

פתח תקוה
היכל 1 – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.15, 9.40
היכל 2 – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.40
היכל 3 – הנסיכה הקסומה 5.00, 7.15, 9.40

רמת גן גבעתיים
אלאות – ללא מעצורים 5.00, 7.30, 9.45
אורדע – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.15, 9.30
הדר – פרנטיק 5.00, 7.15, 9.30
לילי – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.15, 9.15
שמוש – מגלה את אמריקה 7.15, 9.30
רב־חן 1 – בוקר טוב ויאטנאם 5.00, 7.30, 9.50
רב־חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.20, 9.50
רב־חן 3 – מאגון 5.00, 7.30, 9.50
רב־חן 4 – הנסיכה הקסומה 5.00, 7.30, 9.50

חולון
מגדל – ללא מעצורים 4.30, 7.30, 9.30
רינה – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.15, 9.30
סבוי – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30
אוישון – לילה מסוחר 7.30, 9.30

צפת
בית אלון – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.00, 9.15

באר־שבע
חן – תדוך אמריקאי 7.15, 9.30

ראשל"צ
רון 1 – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.15, 9.40
רון 2 – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.40
רון 3 – מתלימים ערומים 5.00, 7.15, 9.40

חיפה
אורה – קפה בגדד 4.30, 7.00, 9.15
אורלי – פרחים בעליית הגג 7.00, 9.15
רב אור 1 – פרנטיק 4.30, 6.45, 9.15
רב אור 2 – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.00, 8.00
רב אור 3 – הכפר של חתונה שלי 4.30, 7.00, 9.15
רבוכת 1 – בוקר טוב ויאטנאם 4.15, 6.45, 9.15
רב בת 2 – בעל בהשאלה 4.30, 7.00, 9.15
חן – ללא מעצורים 4.30, 7.00, 9.15
סינמה – קפה פחייה – קוקודיל דנדי 5.00
לול 7.15, אהבנו כל כך 9.15
מאי – ב"ב 4.30, 7.00, 9.15
רון – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15
שביט – מלאכים בשמי ברלין 7.00, 9.15
קין אור המוזיאון – הצגתה של באבט 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 1 – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 – פרנטיק 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3 – שם המשחק 4.30, 7.00, 9.15

קריות (חיפה)
אורות – הבית ברחוב קרול 7.00, 9.15
בית העם – נשותיו טיפטיפיים 9.15
היכל – מחיר הבבירה 9.15
צבון – מגלמה בלי בושה 7.00, 9.15
מכון – ללא מעצורים 7.00, 9.15
מגדל – הטסה בכפר 7.00, 9.15
בשעת – מוכת ירח 9.15

עפולה
היכל התרבות – מגלמה בלי בושה 7.00, 9.15
כפשרון – פרנטיק 9.00

טבריה
יד טבורית – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15

הרצליה
דוד – מגלמה בלי בושה 7.15, 9.30
היכל – פרנטיק 7.15, 9.30
בן אבירוח – שאלה של שטות 7.00, 9.30
כלוך רצואל – שם המשחק 7.30, 9.30
תפארת – לול 9.15

נהריה
רון – אוספירת השמש 7.00, 9.30
היכל התרבות – מלך הוליס 7.00, מוכת ירח 9.15

קרית אונו
מרכז קהילתי – לול 7.00, 9.15
מוסט – אגדת הדוקן 5.00 הקפים בחוץ 7.15, נמר כואבט 9.30

בית שאן
אולם ספורט – דגב 9.15

אשקלון
אופיר – מגלמה בלי בושה 4.30, 7.30, 9.30

חדרה
חדרה – כבמט להגו 5.00, 7.15, 9.30
זוף – פרנטיק 7.00, 9.15